

TOT DE HEMEL VERHEVEN
gedachten bij het zondagsevangelie

Frits Heijting

2014

tot de hemel verheven

gedachten bij het zondagsevangelie

Frits Heijting

2014

uitgever:
gelovenbeleven.nl

online te bestellen bij www.Lulu.com/shop
(ook als E-book)

*Met Christus ben ik gekruisigd.
Ikzelf leef niet meer, maar Christus die in mij woont. (Gal 2,20)*

inleiding

In de persoon van Jezus heeft God het menselijk lot gedeeld, om de mensen tot de hemel te verheffen. Vanzelfsprekend moet dit geloof het dagelijks leven geheel vernieuwen. De profeten hebben dit evangelie vanuit de verte gezien. Jesaja voorzegt het lang tevoren: *Ik woon hoog en verheven, en bij de mensen met een eenvoudig en vriendelijk hart* (Jes 57,15). In de drie delen van *tot de hemel verheven* worden de voorgeschreven lezingen van de zondag overwogen. Jezus, mens met de mensen en God met ons; de Geest van Christus, God in ons; en het hemelse leven, dat hier en nu al een aanvang heeft genomen voor wie Jezus liefhebben en volgen, uitziende naar zijn komst: wie raakt er ooit over uitgedacht?

Deze gedachten bij het zondagsevangelie volgen in de delen A, B en C het driejarige katholieke lezingenrooster. Het kerkelijk jaar loopt van advent tot advent. Jaar A behandelt de lezingen gedurende de periode van advent 2013 tot advent 2014. Jaar B loopt van advent 2014 tot advent 2015, en jaar C van advent 2015 tot advent 2016. Door hier telkens 3 jaar bij op te tellen, is eenvoudig vast te stellen in welke jaren elk deel kan worden gebruikt.

Bij elke viering wordt gelezen uit achtereenvolgens het Oude Testament (of uit handelingen van de apostelen of de openbaring van Johannes), uit het psalmboek, uit een brief van het Nieuwe Testament en uit één van de vier evangeliën. De psalmen zijn genomen uit *de bundel psalmen & gebeden voor het ochtend- en avondgebed*. Gezongen psalmen worden gevonden in de liedbundel *al mijn verlangen* (zie gelovenbelevens.nl).

Een aantal feesten is achterin elk deel te vinden onder het hoofd *bijzondere vieringen*. In het register zijn alle evangelielezingen van de driejarige cyclus geplaatst, met de vermelding A, B of C. Lezingen die elk jaar opnieuw op een bepaalde dag worden gelezen, worden aangegeven met (ABC). In al deze teksten komt de mens Jezus als God-met-ons voldoende naar voren. Om hem niet alleen hoog en verheven te maken, worden de persoonlijk voornaamwoorden hij en hem, als het over Jezus gaat, met kleine letters geschreven.

Misschien dat deze *gedachten bij het zondagsevangelie* ietsje mogen bijdragen tot begrip van het nooit geheel te bevatten mysterie van de menswording van God, van zijn verrijzenis en van onze deelname aan het nieuwe leven waartoe Jezus de toegang heeft geopend.

Frits Heijting

Kreileroord, dec 2013
email: FH@gelovenbelevens.nl

2014 (afkortingen van bijbelboeken: zie laatste bladzijde)

1 januari 2014 Maria, moeder van God (ABC)

1ste lezing: num 6, 22-27

psalm 67 zie beneden

2de lezing: Gal 4,4-7

evangelie: Lc 2,16-21

Immanuël, God met ons.

De herders hadden het van de engel vernomen: *Vandaag is een Redder geboren: Christus de Heer*. Zou Maria al beseffen hoe overweldigend de boodschap is die de herders haar overbrengen? Haar kindje was door God bestemd voor een bijzondere taak in Israël. Dat was haar bekend. Zij wist dat hij de zoon van God genoemd zou worden¹. Vervuld van de heilige Geest had zij geprofeteerd dat in hem de belofte aan Abraham zou worden vervuld². Maar dat haar kind méér was dan een instrument in Gods hand; dat de naam die Jozef in de droom had vernomen: *Immanuël*, dat is God met ons³, letterlijk moest worden verstaan: dat kon zij aanvankelijk nog niet begrijpen. God, de almachtige en alomtegenwoordige Schepper in de beperking van een nietig mens het is teveel om ineens te bevatten.

Maria ging dit als eerste van de kerk langzamerhand inzien, zoals ook elke gelovige na haar tijd nodig heeft en een proces van bezinning moet doorlopen, alvorens deze hoofdzaak van het christelijk geloof vaste vorm aan begint te nemen. Dit geloof is meer dan ooit nodig in een tijd, dat velen in zijn kerk Jezus niet meer als God kunnen aanbidden; en dat voor vele anderen, die de menswording van God wel belijden, de traditie belangrijker is dan een levend geloof.

Met recht draagt Maria de titel *moeder van God*. Haar kindje is ter wereld gekomen om mensen van goede wil bij God terug te brengen; om hen te redden: niet uit vreemde overheersing, zoals velen van de komende Messias verwachtten, maar om hen te verlossen uit de wurgende greep van kwaad en ondeugd. Wie ziet het niet met deernis aan, hoe junkies als slaven van heroïne en cocaïne hun lichaam en hun leven verwoesten? Toch laten deze wilswakke mensen, voor wie het leven niet vriendelijk is geweest, niet anders dan sterk uitvergroot zien, waar heel de mensheid onder lijdt. Niemand is in staat zijn of haar verkeerde gewoontes, ondeugden en moeilijke karaktertrekken te veranderen, en op eigen vermogen tot volmaaktheid te komen. Zonder uitzondering zijn allen slaven van wat de Schrift met een ouderwets verzamelwoord

noemt 'de zonde'⁴. Wie kan daaruit redden dan God alleen? Wie anders verkondigt, gaat hiermee aan Christus voorbij, de mens zonder zonde, die de macht bezit zijn volgelingen hieruit te verheffen. Dit ongeloof heeft zich alle eeuwen door in de kerk gemanifesteerd Anders dan gedurende de eerste eeuwen is de huidige kerk echter

dermate verzwakt, dat zij niet meer in staat is zich hiertegen te verweren. Ene Nestorius (vijfde eeuw), die de vereniging van God en mens in één persoon niet wilde accepteren, vond de kerkvader Cyrillus van Alexandrië⁵ tegenover zich. Nestorius' ontkenning van de titel *moeder van God* bracht in Constantinopel een menigte op de been met de leuze *Theotokos, Theotokos!* (moeder van God, moeder van God!) Een dergelijke reactie is in de lauwe kerk van de 21^e eeuw ondenkbaar.

Maria is door God uitverkoren om Jezus' moeder te worden; en haar verering dient zich op hem te richten. Zo blijft de eerste en belangrijkste vraag in de kerk - protestants of katholiek - : *Wie is hij?* Wie is Jezus? Dat hij als mens boven allen verheven is: akkoord; maar is hij ook eeuwig, ongeschapen, levend vóór alle tijden, God? Gelukkig is de mens die dit metterdaad gelooft. Deze belijdenis is het fundament en het begin van de kerk. Op deze geestelijke basis houden gelovigen zich staande, als de wereld zich tegen hen keert. Als zij mogen ervaren dat zij geen haat gaan koesteren voor wie hun kwaad doen, danken zij God, die hun in de geest Jezus toont. Zo groeit hun geloof tegen de verdrukking in.

Iedereen weet wat de wereld met Jezus gedaan heeft - en elk moment wéér zou doen. Het evangelie vertelt wat Maria mee heeft moeten maken, toen haar zoon door de kerk van zijn dagen werd verworpen. *Door uw ziel zal een zwaard* gaan, had de oude Simeon in de tempel haar voorzegd⁶. Welke moeder voelt dit niet met haar mee? Ook de leerlingen wordt het lijden niet bespaard. Het is bekend wat zij tijdens hun wereldwijde verkondiging van Jezus, mens met de mensen en God-met-ons, aan vervolging en marteling hebben moeten doorstaan. Niet alleen zij, maar allen die hem met hart en ziel volgen zullen op enigerlei wijze deel krijgen aan dit lijden van Christus. Met hem aan hun zijde weten zij zich echter overwinnaars. Zelfs al worden zij naar het lichaam gedood door hen die in deze wereld van elk voor zich levend dood zijn, dan mogen zij zich bovenmate verheugen: hij heeft voor hen een plaats in de hemel gereed.

Jozef heeft het lijden van Jezus waarschijnlijk niet meegemaakt. Maria is hem gevolgd tot onder het kruis, waar zij zijn verschrikkelijke marteling heeft moeten aanzien. Hier vertrouwde Jezus haar toe aan zijn leerling Johannes: *Zie, je moeder*⁷. In dit onzegbaar lijden van een moeder is Maria uiteindelijk boven menselijke verwachting getroost, toen zij haar zoon na Pasen levend terugzag. Dit is de troost waar alle daadwerkelijke gelovigen, die haar belijden als *moeder van God*, in mogen delen. Zij weten zich opgenomen in de familie van Gods kinderen, het huisgezin van God, die zij *Abba, Vader mogen noemen*. Hij zal hen zegenen en behoeden; en hun genadig zijn. Verwonderd zien zij om zich heen, hoe de mensen zich laten verblinden door de rijkdom om zich heen; en de goede God, die in de natuur toch voor iedereen zichtbaar zijn macht toont, verlaten. Zij zien hierin een teken van een naderend einde; en weten zich door Hem geroepen door de Geest van Christus te leven, als wegwijzers voor hen die verloren lopen in deze onherbergzame wereld.

1) Lc 1,35 2) Lc 1,55 3) Mt 1,23 4) Rom 6,6 5) zie GelovenBeleven.nl > *de ogen van de ziel* 6) Lc 2,35
7) Joh 19,27

psalm 67

- L God, wees ons genadig en zegen ons.
 A Laat ons het licht van uw aanwezigheid zien.
 L Maak uw redding bekend, allerwege op aarde;
 laat de wereld uw wegen verstaan.
 A Laat de wereld U eren, o God,
 laat ál wat leeft U danken en eren.
 L Laat de mensen verheugd zijn en zingen van vreugde.
 U leidt hen, U oordeelt de wereld rechtvaardig.
 A Laat de wereld U eren, o God,
 laat ál wat leeft U danken en eren.
 L De aarde brengt haar vruchten voort;
 onze God, Hij zegent ons.
 A Laat heel de aarde eerbied voor U krijgen.

gelovenbeleven.nl > *psalmen & gebeden*

* * *

zondag 5 januari 2014

openbaring van de Heer (A)

1ste lezing: Jes 60,1-6
 psalm 72 zie beneden
 2de lezing: Ef 3,2-6
 evangelie: Mt 2,1-12

goud, wierook en mirre

De zon gaat over u op; en de heerlijkheid van de Heer begint over u te schijnen¹. Waar zou de profeet hier anders over spreken, dan over het allesoverheersende wonder van de menswording van God? Nergens wordt de komst van Jezus duidelijker voorzegd dan bij de profeet Jesaja en in het psalmboek. Zó ontzagwekkend is deze gebeurtenis, dat het niet hoeft te verwonderen als God in zijn liefde dit met bovennatuurlijke verschijnselen gepaard doet gaan, teneinde de mensen de ogen hiervoor te openen. De ster is één van die wondertekenen die getuigen van de komst van hem, die de wereld komt verlichten. Hier in Bethlehém, de geboorteplaats van David, komt de Schepper in de beperking van een mens ter wereld, om aan de wereld Gods innerlijk wezen te openbaren: zijn liefdevolle goedheid, die eeuwig is. De eeuwige, alomtegenwoordige God wordt in Jezus geopenbaard.

Niet alleen voor het Israël is deze openbaring bedoeld. Dit volk is uitverkoren om zijn Messias in hun midden te doen verschijnen; want de redding is uit de Joden. Uit hen wordt Jezus geboren, de Redder van de wereld, in wie de psalmen en de profeten worden vervuld². Jesaja kondigt hem aan als *Immanuël*³ (*God-met-ons*⁴); en ook

als vredevorst⁵: *Op hem zullen de volkeren hopen*⁶. Hiervan getuigt ook de psalm van deze zondag. David ziet in de verte een koning komen, *die recht doet aan armen en misdeelden*; en wiens vrede de aarde zal vervullen⁷. Aan twijfelaars, die tegenwerpen dat de wereld nog steeds geen vrede kent, zal Jezus een hart onder de riem steken: *Weliswaar leef je in de wereld in verdrukking, maar houd goede moed, ik heb de wereld overwonnen*⁸.

Temidden van deze onrechtvaardige wereld worden allen die Jezus liefhebben *tot medeërfgenenamen en mededeelgenoten van de belofte aan Israël* (2de lezing). De profeet Micha noemt Bethlehem, de stad van David, als plaats van zijn komst⁹. Hier komen de wijzen uit het oosten, die alle volken der aarde vertegenwoordigen, aan de pasgeboren koning hulde betuigen. Zij zijn voorboden van een onafgebroken stroom van mensen uit alle landen, die hun leven aan hem zijn gaan toewijden. In Christus hebben zij die vrede gevonden, die de wereld niet kan bieden. Zij knielen voor het kindje neer en bieden hun geschenken aan: *goud, wierook en mirre*.

goud

De eerste wijze biedt een kistje met goud aan, als teken van *bezit*. Wie in Christus tot nieuw leven zijn gewekt, eren de Heer met hun wereldse rijkdommen. Met David bidden zij: *U bent mijn Heer, mijn enig goed*¹⁰. Van hun bezittingen gebruiken zij niet meer dan zij voor hun levensonderhoud nodig hebben. Wat zij overhouden besteden zij naar eer en geweten, beseffend dat zij eens rekenschap zullen moeten afleggen van hun beheer. Hoe kan God hun het ware goed toevertrouwen, als zij twee heren willen dienen?¹¹ *Waar je schat is zal je hart zijn*, leert Jezus¹². Wie bezig is schatten te vergaren voor zichzelf, kan de aanwezigheid niet ervaren van hem, die in de wereld nog geen plaats had om zijn hoofd neer te leggen³. Door teveel aandacht voor vergankelijke dingen wordt de geloofsbeleving verstoord. Daarom prijst Jezus de armen gelukkig, die de ballast van de rijkdom niet kennen¹⁴. Zij hoeven geen verantwoording af te leggen van iets wat zij niet bezitten; en de goedwillenden onder hen kunnen met een onbezwaard geweten naderen tot hun Heer. Maar tot de rijke God-zoeker zegt hij: *Verkoop je bezit, verdeel het onder de armen, en je zult een schat in de hemel hebben*¹⁵.

wierook

De tweede wijze heeft wierook bij zich als geschenk aan de pasgeboren koning van de Joden: teken van gebed. Johannes ziet in een visioen 24 oudsten met schalen vol reukwerk knielen voor Jezus, het Lam van God; en hij weet: *dat zijn de gebeden van de heiligen*¹⁶, van alle daadwerkelijke gelovigen. *Laat mijn gebed als een reukoffer voor U opgaan*, bidt de psalmdichter¹⁷; en op een andere plaats: *Zeven keer per dag kom ik U danken*¹⁸. Want de liefde tot God is het eerste en grote gebod. Wie die weg wil gaan, voelt vanzelf de behoefte Hem wederliefde te bewijzen; en Hem te danken voor de onuitsprekelijke goedheid, die in Jezus het deel van de gelovigen is geworden. Zonder regelmatig gebed echter is het niet mogelijk Gods wil te verstaan. In het

gebed spreekt de Geest tot de harten van de gelovigen. Hij leert hun in het geweten onderscheid te maken tussen eigen gedachten, verlangens en voorkeuren, en wat Hij werkelijk van hen vraagt. Als zij dan loslaten wat zij zelf zo graag willen, en ruimte bieden aan de Geest, ervaren zij wat het wil zeggen dicht bij God te leven. Het gebed wordt tot een dankoffer, dat als wierook naar Hem opstijgt.

mirre

Het geschenk van de derde wijze is een flesje parfum, als teken van een leven dat aangenaam is voor God. *Wijd jezelf aan Hem toe als een levende, heilige offergave, die Hij kan aanvaarden*¹⁹, schrijft Paulus aan de christenen te Rome. David heeft dit voorzien, toen hij profeteerde: *In zijn dagen zal de rechtvaardige gedijen; en zijn vrede zal de aarde vervullen*²⁰: de vrede van hen, die door een God-gewijd leven Christus in de wereld zichtbaar maken. Eén van dit leger van gelovigen was een prostituée, die tijdens een maaltijd snikkend en vol van berouw achter Jezus kwam staan²¹, en zijn voeten zalfde met kostbare nardusmirre²¹. De aanwezigen waren verontwaardigd om deze verspilling; maar Jezus hield hun voor: *Haar zonden zijn haar vergeven, al waren ze vele, want zij heeft veel liefde betoond*²³. Wie Jezus daadwerkelijk toebehoort, zal dit zichtbaar maken in dit zichtbaar in daden van liefde en zelfverloochening. Dit is het welriekende offer van de gelovigen dat God behaagt.

Christenen zijn geroepen hun Heer in woorden en daden verstaanbaar en zichtbaar te maken. Zij leven niet meer voor zichzelf, maar in liefde voor hem, door wiens offer hun bestaan is vernieuwd. Met de woorden van de apostel: Het is hun roeping *een geur van Christus* te zijn²⁴. Jezus' volgelingen hechten zich niet aan bezit, leiden een leven van gebed, en trachten hem in alles te behagen. Zo zal het woord van de Heer in vervulling gaan: *Waar ik ben, daar zal ook mijn leerling zijn*²⁵.

1) Jes 60,1 2) Lc 24,44 3) Jes 7,5 4) Mt 1,23 5) Jes 9,5 6) Jes 42,1-4; Mt 12,21 7) ps 72 8) Joh 16,33
9) Micha 5,1; Mt 2,6 10) ps 16,2 11) Lc 16,11 12) Lc 6,20 13) Lc 12,21 14) Lc 6,20 15) Lc 18,22
16) openb 5,8; 8,3 17) ps 141,2 18) ps 119,164 19) Rom 12,1 20) psalm van deze dag 21) Lc 7,37vv
22) Mc 19,3 23) Lc 7,47 24) 2Kor 2,15 25) Joh 17,26

psalm 72

- L God, U legt de koning uw wet in het hart,
de zoon van de koning uw gerechtigheid.
- A Hij leidt zijn volk in rechtvaardigheid;
de armen ontvangen wat hun toekomt.
- L In zijn dagen gedijt de rechtvaardige, zijn vrede vervult de aarde.
- A Hij zal heersen tot de einden der aarde;
zij buigen voor hem neer, die wonen in de woestenij.
- L Zijn vijanden worden vernederd,
de rijken brengen geschenken aan.
- A Machtigen worden hem onderdanig,
alle volken zullen hem dienen.
- L Hij redt de arme die hem aanroept, de behoeftige die geen helper heeft.

- A Hij bevrijdt hun ziel uit geweld en onderdrukking;
want hun leven is kostbaar in zijn ogen.
- L De HEER: Hij leeft! De schatten der aarde* worden hem aangedragen.
- A Zijn volk is steeds met Hem verenigd in gebed;
gedurig noemen zij Hem gezegend.

gelovenbeleven.nl > psalmen & gebeden

God geeft zijn koning macht (ps 72)

God geeft zijn Koning macht op aarde, het recht is in zijn hand.

Hij, in zijn liefde, zal bewaren de armen van het land.

De bergen spreken van zijn vrede, de heiligen van zijn recht.

In Hem verheugt zich de misdeelde, verdrukkers gaat het slecht.

Laat toch zijn volk in eerbied leven, zolang de aarde draait.

Genade daalt als milde regen, bij wie zijn land bezaait.

Gods goedheid bloeit voorbij de einder, bij wie zijn weg bewaakt.

Hij heerst, tot - aan het eind der tijden - zijn vijanden vergaan.

Wie, in gebed met Hem verbonden, Hem aanroept in de nood,

voelt zijn verlossing als een wonder, zijn liefde is zo groot.

Wil dan je rijkdom aan Hem wijden, aan Hem die vruchtbaar maakt.

Hij die je leven doet gedijen: geheiligd zij zijn Naam!

gelovenbeleven.nl > al mijn verlangen

* * *

einde van de kersttijd

TIJD DOOR HET JAAR 2014

(tussen kersttijd en Aswoensdag en tussen Pinksteren en Christus Koning)

eenheid van de christenen

(tijdens de week van de eenheid in januari)

gebedsdienst door de week: zie gelovenbeleven> ochtend- en avondgebed blz 1-5

zondag: 1ste lezing: Ez 37,15-22.26-28; of Jer 50,4-5

psalm 122 zie beneden; of 79; of 133

2de lezing: Rom 15,1-6; of Ef 4,1-6

evangelie: Joh 17,20-26

... opdat de wereld zal geloven dat U mij gezonden hebt.

God is mens geworden. Deze adembenemende gebeurtenis heeft alles te maken met de eenheid waar Jezus om bidt. De menswording is de basis van het geloof van de kerk van Christus, waar al het andere bij in het niet valt. Wie het hier over eens zijn; en geloven dat Jezus niet hoog en ver is, maar de harten van zijn leerlingen bewoont¹, kunnen niet anders dan aanstoot nemen aan de heersende verdeeldheid². Hoe kun je kerk van Christus zijn en tegenover elkaar staan? Is Christus soms verdeeld? Waar hij afwezig is zijn de mensen tot de ergste dingen in staat. Indien er bij de strijdende partijen niet meer dan een geloof als een mosterdzaadje over is, moet dit voldoende zijn om samen de punten boven water te krijgen, waarin eigenbelang en machtsuitoefening een rol spelen: zaken waar gelovige mensen een afkeer van hebben. De Geest van Christus staat aan de deur en Hij klopt³, om toegelaten te worden en dit aan de schuldigen te leren. Als zij naar Hem willen luisteren, het hoofd buigen en de onderlinge liefde hervinden, zal Hij hen tot hernieuwde gemeenschap brengen. Zo komen zij sterker dan voorheen uit de strijd tevoorschijn; en zullen zij beter hun roeping waar kunnen maken, om in de wereld iets tegenwoordig te stellen van de Heer van de kerk, naar wie christenen zich noemen.

Die roeping is niet gering. Door het jodendom voorbereid, door de profeten voorgezegd, is met de geboorte van Jezus en het begin van de nieuwe jaartelling het laatste tijdperk van de geschiedenis aangebroken, dat ten einde zal komen met zijn wederkomst voor het oordeel. Gedurende deze periode wordt wereldwijd het evangelie verkondigd van de menswording en verrijzenis van Christus, en de deelname hieraan door wie hem toebehoren. Wie kan 't ooit bevatten? De alomtegenwoordige God, de Schepper van al het zijnde: Hij heeft als een mens in deze wereld geleefd, niet om zijn ontzagwekkende grootheid en almacht te openbaren - die kon immers vanaf het begin van de wereld door het verstand in de schepping worden aanschouwd - maar om aan de wereld zijn goedheid te openbaren. *Breng dank aan God, want Hij is goed; zijn liefdevolle goedheid is eeuwig*⁵, zingt het Joodse volk al sinds oude tijden. Uit alle boeken van het Oude Testament spreekt het verlangen Hem te mogen zien en met Hem te leven. Dit verlangen wordt in Jezus vervuld. Zonder een spoor van alles wat een mensenleven ontsiert, is de goede God in hem aanwezig, om mensen van

goede wil tot zich te trekken. De gelovigen van het eerste uur wisten nog niet van God-met-ons. Zij volgden Jezus om de mens die hij was; en in wie zij belichaamd zagen waar hun hart naar uitging. Dit is het enige echte ondogmatische geloof, dat christenen uit alle kerken verbindt. Gelukkig zijn zij die deel aan hem hebben, door de Geest die hij zijn leerlingen schenkt. Zij vormen tezamen de kerk van Christus, zij leven in de hoop hem voor eeuwig te mogen genieten; en zij vierten de gemeenschap in zijn innerlijke goedheid, die eeuwig is⁶.

Jezus heeft dit evangelie aan zijn kerk in beheer gegeven. Aan de apostelen en die na hen kwamen heeft hij de verkondiging toevertrouwd. De voorgangers hebben als taak de geloofsopbouw van de gemeenschap te bevorderen, bestuurders dragen zorg voor de dagelijkse gang van zaken, zangers luisteren de liturgie op, anderen hebben zorg voor de armen, geven godsdienstles aan kinderen, maken de kerk schoon of onderhouden het gebouw⁷. En allen delen in de opdracht van hun Heer om door hun onderlinge liefde de Geest van Christus zichtbaar te maken, als een krachtig getuigenis aan de omringende wereld. In het begin van de kerk was deze eenheid onder de gelovigen goed zichtbaar. Zij legden zich ernstig toe op het onderricht van de apostelen, de gemeenschappelijke vieringen en het gebed. Zij zorgden ervoor dat er geen minder bedeeden waren die tekort kwamen; *en stonden bij heel het volk in de gunst*⁸. Een gemeenschap als deze is als een magneet voor het leger van zoekende en eenzame mensen, die nergens rust kunnen vinden.

Vóór zijn afscheid heeft Jezus voor zijn leerlingen gebeden: dat zij één zullen zijn, *opdat de wereld zal geloven*. Maar wat gebeurde er? De wereld sloop de kerk binnen. *Wie onder jullie de eerste wil zijn, moet aller dienaar worden*, leert het evangelie⁹. Wie de geschiedenis van het pausdom naleest, stuit op krasse voorbeelden van het tegendeel. Niet alleen pausen gedroegen zich als heersers die onderdanigheid eisten; maar ook kardinalen en bisschoppen misbruikten hun positie. Ten tijde van de Reformatie was het heel gewoon dat zij niet in hun diocees woonden, maar in Rome, waar zij in weelde leefden. Toen in de zestiende eeuw een tijd van emancipatie aanbrak; en algemeen het verlangen ontstond naar verlichting van het juk van de kerkelijke overheid, heeft het Vaticaan hier niet aan toe willen geven, met als gevolg een kerkscheuring die tot de dag van vandaag door rechtgeaarde gelovigen als een ramp wordt ervaren. Gelukkig is de wederzijdse verkettering nu verleden tijd; en erkennen de katholieke en protestantse kerken elkaars doop. Van echte toenadering is echter nog geen sprake.

Wat scheidt katholieken en protestanten dan nog? In de eerste plaats de kracht van de traditie. Waar je aan gewend bent, dat wil je vasthouden. Dan is er het gebrek aan gemeenschap en vitaliteit. De mensen zien niet hoe aanstootgevend en anti-evangelisch de verdeeldheid is. Het gevoel van geroepen te zijn tot het werk van Christus in de wereld leeft niet sterk. Jezus waarschuwt hiervoor: *Als de mensenzoon komt, zal hij dan het geloof vinden op aarde?*¹⁰ De mensen komen naar de kerk uit

gewoonte, of om aan hun eigen religieuze behoefte te voldoen; en voelen geen verantwoordelijkheid - waar zij ook nauwelijks op gewezen worden - voor hen die buitenstaan. Door het gebrek aan onderlinge verbondenheid zitten de kerkgangers verspreid over de vaak veel te grote kerkruimtes. Zoekers kunnen zich behoorlijk eenzaam voelen in zo'n kerk. *Aan het eind zal de liefde bij velen bekoelen*, zo voorspelt Jezus verdrietig¹¹. In het oude Israël was het niet anders. Wie een beetje in de Bijbel thuis is, wordt getroffen door de voortdurende oproep van de profeten tot ijver voor JAHWEH; maar de mensen wilden niet luisteren. Alleen in tijden van nood kwamen zij tot inkeer; maar als het weer beter ging vergaten zij Hem al gauw weer. Ook dit oude godsvolk is in twee stukken gebroken, die elkaar soms heftig bestreden hebben¹².

Toch leeft er vooral aan de basis ook wel het gevoel dat het anders kan. In een verouderde stadswijk kwamen zich na de bouw van een grote moskee steeds meer Turkse mensen vestigen; en liep het aantal kerkgangers terug. Twee van de drie protestantse kerken waren al gesloten, toen de besturen van de overgebleven protestantse gemeente en de katholieke parochie de koppen bij elkaar staken: Zullen nu uiteindelijk alle kerken in dit gebied hun deuren moeten sluiten? Moeten we niet liever proberen elkaar te vinden? Er is toen een avond belegd, waar de aanwezigen werden uitgenodigd te vertellen wat het geloof in moeilijke en beslissende momenten voor hen betekende. Er kwamen vele en soms aangrijpende verhalen los, die weer allerlei reacties opriepen. Tijdens de nabespreking rees de vraag, waarin de geloofsbeleving van protestanten en katholieken eigenlijk verschilde? De aanwezigen kwamen unaniem tot de slotsom, dat de vieringen in beide kerken weliswaar verschillend zijn, maar - als het er echt op aankomt - dat er geen wezenlijk onderscheid is.

Als een logisch vervolg hierop kwam bij de afsluiting van de avond de vraag naar voren: "Hoe gaan we hier mee verder?" Er zijn toen een vervolgvond afgesproken, en een aantal gemeenschappelijke vieringen. Deze sloegen zó goed aan, dat bij de kerkgangers van beide denominaties de hoopvolle verwachting ontstond dat het misschien mogelijk was om op den duur niet alleen één gebouw te delen, maar ook de zondagen tezamen te vieren...? Tijdens deze diensten werd een ongekend élan ervaren. Iedereen wilde dit voortzetten. Helaas bleek al spoedig dat de tijd (nog?) niet rijp was voor verdere eenwording. De kerkelijke overheid kon hier geen medewerking aan verlenen.

De voornaamste moeilijkheid - niet alleen bij de leiding maar ook bij de voorgangers - ligt in het verschil in opvatting over de eucharistie (het avondmaal). Indien een bisschop zou zeggen: "Vieren jullie maar rustig samen", dan zou - alsof 't er niet toe doet - aan dit verschil voorbij worden gegaan. Volgens de protestantse leer wordt bij het avondmaal de laatste maaltijd van Jezus met zijn leerlingen herdacht, als een afscheid, en tevens een tot weerziens in het Koninkrijk van God. Bij de eucharistie

wordt deze maaltijd opnieuw beleefd, met de priester als Christus bij het altaar en de kerkgangers als zijn leerlingen. Als dan het brood wordt opgeheven met de woorden *Dit is mijn lichaam*, en vervolgens ook de wijn: *Mijn bloed van het verbond*; en als na het gebed de mensen worden uitgenodigd tot de communie, dan komen gelovige katholieken in kinderlijke eenvoud naar voren om ook werkelijk het lichaam en bloed van Christus te ontvangen. Zij vragen zich niet af hoe dit fysisch mogelijk is, maar verheugen zich in het wonder dat hij zich aan hen geeft; en worden in hun geloof gestrekt. Voor deze geloofsopbouw zijn de eucharistie en de overige sacramenten ook bedoeld.

Dit leerstellige verschil in opvatting van avondmaal en eucharistie kan niet zonder meer gelijk gesteld worden aan de beleving van de individuele kerkgangers. Katholieken kunnen gedachteloos naar voren komen, terwijl protestantse gelovigen gewetensvol aan deze maaltijd deelnemen, in het besef dat het om iets heiligs gaat. Dit wordt b.v. duidelijk bij uitvaarten met een gemengd publiek; of in kloosters waar ook protestantse gasten deelnemen aan de eucharistie. Tijdens een eucharistieviering in een abdij werden de aanwezigen uitgenodigd met de woorden: "Wie gedoopt is en zich met ons in geloof verbonden voelt, is van harte uitgenodigd om het lichaam van de Heer te ontvangen". Zo wordt recht gedaan aan de leer van de kerk over de eucharistie, zonder het gevoel van verbondenheid te doorbreken, dat b.v. bij uitvaarten met een gemengd publiek heel sterk kan zijn. Bij dergelijke uitvaarmissen gaan katholieken te communie, die soms de kerk in geen jaren van binnen hebben gezien, terwijl protestantse aanwezigen aarzelen. Velen van hen nemen dan deel, terwijl anderen blijven zitten. Je vraagt je daarbij af, aan wie met meer recht de communie ontzegd had kunnen worden: aan katholieken die alleen bij huwelijken en begrafenissen naar de kerk komen, of aan protestantse mensen, die gewetensvol naar voren komen om het lichaam van Christus te ontvangen? Pastoraal gezien lijkt het niet verantwoord deze geloofsbeleving teniet te doen door ál te streng aan de regelgeving vast te houden; en gaat men gezamenlijk te communie. Zou deze praktijk uitgebreid mogen worden naar eucumenische vieringen? Indien van katholieke zijde geen water in de wijn wordt gedaan inzake de beleving van de eucharistie, zou dit de toenadering ten zeerste bevorderen; en de geloofsbeleving een nieuwe stimulans geven.

Zolang de katholieke leer over de eucharistie maar helder en eenvoudig wordt verwoord, doet zich hier een gewichtige mogelijkheid tot toenadering voor. Woorden als *consecratie* en *transsubstantiatie* kunnen daarbij achterwege blijven. De nadruk hierop is een uitvloeisel van twistgesprekken tussen theologen uit de tijd van de reformatie, honderden jaren geleden; en staan een kinderlijke geloofsbeleving van de communie in de weg. De woorden tijdens het eucharistisch gebed - en ook in de avondmaalsformulieren - *dit is mijn lichaam*, *dit is mijn bloed van het verbond* laten aan duidelijkheid niets te wensen over. Bij het horen van deze woorden spelen er

geen theologische gedachten door 't hoofd; maar gaan de gelovigen te communie in verlangen naar hem, die ze heeft uitgesproken; en in eerbied, omdat hij zichzelf aan hen geeft.

Een andere vorm van verdeeldheid, minstens even ernstig van aard, loopt dwars door de verschillende kerken heen. Het is de tegenstelling tussen enerzijds het conservatisme, dat de traditie belangrijker vindt dan het geloof, en anderzijds de vrijzinnigheid, die alle verandering toestaat en daarbij de basis van het geloof heeft verlaten. In de evangelieën worden deze partijen, die Jezus voortdurend hebben tegengewerkt, aangeduid als de Farizeeën en de Sadduceeën. Hoewel zij numeriek geen meerderheid vormen, drukken zij toch onevenredig sterk hun stempel op het reilen en zeilen van de kerk. Eenvoudige gelovigen uit verschillende kerken, bij wie het verlangen naar toenadering leeft, zouden niet in de eerste plaats moeten spreken over het avondmaal of de eucharistie, maar als onderwerp van gesprek moeten kiezen voor de apostolische geloofsbelijdenis of de 12 artikelen van het geloof. Indien zij elkaar vinden in het geloof in een goede God, die zich in Jezus, God-met-ons aan de wereld heeft geopenbaard; en in de Geest, God-in-ons, die de harten verenigd, is er al zeer veel gewonnen. De Geest zal hen verder leiden in het besef dat zij behoren tot de ene de kerk van Christus, die voor zijn leerlingen heeft gebeden dat zij volmaakt één zullen zijn, en de wereld zal erkennen dat Jezus door God is gezonden en hen liefheeft¹⁰.

1) Ef 1,27 2) Ef 4,1vv 3) openb 3,20 4) Rom 1,20 5) ps 136 6) ex 3,14 7) 1Kor 12,4vv 8) hand 2,47
9) Mt 20,27 10) Lc 18,8 11) Mt 24,12 12) 1kon 12 13) Joh 17,23

psalm 122

L *Ik was verheugd, toen zij mij zeiden:*

laten wij gaan naar het Huis van de HEER.

A Onze voeten staan in uw poorten, Jeruzalem.

Stad van God, U bent gebouwd tot een volkomen eenheid.

L Het volk van God trekt hierheen op,

om zijn belofte te gedenken en Hem te danken.

A Hier staan de rechterstoelen klaar,

de zetels van het huis van David.

L Bid om vrede voor de stad van God,

om welzijn voor allen die haar liefhebben.

A Moge er vrede zijn binnen uw muren,

en rust in al uw verblijven.

L Omwille van mijn broeders en mijn zusters

bid ik om vrede voor de stad van God.

A Uit liefde voor het huis van onze God

wil ik het goede voor u zoeken.

(gelovenbelevens.nl > ochtend- en avondgebed)

ik was verheugd (psalm 122)gelovenbeleven > *al mijn verlangen**Ik was verheugd toen zij mij zeiden: er is een nieuw gebod!**Ik was verheugd toen zij mij leidden tot in het Huis van God.*refrein *Het volk van God is onderweg,**van alle zijden zij komen aan.**Stad uit de hemel, zij daalt neder, Jeruzalem.**Eénzelfde Geest heeft hen verenigd, Geest die hen zingen doet,
door Gods genade doet vereren Hem, die maakt alles goed.**Nu staan mijn voeten in uw poorten, U die naar vrede heet.**En ik verheug mij in uw woorden: uw wet die liefde leert.**Om al mijn zusters en mijn broeders: vrede zij in uw poort!**Ja, mag de liefde hen behoeden, die horen naar uw woord.**Aan U het oordeel voorbehouden, in U gerechtigheid.**Al wie U vindt die wordt behouden en leeft in eeuwigheid.*gelovenbeleven > *al mijn verlangen*

* * *

zondag 12 januari 2014**doop van de Heer** (zondag 1A)1ste lezing: Jes 42,1-4.6-7

psalm 29 zie beneden

2de lezing: hand 10,34-38

evangelie: Mt 3,13-17

Jij bent mijn geliefde kind, van wie Ik houd.

Heel de Schrift spreekt van de liefde van God voor de mensen. In liefde heeft Hij hen geschapen, om Hem te mogen kennen en voor zijn aangezicht te leven. Ook toen zij zich van Hem hadden afgewend bleef Hij hun trouw, zoals treffend blijkt uit zijn zorg voor Adam en Eva buiten het paradijs, waar Hij hen met dierenvelen bekleedde¹, om hen te beschermen tegen de koude van een leven buiten zijn directe aanwezigheid. Zelfs bij de ernstigste vergrijpen verlaat Hij de mensen niet. In liefde bestraft Hij hen²; maar Hij laat hen niet alleen in dit universum, waar de mens zonder God leeft als een verlorene in de ruimte.

Kaïn, die zijn broer Abel had vermoord, werd door de goede God niet aan zijn lot overgelaten; maar Hij verzwaarde wel zijn last³, opdat hij tot inkeer zou komen. Deze trouw van Godswegen houdt de stellige belofte in van herstel: van terugkeer naar de oorspronkelijke staat van de mens in het paradijs. Alle profeten hebben hier reikhalzend naar uitgezien; en nagedacht over de tijd waarin dit werkelijkheid zou worden⁴. Zij spraken over de toekomst, over het verschijnen van een Gezalfde (Messias of

Christus), die de belofte waar zou komen maken. In de verte zagen zij hem verschijnen: Jezus, in wiens naam christenen zijn gedoopt. Zij profeteerden van het nieuwe volk van God, vrij van schuld door het geloof in hem, die hun de macht geeft als nieuwe mensen te leven: als wedergeborenen⁵ in het Rijk van God.

De profeet Jesaja doet vandaag opmerkelijke uitspraken over de Messias: *De kwijnende vlaspit zal hij niet doven; en: Op aarde zal hij gerechtigheid laten zegevieren; en: Blinden zult u de ogen openen, gevangenen uit hun kerker bevrijden.* Deze teksten verdienen meer aandacht dan de eerste lezing doorgaans krijgt; want het werk dat Jezus in de wereld heeft verricht wordt hier treffend en bondig samengevat. De profeet spreekt over allen die het evangelie vernemen, dichtbij en *tot aan de verste kusten*. Is heel de aarde niet door God geschapen? Niet alleen voor Israël is het evangelie bestemd; maar Jezus draagt zijn apostelen op alle volken tot zijn leerlingen te maken; en hen te dopen in de naam van de Vader en de Zoon en de heilige Geest⁶. 2000 Jaar later beweren critici dat daar niet veel van terecht is gekomen; en dat de voorzegging van de profeet dat op aarde gerechtigheid zal zegevieren, door christenen niet bewaarheid is. Nog steeds toont de wereld het beeld van oorlog, honger en onderdrukking.

Jezus heeft het zijn leerlingen voorgehouden: *Je zult horen van oorlogen en oorlogsgeruchten. Laat je geen angst aanjagen: dat alles moet gebeuren; maar dat is nog niet het einde*⁷. Moeten deze oorlogen op rekening van Christus en zijn kerk worden geschreven? Inderdaad heeft de verweving van kerk en staat het christendom vaak in een verkeerd daglicht gesteld. De verhalen zijn legio, waarin leidinggevende mensen uit de kerk zich in de strijd om wereldlijke macht hebben begeven. Wie zou graag in de schoenen willen staan van hen, die de naam van de Heer van de kerk op zo'n verschrikkelijke wijze schade hebben toegebracht? Tot op de dag van vandaag heeft dit voor veel buitenstaanders het evangelie van verlossing door het geloof in Christus ongelooftwaardig gemaakt.

Tot aan de verste kusten hebben zijn apostelen dit evangelie verkondigd: *God is mens geworden, om de mensen tot God te verheffen! Kom tot inkeer, laat je dopen en je leven vernieuwen.* Tot allen die aan deze oproep gehoor geven, spreekt God dezelfde woorden als tot Jezus bij de Jordaan: *Jij bent mijn lieve kind van wie Ik houd.* Als zij in dit geloof volharden, en vertrouwen op God die hen als zijn kinderen heeft aangenomen, zal Hij hen als wedergeborenen stap voor stap tot volwassenheid leiden, hun leren het oude vaarwel te zeggen en de ongerechtigheid uit hun leven te bannen. Hij maakt hen tot lichten voor hun omgeving⁸, tot brengers van vrede en recht. Zij zijn het *zout van de aarde*⁸, door de apostel als *heiligen*⁹ aangesproken, geroepen het werk van Christus in hun omgeving zichtbaar en verstaanbaar te maken. Bij hen echter die zich afsluiten voor de Geest van Christus, en het evangelie verwerpen, zal - in de woorden van de profeet - de gerechtigheid zegevieren. Gevangen in hun staat van zelfzucht en begeerte, blijven zij ongevoelig voor de verschrikking van het onrecht,

blind voor hun eigen aandeel hierin, en doof voor de waarschuwing van een komend oordeel. Deze scheiding van geesten, die door het optreden van Jezus in Israël duidelijk zichtbaar is geworden, heeft wereldwijd plaatsgevonden door het werk van missie en zending en van de plaatselijke kerken.

"Goed", zullen critici tegenwerpen, "maar ook onder christenen is van die gerechtigheid niet veel te merken!" Helaas is ook dit maar al te vaak juist. Veel mensen zijn wel gedoopt, maar 'doen er niets meer aan'. Ook onder hen die zich nog wel christen noemen is van het nieuwe leven in Christus, vrij van onrecht, soms niet veel te zien. De kerk wordt zelfs in diskrediet gebracht door vergrijpen van haar eigen geestelijkheid. Mag dit wangedrag van kerkleden worden gezien als een bewijs dat de boodschap van het evangelie niet deugt? Vergelijk het met de Farizeeën en de kerkelijke overheden, die zo verblind waren door de zorg voor hun eigen voorkeur en positie, dat zij de terechtstelling van Jezus eisten: een mens met vlek noch gebrek. Is er groter onrecht denkbaar? Mag uit het wangedrag van leden van de geloofsgemeenschap van Israël worden afgeleid dat Jezus niet deugde? Evenmin mag het handelen van bepaalde leden van de kerk leiden tot verwerping van haar boodschap: het evangelie dat zij in beheer heeft. Wel is het duidelijk dat misdraging binnen de kerk door mensen die beter hadden kunnen weten voor God zwaarder weegt dan de vergrijpen van hen die buiten staan, onwetend van zijn liefde.

Verder is er een grote groep mensen in de kerk die zich niet misdragen, maar ook niet uitblinken in ijver voor het geloof dat zij met de mond belijden. De profeet spreekt over hen als een *kwijnende vlaspijt*: een flakkerend kaarsje dat nauwelijks licht geeft. Gedurende de tijd van genade waarin de wereld nu verkeert - de tijd tussen komst en wederkomst - zullen deze 'kaarsjes' niet worden gedooft; maar veeleer worden aangemaakt tot inkeer te komen; en te beseffen hoe groot het goed is waar zij door hun doopsel deel aan hebben gekregen. Tot de dag van het oordeel aanbreekt, blijft God tot hen dezelfde woorden spreken: *Jij bent mijn kind dat Ik liefheb*.

Tenslotte zijn er christenen die volledig ernst maken met hun geloof. Zij dringen zich niet op de voorgrond, en houden het goede dat zij doen verborgen. Zij zoeken geen eigen eer, maar houden Jezus voor ogen, nederig en zachtmoedig; en proberen zichzelf te vergeten om in gemeenschap met hem te leven, hun vijanden lief te hebben en te bidden voor wie hen vervolgen⁹. Zij zijn de heiligen van God. Zonder hen zou de wereld er nog veel minder goed voorstaan. *Moge Hij zijn volk versterken, hen zegenen en hun zijn vrede schenken* (psalm van deze zondag).

1) gen 3,21 2) Heb 12,6 3) gen 4,15 4) 1Pe 1,10v 5) Joh 3,3 6) Mt 28,19 7) Mt 24,6 8) Mt 5,13vv
9) 1Kor 1,2

psalm 29

L Geef eer aan God, jullie hooggeplaatsten;
en vereer Hem om zijn grootheid en macht.

- A Vereer de heerlijke naam van God;
en aanbid zijn verheven heiligheid.
- L De stem van de HEER klinkt boven de wateren,
de donder van God in zijn grootheid, de HEER boven de wateren;
- A de stem van de Heer in zijn macht,
de stem van de HEER in zijn majesteit.
- L De stem van Jahweh komt met vurige bliksem;
de wildernis beeft als Hij komt.
- A De stem van de HEER vaagt machtige eiken weg;
in zijn tempel spreekt alles van zijn grootheid.
- L De HEER troont boven de vloed,
als koning tot in eeuwigheid.
- A Moge Hij zijn volk versterken,
hen zegenen en hun zijn vrede schenken.
gelovenbelevens.nl > psalmen en gebeden

* * *

zondag 19 januari 2014

(tweede zondag door het jaar A)

1ste lezing: Jes 49,3-6
psalm 40 zie beneden
2de lezing: 1Kor 1,1-3
evangelie: Joh 1,29-34

Zie het lam van God, dat de zonde van de wereld wegneemt.

Alvorens zij te communie gaan, bidden in de katholieke kerken de gelovigen elke zondag opnieuw het vaste gebed: *Lam van God, dat de zonde van de wereld wegneemt, ontferm U over ons*; en zij eindigen dit gebed met de woorden: *geef ons uw vrede*. Geregelde kerkgangers kennen de woorden uit het hoofd; maar zou de betekenis hiervan wel goed doordringen? Het is goed bij dit gebed stil te staan; want het is niet gering wat hier van God wordt gevraagd. Maar hoe kan Hij het gebed verhoren, als de mond wel de woorden zegt, maar het hart niet bij Hem is?

Christenen mogen zich wel bevoorrecht voelen, om onder de gedaante van een stukje brood het Lam van God te ontvangen: Jezus, die zijn vrede schenkt aan wie hem liefhebben, en hun leven tot een offergave aan God willen maken. Wie dit geestelijke voedsel niet uit gewoonte maar in levend geloof ontvangt, zal gaandeweg op hem gaan gelijken. Maar zoals een plant die niet groeit zonder leven is, zo is ook het geloof dood zonder geestelijke vooruitgang.

Zó veelomvattend is het offer dat Jezus bracht en zo ontzagwekkend het mysterie van de mens geworden God die zichzelf geeft aan een wereld in nood, als *een lam dat naar de slachtbank wordt geleid*¹, dat het niet anders kan of heel de Schrift moet hiervan spreken. In het verhaal van Abraham, die 2000 jaar voor Christus geroepen wordt zijn zoon Izaäk te offeren, wordt dit offerlam voorafgebeeld. Hier werd van een

mens het onmogelijke gevraagd; maar Abraham, de *vader van alle gelovigen*², sprak bij zichzelf: *God zal zelf voor een offer zorgen*³. En zo gebeurde het ook.

500 Jaar later, bij de uittocht uit Egypte, het land van onderdrukking, heeft het volk onder leiding van Mozes op de avond vóór hun vlucht het paaslam geslacht: voor elke familie één; en het bloed aan de deurposten van hun huizen gestreken⁴. Die nacht ging de engel, die door Egypte trok, aan deze huizen voorbij; en bleven de Israëlieten gespaard. Na een lange tocht door de woestijn heeft Mozes hen gebracht tot aan de grens van het beloofde land, waar zijn opvolger Jozua hen heeft binnengeleid⁵.

Uit de verdere geschiedenis van Israël en uit de boeken van de profeten blijkt echter wel, dat ook in het beloofde land het kwaad nog niet verdwenen was. De geschiedenis van de bevrijding van de overheersing door de Egyptenaren is niet meer dan een voorafbeelding van wereldwijde verlossing uit de macht van het kwaad. Niet door het bloed van lammeren wordt verzoening met God bewerkt, maar door het bloed van de Messias, aan het kruis vergoten. Jozua brengt het volk Kanaän binnen; maar Jezus opent de toegang tot het hemelse vaderland⁶. Zijn vrede is niet van de huidige wereld, waar armoede, oorlog en uitbuiting heersen.

Zolang wij in deze onrechtvaardige wereld leven, waarin velen God de rug toekeren en alleen hun eigen belangen kennen, *zullen er altijd armen zijn*⁷; en zal de strijd alleen maar heviger worden, naarmate de dag nadert van de wederkomst van Christus voor het oordeel. Wie anders leert, wekt niet alleen een valse verwachting, maar leidt ook de aandacht af van het evangelie, dat mensen hier en nu voor allen die geloven de innerlijke vrede van Christus aankondigt, die in het koninkrijk van God ook uiterlijk vervuld zal zijn. Als zij hem willen volgen op de weg van het kruis, maakt hij zijn volgelingen gaandeweg tot lichtende voorbeelden temidden van een onrechtvaardige samenleving; en zal hij hen door zijn Geest onderrichten hoe zij de strijd tegen het onrecht in de wereld moeten aangaan.

David (ong. 1000 v Chr) maakt in de psalm van deze zondag duidelijk waar het bij de offerdienst van Israël op aan komt: *Het gaat U niet om offers volgens voorschrift, dat wij die brengen zouden. U hebt mij geopende oren gegeven, opdat ik uw wil zou verstaan*. Jesaja (1^e lezing) spreekt over de komende Messias als een dienaar, die zichzelf verloochent om *tot het einde der aarde* mensen tot kennis van de Schepper te brengen. In het doopsel met Christus verbonden, legt zijn Geest hun het lied van verlossing in de mond: niet uit Egypte, maar uit de macht van een zelfzuchtige wereld, die naar de ondergang gaat.

Met recht zegt Johannes de Doper vandaag: *Hij was eerder dan ik*. De profeet is weliswaar drie maanden eerder dan Jezus geboren⁸; maar de Messias is het ongeschapen Woord van God⁹, in wie de Schepper zich aan de wereld openbaart. Het is nauwelijks te bevatten wat Johannes vandaag verkondigt. Jezus' gehoor heeft er later de grootste moeite mee, als hij de woorden van zijn wegbereider bevestigt; en op de

vraag of hij soms méér dacht te zijn dan vader Abraham, ten antwoord geeft: *Vóór Abraham was, IK BEN*¹¹. Hiermee verklaart hij zich aan God gelijk; want IK BEN (JAHWEH)¹¹ is de heilige naam van God¹².

Ook in de kerk hebben velen er moeite mee de mens Jezus te erkennen als God-met-ons¹³. Toch is deze belijdenis het hart van het evangelie. *Wie kan zonden kwijtschelden dan God alleen?*¹⁴ Deze macht berust bij Jezus, de mens geworden God, die als een dienaar in ons midden heeft geleefd¹⁵. Eén en al liefde is hij, vol van zorg voor een mensheid die zonder verweer is tegen het kwaad dat de wereld beheerst. Niemand is vrij van schuld, dan Jezus alleen. Hoe zouden christenen zonder hem, die door zijn Geest in zijn volgelingen woont en werkt¹⁶ en hun deel geeft aan zijn verrijzenis¹⁷, ooit van de zelfzucht kunnen worden bevrijd, en van hun fouten en tekorten verlost? Wie zal hen bij God terugbrengen? Johannes de Doper wijst hem aan: *Jezus, het lam van God, dat de zonde van de wereld wegneemt.*

Zou deze kennis geen nooit aflatende bron van blijdschap zijn? Nederig en zachtmoedig heeft Jezus zichzelf gegeven tot in de dood, de dood aan een kruis, om mensen die verlangen naar een goed en onzelfzuchtig leven de macht te verlenen hem te volgen: de goedheid van God in persoon. Ach, drong dit maar beter door in de verzwakte kerk: dan zou de omringende wereld beter kunnen zien hoe overweldigend groot het goed is dat christenen met elkaar delen.

Het oude Israël dient als voorbeeld en als waarschuwing. Ondanks talrijke profetieën over Gods plan met geheel de wereld, beseften de meesten van hen niet dat JAHWEH er niet voor hen alleen was; maar dat hun uitverkiezing lag in de roeping het ontzagwekkende wonder voor te bereiden dat heel de wereld aangaat: de menswording van God in hun midden. Is er iets groters denkbaar, waardoor een volk zich van anderen volkeren onderscheidt? Niet voor niets is het boek van Israël in alle talen vertaald. Wereldwijd worden elke zondag de teksten gelezen waarin hun profeten hem voorzeggen: Jezus, *de nieuwe Adam*¹⁸; want Adam was een beeld van Hem die komen zou¹⁹: het *Lam van God*, door wie allen die geloven worden hersteld in de oorspronkelijke onschuld van de eerste mens.

De kerk heeft als opdracht dit heil zichtbaar en verstaanbaar te maken in een wereld van elk voor zich, waar het onheil overal toeslaat. Alle ellende in de wereld is uiteindelijk het gevolg van het najagen van eigenbelang. Alle christenen delen in de roeping temidden van de strijd die de zelfzucht teweeg brengt iets te tonen van het koninkrijk van God. De psalm van vandaag spreekt niet alleen over de komende Messias, maar over allen die met hem verbonden leven: *Ik heb gezegd, hier ben ik HEER; in uw boek, daar staat geschreven over mij. Uw wil te doen is mijn vreugde, ik draag uw wet in 't hart.*

Deze woorden zijn in Jezus volkomen bewaarheid; en wachten nog op vervulling in de levens van allen die hem toebehoren: die niet leven in eigen kracht, maar door het

geloof in hem die in hen woont en werkt. De wet van de liefde staat in hun hart gegrift en regeert hun levens. Temidden van de verwarring om hen heen zijn zij als tekens van de vrede van Christus en wegwijzers naar het koninkrijk van God. Hoe zullen zoekende mensen anders de weg tot Hem vinden? God, ontferm U over hen die buitenstaan, over die zoekende menigte: dat zij rust vinden in U! *Uw wil te doen is mijn vreugde, ik draag uw wet in 't hart* (psalm van deze zondag).

1) hand 8,32; Jes 53,8 2) gen 17,4 3) gen 22,8 4) ex 12,21vv 5) Joz 4 6) Heb 11,16 7) Mt 26,11
8) Lc 1,36v 9) Joh 1,1v 10) Joh 1,18v 11) Joh 8,58 12) ex 3,14 13) Mt 1,23 14) Mc 2,7 15) Lc 22,27
16) Gal 2,20 17) Fil 3,10 18) 1Kor 15,45 19) Rom 5,14

psalm 40

- L Ik verlangde vurig naar de HEER,
en Hij hoorde mijn roepen om hulp.
- A Hij boog zich naar mij over;
en trok mij op uit de modderpoel, de diepte vol getier.
- L Hij zette mijn voeten op de rots;
en Hij richtte mijn schreden.
- A Hij gaf mij zijn lied in de mond:
de lofzang tot eer van onze God.
- L Mogen velen het zien en tot inzicht komen.
- A Mogen zij God eerbiedigen;
en op Hem hun vertrouwen stellen.
- L Het gaat U niet om offers volgens voorschrift,
dat wij die brengen zouden.
- A U hebt mij geopende oren gegeven,
opdat ik uw wil zou verstaan.
- L Ik heb gezegd: hier ben ik HEER;
in uw boek, daar staat geschreven over mij.
- A Uw wil te doen is mijn vreugde,
ik draag uw wet in 't hart;
- L Ik verkondig uw gerechtigheid,
temidden van de gemeenschap.
- A U ziet 't, o God, ik kan er niet van zwijgen;
ik zal getuigen van uw redding en uw trouw.
- L Uw liefdevolle goedheid en uw waarheid:
ik houd 't niet verborgen voor uw volk.
- A Heer, onthoud mij niet uw tedere ontferming!
gelovenbelevan.nl > psalmen & gebeden

* * *

zondag 26 januari 2014

(derde zondag door het jaar A)

1ste lezing: Jes 8,23-9,3

psalm 27 zie beneden

2de lezing: 1Kor 1,10-13.17

evangelie: Mt 4,12-23

Kom tot inkeer, want het koninkrijk van de hemel is nabij.

"In Azië geboren, was ik waarschijnlijk boeddhist geweest", aldus een geregelde kerk-ganger. Op de vraag of hij dan niet blij was bij de kerk te behoren, kwam het antwoord: "Ach, ik zie het verschil niet zo; het komt toch bij allebei neer op de naasten-liefde. De bergrede, daar gaat het eigenlijk om". Schieten catechese en verkondiging dan zozeer tekort, dat iemand jarenlang de kerk kan bezoeken, en toch zo onwetend kan zijn over het evangelie? Kan iemand te communie gaan en het lichaam van Christus ontvangen: van hem, die de macht geeft als kinderen van God te leven¹, en toch menen - zoals b.v. boeddhisten leren - zonder Gods hulp de eigen aandrift en begeerte te moeten doven; en te kunnen leven naar de maatstaven die Jezus in de bergrede uiteenzet? Die lat ligt te hoog! Zelfs na duizend levens zal niemand hierin kunnen slagen.

Het koninkrijk van God is voor hen, die op eigen kracht vertrouwen, onbereikbaar hoog en ver. Jezus is gekomen om mensen tot de hemel te verheffen. In Jezus is zichtbaar geworden waar velen naar verlangen, maar niet kunnen bereiken. Dit bedoelt David, als hij bidt: *Leid mij op de rots die te hoog is voor mij*². *Die Rots is Christus, die met zijn volk meetrekt*³. Jesaja (1^e lezing) heeft hem honderden jaren tevoren in de toekomst zien komen, en geprofeteerd: *Het land dat in duisternis woont ziet een groot licht. Het juk, dat zwaar op het volk drukt: U hebt het weggebroken.*

Deze uitspraak wordt soms uitsluitend betrokken op de historische situatie in de dagen van de profeet. Zo wordt tekort gedaan aan het profetische gehalte van de Schrift. Zou het louter om gebeurtenissen uit een ver verleden gaan, dan valt de reden weg om deze teksten op zondag in de kerk voor te lezen. De Bijbel is echter méér dan een geschiedenisboek. De profeet spreekt over de komende Messias, die de last van dit bestaan heeft gedragen, om mensen van goede wil uit een uitzichtloos leven te verheffen.

Jesaja had graag willen weten wat de kerk nu bekend is: God is mens geworden in Jezus, het licht van de wereld. Kan iemand jaar in, jaar uit de kerk bezoeken, en hier omheen gaan? Wie Jezus gelijk stelt aan Boeddha, ziet hem als een wereldleraar, maar niet als God-met-ons. Zo wordt het evangelie ontkracht, en tot een futloze boodschap gemaakt, in de trant van: "Je moet goed doen, zoals Jezus het heeft voorgedaan". Het evangelie is echter van een ander kaliber: *Bekeer je, want het koninkrijk van de hemel is nabij*: door zijn komst namelijk, voor allen die in hem geloven.

Had Boeddha de bergrede gelezen, dan had hij ermee ingestemd; en er direct bij aangekend dat geen mens hieraan kan voldoen. Wie kan zijn vijanden liefhebben?⁴ Wie kan iemand goeddoen en vriendelijk bejegenen, die hem of haar heeft vernederd en onrecht aangedaan? Wie kan op eigen kracht de hemel binnengaan? Niemand anders dan hij, die uit de hemel is neergedaald; en mens is geworden in Maria.

Als Jezus zijn leerlingen roept, gaan zij zonder bedenken met hem mee. Zij zien in hem de waarheid, die goedwillende mensen aantrekt, laten alles achter en worden zijn leerlingen. Dit geloof maakt hen in Gods ogen tot goede mensen⁵. Zij zullen dit geloof in de wereld verbreiden; en hem verkondigen die verlossing brengt uit de macht van alles wat een mensenleven ontsiert: drift, hebzucht, moedeloosheid en alle andere kwalen die de wereld voor velen tot een onleefbare plaats maken.

Bekeer je, want het Rijk van de hemelen is nabij. Dertig jaar oud, spreekt Jezus deze woorden aan het begin van zijn driejarige optreden in het openbaar. Hoe anders is zijn toon dan die van boetepredikanten. Hoe anders ook spreekt hij dan de rabbi's van zijn dagen. Wie zou hem niet geloven: een mens, nederig, zachtmoedig⁶ en oprecht begaan met allen die tot hem komen? Zijn leerlingen volgen hem: niet omdat zij zelf zulke lichtende voorbeelden zijn, maar omdat hij het goede in hen aanspreekt. Zij volgen hem om alles van dit koninkrijk te weten te komen; maar zij begrijpen nog niet dat het hier over meer gaat dan een aards vorstendom.

Wie onbevooroordeeld luistert, en steeds Jezus voor ogen tracht te houden, komt onder de indruk van zijn persoon, in wie voor eenvoudigen van geest de kenmerken van dit hemelse Rijk direct zichtbaar zijn. Zij zullen erkennen dat zij met hun hebbelikheden niet waardig zijn hier binnen te gaan: zij zouden de vrede verstoren. Zij zijn gekomen tot het begin van nieuw leven. Jezus leert zijn volgelingen door zijn Geest het oude te verlaten; en hier en nu al te leven als burgers van zijn Rijk⁷.

Kunnen christenen hier ooit over uitgedacht raken? Het evangelie is groter dan zij kunnen bevatten. De dood ligt al achter hen die Jezus toebehoren. Door het doopsel zijn zij als het ware met hem gestorven en begraven, en met hem tot nieuw leven opgewekt⁸. De enige manier om dichter bij deze waarheid te komen, is met zijn hulp de *oude mens* te verlaten; en als nieuw geboren, met Christus verbonden, de zelfzucht en begeerte als met hem gekruisigd te beschouwen. Zo doende wordt het verlangen bevredigd met de Geliefde te mogen verkeren. Hij kent hen, die zich door hem laten onderrichten; en in liefde voor hem een afkeer krijgen van alles waar de omringende wereld zich zonder zorgen aan overgeeft; maar wat toch niet deugt. Hij sluit zijn volgelingen in zijn armen: het oude is voorbij en het nieuwe is al gekomen: zo onvoorstelbaar heerlijk, dat niemand in deze wereld het ten volle kan bevatten.

Wie hier iets van begrijpt en beleeft; wie Jezus liefheeft en hem met hart en ziel wil volgen, zal Paulus' verontrusting begrijpen over de onderlinge verdeeldheid in de kerk (2^e lezing). Het evangelie van nieuw leven door het geloof in Christus brengt

voor hen die dit met blijdschap aannemen de roeping met zich mee te gaan bijdragen aan het werk dat Jezus in de wereld is begonnen. Niet, dat allen geroepen zijn als apostelen op pad te gaan: de Heer van de kerk geeft ieder zijn of haar eigen gaven, tot opbouw van het geheel⁹. *Door de doop zijn zij tot één lichaam geworden, allen gedrenkt met één Geest*¹⁰: de Geest van Christus, die wil; dat allen behouden worden.

Alle leden van de geloofsgemeenschap dragen hiervoor samen de verantwoordelijkheid. Niets is zo schadelijk voor het aanzien van de kerk van Christus en haar boodschap als onenigheid tussen de leden. Waarom niet liever de minste zijn? Wie uit onvrede met de gang van zaken het heil elders zoekt, volgt niet de Heer maar dient zichzelf; en zal niet kunnen komen tot de kennis van hem, die zijn trouwe leerlingen eeuwig leven toont. *Dit vraag ik van God, hiernaar verlang ik: zolang als ik leef met Hem te verkeren* (psalm van deze zondag).

1) Joh 1,12 2) Joh 8,12 3) ps 61,2 4) 1Kor 10,4 5) Rom 4,3 6) Mt 11,27 7) Fil 3,20 8) Rom 6,4
9) 1Kor 12,7 10) 1Kor 12,7

psalm 27

- L De HEER is mijn licht en mijn redder;
voor wie zou ik nog bang zijn?
- A Als de HEER mijn leven versterkt, wie zou ik dan nog vrezen?
- L Dit vraag ik van God, hiernaar verlang ik:
zolang als ik leef met Hem te verkeren;
- A om zijn liefdevolle goedheid te kennen, en in zijn woning te ervaren.
- L Ik was bezweken, had ik niet geloofd
uw goedheid te zien in het land van de levenden.
- A Houd goede moed en zie uit naar de HEER:
Hij zal je hart versterken.

gelovenbelevens.nl > psalmen & gebeden

Heer mijn geliefde (psalm 27)

*Heer, mijn geliefde, die mij verlichtte,
U hebt mij lief, U redt uit de dood.
Laat mij geloven, laat mij niet zwichten,
laat mij volharden in alle nood.*

*Heer U verheft mij boven de golven,
veilig U zet mij hoog op de rots.
Vol van uw vreugde mag ik geloven,
breng ik mijn offer, dank ik mijn God.*

*Als zich de mensen tegen mij keren:
God, in uw goedheid is mijn geloof.
U zult mij leren mij te verweren:
leven in liefde, leven in hoop.*

gelovenbelevens.nl > al mijn verlangen

* * *

zondag 2 februari 2014

Opdracht van de Heer in de tempel (Maria lichtmis)

1ste lezing: Mal 3,1-4
 psalm 24 zie beneden
 2de lezing: Heb 2,14-18
 evangelie: Lc 2,22-40 (of 22-32)

Dit kind is bestemd tot val of opstanding van velen.

De menswording van Christus, zijn dood aan het kruis en zijn verrijzenis - en onze deelname aan dit nieuwe leven: welke christen, die deze naam waardig is, raakt ooit uitgedacht over dit evangelie? Naarmate het evangelie het leven van de gelovigen vollediger gaat beheersen, en zij de *oude mens* met zijn hebzucht, begeerte en onreinheid beslist de rug toekeren, in het verlangen - temidden van alle verdrukking van deze wereld - deel te mogen hebben aan het toekomstige hemelse leven¹; naarmate zij dus zichzelf verloochenen om Jezus te mogen ontmoeten², gaan zij twee dingen steeds helderder inzien. Ten eerste leren zij dat christenen, die zichzelf vergeten en hem in het leven van alledag daadwerkelijk volgen, ook het lijden van Christus niet bespaard kan blijven. Tevens wordt het hun duidelijk dat zij, die zichzelf vooropstellen en hem verloochenen, zichzelf hiermee veroordelen tot een leven zonder hem: nu met alle afleiding die deze vergankelijke wereld biedt, en na hun dood in de verschrikking van een ledig bestaan zonder einde.

Wie zich verdiept in de heiligenlevens, zal bemerken dat zij een zwaarder kruis te dragen hadden. Zo deelden zij in het werk dat Jezus 2000 jaar geleden is begonnen; en dat tot vandaag door zijn leerlingen wordt voortgezet, geleid door de Geest van Christus, God-in-ons. Lidwien van Schiedam droeg zonder klagen geduldig haar lijden in liefde voor Christus; en hij stond haar zo overduidelijk bij, dat haar ziekenkamer een stroom van bezoekers trok, die niet kwamen om haar te troosten, maar om zelf getroost te worden; en door haar versterkt te worden in het geloof. Johannes van het Kruis, die zijn orde wilde hervormen, en de ingeslopen laksheid onder de broeders probeerde uit te bannen, werd door hen gevangen gezet en vernederd. In zijn cel gaf de Geest van Christus hem de liederen in, die eeuwen later voor christenen nog tot troost en lering zijn. En Maria, toen zij haar kindje naar de tempel bracht, hoorde de profetische woorden van Simeon: *Door je eigen ziel zal een zwaard gaan*. Maria heeft het zwaarste lijden moeten ondergaan dat een mens kan treffen, toen zij aan de voet van het kruis moest toezien hoe haar Zoon daar te sterven hing.

Al dit lijden heeft de heiligen en een naamloos leger van getrouwe christenen niet afgeschrikt, integendeel: *Zij waren verheugd dat zij waardig bevonden waren smaad te lijden omwille van de Naam*³. Jezus, die door zijn Geest in zijn leerlingen woont⁴, zal hen leren alles te verdragen in liefde voor hem, die in liefde voor allen zijn leven heeft gegeven. Zij hebben de roeping hem langs deze weg in de wereld zichtbaar te maken. Hoe zal een zoekende menigte anders de weg tot hem vinden? Als zij worden geslagen, keren zij de andere wang toe⁵. Worden zij vernederd, dan onder-

gaan zij dit in zachtmoedigheid, wetend dat er altijd wel enige grond voor is; en dat zij zodoende in het voetspoor gaan van hun Meester; en zij bidden voor wie hen belagen. Zij bieden geen weerstand tegen het onrecht, met hem voor ogen die in volkomen onschuld het grootste onrecht heeft ondergaan; en tot op het kruis voor zijn vervolgers heeft gebeden: *Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen*⁷.

Langs deze *smalle weg*⁸ zijn velen de ogen opengegaan voor de heilloze weg waarop zij zich bevonden; en werden zij door Jezus' leerlingen behoed voor de val waar Simeon in het evangelie over spreekt. Want de huidige wereld, vol van geweld en onderdrukking, zal niet altijd zo doorgaan. De apostel waarschuwt: *Wreek jezelf niet, geliefden, maar laat het over aan Gods gerechtigheid. Daarom staat er geschreven: Ik zal vergelden, zegt de Heer*⁶. Christenen mogen zich verheugen dat zij zodoende kunnen bijdragen tot het werk van hun Heer, dat immers hierin bestaat dat mensen van goede wil worden behoed voor de val waaruit zij niet meer opstaan; maar dat zij in het komende oordeel mogen verrijzen tot het hemelse leven, waartoe Jezus zijn volk de toegang heeft ontsloten.

Wie verdraagt de dag van zijn komst? Wie blijft er staande als hij verschijnt? (1ste lezing) Gelukkig de mensen, die samen met Maria, met de apostelen en alle heiligen staande blijven op die dag! Midden in dit vergankelijke bestaan richten zij zich op om hun koning te ontvangen, zoals de psalm van dit feest leert: *Eeuwige poorten, richt u op! De koning* van de heerlijkheid wil door u binnengaan.*

1) Ef 4,22v 2) Lc 9,23 3) hand 5,41 4) Joh 14,15-20 5) Mt 5,39 6) Rom 12,19v 7) Lc 23,34

psalm 24 (al mijn verlangen lied 49; lied 68)

L *Aan God behoort de aarde met haar overvloed, de wereld en al wie daarop wonen.*

A Hij heeft haar op de wateren gegrond; en gevestigd op de stromen.

L Wie mogen beklimmen de berg van de HEER, en staan op zijn heilige plaats?

A Zij, die rein zijn van handen en zuiver van hart; die geen valsheid beramen en geen leugens rondvertellen.

L Zij gaan voort met de zegen van God; Hij, die hen verlost, maakt hen rechtvaardig.

A Dit zijn de mensen die zoeken naar God, zijn volk, verlangend voor zijn aangezicht te staan.

L Eeuwige poorten, richt u op!

A De koning* van de heerlijkheid wil door u binnengaan.

L Wie is die koning van de heerlijkheid?

A Het is de HEER*, sterk en machtig, die de strijd voor je voert.

L Eeuwige poorten, richt u op!

A De koning van de heerlijkheid wil door u binnengaan.

L Wie is Hij dan, die koning van de heerlijkheid?

A De HEER van het hemelse leger: Hij is de koning van de heerlijkheid.

* * *

zondag 9 februari 2014

(vijfde zondag door het jaar A)

1ste lezing: Jes 58,7-10

psalm 112 zie beneden

2de lezing: 1Kor 2,1-5

evangelie: Mt 5,13-16 1. *het zout van de aarde* 2. *het licht van de wereld*

1. *het zout van de aarde*

Een beetje zout geeft smaak aan het hele brood. Zo geven christenen - al zijn ze met weinigen - smaak aan het leven. Het is verschrikkelijk als christenen door aanstootgevend gedrag de kerk in een kwaad daglicht stellen. Hopelijk laten zoekende mensen zich niet afleiden door de negatieve publiciteit hierover. Aan de andere kant moeten critici, die het geloof van de kerk afmeten aan het gedrag van haar leden, eens de moeite nemen één evangelie - toch niet meer dan 50 bladzijden - aandachtig te lezen. Het zou hun duidelijk worden dat het niet anders kan, of er komen onder hen die zich christenen noemen misstanden voor. Op dezelfde wijze hebben in het oude Israël fundamentalisme, huichelarij, en aardsgezindheid het aanzien van de geloofsgemeenschap ondermijnd. De evangeliën doen er verslag van, hoe dit ertoe heeft geleid dat de leiding van de geloofsgemeenschap Jezus ter dood heeft laten brengen.

Wie dit verslag van zijn driejarig optreden in Israël leest, moet wel onder de indruk komen van de zachtmoedigheid waarmee Jezus dit lijden op zich neemt; en zal niet zo gemakkelijk meer de godsdienst van Israël veroordelen vanwege het gedrag van zijn oversten. Kijk ook eens naar de apostelen, die op weg zijn gegaan om het evangelie te verkondigen van Jezus, gekruisigd en verzezen uit de dood; en van het nieuwe leven door het geloof in hem. Zij hebben hun leven gegeven om de wereld de ogen te openen voor de goedheid van God, die in hem openbaar is geworden. Denk aan dat onafzienbare leger van gelovigen, die het evangelie niet alleen met de mond hebben beleden; maar temidden van onrecht, laster en spot zijn vrede zichtbaar hebben gemaakt. Let ook eens op de talrijke heiligen, van wie de geschiedenissen voor het nageslacht bewaard zijn gebleven: hoe zij in het spoor van Christus zichzelf volledig hebben gegeven; zoals Maximiliaan Kolbe, die in een nazikamp geheel vrijwillig de plaats innam van een ter dood veroordeelde vader, die zich jammerend beriep op zijn gezin.

Al die gelovige mensen, die zichzelf niet op de voorgrond plaatsen, maar liever anoniem hun werk doen: zij worden samen *het zout van de aarde* genoemd. Zij maken het voor zoekende mensen duidelijk, dat het leven een zin en inhoud heeft, die het korte bestaan in deze wereld ver te boven gaan. Voorbijziend aan zichzelf zoeken zij de goede God te dienen, met Jezus, hun Geliefde voor ogen. Zonder hem zijn christenen als zout dat zijn kracht heeft verloren. Het geloof wordt onaantrekkelijk. Naarmate de dag van de wederkomst van Christus nadert, *zal de liefde van velen verkoelen*¹, zo waarschuwde Jezus zijn leerlingen; en hij voegde eraan toe: *Als de mensenzoon komt, zal hij dan geloof vinden op aarde?*²

2. *het licht van de wereld*

Jezus noemt niet alleen zichzelf, maar ook allen die hem toebehoren *het licht van de wereld*. Zij hoeven niet in het duister te tasten over de herkomst en de zin van het bestaan, want hun geest is verlicht door de kennis van hem, die is *de weg en de waarheid en het leven*³. De goedheid van God, die begin noch einde kan hebben, is immers in hem volkomen zichtbaar geweest; en voor wie hem liefhebben wordt hij gekend door de Geest die hun gegeven is. Jezus is geen vreemde voor wie in geloof hun weg gaan. Zij weten dat hij de macht van de dood heeft verbroken. In verlangen naar hem zullen voorbijgaande dingen hun minder bekoren. Wie verlangt er niet met zijn of haar geliefde samen te zijn? Die gemeenschap doet al het andere verbleken. Zolang hun hart bij hem is, leven zij in zijn licht; maar als zij worden afgeleid en hem vergeten, wordt dit licht verduisterd.

Christenen hebben dit licht niet van zichzelf. Wel kunnen zij de goedheid van God - want daar gaat het om - herkennen en liefhebben. Als zij zich tot Hem keren, wordt het hen van ogenblik tot ogenblik in genade geschonken. Hij zal hun persoonlijk leren onderscheid te maken tussen wat goed is in zijn ogen en wat zij achterwege moeten laten, willen zij Hem behagen. Naarmate zij dichter bij Hem leven, wordt hun doen en laten meer en meer beheerst door de vraag wat Hij ervan zou vinden. Zo leren zij Jezus kennen; en gaan zij beseffen dat hij van hen houdt, veel meer dan zij zelf ooit aan liefde kunnen betonen. Gaandeweg worden zij meer met hem verenigd. Als hij zich verborgen houdt, dan is het in liefde, opdat hun geloof volwassen wordt.

Deze weg naar de ontmoeting met Jezus wordt treffend beschreven in het hooglied van Salomo. Johannes van het Kruis⁴ beschrijft de gang naar de vereniging met hem als de beklimming van een berg. Andere mystieke schrijvers spreken over de vereniging met hem als over een omhelzing. Deze en andere heiligen, die iets verder dan anderen zijn gevorderd op de weg van het geloof, zijn als wegwijzers naar de hemel. Allen die hun geloof ernstig nemen, zullen in hen de persoonlijke omgang met de Geliefde herkennen, die al het andere doet vergeten. Zij delen in zijn licht; en in zijn roeping dit licht te laten schijnen. Samen vormen zij de *stad van God*, waar Hij met hen verkeert, *de berg Sion, vol van verheven schoonheid, een vreugde voor geheel de aarde*⁵. *Ontroerende woorden worden gezegd over u, de stad van God!*⁶ Zou deze stad op een berg verborgen kunnen blijven, als haar licht schijnt in de gelovigen?

De kerk van onze tijd, gering in aantal en verzwakt door schandalen en negatieve berichten in de media, verspreidt nog maar een flakkerend licht. Gelukkig zijn zij, die *Christus, gekruisigd, voor ogen houden* (2^e lezing); en zich met des te meer ijver inzetten om in hun handel en wandel hun Geliefde zichtbaar en verstaanbaar te maken. Hij heeft niemand anders om zijn licht in de wereld te doen schijnen; en allen tot zich te trekken die buiten staan, zoekend naar de zin van dit bestaan. *Zij onttrekken zich niet aan hun eigen vlees en bloed, maar geven de hongerige te eten en nemen en nemen arme zwervers mee naar huis* (1^e lezing).

1) Mt 24,12 2) Lc 18,8 3) Joh 14,7 4) gelovenbeleven.nl > *de ogen vd ziel* > Joh. vh Kruis 5) ps 48,2v 6) ps 87,2

psalm 112

L *Hallelujah! Gezegend wie leeft in eerbied voor God;
en van harte zijn geboden na wil leven.*

A Je bent gezegend als je eerlijk in het leven staat,
je nageslacht wordt invloedrijk op aarde.

L Je huis wordt welvarend, je gerechtigheid zal vast staan voor altijd.

A Voor oprechten van hart gaat een licht* op in de duisternis,
rechtvaardig en vergevingsgezind, vol van mededogen.

L Het gaat hen goed, die met hun naasten zijn begaan;
zij regelen hun zaken met wijsheid.

A Zij staan voor eeuwig vast;
de rechtvaardige blijft altijd in herinnering.

L Zij vrezen geen slecht bericht:
hun hart is bij God, in vertrouwen op Hem.

A Hun hart is gerust en zij hebben geen angst,
als zij oog in oog met de vijand staan.

L Zij delen uit aan wie in nood verkeren;
en zijn gezien om hun rechtvaardigheid.

A Kwaadwilligen zien vol ergernis toe;
zij houden geen stand, hun streven wordt voorgoed verijdeld.

geloovenbelevan.nl > psalmen en gebeden

* * *

zondag16 februari 2014

(zesde zondag door het jaar A)

(zondag 6 A)

1ste lezing: Sir 15,15-20

psalm 119 zie beneden

2de lezing: 1Kor 2,6-10

evangelie: Mt 5,17-37

*Als je gerechtigheid die van de Farizeeën niet overtreft,
zul je zeker niet binnengaan in het rijk van de hemelen.*

*Voor de mensen liggen het leven en de dood (1^e lezing). Laat hun dan het leven kiezen! Hoe is het toch mogelijk dat veel gelovigen de woorden uit de Schrift aan kunnen horen zonder verontrust te worden? Het gaat om eeuwig leven! *Iedere daad van de mensen is bij God bekend.* Wist ik dat echt al, niet als boekenwijsheid, maar als een dagelijkse realiteit: dat die schijnbaar afwezige, verre God mij ziet, mijn bedoeling doorgrondt en let op wat ik doe ?? Maar dat is opzienbarend! Het schudt me wakker en ik neem me voor om nu echt alles wat ik onderneem aan Hem toe te wijden tot ik opsta en mijn dag hervat: dan blijkt het toch niet zo een, twee, drie opgelost te zijn. De wil is er wel, maar de kracht is gering, gewoontes zijn taai, de woorden ontglippen aan de mond, mijn bedoelingen zijn niet onversneden. Kortom, de *oude mens*¹ voert nog heerschappij; en de nieuwe mens moet toenemen in geloof, zoals een kind naar volwassenheid groeit.*

Zonder het vertrouwen dat de goede God, die al dat gemodder ziet, als een vader en een moeder zijn kinderen wil helpen op de weg naar Hem toe, zouden zij al gauw de moed opgeven. Het menselijk vermogen is ten enenmale ontoereikend om te doen wat het evangelie van vandaag gebiedt. Niet kwaad worden, alle woorden wegen, niet het lichaam maar het innerlijk aanzien, de zonde radicaal wegsnijden: wie kan hieraan voldoen? Aan zichzelf overgelaten, stemmen christenen weliswaar met het verstand in met de woorden uit het evangelie; maar spreken hun daden een andere taal. Wie zal hen redden uit deze innerlijke verdeeldheid? God zij dank voor Jezus!

Christenen hoeven zich niet vruchteloos af te beulen om de zelfzucht te overwinnen en Gods wet van de liefde na te leven. Hij weet dat zij, aan zichzelf overgelaten, hier-toe niet bij machte zijn². Het enige dat Hij van zijn kinderen vraagt, is dat zij hun wil aan Hem geven, vertrouwend op Jezus, die zijn wet heeft vervuld. *Hij geeft het zijn kinderen in de slaap*³. Met hem verbonden, die hen 1000 keer meer liefheeft dan zij hem, gaan zij de waarheid ervaren van hetgeen het evangelie leert: *Aan allen die in hem geloven, geeft Jezus de macht als kinderen van God te leven*⁴. Als zij zichzelf vergeten om met hem tot nieuw leven op te staan, zal God hen tot een zegen voor hun omgeving maken. De wereld kan niet buiten hen. Dit is wat genoemd wordt *leven in genade*. Alle profeten van het Oude Testament hebben hiernaar uitgezien⁵.

Farizeeën en schriftgeleerden eisten strikte naleving van een wet, waaraan niemand kon voldoen; maar het evangelie *leert een verborgen wijsheid, door God bestemd voor onze verheerlijking* (2e lezing): het geloof in hem die aan de eis van de wet heeft voldaan⁶; en veel meer nog dan dat. De bergrede maakt duidelijk dat Jezus niet - zoals fundamentalisten doen - de Schrift naar de letter neemt, maar uitlegt naar Gods bedoeling. In hun eigenwaan namen de voorgangers van zijn dagen er aanstoot aan dat Jezus op de sabbath een zieke genas⁷, terwijl de wet verbiedt dat op deze dag gewerkt wordt. Hij wijst hen terecht: *Mijn Vader werkt tot nu toe, en ik werk*. Waar in het O.T. een verbod op doodslag geldt, stelt hij elk hatelijk woord gelijk aan doden met de mond. Waar Mozes overspel verbiedt, stelt hij begerige blikken al aan echtbreuk gelijk. Gelovigen verheugen zich bij deze woorden: Zo heeft God het bedoeld!

Zo brengt Jezus' optreden scheiding teweeg tussen Farizeeën, die de wet van God niet door de Geest van God willen beoordelen, en allen die beseffen dat Jezus, nederig en zachtmoedig, inderdaad woorden van God spreekt. Iedereen kan zich in zijn uitspraken herkennen. Woorden kunnen meer pijn doen dan slagen; en met een onzuivere bedoeling naar anderen kijken: zou dat goed zijn in Gods ogen? Zou Hij de offers aannemen van hen die uiterlijk misschien wel aan de letter van de wet gehoorzamen, maar hun innerlijke onreinheid niet willen erkennen? Deze halsstarrige houding: *Er is niets mis met mij*", staat gelijk aan huichelarij, waar mensen misschien door worden misleid; maar God toetst hart en nieren. Veel van Jezus' woorden gaan over menselijke relaties.

Als christenen niet liever in de Geest van Christus onrecht en vernedering geduldig verdragen dan in onmin met anderen te leven, dan komen zij eens voor de gevolgen hiervan te staan. In het evangelie wordt het gevolg van onbekeerlijkheid vergeleken met een gevangenis, waar niemand uitkomt voor er genoegdoening is gegeven. Het gaat hier om het oordeel. Die 'gevangenschap' werd vroeger genoemd 'het vagevuur'. Tegenwoordig heerst hierover een stilzwijgen, misschien te verklaren als een reactie op de dreigende toon in het verleden, die nu door ouderen wordt bestempeld als bangmakerij. Hoe dit ook zij, de waarschuwing in het evangelie mag niet in de wind worden geslagen.

Dit vagevuur is niet minder dan een voorportaal van de hemel, waar niemand kan binnengaan die op het sterfbed nog wrok jegens anderen koestert; die geen spijt heeft over de zelfzucht in zijn of haar gedrag; en dus het hart niet onverdeeld op God gericht heeft. Hoe zou iemand die Hem niet geheel is toegenegen zijn Rijk kunnen binnengaan? Jean Vianney, de pastoor van Ars en patroon van alle pastores, noemt dit voorportaal *de ziekenzaal van de goede God*⁸. Voor wie het horen wil, spreekt de Schrift op tal van plaatsen over deze 'ziekenzaal'. Als deze er niet zou zijn, waarom zou er dan in katholieke kerken nog voor de overledenen worden gebeden? De Bijbel is hier in het evangelie van vandaag en op tal van andere plaatsen duidelijk over⁹. Het is goed dit te weten; want het is beter tijdens dit leven de begeerte uit te bannen, dan na dit aardse bestaan een pijnlijke reiniging te moeten doormaken.

De nu levende gelovigen, samen met allen die in de hemel zijn opgenomen, en de gestorvenen die hierop nog worden voorbereid: zij vormen *de gemeenschap van de heiligen*, zoals dit in de geloofsbelijdenis wordt uitgesproken. Er zijn ook mensen die zich willens en wetens van God hebben afgekeerd. Zij hebben aan deze gemeenschap geen deel: niet vanwege een onbarmhartig oordeel, maar omdat zij zichzelf willens en wetens hebben buitengesloten, zoals Jezus' tegenstanders, die hem een duivel noemden⁹, en een bezetene¹⁰. Hoe kan hier vergeving voor zijn, zolang iemand in deze houding blijft volharden?¹¹

Mensen bepalen gedurende dit bestaan hun eigen lot: leven of dood, de hemel of de hel, waar zij voorgoed buiten Gods aanwezigheid moeten voortbestaan¹². Wie dit beseft zal des te meer ernst maken met een leven dat aan God is gewijd, met Jezus voor ogen, die zijn liefde, goedheid en rechtvaardigheid openbaart. Hij waarschuwt vandaag de kerk: het is bij wijze van spreken beter je hand af te hakken, dan deze hand te lenen voor het kwaad dat van God vervreemdt. Alle profeten hebben gewaarschuwd voor dit komende oordeel. Zij hebben gesproken over de tijd waarin wij nu leven, de periode tussen de komst en de wederkomst van Christus, waarin zich dit oordeel begint af te tekenen; en die met het laatste en definitieve oordeel wordt afgesloten. Gelukkig zijn allen die hem liefhebben; en zijn woorden met blijdschap aannemen. In dit vergankelijke bestaan zijn zij al overgegaan van de dood naar het leven.

- 1) Ef 4,22 2) Rom 7,25 3) ps 127,2 4) Joh 1,12 5) 1Pe 1,10 6) Gal 3,5 7) Lc 13,14
 8) gelovenbeleven.nl > de ogen van de ziel 9) b.v. Lc 12,47; Mt 18,25-35; openb 20,5. 10) Mt 11,24
 11) Mt 12,31 12) gelovenbeleven.nl > ik geloof > III.7

psalm 119

- L Gezegend zijn zij die vlekkeloos leven;
 en de wet van de HEER onderhouden.
- A Gezegend zij, die zijn getuigenis bewaren;
 en Hem van ganser harte zoeken.
- L U gaf richtlijnen aan, om ijverig na te leven.
- A Ach waren mijn wegen vast,
 met uw voorschriften voor ogen!
- L *Doe goed aan uw dienaar;*
en wek mij tot leven naar uw woord.
- A Open mij de ogen, om de wonderen van uw wet te ontwaren.
- L *Leer mij, HEER, uw voorschriften te volgen;*
en uw weg ten einde toe te gaan.
- A Maak mij wijs om uw wet te verstaan;
 en van harte te onderhouden.

gelovenbeleven.nl > psalmen en gebeden

* * *

zondag 23 februari 2014

(zevende zondag door het jaar A)

1ste lezing: Lev 19,1-2.17-18

psalm 103 zie beneden

2de lezing: 1Kor 3,16-23

evangelie: Mt 5,38-48

Wees volmaakt, zoals je Vader in de hemel volmaakt is.

Wees heilig, want Ik, de Heer, je God, ben heilig (1^e lezing). Wie kan hier ooit aan voldoen? Die volmaaktheid heeft niemand uit zichzelf; en kan niet - zoals de Farizeeën leerden - worden bereikt door nauwgezet alle wetsvoorschriften na te leven. Zelfs van een bosje munt nog droegen zij nog een tiende af¹. Toch bevonden zij zich op een doodlopende weg. Toen God, die alle geboden gegeven heeft, zich in Jezus aan hen openbaarde, hebben zij hem verworpen. Zij meenden rechtvaardig te zijn, maar verwierpen de Rechtvaardige. Zij meenden Gods oordeel te ontlopen, maar veroordeelden zichzelf door de Zoon van God te beschuldigen. Omdat zij zichzelf volmaakt achtten, hebben zij de volmaaktheid niet bereikt.

Als dan door menselijke inspanning aan de eis van de wet niet kan worden voldaan, hoe kan Jezus dan vragen: *Wees volmaakt, zoals je Vader in de hemel volmaakt is?* Wie kan dat waarmaken? Wat echter het menselijk vermogen te boven gaat, *ligt wel in de macht van God*². Wie Hem liefheeft ontvangt van hem *het vermogen als een kind van God te leven*³. Dit is wat *genade* wordt genoemd. De oude gebedshouding geeft dit mooi weer: de handen geheven, om uit de hoge Gods hulp te ontvangen.

Niet, dat Hij ergens daarboven zou verblijven. God is alom tegenwoordig; en beproeft de harten van de mensen, of zij Hem willen dienen. Wie zich richten naar omhoog, geven hiermee aan dat God meer is dan zij; en dat zij op zijn genade vertrouwen. Wat zou de kerk een ander aanzien hebben als mensen zo hun geloof beleefden, in verwondering dat Hij naar hen luistert; en het hun werkelijk geven wil als volmaakte mensen met Hem te leven. Het is alsof de goede God als een vader spreekt: Beproof Mij toch, of Ik mijn belofte gestand doe. Beproof Mij als je geslagen wordt: of Ik het je geef om de andere wang toe te keren; als je wordt bestolen: om het niet terug te eisen. Vraag Mij om hulp, als je wilt geven en tegelijkertijd wilt vasthouden aan je bezit. Roep Mij aan als je onrecht wordt aangedaan, en ervaar hoe Ik je liefde geef voor wie jou kwaad doet en hoe je gaat bidden voor wie gevangen zitten in de macht van een onrechtvaardige wereld.

Een moeder vertelde dat haar zoontje op het schoolplein wel eens klappen kreeg; en dat ze hem gezegd had terug te slaan. Ik weet wel, zei ze, dat je de andere wang moet toekeren, maar ik wil ook graag dat hij een beetje weerbaarder wordt, en niet met zich laat sollen. Geef haar eens ongelijk; want de andere wang toekeren: dat doe je niet zomaar even, omdat het in de Bijbel staat. Wie de tanden op elkaar bijt, onder-tussen innerlijk kokend van woede, heeft daar weinig baat bij. Koning Salomo waarschuwde hier al voor: *Wie de lippen samenperst, heeft het kwaad al klaarstaan*⁴. Maar wie uit overtuiging handelt, de belagers welgezind, hoe erg zij zich ook misdragen, dwingt respect af. Allen staan verwonderd; want ze zien iemand handelen in de Geest van Christus: heel anders dan ze gewend zijn. Hij doet hen overwinnen, die in gemeenschap met hem leven. Als de boosheid opkomt, bidden zij: *Heer, help mij!*⁵

Christenen die daadwerkelijk met Jezus op weg gaan, komen voortdurend - en vaak onverwacht - in situaties waarin de Geest hun leert het ene te doen, terwijl zij van nature graag het andere zouden willen. Deze tweestrijd is kenmerkend voor bewust levende gelovigen. Steeds opnieuw moeten zij schietgebedjes opzenden: God, help mij mijzelf te vergeten. Zo zetten zij stapjes naar God toe: misschien niet opzienbarend, maar wel zeker. Dit is de *smalle weg*⁶ waarlangs Hij zich doet kennen: niet in de eerste plaats aan schriftgeleerden, maar aan mensen die het goede zoeken, hun onmacht belijden en hun hulp van Hem verwachten.

God heeft in Jezus zijn goedheid en liefde getoond, waar Hij allen die Hem toebehooren in wil doen delen. Zij hebben het niet uit zichzelf, maar moeten Hem voortdurend zoeken in gebed, om van Hem te ontvangen. Zo is een leven in genade. Het is een wonder: God is geen vreemde meer. Hij doet zich persoonlijk kennen aan allen die Hem zoeken in geloof; en die loslaten wat Hem verhindert hun innerlijk te bewonen. Zij gaan het mysterie verstaan van God-in-ons, zoals de apostel zegt (2e lezing): *Weet je niet dat je Gods tempel bent?* Hier is nog veel over te zeggen; maar één keer met Gods hulp de andere wang toekeren geeft meer inzicht dan duizend woorden. Woorden kunnen wel het verlangen wekken, maar het inzicht komt met de daad.

Zo wordt de liefde gaandeweg ervaren als komende van God. Hij vraagt van zijn kinderen ook hen lief te hebben die hun kwaad doen; en hen zachtmoedig terecht te wijzen: *Zo maak je je niet schuldig aan de zonde van een ander* (1^e lezing). Zo delen zij in het werk van Christus, die zichzelf voor allen gegeven heeft. God heeft allen lief; en *doet het regenen over goeden en bozen*⁴. Hij heeft zijn kinderen nodig, om - met Jezus verenigd - als nieuwe mensen zijn licht in de wereld laten schijnen; en zo enkele van die *bozen* er de ogen ervoor te openen waar het in dit leven eigenlijk om gaat. Zij gaan ervaren wat de psalm van deze zondag leert: *Zoals een vader over zijn kinderen: zo ontfermt zich onze God over wie Hem eerbiedigen.*

1) Mt 23,23 2) Lc 18,27 3) Joh 1,12 4) spr 16,30 5) Mt 14,30 6) Mt 7,14

psalm 103

- L Breng dank aan God, mijn ziel;
laat ál wat in mij is zijn naam vereren.
- A Breng dank aan God, mijn ziel;
vergeet niet hoe Hij je goeddoet.
- L Breng dank aan Hem,
die je fouten vergeeft en je kwalen geneest;
- A die je leven redt van de ondergang,
en je kroont met liefde en ontferming.
- L Genadig is de HEER, vol van mededogen,
geduldig, één en al goedheid en liefde.
- A Hij straft ons niet zoals we verdienen;
en vergeldt ons niet naar het kwaad dat we deden.
- L Zover als de zonsopgang van zijn ondergang vandaan is,
zover van ons af doet Hij al onze zonden.
- A Zoals een vader over zijn kinderen:
zo ontfermt zich onze God over wie Hem eerbiedigen.

gelovenbelevens.nl > psalmen en gebeden

* * *

zondag 2 maart 2014

(achtste zondag door het jaar A)

- 1ste lezing: Jes 49,14-15
psalm 62 zie beneden
2de lezing: 1Kor 4,1-5
evangelie: Mt 6,24-34

Niemand kan twee heren dienen.

Eten en drinken, maar niet je hart erop zetten. Kleding kopen, maar alleen het hoogst noodzakelijke; en er niet zo in opgaan dat het hart niet meer bij God is. Leven in een vergankelijke wereld, maar uitzien naar een blijvend vaderland: deze tweestrijd is tekenend voor christenen die ernst maken met hun geloof. Van nature klampen zij

zich vast aan dit leven, maar tegelijkertijd verlangen zij naar de hemel. De aandacht voor de dingen van deze voorbijgaande wereld dreigt voortdurend het geloof naar de achtergrond te dringen; maar verenigd met Jezus, die de eeuwige goedheid van God openbaart, verliest dat moois alle glans.

Wie echt van iemand houdt, laat have en goed achter om bij de geliefde te zijn. Zolang christenen in deze wereld moeten leven, kunnen zij hun Geliefde echter niet fysiek bereiken. Zij moeten leven in dit kostbare geloof: Jezus leeft weliswaar hoog verheven, maar ook in elk eenvoudig en vriendelijk mensenhart, dat zijn liefde zoekt te beantwoorden. *Zelfs al verlaten zij Hem: Hij vergeet hun nooit* (1^e lezing). De omringende wereld zuigt en trekt; maar allen die hem toebehoren weten dat hun gemeenschap met hem alleen kan groeien door steeds opnieuw hem te verkiezen boven de aantrekkelijkheden die dagelijks passeren. Zo neemt het geloof toe; en wordt het volwassen.

Voor veel vragen zijn geen algemene regels te geven. Heb ik dit echt nodig, of kan ik 't wel missen? Ga ik nu heerlijk op de bank hangen, of ga ik bidden? Zal ik wat van dat lekkers nemen, ben ik niet aan het snoepen? Innerlijk spreekt de stem die zegt: Daar steekt toch niets kwaads in? Dat mag dan waar zijn; maar iemand die hevig verliefd zegt te zijn, en toch door de aandacht voor het dagelijks leven die geliefde vergeet, laat hiermee zien dat de liefde niet diep zit. Christenen die daadwerkelijk op weg gaan om hun Geliefde te behagen, leren die stem te herkennen als van een jaloerse mededinger, die alle aandacht voor zichzelf opeist. Zij keren zich steeds opnieuw tot hem, die geen enkele aandrang uitoefent; want de liefde laat zich niet dwingen.

In deze tweestrijd gelden geen richtlijnen in de zin van: Dit mag wel, maar dit is verboden. Zo werken de wetten van een land; maar in het Rijk van God geldt alleen de wet van de liefde. God ziet het hart aan. Wat voor de één onder bepaalde omstandigheden goed is om te doen, moet de ander soms juist laten¹. De kerk heeft in het verleden wel geprobeerd bindende voorschriften te geven. Zo mocht op vrijdagen, op de dag van de kruisiging, geen vlees worden gegeten, maar wel vis. Een oude koster (het kosterschap was destijds een volledige en slecht betaalde betrekking) vertelde hoe hij vaak jaloers naar de vette palingen keek, die op vrijdagen de pastorie werden binnengedragen; en die hij zich voor zijn gezin niet kon permitteren. Daar werden wel de regels nageleefd; maar of dit nou de bedoeling was? Toen later dit soort voorschriften werd afgeschaft, was de reactie van de gelovigen: Het hoeft niet meer.

Het hoeft niet meer?? Het evangelie leert nog steeds geen twee heren te dienen. Het enige passende voorschrift hierbij is dit: Begin er werk van te maken, niet in de eerste plaats uit gehoorzaamheid aan de kerkelijke overheid, maar in liefde voor God, in het verlangen Hem de eerste plaats te geven. Ga de persoonlijke strijd aan, die gedurende dit leven nooit uitgestreden zal zijn; en die voor velen, die hier te weinig ernst mee hebben gemaakt, zelfs na dit leven nog moet worden voortgezet. Christenen die te-

vreden met zichzelf; staan stil in hun geestelijke ontwikkeling. Zij stellen de godsdienst in een verkeerd daglicht.

Moeten christenen dan altijd ontevreden zijn met zichzelf? Nee. Ontevreden moet iemand zijn als het geloof niet groeit; en dus in feite dood is, zoals een boom die in het voorjaar geen nieuwe scheuten vormt². Het geeft voldoening en blijdschap dichter bij God te gaan leven, die zijn volk als enige wet heeft gegeven Hem en de naaste lief te hebben³. *Ik jaag ernaar*, zegt Paulus⁴. Ondanks alle tegenstand en ontbering is hij innerlijk rustig, in de wetenschap dat God hem geleidt op de weg naar Hem toe. *Mijn Heer Jezus Christus te kennen gaat alles te boven*, schrijft hij aan de christenen van Filippi⁵; en hij spoort hen aan: Het gaat erom één te worden met Hem langs de weg van geloof.

In een wereld waarin zovelen de goede God loochenen, kan de weg van een gelovige eenzaam zijn. Toch hoeven christenen - als zij tenminste een geregeld gebedsleven kennen - zich niet verlaten te voelen: zij weten zich door God gekend. Als de zorg voor levensonderhoud en gezondheid de liefde voor God niet in de schaduw stelt, zal de gemeenschap met Hem niet worden verstoord. Dit wordt duidelijk zichtbaar in de wijze waarop zij in hun sterven het leven los kunnen laten, in vol vertrouwen op God die hen draagt, en in Jezus, met wie zij verbonden zijn over de grens van de dood heen. Voor de naaste omgeving is geen krachtiger getuigenis denkbaar dan een stervende, die zijn of haar leven gelovig overgeeft in Gods handen.

Waar mensen elkaar vinden in hun zorg voor eten en drinken, kleding en gezondheid, vraagt Jezus zijn leerlingen bezorgd te zijn of ze wel op weg zijn naar het koninkrijk van God. Die weg wordt gevonden door in de kleine dingen van het dagelijks leven God te zoeken en niet jezelf te dienen. Dat onderscheid is soms heel subtiel. Een hart dat niet onverdeeld bij God is, laat zich gemakkelijk misleiden. Daarom is het gebed zo belangrijk. Het houdt christenen bij de les. Een hart dat op vaste tijden God zoekt in gebed, leert zich af te wenden van zelfzucht en eigenbelang; en zal bij alles bidden: God, help mij te doen wat mijn macht te boven gaat: mijzelf te vergeten en U alleen te dienen. *Mijn ziel zoekt in stilte naar God. Van Hem alleen is uitkomst te verwachten* (psalm van deze zondag).

1) Mt 24,41 2) ps 1 3) Mt 22,37vv 4) Fil 3,12 5) Fil 3,8 6) Mt 7,13

psalm 62

- L Mijn ziel zoekt in stilte naar God.
 A Van Hem alleen is uitkomst te verwachten.
 L Hij is mijn rots en mijn Redder.
 A Hij is mijn vaste burcht, door wie ik staande blijf.
 L Hoe lang nog wordt een mens zo belaagd?
 eens worden zij voorgoed verslagen!
 A Dan komen zij ten val;
 en storten ineen als een vallende muur.

- L Tegen de Verhevene spannen zij samen;
want zij scheppen behagen in bedrog.
- A Hun woorden lijken wel mooi,
maar zij bergen een vloek in het hart.
- L Mijn ziel zoekt in stilte naar God.
- A Van Hem alleen is uitkomst te verwachten.
- L Hij is mijn rots en mijn redder,
- A Hij is mijn vaste burcht, door wie ik staande blijf.
- L In God is mijn redding en mijn zekerheid.
- A Mijn rots is Hij, bij wie ik schuilen kan.
- L Volk van God, stel op Hem je vertrouwen!
- A Hij is je toevlucht in nood;
stort gerust je hart bij Hem uit.
geloovenbeleven.nl > psalmen & gebeden

in het woelen van de wereld (ps 62)

*In het woelen van de wereld gaat mijn aandacht stil naar God,
vaste burcht van mijn verweer, en sterke redder, veilige rots.
Mensen zonder God belagen, wie bij Hem zijn toevlucht zoekt.
Eens zijn zij voorgoed verslagen, in hun woorden schuilt een vloek.*

*Als de mensen mij benauwen, gaat mijn aandacht stil naar God.
Geef je redder je vertrouwen, want Hij kent je in de nood.
Dit bestaan is snel vervlogen, vol bedrog en schone schijn.
als het leven wordt gewogen, wat zal dan de waarde zijn?*

*Tracht geen macht en eer te winnen, houd je verre van bedrog.
Zet in welstand niet je zinnen op wat straks vergaat tot stof.
Laat uw liefde in ons wonen, en beloon ons naar ons werk.
Dit heb ik van U vernomen: zoek mijn macht die ieder sterkt.*

(geloovenbeleven.nl > al mijn verlangen)

* * *

40-DAGENTIJD

woensdag 5 maart 2013

(Aswoensdag ABC, begin van de veertigdagentijd)

1ste lezing: Joël 2,12-18
 psalm 51 zie beneden
 2de lezing: 2Kor 5,20 - 6,2
 evangelie: Mt 6,1-6.16-18

bidden, geven en vasten

Het evangelie toont de pijlers van christelijk leven: bidden, geven en vasten. In alle drie wendt de ziel zich tot God. Niet voor niets beklemtoont Jezus herhaaldelijk, dat het voor de mensen verborgen moet blijven; want je handelt in liefde voor hem, en niet om door de mensen te worden gezien. Als je bidt, stort je je hart voor hem uit; en spreek je met Hem alleen. Geef je aan goede doelen, dat doe je dit voor Hem, die zich over de armen wil ontfermen; en als je vast, doe je dit om de wil te oefenen aan niets te hechten dan aan Hem alleen, die je liefhebt.

Wie van iemand houdt heeft alles voor die persoon over; en wil zoveel mogelijk bij die persoon zijn. Wie bidt er wel eens: God, ik houd van U? Toch is dit de basis van het geloof. Toen Jezus als een eenvoudig mens in Israël de goedheid van God zichtbaar maakte, bleek pijnlijk duidelijk dat vroomheid vaak niet meer is dan uiterlijke schijn. De kerkelijke leiders en theologen van zijn dagen hebben hem uiteindelijk aan het kruis gebracht; en met al hun kennis van de godsdienst de rug toegekeerd aan God. Zij spraken wel lange gebeden uit, maar zou Hij naar hen luisteren?

bidden

God, ik houd van U. Zo bidden christenen. Ook als Hij zich verborgen houdt, geloven zij in zijn aanwezigheid; en betuigen Hem hun liefde. Niet voor niets wordt Jezus de *bruidegom*¹ genoemd. De gelovigen vormen samen de bruid van Christus. Op treffende wijze wordt hiervan getuigd in het Hooglied, waar de bruid met hart en ziel, met heel haar verstand en uit alle kracht met haar bruidegom zoekt samen te zijn: *Hoor, mijn Geliefde klopt aan: Doe mij open, mijn zuster, mijn liefste!* Christenen ervaren echter de zuigkracht van de wereld, en vergeten Hem open te doen. Steeds opnieuw moeten zij bekennen Hem die zij zeggen lief te hebben toch weer te hebben veronachtzaamd, door hun eigen verlangens voorrang te geven. Wie zal hun in deze tweestrijd de zege doen behalen? *God zij gedankt door Jezus Christus onze Heer!*²

In de verbondenheid met Jezus is de toegang tot de hemel geopend. Hij geeft zijn volgelingen de weg aan; en ook dat het zonder gebed niet zal lukken. Om dit gebed vol te houden is regelmaat nodig. *Zeven keer per dag breng ik U dank*, bidt David³. Voor de meeste mensen is dat niet mogelijk; maar drie keer moet kunnen: 's morgens, 's middags en 's avonds op vaste tijden. Wie zo uit bed onder de douche stapt,

een hap brood neemt en naar het werk holt, moet niet denken Gods stem te leren verstaan. 's Morgens moet er tijd zijn om God te danken en zijn zegen te vragen; 's middags om te bidden voor familie en mensen in nood, en 's avonds voor gewetensonderzoek over de afgelopen dag.

In de volharding schuilt de overwinning. Deze volharding in gebed wordt zeer rijk beloond. Na een periode van beproeving, waarin je nog de juiste vorm moet vinden, en de soms hinderlijke tegenzin te boven moet komen - want je werkt liever een uur aan dit of dat, dan dat je 5 minuten bidt - na dus deze moeite te hebben overwonnen, en het gevoel van de aanvankelijk aanwezige innerlijke leegheid geduldig hebt leren aanvaarden, zal de goede God je zijn aanwezigheid doen ervaren, al naar gelang het je toewending tot Hem bevordert. De beleving mag immers nooit, zoals bij de sektes gebeurt, een doel op zich worden. Ook bij zijn schijnbare afwezigheid begint het gebed met: God ik houd van U; en wordt het gevoel dat Hij niet luistert overwonnen door het geloof. Wie zo de weg van het gebed gaat, zal al spoedig niet meer genoeg hebben aan de vaste gebedstijden; maar heel de dag, in alle doen en laten het hart bij Hem hebben.

geven

Op de eerste dag van de 40-dagentijd is uit de profeten heel passend gekozen de tekst van Joël: *Keer terug naar de Heer!* Maar de kerkleden zeggen: "Ik leef toch netjes? Ik draag bij aan de actie Kerkbalans, ik ga af en toe naar de kerk en ik bid voor 't eten: die profeet heeft 't niet over mij." Maar als iemand bij de collecte, bij de offerande dus, een euro in de schaal legt: zou de Heer dat dan niet zien? Daar koop je nergens een kopje koffie voor. Is het huis van de Heer dan minder waard dan een kopje koffie? Na de offerande wordt immers, als 't goed is, de collecteschaal bij of op het altaar geplaatst. De deelnemers aan de eucharistie bieden zich hier aan God aan. Het zou de beleving van de eucharistie zeer ten goede komen, als de wezenlijke deelname van de kerkgangers aan het offer duidelijker tot uiting zou komen.

Wie geld op de schaal legt, biedt zichzelf aan: "Heer, neem geheel mijn leven!" Dit is het gebed waar God naar luistert. Nog wel. Er komt een dag dat de huidige *tijd van genade*, waar Paulus in de tweede lezing over spreekt, ten einde is. Op die dag, als Jezus komt voor het oordeel, komt ieders ware intentie aan het licht; en niets dat verborgen kan blijven. Wie houdt hier nog rekening mee? Wie stemt zijn of haar handelen hierop af? Wie neemt de profeet nog serieus, die klaagt: *De vruchtbomen zijn verdord, de blijdschap is beschaamd van de mensen weggevlucht?* (1ste lezing). Joël heeft het hier niet over bomen, maar over mensen, die hij oproept tot bekering; want: *Nabij is de dag van de Heer, als een verwoesting komt hij van de Almachtige.* Wie leeft er nog in de verwachting van dit oordeel?

Wie leeft in eerbied voor God, zal beseffen dat wat gegeven wordt als het ware aan Hem wordt aangeboden. Hij kijkt niet naar de hoogte van het bedrag. Een kind dat

een euro op de schaal legt, biedt misschien al zijn of haar zakgeld aan; en een rijke die 500 euro per jaar aan Kerkbalans schenkt, merkt dit niet eens. Maar wie zich van alles onttrekt, om b.v. een bijdrage te geven aan de slachtoffers van een aardbeving of aan een ander goed doel, is door God gekend: Hij ziet het hart van de gever aan. Als miljoenen honger lijden, is het dan teveel gevraagd wat minder lekker te eten, wat minder mooie kleren te dragen en wat minder ver met vakantie te gaan? *God heeft blijmoedige gevers lief*⁵. Hij zal hun materiële offers rijk belonen met kennis van Hem; en hun de goedheid doen ervaren die Jezus in de wereld heeft zichtbaar gemaakt. Aan ieder die in liefde voor hem en de mensen het vergankelijke weggeeft, zal Hij het onvergankelijke leven tonen.

vasten

De tijd van het georganiseerde kerkelijke vasten is voorbij. Toch maakt het een vreemde indruk als er gedurende de veertigdagentijd koekjes en gebak verschijnen in de pastorie. Het is heilzaam hiervan af te zien; maar dan wel zo dat niemand het merkt, behalve misschien de eigen huisgenoten. Wie koffie, pils en al die andere dingen die niet echt nodig zijn laten staan, zullen merken hoe sterk de gehechtheid hieraan is. Op zich gaat het om onschuldige dingen en ondervindt niemand er kwaad van. Toch is het goed te bedenken dat het Koninkrijk van God niet bestaat uit eten en drinken. Bij overlijden blijft het verlangen naar die voorbijgaande dingen - dat nu niet meer bevredigd kan worden - bestaan. Niemand kan de hemel binnengaan, alvorens hiervan te zijn bevrijd. Dat is een pijnlijk proces, dat beter in dit leven dan hierna kan worden doorgemaakt.⁶

Misschien zal iemand nog tegenwerpen dat God die dingen toch geschapen heeft om van te genieten? Zeker; en alles waarvoor God kan worden gedankt is goed. Als er echter behoeftes zijn die bevrediging eisen, dan wordt de plaats die de goede God in ieders hart begeert ingenomen door eten en drinken en allerlei andere afleiding. Zo verkilt de liefde en wordt het geloof oppervlakkig en vruchteloos. Dit is het wat de Geest leert over de kerk te Laodicea⁷: *Ik ken uw daden: u bent koud noch heet. Was u maar koud of heet! Omdat u lauw bent en noch heet noch koud, zal Ik u uitspugen uit mijn mond*. Kan de kerk van vandaag deze woorden nog wel verdragen? Wie niet lauw wil zijn, zal gedurende de weken die aan Pasen voorafgaan het lijden en sterven van Jezus gedenken. Daar past geen lekker eten en drinken bij. Al met al is het dus goed als christenen zich in deze voorbijgaande wereld beperkingen opleggen, teneinde het hart gericht te houden op God, die eeuwig leven belooft aan wie Hem daadwerkelijk liefhebben. *God van liefde, buig U neer; in uw tedere ontferming: neem mijn overtreding weg* (psalm van deze zondag).

1) Joh 3,29 2) Rom 7,25 3) ps 119,164 4) gelovenbeleven.nl > psalmen & gebeden 5) 2Kor 9,7

6) gelovenbeleven.nl > ik geloof > III.7.2 7) openb 3,15

psalmgebed (uit ps 51)

- L God van liefde, buig U neer;
in uw tedere ontferming: neem mijn overtreding weg.
- A Was mij schoon,
maak mij helemaal vrij van gebreken.
- L Ik zie mijn schuld en mijn nalatigheid;
het staat mij steeds voor ogen, wat ik misdreven heb.
- A Ik heb gezondigd tegen U;
en gedaan wat kwaad is in uw ogen.
- L Schep in mij een zuiver hart, o God;
en vernieuw mij door een standvastige geest.
- A Laat mij niet ver van U leven,
neem uw heilige Geest niet van mij weg.
- L Geef mij weer blijdschap om uw redding;
en laat een volgzame geest mij voort doen gaan.
- A Dan zal ik voor wie dwalen tot een voorbeeld zijn,
opdat zij zich bekeren en uw wegen gaan.

gelovenbelevan.nl > psalmen & gebeden

* * *

zondag 9 maart 2014

(eerste zondag van de veertigdagentijd A)

- 1ste lezing: gen 2,7-9; 3,1-7
psalm 51 zie beneden
2de lezing: Rom 5,12-19
evangelie: Mt 4,1-11

Nu liet de duivel hem met rust; en kwamen engelen om hem te dienen.

Aan het begin van de veertigdagentijd, de periode van inkeer en boete, spreken de lezingen heel passend over de bewerker hiervan. In het genesisverhaal verliezen Adam en Eva hun onschuld, als zij bezwijken voor de verleiding; en gehoor geven aan de woorden van de slang. In het evangelie tracht de duivel vergeefs Jezus, *de nieuwe Adam*¹, in zijn macht te krijgen. De oude Adam en Eva en hun nageslacht - allen die de aarde bevolken - zijn niet in staat zich aan die macht te onttrekken, hoe graag ze het ook zouden willen. Ze hebben hulp nodig, zoals David in de psalm van deze zondag voor God belijdt, nadat hij bezweken is voor de schoonheid van Batseba, en haar echtgenoot de dood in heeft gestuurd: *Ik beken dat ik misdreven heb: schep in mij een zuiver hart, mijn God!*

Jezus is het antwoord van de liefdevolle God op dit gebed van alle mensen van goede wil, die voor Hem hun schuld belijden, en hun onvermogen zichzelf van het kwaad te bevrijden. Weliswaar hebben niet allen gezondigd in de mate van David; maar toch: *Allen zijn zij afgeweken; niemand die onverdeeld goed doet, zelfs niet één*². Steeds opnieuw wordt zichtbaar hoe de fouten van de ouders zich in hun kinderen manifes-

teren. Wie zal hen hieruit verheffen? God zij dank door Jezus Christus!³ *Zoals allen sterven in Adam, zo zullen allen in Christus herleven*⁴. Want de mensheid verkeert in de macht van de duivel; en niemand dan Hijzelf is in staat deze macht te breken.

Wie is dan deze 'slang'? De Schrift spreekt over hem als één van Gods schepselen (1e lezing). Hij (of zij, bij engelen als geestelijke wezens bestaat geen geslachtsverschil) is dus goed geschapen, zoals de aanvang van het scheppingsverhaal leert: *In het begin schiep God de hemel en de aarde*⁵. Het gaat hier niet om lucht en zand, maar om engelen en mensen. In het verlangen aan Hem gelijk te worden, heeft de duivel zich samen met een leger gelijkgestemde engelen van God afgewend. Hierover staat verder weinig te lezen. Op de eerste pagina's verhaalt de Bijbel hoe de mensheid in zijn macht is gekomen. De vraag naar de letterlijke betekenis van dit verhaal (Heeft de slang gesproken?), die bij bijbelse fundamentalisten zoveel verdeeldheid heeft gebracht, leidt af van de werkelijke vraag: Vanwaar toch het kwaad in de wereld?

Het antwoord op deze vraag wordt in genesis verhalenderwijs duidelijk gemaakt: God waarschuwt de mensen, maar zal nooit hun vrije wil aantasten. Hij spreekt tot hen, maar als zij niet willen luisteren Hoe gemakkelijk ga ik, als ik ergens mijn zinnen op heb gezet, aan de stem van het geweten voorbij! Ik gehoorzaam niet God, maar zijn tegenstrever, die de eerste mensen tot zonde heeft verleid. Vandaag leert het evangelie hoe hij vergeefs probeert te verhinderen dat de macht over de zielen hem ontnomen wordt: hoe hij Jezus, mens met de mensen en Zoon van God tot drie keer toe in verleiding brengt.

De naam Jezus, door de engel in een droom aan Jozef genoemd⁶, betekent *God redt*; en een Redder is hij! Voor mensen is het veelal te moeilijk hun verlangens te beteugelen, niet te zwichten voor de begeertes van het lichaam, niet aan de eerzucht te gehoorzamen en de verleiding van de rijkdom te weerstaan: voorbijgaande dingen, waarvoor geen plaats is in het Koninkrijk van God. Hoewel zij graag anders zouden willen, hebben zij onvoldoende weerstand tegen gevoelens van ergernis, afkeer van anderen, woede en moedeloosheid. Gelukkig zijn allen die beseffen door de duivel te worden verzocht; en hun machteloosheid erkennen. Niet op eigen kracht trachten zij aan de verzoeking weerstand te bieden - daarvoor is de overmacht is te groot - maar roepen Jezus aan, die op gelijke wijze in verzoeking is gebracht als zij. Hij vraagt geen bovenmenselijke inspanning, maar alleen geloof in hem, die zijn heiligen te hulp komt als zij op het punt staan terug te vallen in een leven dat zij niet willen, en tot fouten die zij verfoeien. Heer, help mij! riep Petrus; en meteen stak Jezus zijn hand uit en trok hem omhoog uit het water, waarin hij dreigde weg te zinken⁷. Als dit schietgebed christenen steeds opnieuw op de lippen is, zullen zij gaandeweg ervaren hoe de Heer hun te hulp schiet.

Hoewel Satan wist de Zoon van God voor zich te hebben, heeft hij toch in duivelse zelfoverschatting gepoogd Jezus in zijn macht te krijgen, door hem met schijnbaar

redelijke voorstellen tot zonde te verleiden. De eerste verzoeking is de lichamelijke behoefte, die zo sterk kan zijn dat de mensen naar de stem van het geweten niet meer luisteren. Iemand die verslaafd is aan roken, aan alcohol of drugs, aan kopen of aan lekker eten en drinken, geeft hieraan toe, hoewel hij of zij weet op de verkeerde weg te zijn. Veel van de ellende in de wereld komt voort uit de begeerte van het lichaam, niet in het minst ook op sexueel gebied. De duivel spreekt tot het verstand, en probeert als onschuldig voor te stellen waarvan het geweten zegt: Beter van niet.

Jezus, als mens met de mensen, voelde na veertig dagen vasten uiteraard zeer sterk de behoefte van het lichaam, die hij als God-met-ons, delend in de macht van de Schepper, gemakkelijk had kunnen stillen door van stenen brood te maken. Maar zou hij, die gekomen is om het menselijk lot te delen, in moeilijke situaties van zijn goddelijke macht gebruik maken? Zou hij, door de Geest naar de woestijn geleid om zich voor te bereiden op zijn opdracht de duivel te binden, op diens voorstellen ingaan? Zou hij, de onschuld in persoon, luisteren naar de stem van iemand die gericht is op het kwade? Nee, maar in liefde voor de mensen ondergaat hij dezelfde verzoeken. Aan allen die hem liefhebben wijst hij de weg van geloof. Hij doet zijn volgelingen delen in zijn macht de boze te weerstaan. De goede God spreekt hier als mens met de mensen tot ieder, die naar zijn stem wil luisteren, woorden van eeuwig leven: De mens is méér dan een vergankelijk lichaam; en *kan niet leven van brood alleen*.

De duivel komt nu met zijn tweede verleiding: Toon je macht door van het dak van de tempel te springen. Kan iemand zich voorstellen dat Jezus op deze dwaze uitdaging zou ingaan? Het gaat hier om de eerezucht, die zo vaak de beweegreden is voor het menselijk handelen. "Laat eens zien wie je bent, toon je kunnen!" Wie wordt er nooit geprikkeld zichzelf te bewijzen met daden die beter achterwege hadden kunnen blijven? God zij dank voor Jezus Christus, die niet alleen zelf de beproeving doorstond en zo tot een ware voorganger is geworden; maar die ook bij machte is allen te behoeven die dreigen te bezwijken en bij hem een toevlucht zoeken. *Hij zal niet toestaan dat zij boven hun vermogen op de proef worden gesteld*⁸. Drie jaar later, op Goede Vrijdag, toont hij zijn liefde voor allen door niet zichzelf te willen redden, als zijn vijanden hem uitdagen: *Als je de zoon van God bent, kom dan af van dat kruis!*⁹ Met Pasen toont hij door zijn verrijzenis zijn macht hen te verheffen uit een bestaan dat naar de dood leidt.

Zo heeft Jezus volbracht, waartoe geen mens uit zichzelf bij machte is: zichzelf ten einde toe in liefde te geven - ook aan tegenstanders. Wie zijn offer aan het kruis overdenkt, wie dit bewondert, hem liefheeft en zijn weg gaat, zal ervaren hoe hij in zijn gelovigen woning maakt¹⁰, hoe hij spreekt tot het hart en het gebed om zijn hulp verhoort. Dit is wat de Schrift *genade* noemt. Wat kan dan de duivel nog doen?

Voor hen die leven zonder God is de eerezucht een normale zaak, die bij het leven hoort; maar voor christenen is dit anders. Toch geven ook zij keer op keer toe aan deze verleiding; en komen tot daden die niet God, maar de duivel welgevallig zijn.

Zij hoeven niet te wanhopen. Als zij tot inkeer komen richt Hij hen op, vergeeft hun de misstap en sterkt hen op de weg van het kruis, waarlangs christenen zichzelf vergeeten en de duivel geen vat op hen heeft. In geloof en gebed met hem verbonden, zullen hun beschermengelen hen op kritieke momenten op handen dragen.

De duivel doet zijn laatste poging Jezus aan zich te onderwerpen, door hem de rijkdom van de wereld te tonen, waarmee hij zijn slaven in zijn ban houdt: *Dit alles is voor jou, als je mij aanbidt*. De dwaasheid van dit aanbod is iedereen duidelijk, die ook maar een ogenblik denkt aan zijn of haar dood, en wat daarna komt. Het vergankelijke biedt hij hun aan, om hun van het eeuwige te beroven. Toch gaan onnoemelijk velen op dit aanbod in. In hun overmoed gaan zij prat op hun bezit; en overstemmen zij hun geweten, dat hun beter leert, met de woorden: *Welnee, er is geen God!*¹¹ Hoe is het toch mogelijk dat zij op deze weg voortgaan, hoewel zij keer op keer moeten ervaren dat - hoeveel zij ook bemachtigen - de hebzucht nooit bevredigd wordt; maar hen integendeel achterlaat met een gevoel van leegte, dat alleen kan worden bezworen door nog meer, nog mooier, nog verder.

Door één mens is de zonde in de wereld gekomen, schrijft de apostel (2e lezing). Inderdaad: de fouten en gebreken van de ouders zijn herkenbaar in hun kinderen en kleinkinderen. Voor wie Jezus belijden als God met ons, door wie Hij zijn liefde openbaart, wordt deze loop van het lot doorbroken. Wie op hem vertrouwen, worden niet teleurgesteld. Adam en Eva schaamden zich; en God heeft hun een Verlosser in het vooruitzicht gesteld¹², die hen in hun oorspronkelijke onschuld zou herstellen¹³. Alle profeten van het oude testament hebben vooruitgezien naar de komst van hem¹⁴, die de kerk nu belijdt als haar Heer: *de nieuwe Adam* (2^e lezing), die allen die hem liefhebben heeft ontrukkt uit de macht van het kwaad.

1) Rom 5,14 2) ps 14,3 3) Rom 7,24v 4) 1Kor 15,22 5) gen 1,1 6) Mt 1,21 7) Mt 14,30 8) 1Kor 10,13
9) Mt 27,40 10) Gal 2,20 11) ps 53,2 12) gen 3,15 13) Ef 4,21vv 14) Lc 24,27

psalm 51

- L God van liefde, buig U neer;
in uw tedere ontferming: neem mijn overtreding weg.
- A Was mij schoon, maak mij helemaal vrij van gebreken.
- L Ik zie mijn schuld en mijn nalatigheid;
het staat mij steeds voor ogen, wat ik misdreven heb.
- A Tegen U, tegen U alleen heb ik gezondigd;
en gedaan wat kwaad is in uw ogen.
- L Schep in mij een zuiver hart, o God;
en vernieuw mij door een standvastige geest.
- A Laat mij niet ver van U leven,
neem uw heilige Geest niet van mij weg.
- L U vraagt geen blinde gehoorzaamheid,
in louter plichtsbetrachting hebt U geen welgevallen.
- A Een verbroken geest en een berouwvol hart:
o God, die offers wijst U niet af.

- L Doe goed aan uw woonplaats bij de mensen;
en herbouw de muren van uw stad.
- A Dan scheidt U weer behagen in onze offers,
als wij die brengen zoals het behoort.

* * *

zondag 16 maart 2014

(tweede zondag van de veertigdagentijd A)

1ste lezing: gen 12,1-4
psalm 33: zie beneden
2de lezing: 2Tim 1,8-10
evangelie: Mt 17,1-9

Dit is mijn geliefde Zoon, luister naar hem.

Wie het evangelie wil begrijpen, moet beseffen dat alles wat Jezus zegt en doet erop gericht is temidden van deze voorbijgaande wereld zijn volgelingen toe te rusten voor een leven in geloof; en hun de ogen te openen voor het onvergankelijke leven waartoe zij geroepen zijn. Kort tevoren nog heeft hij Petrus berispt: *Je laat je leiden door menselijke overwegingen, en niet door wat God wil*¹. Vandaag neemt Jezus Petrus, Jakobus en Johannes als getuigen mee de berg op, om hun een glimp te geven van het komende leven. Hoe indrukwekkend ook: zij krijgen in het visioen niet meer dan een afbeelding te zien van het hemelse rijk. De berg en zichtbaar licht maken deel uit van de huidige wereld. De goede God giet zijn boodschap in voor zwakke mensen verstaanbare beelden. De lichtende gestalten maken duidelijk dat vergankelijke lichamen van vlees en bloed als geestelijke lichamen zullen verrijzen².

De drie leerlingen geheel in het visioen opgenomen verstaan deze taal. Zij wanen zich in de hemel, waar zij willen blijven, zonder terug te hoeven keren naar de aardse werkelijkheid. In dit verlangen stelt Petrus voor tenten te bouwen voor Jezus, Mozes en Elia, opdat het visioen geen einde hoeft te nemen; en zij niet weer naar het oude leven hoeven af te dalen. Petrus weet niet wat hij zegt. Hij vergeet de lijdende mensheid, waarvoor Jezus in het vlees is gekomen. Zou de Messias zijn lijden willen ontgaan? Ook hijzelf en de overige apostelen zullen niet aan dit lot ontkomen: op Johannes na zijn zij allen als volgelingen van Christus de marteldood gestorven.

Mozes en Elia vertegenwoordigen niet alleen de oudtestamentische profeten, die de Messias uit de verte hebben zien komen, maar ook alle gestorvenen die aan hun woorden gehoor hebben gegeven; en hun hoop hebben gevestigd op JAHWEH, de levende God. Van Godswege is aan Petrus geopenbaard wie die twee profeten zijn met wie Jezus is gesprek is. Hoe zou hij anders die twee grote figuren uit een ver verleden kunnen herkennen? Het hoeft niet te verwonderen dat juist Mozes en Elia worden uitverkoren in Jezus' gezelschap te mogen verschijnen, als een getuigenis aan de kerk. Van Mozes, die twee keer veertig dagen op de berg verbleef, getuigt de Schrift:

*Er is in Israël geen profeet meer opgestaan als hij, die JAHWEH van aangezicht tot aangezicht gekend heeft*³. De geweldenaar Elia, die het op de berg Karmel opnam tegen een leger van 450 valse profeten, werd in een visioen voor ogen van zijn opvolger Elisa in een stormwind op een vurige wagen met paarden ten hemel opgenomen⁴.

Evenals alle andere profeten van het oude Israël hebben beiden de komst van een Verlosser voorzien; en ook het lijden dat hem zou treffen. Jezus, God-met-ons: hij toont hier op de berg zijn aangezicht aan twee trouwe dienaren uit het verleden; en deelt hun de uiterste konsekwenties van zijn menswording mee: de verwerping door zijn eigen volk en door de oversten van de godsdienst, zijn kruisdood, zijn verkondiging van het evangelie in de godverlatenheid van het dodenrijk en zijn verrijzenis op de derde dag, *als hij de dood heeft vernietigd*. Hier bovenop de berg wordt de ware kerk van Christus afgebeeld: allen die hongeren en dorsten naar een rechtvaardige wereld; en met de apostelen verlangen altijd bij hem te zijn. Met Petrus en Jakobus en Johannes wordt heel de aardse kerk tot de orde geroepen: evenals Jezus zelf kunnen zij niet dan door moeite en lijden het koninkrijk van God binnengaan.

De kerk hoort vandaag de stem van God: *Dit is mijn geliefde Zoon, luister naar hem*. Luister naar hem, zoals Abraham heeft geluisterd naar Mij; en alles achter zich heeft gelaten om de weg van geloof te gaan (1^e lezing). Naar hem willen wij luisteren, ook al is het middenin de verdrukking; want hij heeft woorden van eeuwig leven⁵. Er is geen ander, die mijn naam zo vol van liefde uitspreekt. Tot wie zou ik anders gaan? Het is haast niet voor te stellen: in liefde voor mij heeft hij mijn kruis als zijn kruis gedragen; en is hij mijn dood gestorven. Nederig en zachtmoedig roept hij allen tot zich: *Volg mij, in deze wereld onder veel strijd; maar houd goede moed, ik heb de wereld overwonnen*⁶. Beluister hem in deze en vele andere woorden uit de evangelieverhalen; en bid het gebed dat hij leert: *onze Vader*, dat is zijn Vader en jouw Vader en mijn Vader. Als hij dan bij onze Vader verkeert, zou hij dan zijn broeders en zusters zonder hulp laten?

Petrus bemoedigt de kerk: *Aan u is dit geheimenis verkondigd, waarin zelfs engelen verlangen door te dringen*⁷. Hetgeen de apostelen op de berg voorafgebeeld hebben gezien, is nu vervuld. Als eerste van de mensen is Jezus door de dood heen het nieuwe leven binnengegaan. Zo leeft hij nu in het Rijk van God het geestelijke bestaan waartoe alle gelovigen geroepen zijn. Hij spreekt tot hen: niet alleen in de overgeleverde teksten, maar van persoon tot persoon; niet tot de oren van het lichaam, maar op geestelijke wijze; want *God is geest, en wie hem volgen wil moet hem dienen in geest en in waarheid*⁸. In alle situaties van het dagelijks leven laat hij hun weten wat de Vader welgevallig is. Hij dringt zich niet op; maar laat ieder in volkomen vrijheid om te beslissen: hun eigen verlangens te volgen, of te gehoorzamen aan hem die de weg ten leven wijst.

Zoals iemand in het rumoer van de kermis niet hoort wat zijn metgezel zegt, zo kan iemand die opgaat in de drukte van de wereld die innerlijke stem niet verstaan. Daar-

om is het nodig op vaste tijden tot bezinning en inkeer te komen. Tijdens dit stil gebed bestookt de duivel de bidders met velerlei gedachten. Hij weet dat zij na hun gebed weer moeten afdalen naar de dagelijkse werkelijkheid, om hem zijn prooi te ontnemen, door iets van de goede God zichtbaar te maken. Koste wat het kost wil hij dit verhinderen. De duivel zal Gods kinderen geen rust laten, tenzij zij zich steeds opnieuw resoluut van hem afkeren, Jezus voor ogen nemen, en zo gaan doen waar hij hen juist van af wil houden. Zo leert het ook de apostel: *Zie naar Jezus, de aanvoerder en voltooiër van ons geloof*⁹. Hij is niet hoog en ver, maar hij neemt zijn intrek in elke ziel die hem ijverig zoekt.¹⁰ Waar echter zelfzucht en eigenliefde wonen, daar is voor hem geen plaats¹¹.

De veertigdagentijd is hiervoor ingesteld, om extra attent te zijn op alle uitingen van de zelfzucht, zoals trots, persoonlijke afkeer van anderen, onmatigheid en ongeduld; en deze en vele andere ondeugden met zijn hulp uit te bannen; en ruimte te bieden aan de Geest van Christus. Wie hier ernst mee maken, zullen de oude mens met al zijn ondeugden de rug toekeren, om *als nieuwe mensen*¹² de stem te mogen verstaan van Hem, die zijn kinderen onderricht; en hun leert niet alleen het kwade te verlaten, maar bovenal om als Gods kinderen hier en nu al te delen in de heerlijkheid van het eeuwige leven, waar Petrus en Jakobus en Johannes bovenop de berg getuige van zijn geweest. God, hoe veelvuldig zijn de tekenen en hulpmiddelen die U aan uw kinderen geeft, teneinde hun verlangen te richten op het hemelse; en hoe langzaam zijn wij om te luisteren, om te zien, om op te staan en op weg te gaan met U, tot in het eeuwige leven. *Toon ons uw liefdevolle goedheid, o God. Al onze hoop is op U gericht* (psalm van deze zondag).

1) Mt 16,24 2) 1Kor 15,44 3) Dt 34,10 4) 2kon 2,11 5) Joh 6,68 6) Joh 16,33 7) 1Pe 1,12 8) Joh 4,23v
9) Heb 12,2 10) Ef 3,18 11) Rom 8,7 12) Ef 4,21v

psalm 33

- L Al de werken van de HEER getuigen van waarheid;
In recht en rechtvaardigheid heeft Hij behagen;
A heel de aarde spreekt van zijn goedheid.
L Zijn ogen zijn op hen die Hem vrezen;
en op zijn goedheid hopen.
A Hij verlost hun ziel van de dood;
in hongersnood bewaart Hij hun leven.
L Vol verlangen zien wij uit naar de HEER:
onze Helper en Beschermmer.
A Ons hart verheugt zich in Hem;
zijn naam doet ons vertrouwen.
L Toon ons uw liefdevolle goedheid, o God.
A Al onze hoop is op U gericht.

gelovenbeleven.nl > psalmen & gebeden

* * *

zondag 23 maart 2014

(derde zondag van de veertigdagentijd A)

1ste lezing: ex 17,3-7
 psalm 95 zie beneden
 2de lezing: Rom 5,1-2.5-8
 evangelie: Joh 4,5-42

Wie Hem aanbidden, moeten Hem aanbidden in geest en in waarheid.

In het begin van Jezus' openbare leven trekt hij na een verblijf in Jeruzalem door Samaria naar Galilea, waar zijn ouders zich na hun vlucht na Egypte gevestigd hadden; en waar hij op zijn dertigste levensjaar zelfstandig is gaan wonen te Kana¹. Na de roeping van zijn eerste leerlingen is hier de verkondiging begonnen van het Rijk van God². De Samaritanen hadden geen omgang met de Judeeërs. Deze verdeeldheid - te vergelijken met de kerkscheuring tijdens de reformatie³ - stamt uit de tijd van Rehabeam, de zoon van Salomo, de zoon van David. Toen Rehabeam niet inging op de eis tot lastenverlichting voor het volk, hebben tien stammen zich van Judea afgescheiden; en hun eigen koning benoemd over het Noordrijk Israël⁴, met Samaria als hoofdstad. Alleen Judea bleef aan Rehabeam, in wiens nageslacht de Messias, de 'zoon van David' geboren zou worden. Een deel van de bevolking van Israël is later naar Assyrie gedeporteerd⁵, waarop andere bevolkingsgroepen uit het Assyrische rijk zich hebben gevestigd⁶ in wat nu Samaria werd genoemd. De Samaritanen kenden wel de wet van Mozes, maar togen niet jaarlijks naar Jeruzalem om daar hun God te aanbidden⁷. Hun godsdienst werd door de Joden niet voor vol aangezien; en de omgang met hen was verboden.

Niet voor niets ruimt de evangelist Johannes zoveel ruimte in voor het gesprek dat Jezus voert met de Samaritaanse vrouw. Het oponthoud bij de put is kenmerkend voor zijn optreden, dat zoveel verwarring teweeg zal brengen onder Farizeeën en schriftgeleerden, die sterk gehecht waren aan de talrijke voorschriften die de traditie hun had overgeleverd. Het verbod op de omgang met vreemdelingen, waar huns inziens ook de Samaritanen onder vielen, was hun heilig. Maar de letter doodt, de Geest maakt levend. Hoe vaak staat de eis tot strikte gehoorzaamheid de ontwikkeling van de geloofsgemeenschap niet in de weg. De vergelijking met het stringente verbod op intercommunie doet de spanning aanvoelen waaronder Jezus zijn verkondiging voortzette. Hij stoorde zich niet aan het omgangsverbod; en riep hiermee de Joodse overheden tegen zich in het harnas.

Was niet het jodendom een voorbereiding op de komst van de Messias? Nu was de tijd gekomen waarover Mozes en alle profeten na hem gesproken hadden, zich afvragend op welke tijd de Geest van Christus in hen doelde, toen Hij voorspelde *al het lijden dat over Christus zou komen, en de daarop volgende verheerlijking*⁸. De oversten van de godsdienst hebben - in hun ijver voor de traditie - deze tijd niet verstaan en de profetieën naast zich neergelegd. Waren zij niet zo gefixeerd geweest op de naleving van de regels, dan hadden zij in Jezus de liefdevolle goedheid gezien waar heel

de Schrift van spreekt en die de psalmen bezingen⁹. Hadden zij hun God in geest en waarheid gediend, en niet naar de letter van de wet, dan hadden zij hem, in wie JAHWEH zich ten volle heeft geopenbaard, niet als een bedrieger veroordeeld.

Ach, keken alle kerkmensen toch met de onbevangen ogen van de Samaritaanse! Konden zij zich maar openstellen zoals deze vrouw, die zich niet laat afleiden door de heersende verdeeldheid, en zich niet opsluit in eigen kring, zoals maar al te dikwijls gebeurt; met als gevolg dat men in de verleiding komt zich tot een kleine groep van uitverkorenen te rekenen, tot *een rest van getrouwen*, waar de Schrift op verschillende plaatsen over spreekt¹⁰. Paulus - als een verrader vervolgd omdat hij zich tot de heidenen heeft gewend,- waarschuwt hiervoor: *Heidenen die de wet niet kennen, kunnen door hun daden tonen dat de wet in hun harten geschreven staat*¹¹.

De vrouw bij de put wordt door Jezus als Gods geliefde onderricht over de dingen van het hemelse Rijk. Hij kent haar ongeregelde leven, maar oordeelt haar niet. Hij is immers *niet gekomen om te veroordelen, maar om te redden*¹². Hij ziet haar belangstelling, die een zoekende geest verraadt, verlangend naar een ander, een zuiver leven. De oprechtheid van dit verlangen wordt wel zeer rijk beloond, als Jezus tot haar en tot allen die haar verlangen delen, spreekt over *levend water*. Levend water? De vrouw denkt nog steeds aan haar emmer; want tot dusver heeft zij - evenals de Farizeeën en schriftgeleerden - aanbeden zonder te kennen. De ware aanbidders te Jeruzalem echter aanbeden *in geest en in waarheid*, als zij de steeds herhaalde lofzang aanhieven: *Breng dank aan God want Hij is goed; zijn liefdevolle goedheid is eeuwig*¹³. Dezelfde God die de psalmdichter van zijn Geest vervulde, doet hun innerlijk zijn goedheid verstaan, waar ál te conservatieve gelovigen zich door hun ongemotiveerde beroep op Schrift en traditie voor afsluiten. Hetgeen deze laatsten ondanks hun ijver niet verkrijgen, wordt op vreemde grond aan een vrouw geschonken: *levend water*. Dit is het water dat uit de rots stroomde, waar Mozes op sloeg, toen Israëel in de woestijn bij hem kwam klagen (1^e lezing). *Die rots*, legt de apostel uit, *is Christus*, die met hen meetrok¹⁴.

De goedheid van God, die de Farizeeën met de mond bezingen maar waar zij hun hart voor gesloten houden, wordt aan deze Samaritaanse, die zij minachten, geopenbaard in een mens van vlees en bloed: in Jezus, God met ons. Hij is geen onbekende, die alleen gehoorzaamheid vraagt, maar een God om lief te hebben. Vandaag zien de Samaritaanse vrouw en de bewoners van haar stad Hem in levende lijve voor zich. Wie kan dit ooit bevatten? De menswording is een geheimenis om voortdurend te overwegen. De almachtige en eeuwige Schepper, die al het zijnde draagt in zijn hand - hoe verschrikkelijk is zijn afwezigheid! - openbaart zich vandaag aan hen; en zij geloven. Zij geloven in Jezus, de Redder van de wereld, die mensen terugvoert tot hun Schepper. Hier in Samaria wordt de ware kerk van Christus zichtbaar: de gemeenschap van gelovigen die in 'vader Abraham' haar aanvang heeft.

Of de Samaritanen begrepen wat Jezus bedoelde met *levend water*? Nee. Ook zijn eigen leerlingen hadden hier nog geen idee van. Zij wisten wat geestelijke honger en dorst was. Zij hoorden op de sabbath over de beek die ontspringt uit 't heiligdom¹⁵, zij kenden de profetische woorden: *Ik zal water doen vloeien naar de woestijn; en mijn Geest uitgieten over uw nakomelingen*¹⁶. Zij zongen de psalm: *Er is een stroom die vreugde brengt aan de stad van God, waar zijn woningen zijn*¹⁷. De volle betekenis van deze schriftwoorden werd hun echter pas duidelijk op de pinksterdag te Jeruzalem, met de komst van de heilige Geest. Toen begrepen zij ook Jezus woorden: *Wie in mij gelooft, laat hij drinken! Stromen van levend water zullen uit je binnenste vloeien*¹⁸. Deze gave van de Geest - God in ons - is het levende water dat Jezus vandaag belooft aan de Samaritaanse, aan haar stadgenoten, en aan allen die openstaan voor de waarheid, die in zijn persoon zichtbaar en verstaanbaar wordt. Dit water houdt niet op te stromen voor wie hem liefhebben en aanbidden.

Het geestelijke en onvergankelijke wordt hier uitgelegd in beelden die ontleend zijn aan deze voorbijgaande wereld. Gelukkig zijn allen die hierdoor aangesproken worden; en op weg gaan om los te laten wat de Geest van Christus in de weg staat. Hij doet hun innerlijk zien waartoe het verstand alleen ontoereikend is. Wie met hart en ziel, alle kracht en heel het verstand Hem liefheeft; wie in alle ondernemen bij Hem te rade gaat over wat goed is, en afziet van wat hier niet in past; wie zodoende Hem toelaat in het dagelijkse doen en laten, zal gaandeweg ontdekken dat de Geest, die stroom van levend water, uit een Bron vloeit die nooit opdroogt: uit God zelf, die de harten van zijn kinderen verlangt te bewonen. Hij leert zijn kerk zijn goedheid die eeuwig leven is¹⁹. De dood ligt achter hen die geloven.

Christenen krijgen hier en nu als burgers van het eeuwige Rijk deel aan het werk dat Jezus in de wereld is begonnen. Als hij zegt: *de velden zijn wit om te oogsten*, spreekt hij niet over tarwe of gerst, maar over mensen, die door de levenswijze van christenen tot inzicht komen waar het leven voor is bedoeld. *Reeds krijgt de maaier zijn loon, en verzamelt vruchten tot eeuwig leven*. Allen die - hoe weinig ook - iets laten zien van het nieuwe leven waar de Heer van de kerk zijn volgelingen deel aan geeft, dragen bij tot deze oogst, die wordt afgesloten als al Gods kinderen zijn verzameld. *Laten wij juichen voor God, de rots van onze redding; en vóór Hem verschijnen, om Hem te danken en te eren* (psalm van deze zondag).

1) Mt 4,12vv 2) Mt 4,18vv 3) gelovenbelevens.nl > ik geloof, IV.6.2 4) 1kon 12,16 5) 2kon 17,6 6) 2kon 17,24
7) Lc 2,41 8) 1Pe 1,11 9) ps 136 10) b.v. Jes 11,11vv 11) Rom 2,14v 12) Joh 12,47 13) ps 136 14) 1Kor 10,4
15) Ez 47 16) Jes 44,3 17) ps 46,5 18) Joh 7,37 19) ex 3,14

psalm 95

- L Laten wij juichen voor God, de rots van onze redding;
en vóór Hem verschijnen, om Hem te danken en te eren.
- A God is groot, een Koning boven allen verheven;
in zijn hand zijn de diepte der aarde, de hoogte der bergen.
- L Wij buigen neer voor God,
voor Hem die ons geschapen heeft.

- A Hij is onze God, wij zijn het volk dat Hij voedt,
de schapen van zijn kudde, door zijn vaste hand geleid.
- L Als je vandaag zijn stem verstaat:
wees dan niet halsstarrig, als destijds in de woestijn.
- A Daar stelden zij Mij op de proef,
hoewel zij mijn werken zagen.
- L Veertig jaar heb Ik hen verdragen;
maar zij bleven dwalen, zij willen mijn wegen niet kennen.
- A Toen heb Ik gesproken in mijn toorn:
zij zullen in mijn rust niet binnengaan.

geloovenbelevens.nl > psalmen & gebeden

* * *

zondag 30 maart 2014

(vierde zondag van de veertigdagentijd A)

1ste lezing: 1Sam 16,6-7.10-13

psalm 23 zie beneden

2de lezing: Ef 5,8-14

evangelie: Joh 9,1-41

Geloof je in de mensenzoon?

Jezus noemt zich onveranderlijk *mensenzoon*, en niet zoon van God. Hoewel hij zowel mens met de mensen is als God-met-ons, volgen ware gelovigen hem om de persoon die hij is, in wie de liefde en goedheid van God openbaar zijn geworden. Allen die hem volgen met voorbijzien van zichzelf, krijgen aan deze goedheid deel. Leerstellingen - hoe juist ook - staan dus niet voorop. Oprecht en ondogmatisch geloof betekent niets anders dan Jezus zien - alles wat een mens van God kan kennen - en hem liefhebben. In de tekst van vandaag wordt duidelijk hoe groot het verschil kan zijn tussen met de mond beleden geloof en het geloof van een eenvoudige man, die door Jezus van zijn blindheid wordt genezen.

Niet voor niets is deze lange tekst in z'n geheel in het leesrooster opgenomen; want hier wordt op dramatische wijze duidelijk welke krachten de verkondiging van het evangelie in de weg staan. Daar zijn in de eerste plaats zij die het wonder van de genezing van de blindgeborene ontkennen; en hier een moraliserend verhaal voor in de plaats stellen. Zij dwalen, die Jezus reduceren tot slechts een voorbeeld ter navolging. Wie zou zich op eigen kracht tot God kunnen verheffen, en zich een plaats in de hemel verwerven?

Het evangelie spreekt vandaag over schriftgeleerden die de wet uitplozen, en de hoofdzaak van de wet - liefde en recht - verwaarloosden; en over de invloedrijke Fariizeën, die een strikte naleving van alle wetsregels voorstonden. Het draait er op uit dat de hoofdpersoon, als hij zijn geloof in Jezus belijdt, door de oversten van de geloofsgemeenschap wordt geëxcommuniceerd. Hij die God liefheeft wordt verworpen

door hen die de godsdienst liefhebben; en de positie koesteren, die zij hieraan te danken hebben.

Deze dingen, waar de profeten het oude Israël onophoudelijk voor gewaarschuwd hebben, bedreigen eveneens de kerk van Christus. Nu in de 21ste eeuw het geloof in een diepe crisis verkeert; nu ook kerkgangers de genezing van de blindgeborene soms in twijfel trekken en zelfs een vraagteken zetten bij verrijzenis van Jezus; nu de verkondiging op een bedroevend laag nivo is aangeland en de catechese aan jongeren praktisch geheel ontbreekt; nu christenen dus in zak en as zouden moeten zitten omdat hun kinderen leven zonder God; nu een menigte zoekende mensen hun heil niet meer in de kerk kunnen vinden: nu zijn het vasten en het gebed meer dan ooit noodzakelijk.

In de synagoge werden de boekrollen met de wet van Mozes behandeld met een ontzag dat veel weg had van aanbidding. God, die Mozes de wet heeft gegeven, werd als zó onbereikbaar hoog gezien, dat de eerbied voor Hem zich verplaatste naar uiterlijk ritueel: ook in de kerk geen onbekend verschijnsel. De Farizeeën - in plaats van zich met de blindgeborene te verheugen in zijn genezing - ergerden zich, omdat dit op de heilige rustdag had plaatsgevonden. Zie de dwaasheid: de Schepper, die zich in Christus openbaart, wordt verweten dat Hij zijn eigen wet overtreedt. Jezus wijst hen terecht: *De sabbat is er voor de mens, niet de mens voor de sabbat*¹.

In de kerk heeft de Bijbel de plaats ingenomen van de joodse wet. Toch is de mens er niet voor de Bijbel, maar andersom. Dit boek, dat eens afgedaan zal hebben, moet de mens op weg naar God verder helpen: niet door blinde gehoorzaamheid, maar door liefde voor de Schepper die hierin wordt verwoord. De Bijbel, de zondagsheiliging, de sacramenten en alle ritueel: het zijn van God gegeven hulpmiddelen om de mens te versterken op de weg naar Hem toe. Het evangelie van vandaag laat zien waar het toe leidt als de liefde voor God niet voorop staat. Ach, mocht alle liefde toch uitgaan naar de Heer van de kerk! De geloofsgemeenschap zou er anders aan toe zijn.

Deze liefde is ver te zoeken, als Jezus wordt berispt. De knechten verwijten de Meester dat hij zich niet stoort aan de regels van de wet; en vergeten hem aan te zien in wie de liefde van God volmaakt is; en van wie zij de wet hebben ontvangen. De blindgeborene echter heeft niet alleen het gezichtsvermogen in de ogen van het lichaam verkregen; maar is met heel zijn wezen op Jezus gericht; en hij gelooft in hem. De verworpene wordt hier tot voorbeeld voor hen die zichzelf heer en meester wanen.

Met welk een eenvoud wordt 't evangelie hier zichtbaar! *Geloof je in de mensenzoon? Heer, wie is hij, dat ik in hem zal geloven?* Zie het vertrouwen van de genezene in de mens Jezus, zonder dat hij er weet van heeft zijn God voor ogen te hebben, of voelt hij dit misschien toch aan? Hij zal het niet kunnen beredeneren, maar hij valt wel voor Jezus neer. Zo wordt deze man voor de kerk tot voorbeeld van het ware ondogmatische geloof: Jezus zien en hem liefhebben. De blindgeborene krijgt een plaats

in de rij van gelovigen, die in de evangelieën tot voorbeelden worden gesteld, om geleerden en ál te behoudende mensen te beschamen. Een Romeinse soldaat², een Samaritaanse vrouw³, een prostituée⁴, een rover⁵, een oplichter⁶: zij roepen de Farizeeën met hun uiterlijke vroomheid en de schriftgeleerden met hun vermeende wijsheid op tot inkeer en boete, opdat zij daadwerkelijk hun Meester zullen gaan volgen, die zij nu slechts met de mond belijden.

*Heer, wij hebben gezondigd en ons misdragen. Wij hebben niet geluisterd naar de profeten die in uw naam tot onze oversten en heel het volk gesproken hebben*⁷. Daniël vereenzelvigd zich hier met allen die God slechts oppervlakkig hebben gediend, en intussen hun eigen belangen hebben nagejaagd; en hij vraagt om vergeving hiervoor. Het is een passend gebed voor deze tijd van voorbereiding op het feest van de verrijzenis. Onmachtig onszelf te verheffen, stellen wij onze hoop op hem, die zich ons lot heeft aangetrokken: Jezus, *de deur naar het leven*⁸, die voor allen die in hem geloven tot een nieuw begin is geworden. *Heer, U zalft mijn hoofd met olie, zodat ik overvloei van vreugde* (psalm van deze zondag).

1) Mc 2,27 2) Lc 23,47 3) Joh 4 4) Lc 7,47 5) Lc 23, 43 6) Lc 19,9 7) Dan 9,6 8) Joh 10,10

psalm 23

- L De HEER* is mijn herder,
't ontbreekt mij aan niets.
- A Hij voert mij naar een groene wei,
aan rustig water mag ik drinken.
- L Ik leef weer op;
Hij leidt mij op 't rechte spoor, omwille van zijn naam.
- A Ik vrees geen kwaad, al ga ik door het dal van de dood;
want U bent bij mij, uw herdersstaf stelt mij gerust.
- L U richt voor mij een maaltijd aan,
voor ogen van mijn belagers.
- A Dan zalft U mij met olie* op het hoofd, *H Geest
zodat ik overvloei van vreugde.
- L Uw goedheid en uw liefde begeleiden mij,
alle dagen van mijn leven.
- A In het huis van de HEER mag ik wonen,
tot in lengte van dagen.

gelovenbelevan.nl > psalmen & gebeden

* * *

zondag 6 april 2014

(vijfde zondag van de veertigdagentijd A)

psalm 130 zie beneden

2de lezing: Rom 8,8-11

evangelie: Joh 11,1-45

Ieder die leeft in geloof in mij, zal in eeuwigheid niet sterven.

Na de genezing van een blindgeborene opnieuw een wonder, zo mogelijk nog opzienbarend: de opwekking van een dode. Helaas moet er steeds weer worden stilgestaan bij de echtheid van de wonderen, waar door velen aan getwijfeld wordt. De vraag hiernaar is terug te voeren op de altijd actuele vraag: *Wie is Jezus?* Dat hij een mens was, dat staat niet ter discussie; maar indien hij ook als God aanbeden moet worden, dan is hij in staat de wonderen te verrichten. Is hij minder dan God, dan lijken de wonderen onwaarschijnlijk. Dan is er ook geen evangelie meer: *God is mens geworden, om mensen tot God te verheffen.*

Zó talrijk zijn de wonderen in het Nieuwe Testament, en zo gedetailleerd beschreven, dat ze onmogelijk kunnen worden toegeschreven aan de fantasie van de evangelisten. Overigens heeft God ook door de profeten van het oude verbond en door Jezus' eigen leerlingen wondertekenen gedaan. Zo is op het gebed van de profeet Elia de enige zoon van zijn gastvrouw tot leven gewekt¹; en heeft Petrus in de naam van Jezus een verlamde man doen lopen².

Het relaas over Lazarus verschilt van de andere opwekkingsverhalen hierin, dat hij al drie dagen dood was; en bijgezet in een graf. Hoewel Jezus wist dat Lazarus gestorven was, heeft hij toch nog twee dagen gewacht met naar Bethanië te gaan. Het lichaam was toen al in ontbinding. Hij riekt al, waarschuwt Martha. Jezus huivert als zij bij het rotsgraf staan, in de wetenschap dat zijn eigen dood aanstaande is, zij het dat hij een gewelddadige dood zou sterven; dat zijn lichaam geen ontbinding zou zien; en dat hij op eigen kracht uit het graf zou verrijzen. Diep ontroerd is hij: niet alleen om de dood van Lazarus, maar om het lot waar heel het menselijk bestaan door wordt getekend: de dood van het lichaam, en de angst, het verdriet en de onzekerheid die hiermee gepaard gaan. Als mens met de mensen huivert hij in het besef dat hij weldra in dit lot moet delen. Als God met ons beveelt hij: *Lazarus, kom naar buiten!* Voor wie het horen wil: Hij is het, die tot de profeet gesproken heeft: *Ik zal uw graven openen en u uit uw graven doen opstaan* (1^e lezing).

Jezus had de leerlingen tevoren gezegd, dat hetgeen in Bethanië stond te gebeuren diende om hun geloof te versterken. Niet veel later zal hij het hun nog eens nadrukkelijk op het hart binden: *Geloof mij, ik ben in de Vader en de Vader is in mij; of anders: geloof het om de wonderen*³. Inderdaad overstijgt de opwekking van Lazarus alles waarin hij tot dusver zijn macht heeft getoond. Wij, die in de geest getuige zijn van dit wonder, mogen het betrekken op alle levenden. Hij, die Lazarus uit het graf heeft geroepen, maakt hier voor heel zijn kerk zichtbaar dat hij macht heeft over de

dood; en doet de hoop leven: Zou de dood toch niet het laatste woord hebben? Deze hoop leefde ook in het oude Israël: Zou de goede God, die alle mensen in liefde heeft geschapen, hen vervolgens in de dood laten verdwijnen?

Het evangelie geeft 't antwoord: Jezus is gekomen om de belofte aan Israël te vervullen van een Redder, die mensen van goede wil verlost uit de slavernij van de het kwaad dat de wereld in zijn greep heeft; en hen bevrijdt van de angst voor de dood. Daartoe heeft de Schepper zijn goedheid in Christus aan de wereld geopenbaard, om allen die hierdoor worden aangetrokken tot nieuw leven te wekken. Niet langs de weg van blinde gehoorzaamheid aan wetten en regels gaan zijn kinderen het koninkrijk van de hemel binnen, maar door het geloof in Jezus, de *deur naar het leven*⁴. Hij is het die het onmogelijke mogelijk maakt: te heersen over het kwaad, waardoor de dood in de wereld is gekomen. In liefde voor allen heeft hij zich niet aan het lijden willen onttrekken. Ten einde toe heeft hij zichzelf gegeven, opdat allen die leven in angst voor de dood door het geloof in hem al tijdens dit vergankelijke bestaan het nieuwe leven mogen kennen, dat duren zal, de dood voorbij. Hier en nu leven Gods kinderen nog in een lichaam van vlees en bloed dat tot stof zal vergaan. Bij de opstanding van de doden op de laatste dag zullen zij met een nieuw en geestelijk lichaam voor eeuwig in Gods aanwezigheid mogen verkeren.

Dit is de hoop die gelovige mensen koesteren. Niet alleen verwachten zij de hemel, waar verdriet, ruzie, geweld, ziekte en dood zijn uitgebannen, waar zij de vrede en liefde van Christus mogen ervaren en God voor altijd zullen danken en eren; niet alleen branden zij van verlangen naar hun Heer, maar zij verheugen zich in hem, die - al zien zij hem nu niet - in de geest aanwezig is, en hun temidden van een verscheurde wereld al in die hemelse vrede doet delen. Mooie woorden? Zeker; maar ook meer en meer werkelijkheid, naarmate christenen dag in dag uit meer ernst gaan maken met hun geloof. De Geest van Christus zal hen leiden, zoals blijkt uit de bewaard gebleven brieven van de apostelen aan de eerste kerken, opgenomen in het Nieuwe Testament.

Laat niemand denken, dat de tijden tegenwoordig nu eenmaal anders zijn dan in de vroege kerk. Moeten christenen, nu een overgrote meerderheid de kerk heeft verlaten, en het geloof van veel kerkleden diep is weggezakt, zich niet met des te meer ijver inzetten voor een leven door de Geest van hem naar wie zij zich noemen? De droevige staat, waarin de kerk verkeert, zou voor haar leden een aansporing moeten zijn om zijn vrede daadwerkelijk in de wereld te brengen. Nu de maatschappelijke samenhang zoveel minder is geworden, nu de eenzaamheid onder de mensen groter is dan ooit en zovelen verloren lopen, is er voor hen genoeg werk aan de winkel.

Nu in de verdeelde kerk het élan is verdwenen en zoekende mensen worden aangezogen door de sektes, waar knollen voor citroenen worden verkocht, kunnen christenen een voorbeeld nemen aan de heiligen, die in uitzichtloze situaties bleven roepen tot

hun Heer, totdat Hij hun verhoorde⁵. Laten zij in het boek Daniël eens lezen, hoe hij onder soortgelijke omstandigheden zijn gebed vermenigvuldigde. Hij stak geen beschuldigende vinger uit, maar beleed als één van zijn volk hun gezamenlijke schuld; en riep tot de Heer om uitkomst⁶. Dit gebed wordt zeker verhoord. De profeet kreeg uitzicht op de komst van een Redder, die we vandaag in de persoon van Jezus voor het graf van Lazarus zien staan.

Lazarus, voor ogen van Martha en Maria en de leerlingen uit de dood teruggekeerd, is als een teken aan de wereld gegeven. Hij zal later weer sterven; maar in hoop op hem die dit teken heeft verricht. Als de kerk met Pasen het feest viert van de verrijzenis van Christus, *de eerstgeborene uit de doden*⁷, put zij hieruit de zekerheid dat voor allen die hem daadwerkelijk toebehoren de dood is overwonnen. Weliswaar zal het lichaam sterven, maar op de dag van het oordeel zullen allen die ooit geleefd hebben opstaan. Dan zullen zij die Christus toebehoren het leven mogen binnengaan in het rijk van God, dat nooit een einde neemt. Dit is het waar de psalmdichter van zingt, als hij profeteert: *De koning verheugt zich in God, al zijn volgelingen prijzen zich gelukkig. Verdwenen is elke leugenmond, voorgoed tot zwijgen gebracht*⁸.

1) 1kon 17,21 2) hand 3,6 3) Joh 14,11 4) Joh 10,7 5) Lc 18,3 6) Dan 9 7) Kol 1,15vv 8) ps 63

psalm 130

- L Uit de diepte roep ik tot U,
HEER: hoor mij als ik tot U bid.
- A Luister naar mijn stem;
en hoor mijn luide smeekgebed.
- L Als U alleen onze schuld zou zien:
God, wie kon voor U bestaan?
- A Maar bij U is vergeving,
voor wie leven in eerbied voor U.
- L Vol verlangen zie ik uit naar mijn God;
mijn ziel verwacht Hem, ik hoop op zijn woord.
- A Mijn ziel verlangt naar God,
meer nog dan bewakers naar de morgen,
dan de wachters die uitzien naar de ochtend.
- L Volk van God, stel je hoop op de HEER:
in zijn liefdevolle goedheid maakt Hij je vrij.
- A Hij brengt zijn volk verlossing;
en wentelt alle schuld van hen af.

gelovenbelevens.nl > psalmen & gebeden

* * *

zondag 13 april 2014

(palmzondag van het lijden van de Heer A)

1ste lezing: Jes 50,4-7

psalm 22 zie beneden

2de lezing: Fil 2,6-11

evangelie: Mt 21,1-11; Mt 26,14 -27,66

Gezegend hij die komt in de naam van de HEER!

Jezus heeft er meermaals op gewezen dat de komst van de Messias de vervulling betekent van de het Oude Testament¹. De Geest van Christus spreekt door Jesaja, als deze zegt: *Ik heb mij niet afgewend van wie mij vernederden*². Zouden de profeten ergens anders over kunnen spreken, dan over de komst van hem, *voor wie iedere knie moet buigen*³? Zacharia spreekt over hem, die hij in een visioen in de verte ziet komen⁴; en kondigt de koning van Israël aan: *nederig en rijdend op een ezel*⁵.

Ongeveer duizend jaar vóór Jezus' komst heeft het volk Israël een vorst verlangd, zoals ook de omringende volken die hadden. Hun rechter en profeet Samuël beschouwde dit als een inbreuk op hun vorm van bestuur, zoals deze door Jahweh was ingesteld; maar hij kreeg na voortdurend aandringen van het volk de opdracht Saul tot koning uit te roepen⁶. Deze vertrouwde niet op God, waarop Samuël werd gezonden naar Bethlehem, om David, de zoon van Isai, tot koning te zalven⁷. Deze bracht vrede aan de grenzen; en het land kwam tot bloei.

Zo heeft JAHWEH in Israël een begin gemaakt met zijn plan heel de wereld tot kennis van de ene God te brengen. Alle profeten na David hebben uitgezien naar de afstameling van David, in wie de belofte zou worden vervuld: niet naar de komst van een wereldse heerser, maar van hem die de harten op God richt. Vandaag zien we hem Jeruzalem binnentrekken, omstuwd door een zingende menigte: *Hosanna, de zoon van David! Gezegend hij die komt in de naam van de HEER!*⁸

De kerkelijke overheid van die dagen nam aanstoot aan het zingen van deze woorden uit psalm 118, die betrekking hadden op de Messias. Zij zagen deze eenvoudig man op een ezeltje niet als de vervulling hiervan; en konden het niet verdragen dat de menigte hem volgde. Jezus, wetend dat zijn tegenstanders tot zijn dood besloten hebben⁹, weent als hij de stad binnentrekt. Niet om zijn eigen lot weent hij, maar om de onbekeerlijkheid van haar bewoners. Ook zijn leerlingen beseffen dit; maar op deze eerste dag van de lijdensweek heerst er vreugde onder het volk.

Hoe snel kan die vreugde omslaan! In Jeruzalem wordt zichtbaar hoe gemakkelijk te beïnvloeden een mensenmassa is. Verhelderend zijn de filmbeelden van de menigte die in 1940 de Duitse Führer toejuicht, als hij hen met angstaanjagend stemgeluid toespreekt. De massa liet zich meeslepen en bracht hem aan de macht. Dezelfde menigte die Jezus vandaag in Jeruzalem toejuicht, zal vijf dagen later - opgestoot door op macht beluste gezagsdragers - om zijn dood roepen. Algemene gevoelens van onlust, die gemakkelijk kunnen worden aangewakkerd spelen een belangrijke rol; maar

ook de sensatie van een publieke terechtstelling. Zoals bewakers in concentratiekampen maar al te vaak hebben laten zien, kunnen mensen een duivels behagen scheppen in het lijden en de dood van een medemens. Als aangetrokken door een magneet zal de bevolking van Jeruzalem straks naar de terechtstelling op Golotha stromen.

Als Jezus de marteling aan het kruis ondergaat, is er bij velen geen sprake van deernis, maar eerder van leedvermaak. Zelfs onder de leiders van de geloofsgemeenschap maken zich hieraan schuldig. Zij voelen zich in dit *uur van de duivel*¹⁰ bevestigd in hun rol van beschermers van het heilige; en verheugen zich in het lot dat Jezus treft. Hoe diep is het geloof in de goede God gezonken als zij de spot drijven met zijn Zoon: *Als hij de Messias van God is, laat hij zichzelf dan redden!* Hun optreden veroordeelt hen. Zou Jezus zichzelf willen redden en van het kruis afkomen, dan zouden zij wel onderdanigheid veinzen; maar geloven in hem om zijn goedheid? Nee, daar zijn zij blind voor. Schijnbaar wetsgetrouwe overheden krijgen op deze dag een misdadiger als voorbeeld gesteld, die Jezus' onschuld ziet en zijn eigen zwarte verleden belijdt. Deze mag de woorden horen: *Heden zul je met mij zijn in het paradijs.*

Dit is de hoop die gelovige mensen gaande houdt. Het paradijs is voor hen geen volledig onbekend land meer. Al zien zij Jezus nu voor een korte tijd niet, zoals de misdadiger hem ziet: toch weten zij hem aanwezig. De koning van het beloofde land doet zich werkelijk kennen aan wie hem liefhebben. Niet zoals de wereld het verwacht doet hij zich kennen: niet in macht en majesteit, maar als een dienaar, nederig en zachtmoedig. Wie zichzelf vergeet en het eigenbelang geen rol laat spelen in het menselijk verkeer, zal gaandeweg in zijn goedheid en liefde mogen delen; en zodoende hem leren kennen en zijn werk in de wereld mogen verrichten.

Ook Jezus heeft niet aan zichzelf gedacht. Tot het einde toe is hij zijn roeping trouw gebleven; en heeft hij in liefde voor de wereld zichzelf niet willen redden (2^e lezing). Hoe zou de wereld anders het evangelie hebben vernomen? Hoe zouden wij onze last op kunnen nemen, zonder Jezus, gekruisigd, voor ogen?¹¹ We zouden het machtige teken van het kruis moeten missen, waarvoor de duivel vlucht. *Hij heeft zichzelf vernederd tot de dood, de dood aan een kruis.* In volkomen zelfverloochening opent hij in zijn sterven aan alle mensen van goede wil de Schrift: *Mijn God, mijn God, waarom hebt U mij verlaten?* (psalm van deze zondag). *Vader, in uw handen beveel ik mijn Geest*¹². Deze laatste woorden zijn het levensprogramma geworden voor allen die hem liefhebben en dienen. *Mijn God, wees niet ver van mij. U bent mijn sterkte, haast U mij te helpen!*

1) Mt 5,17; Mt 11,14; Mt 26,54; Lc 4,21; Lc 10,23; Lc 18,31; Lc 21,23; Lc 22,37; Joh 5,39-5,45; Joh 8,56 2) Jes 50,6

3) Fil 2,10 4) Zach 2,10v 5) Zach 9,9 6) 1Sam 8,7 7) 1Sam 16,13 8) ps 118,1 9) Joh 11,16 10) Lc 4,13

11) 1Kor 2,2 12) ps 31,6

psalmgebed (uit ps 22)

L Mijn God, mijn God, waarom hebt U mij verlaten,
 vér van mijn redding als ik roep tot U in nood?

- A Zij lachen om mij en schudden 't hoofd:
Hij vertrouwde toch op God?
Laat die hem redden als Hij hem liefheeft.
- L Kwaadwilligen, als honden om mij heen,
doorboren mijn handen en mijn voeten;
- A Al mijn botten zijn te tellen;
en zij zien vol leedvermaak toe.
- L Zij verdelen mijn kleren onder elkaar;
en dobbelen erom wie mijn bovenkleed mag nemen.
- A Mijn God, wees niet ver van mij.
U bent mijn sterkte, haast U mij te helpen!
- L Van U zal ik spreken tot mijn broeders en zusters;
in het midden der gemeenschap zing ik voor U.
- A Jij die leeft in ontzag voor God: breng Hem dank;
en vereer Hem, jullie nageslacht van Jakob!

gelovenbeleven.nl > psalmen & gebeden

* * *

donderdag 17 april

(Witte Donderdag ABC

1ste lezing: ex 12,1-14

psalm 116 zie beneden

2de lezing: 1Kor 11,23-26

evangelie: Joh 13,1-15

het paaslam

Toen het volk van Israël op de vooravond van hun vertrek uit Egypte het paaslam slachtte en het bloed aan de deurposten van hun huizen streek: zouden zij toen iets beseft hebben van de vérstrekkende betekenis van dit teken? Misschien heeft Mozes als profeet wel voorvoeld dat het hier niet alleen om zijn eigen volk ging, maar om de gehele wereldbevolking. Voor Israël, dat zich gereed maakte voor de uittocht uit het land waar zij honderden jaren waren onderdrukt, telde alleen hun naderende bevrijding; en was het al mooi als zij onder de indruk waren van een almachtige God die zich om hen bekommerde, en hen zou leiden naar een plaats waar zij in vrijheid zouden kunnen leven. Zij wisten dat JAHWEH een goede God is, die het kwaad verfoeit; maar zij konden nog niet weten dat Hij zich aan heel de wereld wilde openbaren.

4000 Jaar later wordt dezelfde God wereldwijd aanbeden; en zijn christenen zich ervan bewust dat Hij zich persoonlijk tot hen neerbuigt, om hen te verlossen van het kwaad, waaraan zij deel hebben gekregen in een wereld waar zelfzucht de norm is. Wat voor Israël tot vandaag is verborgen, is aan het wereldwijde volk van God bekend: 2000 jaar geleden is temidden van het uitverkoren volk hun Messias geboren als een Redder voor heel de mensheid. Het paaslam was de voorafbeelding van Jezus, *het Lam van God, dat de zonde van de wereld wegneemt*¹.

4000 Jaar geleden ging de verderfengel voorbij aan de huizen waar het bloed van het paaslam aan de deurposten was gestreken. Hierin werd het oordeel voorafgebeeld, dat aan het einde van de tijd over de wereld zal gaan. Allen die dit Lam toebehoren, die Jezus zien en hem liefhebben: zij zijn door dit geloof overgegaan uit de dood naar het leven. Zelfs onder het grootste onrecht houden zij hem voor ogen, die tot op het kruis voor zijn vijanden heeft gebeden. Hij tempert de angst voor hen, die wel het lichaam kunnen doden, maar niet de ziel; en leert hun ontzag voor God, *die lichaam en ziel aan het verderf kan overgeven*².

Zolang christenen in hun handelen met Christus verbonden blijven, mogen zij zich veilig weten; en zal geen onheil hen treffen. Elke zondag opnieuw wordt hij hun in brood en wijn zichtbaar voor ogen gesteld; en ontvangen zij zijn lichaam en bloed als geestelijk voedsel dat hen in staat stelt zijn weg te gaan: als het ware met Christus verzezen, om zijn werk in de wereld te doen. Wat is dit mooi! En wat is het triest en tragisch, als christenen in hun dagelijks leven aan hem voorbijgaan; als zij niet handelen naar het schriftwoord: *Ik ben het niet die leef, maar Christus die in mij woont*³. Zo doende zijn zij minder dan zogenaamde ongelovigen, die in onwetendheid leven; maar die, mochten zij hem ontmoeten, Jezus met blijdschap zouden ontvangen. Voor onwetenden, die de wet van de naastenliefde in het hart geschreven hebben, is er in het oordeel meer hoop dan voor hen, die hem bij hun leven hebben verloochend.

De geschiedenis van Israël, opgetekend in de boeken van het Oude Testament, laat zien hoe het geloof van de mensen in een langzaam en sluipend proces naar de achtergrond kan schuiven; en hoe zij zich aan de omringende wereld gaan conformeren. Veel leden van de kerk onderscheiden zich in hun levenswijze nauwelijks van anderen. Soms delen zij het geloof zelfs niet eens met hun partners; en gaan zij vriendschappen aan met niet-gelovigen. Voor hen is God vaak hoog en ver; en niet een Persoon zoals Hij in de psalm van vandaag wordt bezongen: *Ik houd van God, Hij hoort mijn stem, mijn smeken; ja, Hij luistert werkelijk naar mij!* Als zij zo conform aan de wereld leven, wordt de kerkgang tot een gewoonte waar alleen ouderen nog aan vasthouden, maar waar jongeren de waarde niet meer van inzien. Van de vieringen gaat dan soms weinig uit; en zoekende mensen die eens komen kijken ervaren niet het gevoel van urgentie, dat zo duidelijk blijkt uit het gedrag van de eerste leerlingen. En zij vragen zich af: Waar gaat dit over?

Waar het over gaat? Over leven en dood! Over de onsterfelijke ziel; over de eeuwige God, die in zijn verlangen allen te redden in Jezus zijn goedheid heeft geopenbaard; over *de dienaar van de Heer*⁴, die de profeet Jesaja vanuit de verte heeft zien komen; over het Lam van God dat gedood is, en zie: hij leeft! Het gaat over hem, die zichzelf elke zondag tijdens de eucharistie onder de gedaante van brood en wijn op zichtbare wijze aan zijn volgelingen schenkt; die hun zijn goedheid doet ervaren; en hun de macht verleent hier en nu al te leven als kinderen van zijn eeuwige Rijk.

De voetwassing, die aan deze maaltijd is voorafgegaan, maakt eens te meer duidelijk dat de deelname aan de communie niet vrijblijvend is. Wie Christus ontvangt, heeft deel aan de roeping van zijn leerlingen om hem in de wereld zichtbaar te maken. Dit begint bij de onderlinge dienstbaarheid in de kerk, waar de één de ander beter moet achten dan zichzelf. Heel de kerkgemeenschap moet in de wereld hem zichtbaar maken, die zichzelf voor de wereld heeft gegeven. Petrus had het vurige verlangen altijd in Jezus' nabijheid te leven. Bij zijn roeping heeft hij duidelijk getoond de kloof te ervaren die hem van Jezus, mens zonder zonde, scheidt⁵. Op de berg - zonder te beseffen wat hij vroeg - stelt hij voor drie tenten op te slaan om daar te kunnen blijven⁶. Ook vandaag getuigt zijn gedrag van het verlangen Jezus onverdeeld toe te behoren, zonder de belemmering van eerzucht en begeerte. *Niet alleen mijn voeten, maar ook mijn handen en mijn hoofd!* Zo spreekt de liefde.

Mijn Heer, die ik liefheb, is mijn dienaar geworden. Hij heeft zichzelf voor mij geofferd. Waarom? Omdat hij mij liefheeft op een wijze die ik onmogelijk kan omvatten. De gelovigen zijn samen tot zijn bruid⁷ geworden. Niets - zelfs niet de dood - kan de band met de bruidegom verbreken. *Ik houd van God, Hij hoort mijn stem, mijn smeken; ja, Hij luistert werkelijk naar mij!* (psalm van deze dag)

1) Joh 1,29 2) Mt 10,28 3) Gal 2,20 4) Jes hss 42-53 5) Lc 5,8 6) Lc 9,33 7) Joh 3,29

psalm 116

- L Ik houd van God, Hij hoort mijn stem, mijn smeken;
ja, Hij luistert werkelijk naar mij!
- A Hij hoort mijn gebed;
daarom blijf ik tot Hem roepen, heel mijn leven.
- L Ik stond verschrikt en ik was dodelijk beangst,
zo hevig overviel mij de angst voor de dood.
- A Toen riep ik in benauwdheid tot mijn God:
ach HEER wees mij genadig, red mijn leven!
- L Genadig is de HEER, en rechtvaardig;
vol ontferming is onze God.
- A De HEER zal hen bewaren, die eenvoudig zijn van geest.
- L Ik was geheel verslagen,
maar de HEER heeft mij verlost.
- A Kom tot rust mijn ziel,
Hij heeft het voor je volbracht!
- L U redt mijn ziel van de dood;
mijn tranen zijn gedroogd, ik zal niet vallen
- A Nu offer ik God mijn dankbaarheid;
zijn naam zal mij gedurig op de lippen zijn.
- L Zijn volk zal er getuige van zijn,
hoe ik mijn gelofte aan de HEER betaal:
- A in de voorhof van het Huis van de HEER,
in uw midden, stad van God!

ik houd van God (ps 116)

*Ik houd van God, met heel mijn hart,
Hij luistert als ik roep in nood.
Hij heeft mij lief, Hij deelt mijn angst,
Hij richt mij op uit zonde en dood.*

*Ik was verdwaald, het eind nabij.
Hij zag mij, en Hij nam mijn hand.
De goede God geleidde mij,
Hij wees mij het beloofde land.*

*Ook als ik in het duister tast,
geloof in God behoedt mijn ziel.
Hield hij, mijn herder, mij niet vast:
ik had geen hoop, geen rust, ik viel.*

*De Heer die al de zijnen leidt,
gedenkt de dood van wie Hem dient.
Ik offer Hem mijn dankbaarheid,
met ál zijn volk ik zal Hem zien.*

geloovenbeleven.nl > al mijn verlangen

* * *

vrijdag 18 april

(Goede Vrijdag (ABC) (I))

1ste lezing: Jes 52,13 - 53,12

psalm 31 zie beneden

2de lezing: Heb 4,14-16.5,7-9

evangelie: Joh 18,1 - 19,42 (lijdensgeschiedenis)

veracht en door de mensen verstoten

De mens geworden God heeft zichzelf in handen van de mensen gegeven. In liefde voor allen heeft hij het lijden van de mensheid gekend en ondergaan. Zouden de profeten ergens anders over kunnen denken dan over dit offer van zijn leven, dat de Messias heeft gebracht? Nergens wordt dit duidelijker voorzien dan in de profetieën van Jesaja, die honderden jaren tevoren over hem heeft gesproken: *Veracht en door de mensen verstoten, om onze zonden doorboord* (eerste lezing). Deze en vele andere teksten worden door sommige bijbelgeleerden uitsluitend betrokken op de historische situatie waarin de profeet en het volk zich destijds bevonden, zonder aandacht voor het profetische karakter. De onbevangen lezer vraagt zich dan af waarom dit soort passages, als ze toch niet meer dan historische betekenis zouden hebben, een plaats in de Schrift waardig zijn? Waarom zouden teksten, als ze hooguit interessant zouden zijn voor een handjevol historici, van belang zijn voor alle gelovigen; en een plaats verdienen in het curriculum van theologiestudenten?

Het Oude Testament heeft echter een profetisch karakter; en wijst voorut naar de komst van Christus, de Redder van de wereld, wiens komst door Israël moest worden

voorbereid. De eenheid van het Oude en het Nieuwe Testament wordt door de woorden van Jezus keer op keer bevestigd. De tekst van vandaag over de lijdende dienaar van JAHWEH wordt in de evangeliën en de brieven van de apostel Paulus op verschillende plaatsen geciteerd als vervulling van de Schrift. De profeet Jesaja ziet hem komen, die in zijn mishandeling zijn mond niet opendeed, *als een lam dat naar de slachtbank wordt geleid*. Met recht hebben deze ontroerende woorden vanouds een plaats gehad in de liturgie van Goede Vrijdag.

Jezus heeft zijn leerlingen de ogen geopend¹ voor de talloze bijbelteksten die betrekking hebben op de menswording van Christus, zijn lijden en sterven en verrijzenis². *De profeten vroegen zich af op welk tijdstip en welke omstandigheden de Geest van Christus in hen doelde, toen Hij voorspelde al het lijden dat over Christus zou komen, en de daarop volgende verheerlijking*³. Hoe meer de lezer vertrouwd raakt met de Bijbel, des te duidelijker gaan de teksten spreken, om te beginnen de psalmen.

De kruiswoorden van Jezus: *Mijn God, mijn God, waarom hebt U mij verlaten?*⁴ en: *In uw handen beveel ik mijn geest*⁵ zijn afkomstig uit het psalmboek. Zo heeft Jezus nog in zijn sterven zijn leerlingen de Schrift geopend. Hiermee wordt het Oude Testament voor gelovige lezers een kostbare verzameling boeken, waarin onophoudelijk getuigenis wordt afgelegd van de liefdevolle God, die zich het lot van de mensen aantrekt; die zich een volk verworven heeft en zich tot hen neerbuigt, om hun tot Redder te zijn: tot Jezus, wiens naam betekent *God redt*⁶. Hetgeen de profeten vanuit de verte zagen, is nu werkelijkheid geworden. De kruisweg is bekend; maar veel christenen beseffen niet dat zij deelnemers zijn aan dit drama. Het geeft geen pas alleen het Joodse volk hiervoor verantwoordelijk te stellen. Ook in de huidige tijd zou de Redder van de wereld zijn verworpen: zelfs door velen in zijn kerk.

Jezus heeft zich niet alleen gegeven voor zijn eigen volk, maar voor alle mensen van goede wil, waar ook ter wereld, die op dezelfde wijze als Israël gebonden zijn door de zonde; en verlossing nodig hebben. De profeten, die de mensen opriepen hun leven te beteren, hebben dit vaak met hun leven moeten bekopen. Dit is hun droevig lot: de mensen willen de waarheid niet horen. Ook de mens geworden God heeft hetzelfde lot ondergaan. Het ogenblik van Jezus' terechtstelling kwam onafwendbaar naderbij. Het kwaad dat de wereld beheerst, heeft hem aan het kruis gebracht. Christenen kunnen dit hemelschokkende gebeuren op Goede Vrijdag alleen meebeleven door de erkenning dat zij hier medeschuldig aan zijn.

Christenen die de Geest daadwerkelijk ruimte bieden in hun leven, kan het lijden van Christus niet bespaard blijven. *De leerling staat niet boven zijn meester*⁷. Als zij - met Christus tot nieuw leven gewekt - onschuldig in de wereld willen staan, zullen zij aan alle kanten in de verdrukking komen. Zo krijgen zij deel aan het werk, dat hij in de wereld is begonnen. Zoals Jezus door het lijden heen de hemel is binnengegaan, zo moeten ook zijn volgelingen hun kruis niet uit de weg gaan, maar hun deel aan het

lijden dragen, met de woorden van hun Heer in gedachten: *Wie mijn leerling wil zijn, moet zichzelf verloochenen; en mij volgen door zijn kruis op zich te nemen*⁸.

Wie in liefde voor hem in Jezus' voetspoor gaan, anderen het kwaad niet toerekenen, maar bidden voor hen die zich hieraan schuldig aan maken; wie dus kwaad met goed vergelden, die mogen zich één weten met hem die veel dichter bij is dan zij beseffen. Hij kent onze zwakheid. *Hoewel hij Gods zoon was, heeft hij in de school van het lijden gehoorzaamheid geleerd*(2de lezing). Nu leert hij zijn volgelingen hun kruis op te nemen, en in het nieuwe leven voortgang te maken, op weg met hem die leeft bij de Vader: de weg naar de hemel, waar alleen plaats voor onschuld is, de onschuld van Christus, waar zijn leerlingen door het doopsel deel aan hebben gekregen.

Zó groot is de betekenis van het lijden van Jezus, dat dit op alle vrijdagen herdacht zou moeten worden. Deze dag van de week is voor gelovigen niet de geschikte tijd voor uitbundigheid, vertier en lekker eten en drinken. Zonder dat iemand het hoeft te weten⁹, kunnen zij op vrijdagen door onthouding proberen het hart te richten op hem, die de verschrikkelijke marteling aan het kruis in liefde voor alle mensen heeft ondergaan. Zelfs niet alleen op vrijdagen, maar elke middag rond drie uur - het uur van Jezus' sterven - is het goed in gedachten bij zijn lijden en sterven stil te staan. Zulke momenten van bezinning zijn kostbaar; en brengen christenen nader tot hem, die als laatste woorden een psalmvers van David gebruikte: *Vader, in uw handen beveel ik mijn geest*¹⁰. Zo verenigt Jezus alle gelovigen, die deze woorden samen met hem bidden. Temidden van de moeite en verdrukking van deze voorbijgaande wereld mogen zij zich voorgoed veilig weten in Gods handen.

1) b.v. ex 12,1-13; Joh 1,29 2) Lc 24,27 3) 1Pe 1,10 4) ps 22,1 5) ps 31,6 6) Mt 1,21 7) Mt 5,12
8) Mt 16,24 9) Mt 10,24 9) Mt 6,16v 10) ps 31,5

psalm 31

- L Mijn God, bij U zoek ik mijn toevlucht;
laat mij niet voorgoed beschaamd staan.
- A In uw handen beveel ik mijn geest;
U zult mij bevrijden, God van waarheid.
- L Voor mijn vijanden een aanstoot, en ook voor mijn naasten,
gaan de mensen mij verschrikt uit de weg.
- A Ik ben vergeten, uit 't hart, als een dode;
als gebroken aardewerk weggedaan.
- L Maar mijn vertrouwen is op U, mijn HEER;
ik heb gezegd: U bent mijn God.
- A Mijn lot is in uw hand;
verlos mij van allen die zich tegen mij keren.
- L Laat mij het licht van uw aanwezigheid ervaren;
en verlos mij in uw liefdevolle goedheid.
- A Wees vastberaden, van Hem is de kracht,
voor allen die verlangend naar Hem uitzien.

Vrijdag 18 april (II)

(Goede Vrijdag ABC (II))

1ste lezing: Jes 52,13 - 53,12

psalm 31 zie beneden

2de lezing: Heb 4,14-16.5,7-9

evangelie: Joh 18,1 - 19,42 (lijdensgeschiedenis)

Mijn God, mijn God, waarom hebt U mij verlaten?

Heeft het lijden zin? Is het door God opgelegd? Maar is dit dan niet in strijd met zijn liefde? Dit is toch het credo van zowel christenen als joden en ook van moslims: God is goed, *zijn liefdevolle goedheid is eeuwig*¹. De veelvormigheid van het lijden maakt de beantwoording lastig. Sommigen zeggen: "Er is geen God, het leven heeft geen zin, en het lijden is dus zinloos". Wie in hun kon hart kijken, zou zien dat zij er in gedachten helemaal niet mee bezig zijn; of - als dat wel zo is - dat zij niet echt vrede hebben met deze bewering. Eigenlijk zeggen zij niet meer dan dat zij geen antwoord hebben.

Ook voor christenen is de vraag niet gemakkelijk te beantwoorden. In wat men noemt 'zware' protestantse kring wordt alle lijden wel als straf van God gezien. Maar als iemand op straat door dronken jongens wordt gemolesteerd, zou God hier dan de hand in hebben? Als een kind ongeneeslijk ziek wordt, heeft Hij hier dan een bedoeling mee? Zeker, God deed het kind sterven, dat door David was verwekt bij de vrouw van zijn legeroverste Uria². Voor elke stelling is in de Schrift wel een bewijs vinden; maar wie onverfrozen durven te beweren dat alle lijden een straf is voor de zonde, roepen terechte verontwaardiging over zich af over zo'n kil en dogmatisch standpunt.

Mensen die zo spreken lijken op de drie vrienden van Job, die gekomen zijn om rouw te bedrijven nadat zijn kinderen tijdens een rampzalige nacht de dood hebben gevonden³. Zo zegt b.v. zijn vriend Bildad: *Als je kinderen tegen God hebben gezondigd, dan gaf Hij straf naar schuld*⁴. In deze trant spreken ook de andere twee. In hun rechtlijnige betogen zit veel waars; maar toch schieten zij ernstig tekort als zij over God spreken. Aan het einde van dit verhaal richt JAHWEH zich tot hen met de woorden: *Ik ben zeer ontstemd over jullie; want jullie hebben over Mij niet zo'n zuiver beeld gegeven als mijn dienaar Job*⁵. Tenslotte wordt Job door God zelf getroost; en bidt hij voor zijn vrienden om vergeving⁶.

Gelovige lezers zijn al gauw op de hand van Job: Zo is God toch niet? In veel wat zij zeggen hebben de vrienden gelijk. Hun schuld ligt hierin, dat zij niet als gelovigen Job proberen te troosten: De dood is niet het laatste woord. Zij geven een onjuiste voorstelling geven van de goede God, namens wie zij denken te spreken. *God vraagt goedheid en geen regels*⁷. Te gemakkelijk verbinden zij lijden met schuld; en spreken zij met voorbijzien van de genade een oordeel uit, dat alleen aan God toekomt. De vrienden van Job handelen vanuit wetten en vastgeroeste overlevering, zonder zich daarbij met de levende God te verstaan, die zijn kinderen wil leren door de Geest.

Mensen die openstaan voor deze inspiratie zijn een verademing voor de kerk. Job

was vertwijfeld. Hij is opstandig geweest; maar geen moment heeft hij zijn God losgelaten. Uiteindelijk zien we hem als een gelouterd mens uit zijn innerlijke strijd opstaan. Hetzelfde kom je tegen in de levens van mensen als Catharina van Siena, Teresa van Avila, Johannes van het Kruis, Jean Vianney, Thérèse van Lisieux en vele anderen⁸. Ook de psalmdichters getuigen van deze vertwijfeling en schijnbare God-verlatenheid, waarin het geloof tot vastheid komt. Later zien zij met dankbaarheid op deze periode terug, in het besef dat God hen doorlopend heeft beschermd. In de woorden van de psalmist: *Ik heb geloofd, zelfs toen ik sprak: ik wordt ál teveel verdrukt*⁹. Als Catharina van Siena in een visioen aan Jezus vraagt waar hij was, *toen* zij zo vreselijk gekweld werd door vunzige en akelige verleidingen, geeft hij ten antwoord: *Ik was in je hart, om je te versterken door mijn genade*. Evenmin als alle gelovigen, inclusief de heiligen, is Job vrij van schuld; maar hij heeft niet méér gezondigd dan anderen. Integendeel: hij wordt door JAHWEH als voorbeeld gesteld van een goed en rechtvaardig mens¹⁰.

Dat Job niet volmaakt is wordt aan het einde van deze geschiedenis duidelijk¹¹. Dat zijn lijden niet zonder zin is geweest mag hieruit blijken dat het verhaal in de Bijbel is opgenomen, als een onovertroffen document over het lijden van de mensheid. Hier wordt duidelijk dat niemand zonder zonde is; en dat de zonde de oorzaak is van het lijden van de mensheid. In de inleiding van het boek Job verschijnt Satan als de bewerker van dit leed¹². Temidden van dit gebroken bestaan blijft JAHWEH de mens echter in liefde behoeden voor de volledige vernietiging waar de duivel op uit is. Bij herhaalde lezing van de Schrift wordt de rode draad zichtbaar van een liefdevolle God, die bij al zijn handelen met de mensheid maar één doel heeft: hen te behoeden en bij zich terug te brengen.

De vrienden betuttelen Job met theologische betogen, omdat hij God verwijten maakt over zijn rampspoed¹³. Hun woorden zijn correct maar misplaatst. Zij zien niet in dat God hem vasthoudt; en dat Job zich - ondanks zijn opstandigheid - niet van God afwendt, zoals anderen wel gedaan hebben, die b.v. de wreedheden in de nazikampen tijdens W.O.II hebben aangegrepen om het beeld van God te herzien. De 'God na Auschwitz' was voor hen niet dezelfde als voorheen. Dit zegt meer over hen en hun geloof dan over God. *Gods goedheid is eeuwig*¹⁴. Deze belijdenis betekent méér dan alleen woorden. Temidden van de verdrukking openbaart hij zijn goedheid aan zijn kinderen, die Hem in standvastig geloof blijven dienen. Zij gaan Hem liefhebben, die hun in staat stelt ook anderen te troosten, met de troost die zij van Hem hebben ontvangen. Indien het lijden onschuldige mensen treft, zullen zij op dat moment geen behoefte hebben aan woorden, maar aan medeleven. Hierin zijn Jobs vrienden tekort geschoten.

Wie met de verschrikkingen van Auschwitz in gedachten in de verleiding komt te gaan twijfelen aan Gods goedheid, doet er goed aan de blik te richten op mensen als Edith Stein, Titus Brandsma, Etty Hillesum en vele anderen, die juist temidden van

de wreedheden in de vernietigingskampen van de nazi's Christus zichtbaar hebben gemaakt; en voor zeer velen tot grote troost zijn geweest⁸. Wie door de wreedheid in de wereld aan de goede God zijn gaan twijfelen, ontbreekt het aan dit geloof. Laat hen bedenken dat ook vóór de tweede wereldoorlog - en nog steeds - wreedheid en onderdrukking aan de orde van de dag waren, zij het niet in de verbijsterende mate van de vernietigingskampen.

Ook bij Job zien we geen twijfel als reactie op de ellende die zijn deel is geworden. Wat hij uitschreeuwt is een steeds herhaald "Waarom?" Hij smeekt zijn bezoekers: *Vrienden dan toch, heb medelijden met mij, want de hand van God heeft mij geslagen*¹⁴. Dan spreekt hij profetische woorden van hoop: *Ik weet dat mijn Verlosser leeft. Hij zal in deze wereld binnentreden*¹⁵. Gaandeweg ga je in hem trekken van Christus herkennen, die aan het kruis uitroept: *mijn God, mijn God, waarom hebt U mij verlaten?*¹⁶ Het lijden van gelovige mensen is nooit zonder zin, omdat zij temidden van hun moeite en pijn iets van Jezus zichtbaar maken, die als *God-met-ons*¹⁷ het menselijk lijden heeft gedeeld, en hun de ogen heeft geopend voor een nieuwe werkelijkheid, hier en nu, en voorbij lijden en dood¹⁸. In de woorden van Job: *Al ben ik nog zo geschonden, vanuit dit lichaam zal ik God zien*¹⁹.

Geloof ontwikkelt zich door in geloof te leven¹; en het inzicht over het lijden groeit in het lijden zelf. Je zoekt niet langer naar het doel hiervan. Met het lijden dat Job heeft getroffen heeft God - die het Satan heeft toegestaan²⁰ - zeker wel een bedoeling gehad. Maar in plaats van steeds maar de vraag te stellen: "Waarom?" en je al te zeer te richten op een beoordeling van Gods handelen, waarover nooit het laatste woord kan worden gezegd, is het beter je af te vragen: "waardoor?" Zo stel je als gelovige niet God zelf ter discussie, die het lijden toestaat, en misschien in liefde soms zelfs oplegt²¹; maar je vraagt naar de oorzaak van alle lijden. Het antwoord hierop is eenvoudig. Al direct op de eerste bladzijden van de Bijbel wordt het duidelijk gemaakt: de mens (Adam) heeft zich van God afgewend²².

Adam en Eva hebben toegegeven aan de verzoeking van *de boom van kennis van goed en kwaad*²³ te eten; en - zoals de duivel hun valselijk beloofde - aan God gelijk te worden²⁴. Waarom zouden ze zijn ingegaan tegen Hem die zij liefhadden? Op het moment dat het oor wordt geleend aan de boosaardige influistering, wordt de geest verontreinigd door ontevredenheid. Dat eerste mensenpaar, levend in Gods aanwezigheid, bezit de volle kennis van zijn goedheid. Dan willen zij méér, en verliezen alles. Als ze van de appel gegeten hebben beseffen ze dat het kwaad dat ze hebben leren kennen niets anders is dan de afwezigheid van de goedheid van JAHWEH, waar zij in het paradijs voortdurend deel aan hadden. Ze zijn in de macht gekomen van de bewerker van het kwaad²⁵, die de mensen van God tracht te vervreemden.

Adam en Eva schamen zich, zoals er schaamte is over een leugen; en willen hun zonde verbergen²⁶. Hiermee heeft het lijden zijn intrede gedaan in het menselijk bestaan. Op eigen kracht is er voor hen geen weg terug. Dit geldt ook voor allen die na hen ko-

men: ze zijn in de macht van het kwaad. Er wordt wel eens laatdunkend over deze *erfzonde* gesproken; maar je hoeft geen theoloog te zijn om te begrijpen wat hiermee wordt bedoeld. Iedereen kan zien, hoe het menselijk tekort zich voortzet van vader op zoon en van moeder op dochter. Het lijden is hiervan een direct gevolg. Het ontstaat waar mensen zich willens en wetens van Hem afkeren. Wie echter een uitweg zoekt, de eigen onmacht erkent en God weer aanroept, ontmoet in Hem een liefdevolle Vader, die verlossing belooft. In de persoon van Jezus, mens met de mensen, heeft Hij zijn liefde ten volle geopenbaard. Dit zegt de Heer: Wie hem liefheeft wordt hierdoor gerechtvaardigd en met Mij verzoend.

Het lijden brengt de mensen bij God terug. Het vervolg van het verhaal in genesis laat Kaïn zien, de zoon van Adam en Eva, die in jaloezie zijn broer Abel vermoordt. God, die wil dat alle mensen behouden worden, verzwaart dan de moeite in Kaïns bestaan. Voortaan zal de aarde niet meer haar volle vrucht voortbrengen; en moet de mens door veel inspanning in leven zien te blijven²⁷. Was dit niet het geval, dan zou hij zich nimmer tot God bekeren. "Tijdens de oorlog zaten de kerken vol", zo zeiden de mensen na 1945. Het is helaas waar, dat de mens zonder moeite en zorg niet naar God op zoek gaat. Alle profeten getuigen hiervan; en de psalmist verzucht: *Toen riepen zij in hun angst tot de HEER; en Hij redde hen uit de benauwdheid*²⁸. Niet dat Hij de oorlog zou hebben aangesticht: dat is een lasterlijke gedachte. De oorlog is een gevolg van het voortwoekerende kwaad. Maar temidden van alle ellende laat de goede God zich vinden door wie oprecht naar Hem op zoek gaan.

Bij het lijden hoort de angst voor het onbekende na de dood. Toch zouden de meeste mensen niet graag voor altijd in deze gewelddadige wereld blijven voortleven. Je wilt niet blijven - en je wilt niet dood: in deze innerlijke onzekerheid gaan zij zoeken: "Houdt met de dood alles op; en vergaan we tot levenloos stof? Is het geestelijke leven dan niet meer dan een illusie, die verdwijnt als het lichaam niet meer functioneert? Wat is dan de zin van dit bestaan? Of is er iets dat blijvend is, ook na de lichamelijke dood?" Ja, dat is er. Gelukkig zijn de eenvoudigen van geest, die zich niet afsloven met stapels boeken en evenveel opinies en spitsvondigheden, maar het antwoord zien in het gelaat van Jezus, in wie de Schepper van de wereld zich aan de mensen openbaart. In de natuur wordt Gods almacht duidelijk. In Jezus wordt zijn goedheid zichtbaar, waar de profeten van getuigen en die in de psalmen wordt bezongen: *Breng dank aan God, want Hij is goed; zijn liefdevolle goedheid is eeuwig*.

Gelukkig zijn de mensen, die iets van die goedheid aanvoelen; en het kunnen beamen: Werkelijk, hier kan begin noch einde aan zijn! Zij staan aan het begin van nieuw leven, waartoe Jezus de deur¹ is geworden. Hij heeft niet aan zichzelf gedacht; maar in mateloze liefde voor allen heeft hij zich ten einde toe gegeven. In de marteling aan het kruis verzorgt hij zijn moeder, troost hij de misdadiger, vol van berouw, en verdraagt de spottende opmerkingen van de oversten van de religie. Stervend aan het kruis opent hij voor allen die hem liefhebben de Schrift met de aanvangswoorden

uit psalm 22: *Mijn God, mijn God, waarom hebt U mij verlaten?* David spreekt hier - 1000 jaar tevoren - niet alleen over zichzelf. Hij profeteert over de komende Messias, die in zijn eigen lichaam en ziel dit lijden voor allen zal ondergaan.

Christenen die het lijden niet ontvluchten, weten zich niet alleen. In gelovig vertrouwen gaan zij de waarheid ervaren van de woorden: *Kom tot mij, als je uitgeput bent en onder een last gebukt gaat. Ik zal je rust en verlichting schenken. Neem je juk op je schouders en leer van mij: ik ben zachtmoedig en nederig van hart; en je zult rust vinden voor je ziel; want mijn juk is zacht en mijn last is licht*²⁹. Titus Brandsma, één van de slachtoffers van Auschwitz, heeft dit treffend onder woorden gebracht:

*Het leed kwam telkens op mij aan, onmogelijk het af te weren,
met geen tranen te bezweren, ik had het anders lang gedaan.*

*Toen ging het boven op me staan, tot ik stil lag, zonder wenen.
Dulhend, wachtend moest ik leren; en toen eerst is het heen gegaan.*

*Dat is nu al een poos geleden, ik zie het nu van verre nog;
en ik begrijp niet, waarom toch ik toen zo leed met veel geweest.*

gelovenbeleven.nl > *de ogen van de ziel*

1) ps 136 2) 2Sam 11 3) Job 1-2 4) Job 8,4 5) Job 42,7 6) Job 42,12 7) Hos 6,6; Mt 9,13; 12,7
8) GelovenBeleven.nl . *de ogen van de ziel* 9) ps 116,10 10) Job 1,8 11) Job 38 12) Job 1,12 13) Job 19,6
14) Job 19,21 15) Job 19,25 16) ps 22,2; Mt 27,46 17) Immanuël, Mt 1,23 18) Joh 5,24 19) Job 19,26
20) Joh 2,6 21) Heb 12,6 22) gen 3,6 23) gen 2,17 24) gen 3,5 25) Satan (Hebr.) betekent *vijand*
26) gen 3,7v 27) gen 4,12 28) ps 107, 6;13;19;28 29) Mt 11, 28v

psalm 31

- L Mijn God, bij U zoek ik mijn toevlucht;
laat mij niet voorgoed beschaamd staan.
- A In uw handen beveel ik mijn geest;
U zult mij bevrijden, God van waarheid.
- L Voor mijn vijanden een aanstoot, en ook voor mijn naasten,
gaan de mensen mij verschrikt uit de weg.
- A Ik ben vergeten, uit 't hart, als een dode;
als gebroken aardewerk weggedaan.
- L Maar mijn vertrouwen is op U, mijn HEER;
ik heb gezegd: U bent mijn God.
- A Mijn lot is in uw hand;
verlos mij van wie zich tegen mij keren.
- L Laat mij het licht van uw aanwezigheid ervaren;
en verlos mij in uw liefdevolle goedheid.
- A Wees vastberaden, van Hem is de kracht,
voor allen die verlangend naar Hem uitzien.

gelovenbeleven.nl > *psalmen & gebeden*

* * *

einde van de 40-dagentijd (C)

PAASTIJD

zaterdag 19 april 2014

paaswake (A)

1 ^{ste} lezing:	gen 1,1-2,2	tussenzang ps 104 of ps 33
2 ^{de} lezing:	gen 22,1-18	ps 16* (bewaar uw kind)
3 ^{de} lezing	ex 14,15-15,1	ps 151
4 ^{de} lezing	Jes 54,5-14	ps 30* (mijn God, mijn waarheid)
5 ^{de} lezing	Jes 55,1-11	ps 158*
6 ^{de} lezing	Bar 3,9-15. 32-4,4	ps 19
7 ^{de} lezing	Ez 36,16-28	ps 42* (als een hinde)
8 ^{ste} lezing	Rom 6,3-11	ps 118* (eren wij onze God)
evangelie	Mt 28,1-10	

* gezongen psalmen: zie deze site > *liedbundel* nrs 15, 111, 9 en 43

Zij traden op hem toe, omklemden zijn voeten en aanbaden hem.

Adam, letterlijk vertaald *de mens*, in de aanvang volmaakt geschapen (1^e lezing); Abraham, *vader van alle gelovigen*, zwaar beproefd toen hij zijn zoon moest offeren, die *vertrouwde hem uit de dood terug te zullen krijgen*¹ (2^e lezing); en Israël, dat door de zee trekt en zo aan zijn vijanden ontkomt (3^e lezing): zij verwijzen allen naar *de nieuwe Adam*², naar *het lam van God*, die zijn eigen zoon als een offer aan de wereld gaf: naar Jezus, die zijn volk, in het doopsel vrijgemaakt van schuld, wegleidt door de zee: door deze chaotische wereld. Jezus, de Verlosser van zijn volk, is de Heilige van Israël, de God van heel de aarde (4^e lezing), de Getuige en de vorst van alle volken (5^e lezing), de Bron van wijsheid, door de mensen verlaten (6^e lezing), de Heilige, die God aan de wereld openbaart en zijn volk reinigt (7^e lezing), die zijn volgelingen midden in dit leven al doet delen in zijn verrijzenis en het nieuwe leven in het Rijk van God (8^e lezing). Heel het Oude Testamant wijst hiernaar vooruit; en heet het Nieuwe Testament vertelt van dit wonder, dat in de paaswake wordt gevierd: de overwinning op de dood voor allen die geloven.

De Heer is werkelijk opgestaan is de omvang van deze gebeurtenis ooit volledig te begrijpen? Wat hier gebeurt overstijgt zozeer het menselijk bevattingsvermogen, dat je het honderd keer kunt horen vóór het een beetje begint door te dringen: Jezus, onze broeder, hij was dood, en is levend geworden! Het is ermee als met een bericht uit een ver land: je leest het, maar het gaat niet over jou. Zo horen we het evangelie van de verrijzenis: terwijl toch de adem in de keel zou moeten stokken, dringt het vaak niet echt door en grijpt het niet aan.

Het gaat hier echter over méér dan alleen iets wonderlijks dat lang geleden in een ander land is gebeurd, en mij persoonlijk verder niet raakt: het gaat over een God, uit zichzelf onsterfelijk, die zich met de mensen, met mij, heeft vereenzelvigd. Zijn dood is als het ware ook mijn dood; en zijn opstanding is ook mijn opstanding. Zoals Jezus als mens met de mensen is gestorven, zo is hij als eerste van de mensen uit het graf

opgestaan. Waarom zou hij anders na zijn verrijzenis levend aan zijn volgelingen zijn verschenen? Had dit nieuwe leven alleen hemzelf betroffen en niet ook de mensen die hem toebehoren, dan was hij rechtstreeks naar de Vader teruggekeerd, zijn volgelingen in ontredde achterlatend. Maar nu heeft dit herwonnen leven ook met hen, met allen van doen. Wat hij hier laat zien, dat gaat ook met mij gebeuren! Niet voor niets wordt Jezus de *eerstgeborene uit de dood* genoemd³. Het is te hoog, te veel om in één keer te begrijpen. Ik moet het steeds opnieuw horen en bij mijzelf overwegen: *de Heer is werkelijk opgestaan!*

De hogepriesters en de overige leiding van de joodse geloofsgemeenschap in Jeruzalem werden zozeer in beslag genomen door hun eigen positie, dat het bericht van een verschijning van engelen bij het lege graf als een fantasieverhaal direct in de doofpot moest worden gestopt. Zelfs in de kerk van Christus dringt het ongeloof in de verrijzenis door. Hoe kunnen mensen zo verregaand onverantwoordelijk zijn? Het gaat hier over leven en dood, en wat daarop volgt. Het gaat over het lot dat alle mensen treft; en dat hen met het klimmen der jaren steeds meer bezig houdt. Zij zien ouders, broers en zusters, soms zelfs hun kinderen, vrienden en collega's heengaan; tot de dag aanbreekt dat ook zij moeten sterven. En dan?

Dan niets meer, beweren sommigen met een net iets te grote stelligheid, die verraadt dat zij hier in hun hart niet zo zeker van zijn. Zij kennen dezelfde schrik voor het onzekere van de dood, die alleen weggenomen kan worden door het geloof in Jezus, verzezen uit het graf. Het zou zeer onwaarschijnlijk zijn - nee, ondenkbaar - dat de wereldwijde kerk van Christus uit een dergelijk fantasieverhaal tot groei en bloei zou zijn gekomen.

Matteüs vertelt hoe Maria Magdalena en nog een andere Maria Jezus bij het graf ontmoetten, hoe zij voor hem neervielen en hem aanbaden. Samen met een groep andere vrouwen hebben zij hem overal gevolgd, de genezingen gezien die hij verrichtte, en zijn verkondiging gehoord: *Bekeer je, want het hemelrijk is nabij!*⁴ Wat betekent dit hemelse rijk anders dan een nieuw leven, vrij van alle moeite, zorg en verdriet die dit bestaan kenmerken; een leven zonder ziekte en de dreiging van de dood?

Voor Jezus' volgelingen betekende de hemel waar hij over sprak echter méér dan alleen het ontbreken van alles wat dit huidige bestaan zo zwaar kan maken. Zij ervoeren in zijn persoon het nieuwe leven waarover hij sprak: zijn mededogen, zijn oprechtheid zonder een spoor van zelfzucht en eigenliefde, en bovenal zijn onuitsprekelijke goedheid, die zij meteen met die hemelse toekomst verbonden. Kortom: zij zagen in hem het leven, waar de dood geen einde aan kan maken. Teneinde dit geloof te bevestigen, verschijnt Jezus vandaag in levende lijve aan de twee Maria's en aan heel de kerk. Samen met de vrouwen aanbidden de gelovigen hem, in wie zij hun eigen toekomst zien, de dood voorbij. Hallelujah!

Tussen dit paasfeest anno nu en het hemelse feest in Gods aanwezigheid ligt het stukje leven dat christenen nog rest in deze wereld. Heeft Jezus' verrijzenis hier invloed op? Het zou wel heel droevig zijn als dit niet zo was! Waarom is hij anders mens geworden, dan om zijn leerlingen in zijn leven te doen delen? In de geest zien zij het tafereel voor zich van de twee vrouwen bij het graf; en knielen met hen neer, in diep ontzag: Jezus leeft! Maar als hij zich zozeer met zijn volk vereenzelvigd heeft dat hij hun menselijk bestaan heeft gedeeld, dan zien christenen niet alleen hun God die hen mateloos lief heeft, maar ook hun eigen broeder, die zich met hen heeft verbonden!

Als Jezus leeft, dan zullen ook zij leven die in hem geloven en hem liefhebben. Waarom zou hij anders in de geest tot zijn broeders en zusters spreken, dan om hen ervan te doordringen dat hij niet ver is, maar dat hij allen die hem volgen wil leiden, levend met hem, hier en nu? Werkelijk, zijn verrijzenis maakt alles anders. Het leven dat gelovigen nu nog leiden, heeft alleen nog maar met hem van doen. Ach, dat dit toch in alles door mag werken; want hoe zouden wij namens hem zijn werk in de wereld kunnen doen, als hij niet de kracht en de wijsheid hiertoe gaf?

*Ik zal niet sterven, maar leven; en verhalen wat de Heer voor mij deed*⁵. In de paasnacht begint dit nieuwe verhaal. In de weken die volgen zal de oude werkelijkheid echter behoorlijk taai blijken te zijn. Nu moet blijken dat dit nieuwe leven geen schone droom is, maar realiteit. In de strijd die dit met zich meebrengt laat Jezus zijn volgelingen niet alleen. Al lijkt het soms van niet, hij hoort hun gebed om hulp. Als zij hem met aandrang vragen, leert hij hun te doen waartoe zij van nature niet bereid zijn: alles los te laten wat hen van hem verwijderd houdt. Zijn Geest zal zijn leerlingen helpen met hem op te staan tot het nieuwe leven, dat duren zal, vandaag en alle dagen die hun nog resten in deze wereld, en tot in zijn hemelse rijk. Amen.

1) Heb 11,19 2) Rom 5,14 3) Kol 1,18 4) Mt 4,17 5) ps 118, 17

psalm 118

- L Breng dank aan God want Hij is goed;
zijn liefdevolle goedheid is eeuwig.
- A Laat heel zijn volk dit steeds herhalen:
Zijn liefdevolle goedheid is eeuwig.
- L In mijn benauwdheid riep ik tot de HEER;
Hij antwoordde mij, en gaf mij ruimte van leven.
- A Wat kunnen de mensen mij nog doen?
Met de HEER als mijn helper
zie ik met vertrouwen op mijn belagers.
- L Zwaar was ik getroffen, ik kwam welhaast ten val:
toen vond ik de HEER aan mijn zijde.
- A Uit Hem is mijn kracht en mijn blijdschap,
Hij is mij tot Redder geweest.
- L Ik zal niet sterven maar leven;
en verhalen wat mijn HEER voor mij deed.

- A Hij heeft mij wel zwaar getuchtigd,
maar aan de dood mij niet overgegeven.
- L De steen die de bouwers hebben afgekeurd:
Hij is tot hoeksteen geworden.
- A Zo heeft de HEER het bewerkt,
het is een wonder in onze ogen.
- L Dit is de nieuwe dag die God ons heeft gegeven:
laten wij juichen, ons samen verheugen!
- A Breng dank aan God want Hij is goed;
zijn liefdevolle goedheid is eeuwig.
gelovenbeleven.nl > psalmen & gebeden

eren wij onze God (ps 118)

*eren wij onze God en Vader:
zijn goedheid is in eeuwigheid.
Laat heel zijn volk dit nu herhalen:
zijn goedheid is in eeuwigheid.*

*Hoor, hoe de Heer zijn kind rechtvaardigt:
hoe Hij mij zwaar getuchtigd heeft;
hoe Hij mij strafte in genade,
maar aan de dood niet overgeeft.*

*Bouwers, zij wilden niet vertrouwen
de hoeksteen van het heiligdom;
maar de rechtvaardigen: zij bouwen
op hem die was, die is, die komt.*

*Dit is de dag, van God gegeven,
treed binnen in zijn heiligdom.
Zie toch, hoe hij verlicht ons leven,
die van Godswege tot ons komt.*

*Hij doet ons voor het altaar knielen,
kom offer hem je dankbaarheid.
Aloude woorden ons bezielen:
zijn goedheid is, in eeuwigheid!*

gelovenbeleven.nl > *al mijn verlangen*

* * *

zondag 20 april 2014

(paaszondag A)

1ste lezing: hand 10,34-43
 psalm 118 zie beneden
 2de lezing: Kol 3,1-4 of 1Kor 5,6-8
 evangelie: Joh 20,1-9

Hij zag en geloofde.

Jezus' volgelingen hebben afschuwelijke dagen meegemaakt. Onder hen waren ook zijn moeder Maria en een groot aantal andere vrouwen. Zij zijn getuige geweest van zijn marteldood aan het kruis; en bleven achter, niet wetend wat te doen. Jezus had zijn leerlingen tot drie keer toe onderricht: *De mensenzoon moet veel lijden, en door de oudsten, hogepriesters en schriftgeleerden verworpen worden; maar na ter dood te zijn gebracht zal hij op de derde dag verrijzen*^{1,2,3}. Dit was hun echter duister gebleven. Ze hadden het niet zo letterlijk opgevat, dat Jezus na zijn dood weer levend voor hen zou staan. Hij had wel Lazarus op de vierde dag na zijn dood uit het graf doen opstaan⁴; maar nu de Heer zelf, die dit en vele andere tekenen had verricht, dood was, leek er geen hoop meer te zijn.

*Houd goede moed, ik heb de wereld overwonnen*⁵, zo had Jezus zijn leerlingen voorgehouden. Weliswaar bestond het geloof in de opstanding van de doden *op de laatste dag*⁶, maar dat Jezus zo snel uit de dood zou verrijzen: nee, dat had niemand durven denken. Hier wordt duidelijk dat er aan die laatste dag een periode voorafgaat: de tijd van genade, waarin het evangelie wereldwijd verkondigd wordt; en iedereen de kans krijgt zich te bekeren. Wie gedoopt is en met Christus verenigd leeft, heeft deel gekregen aan de eerste opstanding; en met hem is overgegaan van de dood naar het leven.

Soms wordt de mening gehoord, dat Jezus' opstanding niet als een historisch feit moet worden beschouwd, maar als een bemoedigend verhaal voor de kerk, ter aansporing om op de weg van Jezus voort te gaan. Uit dit soort verklaringen valt niet meer op te maken dan dat de volgelingen van Jezus nu het stokje van hem over moeten nemen, dat zij net als hij moeten gaan leven; en het koninkrijk van God zichtbaar maken. Kort gezegd zou Jezus' boodschap zijn: "Zoals jullie mij hebben zien leven, zo moeten jullie nu ook voortgaan; want ik heb laten zien dat het kan". Een onmogelijke opgave!

Waar zouden de apostelen het gezag vandaan moeten halen om op te treden zoals Jezus dat had gedaan? Hij was niet getrouwd, hij had vrouw noch kinderen en bezat in de wereld *nog geen plaats om zijn hoofd neer te leggen*⁷. Hij had ouders, familie en werk verlaten; en vervolgens zijn leerlingen geroepen op een wijze, die hen direct alles deed achterlaten om hem te volgen⁸. Hij had heel anders gesproken dan zij van hun rabbi's en theologen gewend waren; zodat de mensen er versteld van stonden; en onder elkaar zeiden: *Een nieuwe leer met gezag!*⁹ Hij had hun zieken genezen, hun

bezetenen bevrijd, hun doden opgewekt. Hij was niet gevlucht voor zijn belagers en tot aan het kruis had hij voor zijn vervolgers gebeden. Zouden zijn volgelingen dit nu zelf op eigen kracht moeten voortzetten? Nee, op die sabbath na Jezus' dood, op die zaterdag, wisten zij niet wat te beginnen; en zaten zij totaal verslagen bij elkaar.

Was de nood bij de vrouwen iets minder groot omdat zij minder deelden in die loodzware druk van de leerlingen om nu zelf te moeten presteren? Misschien ook werd hun verslagenheid enigszins getemperd door hoop; en deelden zij met elkaar het gevoel dat hun Heer, die zij overal waren gevolgd, die zij hadden liefgehad en nog steeds liefhadden: dat hij hen niet zo reddeloos achter zou laten. Maar ook zij wisten niet hoe het nu verder moest. Of voorvoelden zij al dat het gebeurde een ongekend vervolg zou krijgen? Onder hen was ook Maria Magdalena, die door Jezus van haar aanvallen van bezetenheid was verlost. Wat dreef haar in alle vroegte naar het graf?

De vrouwen voorvoelden dat het verhaal nog niet uit was. In die hoop ging Maria Magdalena op die eerste dag van de nieuwe week naar het graf. Er stond nog meer te gebeuren. Die hoop wordt tot zekerheid als zij het geopende graf ziet. Ook de leerlingen, die zij direct ging waarschuwen, en die het graf leeg vonden, gaan het ongehoorde nieuws verstaan: de Heer is verrezen, nu wordt alles werkelijk nieuw! Nog vóór zij hem in levende lijve hebben ontmoet, begint hier voor de leerlingen het nieuwe leven, dat 50 dagen later op het pinksterfeest zal worden bekroond door de gave van de heilige Geest. Gedurende veertig dagen, tot aan zijn hemelvaart, zal Jezus aan hen verschijnen, en hen voorbereiden op de verkondiging van het evangelie van dood en verrijzenis.

Johannes zag het; en geloofde de boodschap, die christenen van alle tijden en uit alle plaatsen als broeders en zusters verbindt. Zij verheugen zich: *Het oude is voorbij, het nieuwe is gekomen!*¹⁰ Zij hoeven niet op eigen kracht te gaan; want de Heer is bij hen. Hij hoort hun gebed; en hij helpt hen om te doen wat zij zo graag willen, maar op eigen kracht nooit waar kunnen maken. In de kerk van Christus worden zij vandaag opgewekt tot nieuw leven; om in het voetspoor van Jezus goed te doen aan wie hen haten. De Heer zelf staat hen bij om hun zinnen niet langer te zetten op het aardse, maar op het hemelse. Hij leert het hen door de Geest: *Je leven is nu met Christus verborgen in God*¹¹. Christus is je leven, en als hij verschijnt, zal ook jij bij hem zijn in zijn heerlijkheid. *Dit is de nieuwe dag die God ons heeft gegeven. Laten wij juichen, ons samen verheugen!*

1) Lc 9,22 2) Lc 9,44; Mt 17,22 3) Lc 18,33 4) Joh 11,44 5) Joh 16,33 6) Joh 11,24 7) Lc 9,58 8) Lc 5,11
9) Lc 4,32 10) 2Kor 5,17 11) Kol 3,3

psalm 118

L Breng dank aan God want Hij is goed;

A zijn liefdevolle goedheid is eeuwig.

L Laat heel zijn volk dit steeds herhalen:

A Zijn liefdevolle goedheid is eeuwig.

- L In mijn benauwdheid riep ik tot de HEER.
 A Hij antwoordde mij, en gaf mij ruimte van leven.
- L Hoor: het gejuich om de zege
 klinkt op uit de huizen der rechtvaardigen.
 A De hand van de HEER verricht machtige daden.
 L De HEER ondersteunt mij door zijn rechterhand.
 A De hand van de HEER verricht machtige daden.
 L Ik zal niet sterven maar leven,
 en verhalen wat mijn HEER voor mij deed.
 A Hij heeft mij wel zwaar getuchtigd,
 maar aan de dood mij niet overgegeven.
- L De steen die de bouwers hebben afgekeurd:
 Hij is tot hoeksteen geworden.
 A Zo heeft de HEER het bewerkt,
 het is een wonder in onze ogen.
 L Dit is de nieuwe dag die God ons heeft gegeven:
 laten wij juichen, ons samen verheugen!
 A HEER laat ons uw redding zien,
 geef voorspoed aan uw volk!

gelovenbeleven.nl > psalmen & gebeden

eren wij onze God (ps 118)

*eren wij onze God en Vader, Gods goedheid is in eeuwigheid.
 Laat heel zijn volk dit nu herhalen: Gods goedheid is in eeuwigheid.
 Laat al zijn priesters het beamen: Gods goedheid is in eeuwigheid.
 Hij roept zijn kinderen bij hun namen. Heer, leid ons tot uw eeuwigheid.*

*Hoor, hoe de Heer zijn kind rechtvaardigt: hoe Hij mij zwaar getuchtigd heeft;
 hoe Hij mij strafte in genade, maar aan de dood niet overgeeft.
 Bouwers, zij wilden niet vertrouwen de hoeksteen van het heiligdom;
 maar de rechtvaardigen: zij bouwen op hem die was, die is, die komt.*

*Dit is de dag, van God gegeven, treed binnen in zijn heiligdom.
 Zie toch, hoe hij verlicht ons leven, die van Godswege tot ons komt.
 Hij doet ons voor het altaar knielen, kom offer hem je dankbaarheid.
 Aloude woorden ons bezielen: zijn goedheid is, in eeuwigheid!*

gelovenbeleven.nl > al mijn verlangen

* * *

zondag 27 april 2014

(tweede zondag van de paastijd A)

1ste lezing: hand 2,42-47

psalm 118 zie beneden

2de lezing: 1Pe 1,3-9

evangelie: Joh 20,19-31

Wees niet langer ongelovig, maar gelovig

Als antwoord op de twijfel, niet alleen van Thomas, maar ook van andere apostelen en van velen in de kerk, is de eenvoud van deze woorden bepaald verfrissend. Matteüs vertelt hoe zelfs bij Jezus' hemelvaart, toen allen in aanbidding voor hem knielden, sommigen nog twijfelden¹: niet of hij werkelijk verrezen was, maar of ze hem als de almachtige, eeuwige en alomtegenwoordige JAHWEH, wiens naam zelfs uit eerbied en ontzag niet mocht worden uitgesproken, konden aanbidden. Jezus, mens met de mensen - ja, zelfs de minste van allen, als een misdadiger gekruisigd - en tevens God met ons, die zijn liefdevolle goedheid in hem openbaart opdat mensen van goede wil Hem zullen vinden: dit is het evangelie waar niemand ooit over uitgedacht raakt.

Sommigen echter twijfelden. Matteüs vermeldt het openhartig, en gelukkig maar; want de twijfel is een menselijk gegeven waar ieder mee om moet leren gaan. Het is beter innerlijke zekerheid te bevechten over het geloof, dat immers over dood en leven gaat, dan iets aan te nemen dat je innerlijk niet helemaal kunt beamen. Aange trokken door het georganiseerde enthousiasme bij de sektes laten velen, door zich hierbij aan te sluiten, zich verleiden tot een stap in het donker. Zo isoleren zij zich van de kerk van Christus; en sluiten zij zich af voor de groei van hun geloof. Volwassen gelovigen echter nemen in liefde voor hun Heer hun plaats in de kerk in, ook als deze vaak saai en ongeïnspireerd lijkt, en geen schaduw meer is van de geloofsge meenschap van de eerste christenen.

Twijfel betekent ook onzekerheid over de Schrift: Is deze wel betrouwbaar? Wie met een open geest de vier evangelieën leest en herleest, moet wel onder de indruk komen van de consistentie hiervan, en de integriteit van de schrijvers: Dit zijn geen bedriegelijke woorden, hier worden geen vernuftig samengestelde verzinsels aangeboden. Een wetenschappelijk bewijs van de juistheid van de verslagen kan niet gegeven worden; maar bij grondig onderzoek groeit de overtuiging: Dit is waarheid! Zo ontwaakt het geloof, dat groeit door te geloven. Dit geloof is het bewijs van de dingen die men niet ziet: Jezus, de mens geworden God, heeft onze dood doorstaan; en verrezen uit de doden doet hij ons delen in het nieuwe leven, de dood voorbij. Wie in dit geloof voortgaat, weet zich met Christus verenigd; en heeft de twijfel overwonnen. Jezus, *de steen die door de bouwers is verworpen: hij is het fundament van ons geloof* (psalm van vandaag) en het hoofd van de kerk³.

Eenvoudig, standvastig en doorleefd geloof gaat niet af op uiterlijk vertoon, maar richt zich op het evangelie, waar duidelijk geschreven staat waar het om gaat: de

menswording van God in Christus. In hem heeft de goede God niet alleen zijn goedheid, maar ook zijn macht geopenbaard, waar de vele wonderen die Jezus verrichtte van getuigen. Hij komt hiermee aan de zwakheid van mensen tegemoet. Het mooiste zou zijn, als Gods kinderen in Jezus geloven om de persoon die hij is; want ál wat een mens van God kan zien is in hem waarneembaar. Het ware geloof ziet zijn liefde en goedheid; en erkent: Werkelijk, hier kan begin noch einde aan zijn. Zo wordt hij beleden als JAHWEH, als IK BEN². Oog in oog met het eeuwige, geloven christenen in de mens die dit eeuwige leven zonder vlek of rimpel zichtbaar maakt.

Niet allen is dit geloof direct gegeven. Jezus verwerpt hen niet, maar komt hun tegemoet en houdt hun voor: *Geloof dan om de werken*⁴. Zijn woorden en zijn handelen, de wonderen die hij gedaan heeft: alles is erop gericht de mensen de ogen te openen voor wie hij is; en om hen die tot hem komen tot God te voeren. De apostel en evangelist Johannes beklemtoont dit in het evangelie van vandaag, als hij zegt dat de ruimte ontbreekt om al Jezus' wondertekenen op te nemen in zijn verslag van de gebeurtenissen; maar deze bovennatuurlijke dingen zijn geschied en opgetekend, *opdat je zult geloven dat Jezus de Christus is, de zoon van God*. Om alle twijfel weg te nemen, werkt hij met zijn apostelen mee, die tal van wonderen verrichtten (1^e lezing)

Mens met de mensen en God met ons: daar draait het om in heel het Nieuwe Testament. Dit is het wat de Farizeeën Jezus verwijten: dat hij zich aan God gelijk maakt. Zij worden b.v. woedend als hij zonden vergeeft: *Die man spreekt godslasterlijk! Wie kan er zonden vergeven dan God alleen?*⁵ Op de vraag of hij soms meer denkt te zijn dan Abraham, antwoordt hij: *Voor Abraham was, IK BEN*⁶; waarop zij hem wegens vermeende godslastering wilden stenigen; want IK BEN is hetzelfde als de godsnaam JAHWEH.

Velen verkondigen echter de mening dat Jezus niet meer dan een voorbeeld is geweest, die heeft getoond hoe een mens behoort te leven; want daar gaat het immers om? Waren de kerkgangers beter bekend met de volledige teksten van de vier evangeliën, dan zou deze gedachte van navolging als centrale boodschap van het Nieuwe Testament niet zoveel opgeld doen. Bij zelfstandige lezing hiervan zouden zij tot de ontdekking komen dat de tekst voor een belangrijk deel in beslag wordt genomen door de vele wondertekenen: beginnend met de gebeurtenissen rond zijn geboorte en eindigend met zijn verrijzenis en hemelvaart. Zijn christenen in staat de wonderen te verrichten, waarmee Jezus zijn macht heeft getoond? Zouden zij dan wel het grootste van alle wonderen kunnen doen, zichzelf tot God verheffen, en leven als kinderen van zijn huis? Gezegend wie temidden van alle beproeving blijft volharden op de weg van geloof, *dat zoveel kostbaarder is dan vergankelijk goud, dat ook door het vuur gelouterd wordt* (1^e lezing).

De voorschriften die Jezus geeft over een goed leven, kunnen ook door wilskrachtige mensen niet op eigen vermogen worden nagevolgd. Wie zal zijn vijanden liefhebben, en zelfs zijn leven voor hen geven? Wie is er nooit kwaad op anderen?⁷ Welke gehuw-

de kijkt nooit met verkeerde ogen naar het andere geslacht?⁸ Wie bidt er voor zijn of haar vijanden?⁹ Daar is opnieuw iets bovennatuurlijks voor nodig: het wonder van de wedergeboorte van zijn volgelingen tot nieuwe mensen¹⁰, die hun weg gaan in geloof, door de Geest van Christus geleid. De boodschap van goeddoen, met Jezus als niet meer dan een voorbeeld voor ogen, geeft een geestloze verkondiging, die de vieringen weinig aantrekkelijk maakt.

Christenen weten wel dat zij goed moeten leven: om dat te horen hoeven zij niet naar de kerk. Zij zoeken deze plaats juist uit onmacht of uit mislukking; niet om te vernemen: Je kan het echt wel, kijk maar naar Jezus, maar om hulp te zoeken: Gods hulp in de persoon van Jezus. In hem is verlossing voor allen die in hem geloven. De heiligen zijn onze voorbeelden; maar van Jezus zegt de apostel: *Hij is het beeld van de onzichtbare God. Hij bestaat vóór alles, en alles bestaat in hem*¹¹. Wat menselijkerwijs gesproken te hoog gegrepen is, maakt hij mogelijk: te leven als kinderen van God¹².

Mijn Heer en mijn God, roept Thomas uit, als Jezus hem zijn handen toont, en de wond in zijn zijde. Mijn Heer en mijn God: dat belijdt ook de vroege kerk te Jeruzalem. Evenals de apostelen hebben ook deze mensen heus wel hun twijfel moeten overwinnen. Bij deze gemeenschap wordt gedacht als aan een hechte groep, waarvan de leden alles samen deelden (1^e lezing). Inderdaad. Die gemeenschap wordt bijeengehouden door een levend geloof. Dit geloof wordt gevormd en versterkt *doordat zij zich ernstig toelegden op de leer van de apostelen; en trouw waren in het breken van het brood en het gebed* (eerste lezing).

In de brieven van het Nieuwe Testament staat nauwgezet opgetekend wat die leer van de apostelen inhoudt. Helaas wordt de voorgeschreven lezing hiervan tijdens de zondagsvieringen meestal overgeslagen. "Te moeilijk", oordeelde een voorganger; maar dat is te gemakkelijk gezegd. Zijn de kerkgangers van nu soms minder intelligent dan in de tijd van Petrus en Paulus? Degelijk onderricht is een eerste vereiste, zeker in een tijd waarin twijfel en ongeloof de overhand krijgen. Door het grondige onderricht dat de eerste christenen hadden genoten, en door de hechte gemeenschap waarin zij opgenomen waren, ontwikkelden de eerste christenen zich tot volwassen gelovigen, bij wie het geestelijke vooropstond en het materiële werd gedeeld, zodat niemand tekort kwam. Mocht toch af en toe de twijfel de kop opsteken, dan hadden zij het voorbeeld van Thomas, aan wie de verrezen Heer was verschenen. Tot hem en heel zijn kerk richt hij vandaag de eenvoudige woorden: *Wees niet ongelovig maar gelovig*. Want - zo leert de apostel - het geloof groeit *door te geloven*¹³.

1) Mt 28,17 2) ex 3,14 3) Ef 1,22 4) Joh 14,11 5) Mc 2,7 6) Joh 8,58 7) Mt 5,22 8) Mt 5,28 9) Mt 5,43
10) Joh 3,39 11) Kol 1,15.17 12) Joh 1,12 13) Rom 1,17

psalm 118

L Breng dank aan God want Hij is goed;
A zijn liefdevolle goedheid is eeuwig.

- L Laat heel zijn volk dit steeds herhalen:
 A Zijn liefdevolle goedheid is eeuwig.
 L Laat zijn priesters tezamen dit belijden:
 A Zijn liefdevolle goedheid is eeuwig.
 L Laat allen dit beamen, die leven in eerbied voor God:
 A Zijn liefdevolle goedheid is eeuwig.
 L Zwaar was ik getroffen, ik kwam welhaast ten val:
 toen vond ik mijn God aan mijn zijde.
 A Uit Hem is mijn kracht, mijn blijdschap;
 Hij is mij tot Redder geweest.
 L De steen die de bouwers hebben afgekeurd:
 Hij is tot hoeksteen geworden.
 A Zo heeft de HEER het bewerkt,
 het is een wonder in onze ogen.
 L Dit is de nieuwe dag die God ons heeft gegeven:
 laten wij juichen, ons samen verheugen!
 A God, laat ons uw redding zien,
 geef voorspoed aan uw volk!
 gelovenbelevens.nl > psalmen & gebeden

eren wij onze God (ps 118)

*eren wij onze God en Vader,
 Gods goedheid is in eeuwigheid.
 Laat heel zijn volk dit nu herhalen:
 Gods goedheid is in eeuwigheid.
 Laat al zijn priesters het beamen:
 Gods goedheid is in eeuwigheid.
 Hij roept zijn kinderen bij hun namen.
 Heer, leid ons tot uw eeuwigheid.*

*Hoor, hoe de Heer zijn kind rechtvaardigt:
 hoe Hij mij zwaar getuchtigd heeft;
 hoe Hij mij strafte in genade,
 maar aan de dood niet overgeeft.
 Bouwers, zij wilden niet vertrouwen
 de hoeksteen van het heiligdom;
 maar de rechtvaardigen: zij bouwen
 op hem die was, die is, die komt.*

*Dit is de dag, van God gegeven,
 treed binnen in zijn heiligdom.
 Zie toch, hoe hij verlicht ons leven,
 die van Godswege tot ons komt.
 Hij doet ons voor het altaar knielen,
 kom offer hem je dankbaarheid.
 Aloude woorden ons bezielen:
 zijn goedheid is, in eeuwigheid!*

gelovenbelevens.nl > al mijn verlangen

* * *

zondag 4 mei 2014

(derde zondag van de paastijd A)

1ste lezing: hand 2,14.22-32

psalm 16 zie beneden

2de lezing: 1Pe 1,17-21

evangelie: Lc 24,13-35

Beginnend bij Mozes, verklaarde hij hun uit al de profeten wat in de Schriften op hem betrekking had.

Aanvankelijk herkenden de twee leerlingen Jezus niet, zoals ook Maria Magdalena hem niet herkende toen ze hem vroeg in de ochtend van zijn verrijzenis in de tuin bij het graf zag staan¹. Evenmin herkenden de apostelen hem, toen hij hun verscheen aan de oever van het meer². De Emmaüsgangers verging het evenzo. Eerst toen Jezus hen opnam in het visioen van de toekomstige wereld werd hun de ogen geopend; en beseften zij in zijn tegenwoordigheid te verkeren. Zoals al Jezus' woorden en handelen, is de wijze waarop dit plaatsvond erop gericht het geloofsleven van zijn kerk te versterken.

Zeven weken later wordt - met de komst van de heilige Geest in Jeruzalem en de toespraak van Petrus tot de samengestroomde menigte³ - de eerste kerk zichtbaar. Duidende mensen sluiten zich in de in de weken die volgen bij de eerste leerlingen aan; en ontvangen het doopsel. Als dan de twee leerlingen uit het evangelie van vandaag samen met de andere gelovigen het brood breken⁴, zullen zij hierbij steeds opnieuw Jezus voor ogen krijgen, toen hij bij hen thuis in Emmaüs het brood met hen deelde: zijn lichaam, dat hij voor alle mensen gegeven heeft⁵.

Zo weten christenen zich één met hem, die als eerste van de mensen het Rijk van God is binnengegaan; en die hun door zijn Geest de Schrift opent, zoals toen op de weg naar Emmaüs. Voorheen was JAHWEH voor hen een hoog en verheven onbekende; maar de eniggeboren Zoon heeft Hem doen kennen⁶. Werkelijk, alles wat aan de menswording van God voorafgaat, zoals het beschreven staat in het Oude Testament, moet wel op dit adembenemende wonder betrekking hebben!

Eén van de mooiste profetieën in de toespraak van Petrus is wel het citaat uit psalm 16, een psalm van David: *U laat mijn ziel niet over aan het dodenrijk, uw heilige zal het bederf niet zien*. De apostel houdt zijn toehoorders voor dat David, die immers gestorven en begraven is, hier niet over zichzelf spreekt; maar als profeet de opstanding van de Messias voorzegt. Ook vele andere psalmen worden door de schrijvers van het Nieuwe Testament veelvuldig gebruikt om aan te tonen dat in Jezus de belofte aan het oude Israël is vervuld. Stervend aan het kruis opent hij zijn leerlingen nog de Schrift, als hij bidt: *Mijn God, mijn God, waarom hebt U mij verlaten?*⁷; en: *Vader, in uw handen beveel ik mijn geest*⁸.

Wie eenmaal tot dit inzicht is gekomen, gaat de wet en de profeten en de psalmen lezen als één lange profetie over de menswording van God: over Jezus, die als een

dienaar in ons midden heeft geleefd, over zijn dood en verrijzenis en zijn wederkomst voor het oordeel; want - zoals Petrus leert - *van hem leggen alle profeten getuigenis af*⁹. Hij is *het lam zonder vlek of gebrek* (tweede lezing) waarnaar het paaslam verwijst, dat geslacht werd op de vooravond van de uittocht uit Egypte¹⁰.

Wat is dit vertrek van het oude Israël uit Egypte anders dan een voorafbeelding van de kerk van Christus, die zich losmaakt uit een wereld die beheerst wordt door de macht van de duisternis? Mozes heeft hem voorzegd als *de profeet*¹¹, van wie Johannes de Doper 2000 jaar later zal zeggen: *Ik ben gekomen om zijn weg te bereiden*¹². Jesaja ziet hem komen als de *dienaar van de Heer*, van wie op de dag van zijn kruisdood wordt gelezen: *Hij was veracht en door de mensen verlaten*¹³. Jesaja, de eerste van de vier grote profeten, spreekt niet over zichzelf als hij zegt: *De Geest van JAHWEH rust op mij, (...) om het jaar van Gods genade af te kondigen*¹⁴. Honderden jaren later, in de synagoge van Nazareth, verklaart Jezus deze tekst; en zegt: *Heden is dit schriftwoord voor uw oren vervuld*¹⁵.

*Zie, de maagd zal zwanger worden en een zoon baren; en men zal hem de naam Immanuël geven, hetgeen betekent: God met ons*¹⁶. Deze woorden van Jesaja worden door Matteüs aan het begin van zijn evangelie betrokken op de geboorte van Jezus¹⁷. Waar zou de profeet anders over kunnen spreken dan over dit alles overheersende mysterie van de menswording van God? Zonder dit evangelie kan er geen verlossing zijn. Als de profeet alleen zou spreken over de omstandigheden van de lang vervloegen tijd waarin hijzelf leefde, wie zou er dan - uitgenomen een handjevol historici - in zijn woorden geïnteresseerd zijn?

Maar nu spreekt Petrus over de genade, bestemd voor de kerk, die door de oude profeten is voorzegd: *de Geest van Christus voorspelde al het lijden dat over Christus zou komen, en de daarop volgende verheerlijking*¹⁸. De vier evangelisten, Paulus en de overige schrijvers van het Nieuwe Testament hebben als getrouwe opvolgers van de profeten de woorden van God aan zijn kerk doorgegeven: het evangelie van verlossing door zijn Messias Jezus.

Moet dan de Schrift van kaft tot kaft letterlijk worden genomen? Nee. De kerk zou vervallen tot de houding van de Farizeeën, waar Jezus steeds voor heeft gewaarshuwd. In de z.g. *bergrede*¹⁹ legt hij uit hoe de wet van God naar de geest moet worden genomen. Het gebod luidt: *Gij zult niet doden*; maar christenen moeten beseffen dat je ook met de mond kunt doden. De goede God zal dit aan zijn kinderen duidelijk maken en hun doen verstaan waar het in de Schrift om draait: de menswording van God in Christus, die mensen van goede wil bij God terugbrengt²⁰. Hij zal zijn kinderen leren naar zijn wil in de wereld te leven, door zijn Geest geleid.

Nooit vergeet ik de reactie van een oude vriend, die mij vroeg de inhoud van het evangelie samen te vatten. Op mijn antwoord: God is mens geworden om de mensen tot God te verheffen, was 't even stil; en toen zei hij: Als dat waar zou zijn dat zou

alles anders maken! Een betere preek kon ik me niet wensen! Zo belangrijk is dus het onderricht, dat om te beginnen door Paulus wordt gegeven in zijn brieven aan de kerken (de tweede lezing). In de eerste eeuwen van de kerk was de catechese de eerste prioriteit. Nieuwe christenen werden niet tot de kerk toegelaten dan na een grondige voorbereiding, die wel twee jaar kon duren.

Jezus heeft het zijn volksgenoten voorgehouden: *Abraham verheugde zich mijn dag te zien*²¹. Deze 'dag' is de tijd van genade tussen komst en wederkomst: de periode van de wereldwijde verkondiging van het evangelie, waarvan de psalmdichter profeteert: *Alle einden der aarde zullen aanschouwen de redding van onze God*²². Deze verkondiging is aan de kerk toevertrouwd. Ook voor allen die hiertoe behoren gelden de woorden van de profeet: *Laat je handen niet verslappen, Sion, want de Heer je God zal binnen je muren zijn, een reddende held*²³. Elke dag dient ermee gevuld te zijn dit in gedachten, woorden en daden waar te maken. Alles wat zonder dit geloof wordt gedaan is verloren tijd. *Heer, U bent mijn God, mijn enig goed; ik heb niets buiten U.*

1) Joh 20,14 2) Joh 21,12 3) hand 2,14vv 4) hand 2,46 5) Lc 22,19 6) Joh 1,18 7) Mt 27,46; ps 22,1
8) Lc 23,46; ps 31,6 9) hand 10,43 10) Joh 1,29; ex 12,21 11) Dt 18,18 12) Joh 1,21 13) Jes 53,3 14) Jes 61,1v
15) Lc 4,19 16) Jes 7,14 17) Mt 1,23 18) 1Pe 1,11 19) Mt 5,7 20) Voor het verstaan van de Bijbel
zie www.gelovenbelevan.nl > *Ik geloof* > deel IV.2.3 21) Joh 8,56 22) ps 98,3 23) Sef 3,16

psalm 16

L Mijn God, bewaar uw kind, bij U zoek ik mijn toevlucht.

A U bent mijn God, mijn enig goed;
ik heb niets buiten U.

L De heiligen heb ik lief;
maar wie andere goden volgt roept onheil af.

A Ik heb geen deel aan hen;
ik wil zelfs hun namen niet noemen.

L Mijn God, U bent mijn erfdeel, mijn bezitting;
mijn levenslot is veilig in uw hand.

A Het meetlint viel mij op een liefelijke plaats;
een heerlijk erfdeel viel mij toe.

L Ik dank mijn God, Hij heeft mij onderwezen;
zelfs in mijn slaap leer ik Hem innerlijk verstaan.

A Onafgebroken denk ik aan mijn God;
van Hem is mijn gemoedstrust, omdat Hij bij mij is.

L Mijn hart is verheugd en mijn binnenste juicht:
ook mijn lichaam mag rusten in hoop.

A U laat mijn ziel niet over aan het dodenrijk,
uw heilige zal het bederf niet zien.

L U wijst mij de weg naar het leven;
bij U is vreugde, altijd door.

A Nu vind ik mijn blijdschap in kennis van U,
ik mag U voor eeuwig genieten.

[gelovenbelevan.nl](http://www.gelovenbelevan.nl) > psalmen & gebeden

14 bewaar uw kind (psalm 16)

Bewaar uw kind dat bij U schuilt. O Heer, U bent mijn herder, mijn enig goed, ik heb niets buiten U; leidt U mij verder!

Zo spreekt de Heer: wie Mij behoort, zal delen in mijn vrede. Ik houd Mij ver van wie mijn woord verlaten en vertreden.

Mijn erfdeel is mijn Heer en God, ik word door U gedragen! U geeft mij rust, mijn levenslot verheugt mij al mijn dagen.

Ik dank mijn Heer, Hij die mij leert, zelfs als ik lig te slapen. In al mijn gangen, ik probeer mijn herder te behagen.

Mijn hart verheugt zich, ik ben blij: Hij doet mij veilig wonen. Met ziel en lichaam doet Hij mij verrijzen uit de doden.

Mijn enig goed, die mij behoedt: U wijst de weg ten leven. Nu deel ik in uw overvloed: uw vreugde, mij gegeven.

gelovenbeleven.nl > al mijn verlangen

* * *

zondag 11 mei 2014

(vierde zondag van de paastijd A)

1ste lezing: hand 2,14.36-41

psalm 23 zie beneden

2de lezing: 1Pe 2,20-25

evangelie: Joh 10,1-10

Ik ben de deur van de schapen

Op kernachtige wijze wordt hier de boodschap verduidelijkt waar heel de Schrift van getuigt. *Ik ben de weg en de waarheid en het leven*, zegt Jezus tot Thomas; en: *Niemand komt tot de Vader, tenzij door mij*¹; en tot Filippus: *Wie mij ziet, ziet de Vader*². De liefdevolle goedheid van de Vader, door Israël als hun credo beleden, is - het kan niet vaak genoeg herhaald worden - in Jezus volmaakt zichtbaar. Wie zou hem niet liefhebben? Zou iemand tot God willen naderen buiten hem om? Wie zich van Jezus afwendt, keert de goede God de rug toe; en veroordeelt hiermee zichzelf tot de verschrikking van een leven buiten Hem. In de huidige wereld wordt de leegheid van zo'n bestaan nog gemaskeerd door de vele afleiding die de wereld biedt, en door de zorgen die het leven met zich meebrengt. Maar daarna? *Als zij uit de droom ontwaken: o God, dan kent U hen niet*³.

De schapen echter verstaan de stem van de herder, vol liefde, die onophoudelijk het verlangen aanspreekt naar een goed en eerlijk leven; en hen in het geweten waarschuwt als zij dreigen af te dwalen. Zij bekeren zich van wat niet deugt, om de nabijheid te kunnen genieten van hem die hun het eeuwige leven leert. Zij schenken hun liefde niet aan voorbijgaande dingen, maar aan de Auteur van al het zijnde⁴; en be-

zingen Hem met de psalmwoorden: *Hoe goed is het, om dicht bij God te leven! In Hem is mijn vertrouwen; laat al mijn doen en laten hiervan getuigen*⁵. Dit klinkt misschien gemakkelijk; maar het is een levenslange strijd de eigen belangen en voorkeur aan de kant te zetten, jezelf te vergeten, en de herder te volgen. Zo maakt hij zijn belofte waar: *Waar ik ben, daar zal ook mijn dienaar zijn*⁶.

Aangewezen op hun eigen kracht zullen de schapen al gauw de moed opgeven. De schapen zijn onderweg niet zonder actieve hulp van de herder. Zij trekken achter hem aan; en hij voert hen - zoals de psalm van deze zondag het zegt - *naar een groene wei en stromend water*: naar een plaats die vreemd blijft voor wie hem niet daadwerkelijk volgen. Waarom zijn er zo velen, voor wie deze bekende bijbelse woorden niet méér zijn dan alleen poëtische taal? Omdat zij zeggen Jezus te willen volgen, maar tegelijkertijd willen vasthouden wat zij hebben. Zijn schapen echter luisteren naar zijn stem: *Wie mijn volgeling wil zijn, moet mij volgen door zichzelf te verloochenen en zijn kruis op te nemen*⁷. Wie de herder toebehoren, gaan delen in zijn opdracht; en hun voedsel is wat hij hun leert: *de wil te doen van Hem die mij gezonden heeft*⁸. Dit betekent dat zij ook in zijn lijden zullen delen. *Christus heeft voor jou geleden; en je een voorbeeld nagelaten. Je moet in zijn voetstappen treden* (2^e lezing). Hij maakt het voor hen echter tot een lichte last, door zijn Geest die hij zijn volgelingen doet toekomen: de Geest die op vele plaatsen in de Bijbel wordt aangeduid als levend of stromend water⁹.

Meer dan ooit heeft de kerk behoefte aan christenen, die dagelijks ernst maken met hun geloof. Aan wie anders zouden buitenstaanders de alles overtreffende waarde van dit geloof moeten aflezen? De schandalen die de kerk van Christus teisteren zijn een ramp voor haar aanzien; en dus voor heel die menigte van zoekende mensen, die zich niet thuis voelen in een wereld die jaagt naar bezit, vertier en succes; die geen bevrediging vinden in de dagelijkse sleur van TV, computerspelen, internet en reizen. Zij zien de ellende in de wereld; en beseffen dat zij niets kunnen uitrichten zolang zij hun eigen problemen niet hebben opgelost. Als de kerk hen niet opvangt, waar kunnen zij dan nog heen? Zij zoeken vaste grond onder de voeten. Dat fundament is Christus, die zijn volgelingen een nieuw begin van leven geeft.

De schapen die niet blijven waar zij zijn, maar Jezus daadwerkelijk volgen, zijn als wegwijzers in een wereld die meer en meer de koers kwijt raakt. *Worden zij uitgescholden, dan schelden zij niet terug* (eerste lezing); maar zij doen goed aan wie hen dwarszitten, door het geloof in Christus die in hen woont¹⁰. Het lidmaatschap van zijn kerk is geen vrijblijvende zaak. Het gaat immers om leven en dood, zoals Petrus het samengestroomde volk op de eerste pinksterdag van de kerk oproept: *Red je uit dit ontaarde geslacht*. Er is geen ander dan Jezus, wiens naam betekent *God redt*, die kan verheffen uit de zelfzucht waarin mensen levend dood zijn¹¹.

Het is goed de oren niet te sluiten voor de waarschuwing: *Je hebt de naam dat je leeft, maar je bent dood. Herstel wat je rest aan leven, en dreigt te sterven*¹².

Dit leven is in Christus en nergens anders: er is geen andere weg tot God. Waarom verhullen, waarover Jezus zelf zich zo onomwonden uitspreekt? Het evangelie van vandaag noemt hen *dieven en rovers*, die langs een andere weg het Rijk van God binnen denken te kunnen komen. Zij ontnemen hun volgelingen het kostbaarste wat zij hebben: de vrede van hun ziel, die nergens anders gevonden kan worden dan bij Christus, *de deur van de schapen*, de toegang tot het leven.

Mocht iemand komen beweren vrede te hebben gevonden bij een secte, een goeroe, of welke 'dieven en rovers' zich ook aandienen: geloof het niet: de wens is hier de vader van de gedachte. Vroeg of laat zal aan het licht komen dat men zich te snel heeft overgegeven aan wat geen uitkomst biedt. Wie Jezus niet alleen in naam volgen, maar zichzelf vergeten en openstaan voor zijn Geest, om hem in de kleine dingen van het dagelijks leven te dienen, zullen gaandeweg duidelijker zijn stem gaan verstaan. Zij zullen geen vreemde volgen, maar van hem wegvlugten, omdat zijn stem hun tegenstaat.

Een andere veel gehoorde en schijnbaar ruimhartige opvatting is de stelling dat alle godsdiensten gelijkwaardig zijn; en dat het van hoogmoed getuigt de weg van Christus als de enig juiste te zien. De stelling komt voort uit onwetendheid over de inhoud van christendom, jodendom en Islam. Indien de basis van het christelijk geloof juist is, en God werkelijk in Jezus mens is geworden: wie zou dan een andere weg tot Hem kunnen aangeven? Zowel de joodse godsdienst als de Islam ontkennen de menswording ten stelligste. Maar, zal men zeggen, moeten we dan moslims verwerpen, die de Islam aanhangen, waarin Jezus als niet meer dan één in de rij van de profeten wordt gezien, met Mohammed als de grootste? Nee, verre van dat. Veeleer is respect op z'n plaats voor een godsdienst die één almachtige en goede God verkondigt. Evenmin als het jodendom kan de Islam echter de menswording van God in Jezus accepteren.

Christenen hebben de dure plicht in de omgang met andersdenkenden hun geloof voor te leven en zo nodig te verwoorden. Veel moslims en christenen zijn van mening dat zij dezelfde God aanbidden. Het grote verschil is, dat christenen belijden dat Hij niet alleen hoog en ver is, maar zich heeft doen kennen in de persoon van Jezus Christus. Deze verkondiging van Jezus als God-met-ons wordt door moslims heftig verworpen,

als zouden er twee goden zijn. De juiste houding is die ene God, die immers de harten van zijn kinderen zoekt te bewonen, lief te hebben; en in daden en woorden zichtbaar te maken. Hij houdt van alle mensen; en ook moslims zullen eens - bij dit leven of hierna - Jezus zien: de mensenliefde en goedheid van God in persoon. Wie hem liefheeft wordt op de dag van het oordeel door dit geloof gerechtvaardigd; maar wie zich afwendt, keert zich af van de levende God. Er is geen ander dan Jezus, door wie de wereld behouden kan worden. Met recht noemt hij zich *de deur naar het leven*. In *het huis van de HEER mag ik wonen, tot in lengte van dagen* (psalm van deze zondag).

1) Joh 14,6 2) Joh 14,9 3) ps 73,20 4) Joh 1,3 5) ps 73,28 6) Joh 12,26 7) Mt 16,24 8) Joh 4,34
 9) ps 42; ps 46; ps 110; Jes 30; Jes 35; Jes 44,3; Jer 31,9; Ez 47; hoogl 4,15; Zach 14,8; Joh 4,14; Joh 7,38; e.a.
 10) Gal 4,19 11) Ef 2,1 12) openb 3,2

psalm 23

- L De HEER* is mijn herder,
 't ontbreekt mij aan niets.
- A Hij voert mij naar een groene wei,
 aan rustig water mag ik drinken.
- L Ik leef weer op;
 Hij leidt mij op 't rechte spoor, omwille van zijn naam.
- A Ik vrees geen kwaad, al ga ik door het dal van de dood;
 want U bent bij mij, uw herdersstaf stelt mij gerust.
- L U richt voor mij een maaltijd aan,
 voor ogen van mijn belagers.
- A Dan zalft U mij met olie* op het hoofd, *H Geest
 zodat ik overvloei van vreugde.
- L Uw goedheid en uw liefde begeleiden mij,
 alle dagen van mijn leven.
- A In het huis van de HEER mag ik wonen,
 tot in lengte van dagen.

gelovenbeleven.nl > psalmen & gebeden

mijn herder is de Heer (psalm 23)

*Mijn herder is de Heer, mijn God, die al de zijnen kent.
 Hij ziet mijn nood, Hij keert mijn lot. Ik vind mijn rust in Hem.*

*De Heer, mijn herder, leidt mij voort; Hij luistert als ik roep.
 In stilte wordt een stem gehoord: mijn herder die mij hoedt!*

*Hij voert mij naar een groene wei, geeft voedsel aan mijn ziel.
 Aan rustig water voert Hij mij, zijn Geest verlaat mij niet.*

*En als mijn weg door dalen gaat: de Heer is aan mijn zij.
 Ik heb geen angst, ik vrees geen kwaad, zijn woorden troosten mij.*

*Nu offer ik de Heer mijn dank, Hij maakt zijn tafel klaar.
 Dan is Hijzelf tot spijs en drank, zijn koninkrijk is daar!*

gelovenbeleven.nl > al mijn verlangen
 * * *

zondag 18 mei 2014

(vijfde zondag van de paastijd A)

1ste lezing: hand 6,1-7
 psalm 33 zie beneden
 2de lezing: 1Pe 2,4-9
 evangelie: Joh 14,1-12

Geloof je niet dat ik in de Vader ben, en de Vader in mij is?

Jezus noemt zich *de deur van de schapen*¹. Hij laat er geen misverstand over bestaan: er is geen andere weg ten leven dan door het geloof in de ene God; en door hem, die leert: *Ik en de Vader, wij zijn één*²; en: *Vóór Abraham was, ik ben*³. IK BEN: dat is JAHWEH, de naam van God⁴! De schriftgeleerden en Farizeeën waren verontwaardigd dat hij, een onaanzienlijk mens, zich aan God gelijk stelde; en dreigden hem te stenigen. Jezus echter, in plaats van te vluchten, tracht hen tot inzicht te brengen: *Als ik de werken van de Vader niet doe, behoeven jullie niet te geloven; maar als ik ze wel doe, geloof dan om de wonderen, als je mij niet wilt geloven*⁵. Oprecht geloof neemt Jezus aan om wie hij is: een mens zonder bedrog, vol goedheid en waarheid, wijsheid en liefde. De wonderen moeten de mensen er de ogen voor openen dat in hem meer dan een profeet in ons midden heeft geleefd.

Wat zou een mens anders van de onzichtbare God kunnen kennen, dan in Jezus zichtbaar is?⁶ Zijn almacht en grootheid zijn in heel de schepping voor iedereen waarneembaar; maar zijn goedheid wordt alleen in Jezus ten volle openbaar - en in zijn volgelingen: voor zover zij hem in woord en daad toebehoren. Zij vergeten zichzelf en worden geleid door zijn Geest, die hij schenkt aan allen die in hem geloven. *Zo worden zij als levende stenen gevoegd in de bouw van een geestelijke tempel*: de kerk van Christus, waarvan Jezus zelf de hoeksteen is (2^e lezing). Het geloof in hem bindt christenen tezamen: Christus in mij en in jou. Zo wordt een geloofsgemeenschap tot een aantrekkelijke plaats voor zoekende mensen, die naar een geestelijk tehuis verlangen.

De schriftgeleerden onderwezen gehoorzaamheid aan de wet van Mozes; maar de centrale boodschap van het Nieuwe Testament is het geloof in de mens geworden God. Als zijn leerling Filippus Jezus vraagt hem de Vader te tonen, krijgt hij hetzelfde te horen als de schriftgeleerden: *Geloof je niet dat ik in de Vader ben, en de Vader in mij is? Geloof het dan om de wonderen die je mij ziet doen*. Als hij aan het begin van zijn publieke optreden tijdens een bruiloftsfeest in Kana water en wijn heeft veranderd, tekent Johannes hierbij aan: *Zo maakte Jezus een begin met zijn tekenen; en openbaarde hij zijn grootheid*⁷. Ook vandaag weer wordt in het evangelie de betekenis beklemtoond van de tekenen die hij verricht. *Zij zijn opgetekend*, zegt Johannes aan het einde van zijn boek, *opdat je zult geloven dat Jezus de Christus is, de Zoon van God; en opdat je door te geloven het leven zult bezitten in zijn naam*⁸.

Niet iedereen laat zich door Johannes overtuigen. Exegeten die de God-gelijkheid van

Jezus afwijzen, ontkennen dat de wonderverhalen op waarheid berusten. Zij zouden opgeschreven zijn om de figuur van Jezus extra glans te verlenen. Wie het evangelie erop naleest zal inzien dat deze bewering elke grond mist. Voor wie dit wil nagaan, volgen hieronder een aantal teksten met betrekking hierop (zie noot 9). Het aantal beschreven wonderen in de evangelieën is te veelvuldig; en de rest van het Nieuwe Testament is te volledig in overeenstemming met wat Johannes schrijft, om de ontkenning van de wonderen serieus te kunnen nemen. Het sluitstuk van deze dwaling is de ontkenning van Jezus' verrijzenis. Het is tot paradigma geworden: vakgeleerden weten zich in hun afwijzing gesterkt door hun onderlinge overeenstemming.

Dit ongeloof is zo oud als de kerk. Paulus is er kort over: *Als Christus niet verrezen is, is het geloof waardeloos*¹⁰. Hiermee raakt de apostel het hart van de boodschap van de kerk: door het werk dat Jezus in de wereld heeft verricht, zijn allen die geloven bevrijd uit de macht van zelfzucht en eigenliefde, hebzucht en begeerte. Niemand die hier vrij van is, en niemand die zich hier op eigen kracht uit kan verheffen, om gelijk de engelen - te leven als een burger van het hemelrijk¹¹. Daartoe is Jezus, de *hoeksteen* van de kerk¹², gekomen: om de mens van de zonde vrij te maken; en de hemel te ontsluiten door het geloof in hem.¹²

Hoe dit kan? Als Jezus vandaag aan zijn leerling Filippus en aan heel zijn kerk voorhoudt: *Geloof mij, ik ben in de Vader en de Vader is in mij*, dan houdt deze twee-eenheid een belofte in: wat hij hier zegt over zichzelf, zal gelden voor allen die hem toebehoren. Zoals Jezus wordt genoemd God-met-ons, kan de Geest die hij de gelovigen schenkt het beste worden begrepen als God-in-ons, naar het woord van de apostel: *Ik ben het niet die leef, maar Christus die in mij woont*¹³. Paulus werkt dit in zijn brieven - onmisbare uitleg van het evangelie - volledig uit. Zoals Christus door de macht van zijn Vader uit de doden is opgewekt, kunnen ook allen die met hem zijn bonden, een nieuw leven gaan leiden¹⁴ door het geloof in hem, *die in de harten woning maakt*¹⁵.

Zo is dus niet alleen Jezus *in de Vader*, maar ook allen die één met hem zijn geworden door het geloof, met de doop als bezegeling. *De rechtvaardige zal leven door het geloof*, en de goede vruchten hiervan voortbrengen. Het is haast niet te bevatten, zo alles vernieuwend is dit evangelie. Is er een groter wonder denkbaar, dan een humeurig mens die aangenaam in de omgang wordt, moedeloosheid die plaats maakt voor opgewektheid, hebzucht die wijkt voor zelfverloochening? Christus wordt zichtbaar in gelovigen die zichzelf vergeten om hem te mogen ontvangen. Zij zijn als *levende stenen* van zijn kerk, een *koninklijk priesterschap* (eerste lezing), lichten in de wereld¹⁶ en wegwijzers naar de hemel. Tot hen zegt Jezus: Wees niet bezorgd, *in het huis van mijn Vader zijn vele woningen*.

De Willibrordvertaling spreekt van 'ruimte voor velen'; en in de versie van 1995: 'kunnen velen verblijven'. Dit is wel erg vrij vertaald naar de gedachte dat in de hemel

genoeg plaats is. Zou iemand daaraan twijfelen? De letterlijke tekst luidt: *In het huis van mijn Vader zijn vele verblijven*. Dit woord sluit aan bij het spraakgebruik van het Nieuwe Testament. Als de Geest van Christus in mij is, waar verblijft Hij dan? In mijn lichaam, in mijn hoofd misschien? Maar waar dan? In mijn hersens? Het is moeilijk voor te stellen. Bovendien: zou de Geest van God een vergankelijke omhulling nodig hebben? En als dit lichaam sterft, zou ik Hem dan verliezen, omdat ik Hem geen ruimte meer kan bieden? Nee, de plaats waar Hij verblijft is evenals Hijzelf geestelijk. Het antwoord is zo oud als de kerk: Hij woont in de ziel. In een materialistisch tijdperk, waarin alle aandacht naar het lichaam gaat, wordt dit woord weinig meer gehoord. Toch is het niet moeilijk te begrijpen. Het woord ziel heeft betrekking op innerlijk leven: op blijdschap en verdriet, op hoop en moedeloosheid, op angst, zorgen, liefde en haat, eerzucht, hebzucht, ijdelheid, offervaardigheid, medeleven, kortom op het geestelijk leven, dat zich afspeelt in de ziel als *geestelijke woning*.

Wie gelooft in de absolute goedheid die in Jezus is, en in verlangen hem te dienen het directe eigen belang laat varen; wie de eerzucht verruilt voor nederigheid om hem te mogen kennen die de minste van allen is geworden; wie zo een zuchtje mag ervaren van het hemelse leven, zal de woorden van de apostel beamen: *Wij zouden liever uit dit lichaam verhuizen en onze intrek nemen bij de Heer*¹⁷. De persoon, de ziel, verlaat het lichaam om een plaats in de hemel te krijgen. Voor elke gelovige is er dus een eigen plaats. Bij het sterven gaan de zielen niet op in één 'wereldziel', zoals sommigen beweren; maar zullen zij als aparte personen voor Gods troon verschijnen: als gescheiden 'woningen', vervuld van zijn Geest, om voor eeuwig bij Hem te zijn. Het is een wondermooi vooruitzicht in een nieuw en geestelijk lichaam in de hemel te zullen verblijven: als de mensen zoals God elk van hen bij hun schepping heeft bedoeld¹⁸.

Deze hoop versterkt het verlangen van gelovigen door de Geest van Christus te leven. Hij bindt hun op 't hart: *Wat je ook zult vragen in mijn naam, ik zal het doen*. Uiteindelijk komen al deze gebeden hierop neer, dat christenen vragen dat Christus door hun wijze van leven bekend zal worden. Zij zijn geroepen om het werk voort te zetten, dat Jezus 2000 jaar geleden begonnen is: de goedheid van God zichtbaar en verstaanbaar te maken, opdat mensen van goede wil het leven zullen vinden; want niemand komt tot de Vader tenzij door hem. Hijzelf zal hun dit mogelijk maken; ja, zij zullen zelfs grotere wonderen doen dan hij. Dit klinkt onwaarschijnlijk; maar het gaat hier om het grootst denkbare wonder: van mensen die hun leven blijvend vernieuwen, de zelfzucht als met Christus gekruisigd beschouwen¹⁹, en op weg gaan met hem, die de zielen van de gelovigen bewoont²⁰. *Ons hart verheugt zich in Hem; zijn heilige naam doet ons vertrouwen* (psalm van deze zondag).

1) Joh 10,7 2) Joh 10,30vv 3) Joh 8,58 4) ex 3,14 5) Joh 14,6 6) Joh 1,18 7) Joh 2,11 8) Joh 20,31
 9) Joh 2,11; 3,2; 10,21-38; 11,42; 12,9vv; 12,30; 12,37; 14,11; 15,24; 20,31 10) 1Kor 15,17 11) Fil 3,20
 12) ps 118,22; Ef 2,20 13) Gal 2,20 14) Rom 6,4 15) Ef 3,17 16) Mt 5,16 17) 2Kor 5,8 18) 1Kor 15,44vv
 19) Rom 6,6 20) Kol 1,29

psalm 33

L *De rechtvaardigen juichen voor God;
zij zingen een nieuw lied, die eerlijk in het leven staan.*

A Breng dank aan God bij de gitaar;
en zing voor Hem je psalmen bij de harp.

L Het woord van God is betrouwbaar,
al zijn werken getuigen van waarheid.

A In recht en rechtvaardigheid heeft Hij behagen;
heel de aarde spreekt van zijn goedheid.

L De ogen van God zijn op hen die Hem vrezen;
en op zijn liefdevolle goedheid hopen.

A Hij verlost hun ziel van de dood;
in hongersnood bewaart Hij hun leven.

L Vol verlangen zien wij uit naar de HEER;
Hij is onze Helper en Beschermmer.

A Ons hart verheugt zich in Hem;
zijn heilige naam doet ons vertrouwen.

gelovenbeleven.nl > psalmen & gebeden

* * *

zondag 25 mei 2014

(zesde zondag van de paastijd A)

1ste lezing: hand 8,5-8.14-17

psalm 66 zie beneden

2de lezing: 1Pe 3,15-18

evangelie: Joh 14,15-21

Op die dag zul je weten dat ik in mijn Vader ben en jij in mij en ik in jou.

Niet alleen over de eerste pinksterdag van de kerk te Jeruzalem spreekt Jezus, niet alleen over zijn leerlingen die hier op aanschouwelijke wijze - met tekenen van vuur en wind - zijn Geest ontvangen; maar hij spreekt allen die na hen komen persoonlijk aan dit wonder te ervaren in geloof: *ik in Christus en Christus in mij*; en samen in de Vader. Deze twee-eenheid van Jezus met zijn Vader wordt kernachtig weergegeven met de woorden: *ik in mijn Vader*. Voor zover een vergelijking hier kan opgaan, is Jezus als een beker water uit de oceaan: beide zijn zij water; maar de oceaan is méér dan dat ene schepje dat hieruit is genomen. *Ik en de Vader, wij zijn één*, zegt Jezus¹. Beiden zijn zij God; maar, zo zegt hij, *de Vader is groter dan ik*. In de beperking van de mens Jezus wil de almachtige en alomtegenwoordige God zich openbaren: zijn liefdevolle goedheid die eeuwig is. Door de heilige Geest wordt die mensheid op ongeëvenaarde wijze betrokken in de twee-eenheid van de Vader en de Zoon. Jezus onderricht zijn leerlingen hierover: *Ik in mijn Vader en jij in mij en ik in jou*. Het evangelie van vandaag doet 't hart sneller kloppen: de Geest van Christus, God-in-mij, leert mij Hem kennen. Wie dit kan beamen, heeft geen moeite met de drie-eenheid. God in mij Verkeer ik dan met de Almachtige en Alomtegenwoordige?

Ja. Hij spreekt door de profeet: *Ik woon hoog en verheven; en in elk eenvoudig en vriendelijk mensenhart*². Maar dan is de verbanning uit het paradijs ten einde! De kerk van Christus leert het onomwonden: de Geest van Christus is geschonken aan allen die hem liefhebben. Doopsel en Vormsel zijn daar van Godswege de bevestiging van. Ik hoef niet te twijfelen: Christus woont in mij; en zo ben ik samen met hem bij God. Wie zou niet alles loslaten, om dit inzicht volkomen door te laten werken? *Heilig in je hart Christus als Heer*, leert de apostel (2^e lezing). Hier begint de strijd tussen de oude zelfzuchtige mens, die God niet kan dienen, en de nieuwe mens, levend in geloof. Zelfs Johannes de Doper, een heilig man, weet wat dit betekent. Hij wijst op Jezus en spreekt de profetische woorden: *Hij moet toenemen, ik moet minder worden*³.

Hoewel ik met mijn verstand kan bevatten hoe alles overheersend en vernieuwend dit evangelie is, en hoewel ik het van harte geloof en mijzelf hierom gelukkig prijs, bespeur ik in mij toch ook een gevoel van gemis; geen tongen van vuur, geen profetische vervoering: nee, gewoon het dagelijks leven als altijd. Maar laat mij de Geest niet bedroeven door toe te geven aan onbetrouwbare gevoelens. Toen het bestaan zonder uitzicht was en zinloos leek, heeft Hij mij opgericht. Zonder Hem zou het leven er nu slecht hebben uitgezien. De menselijke verhoudingen zouden totaal anders liggen, en - om het zacht te zeggen - bepaald niet beter. Bovendien heeft Hij mij zijn tekenen niet onthouden. In momenten van onzegbare nabijheid is zijn goedheid meer dan een woord geworden; en heeft Hij het inzicht geschonken: Werkelijk, hier kan begin noch einde aan zijn, U bent God, U BENT! JAHWEH IS UW NAAM: IK BEN⁴.

Ongeloof zoekt tekenen, maar de Geest leert de weg van geloof. Ook al ervaren zij niet zijn aanwezigheid: Gods kinderen houden Jezus' woorden in gedachten: *Ik ben in mijn Vader, jij bent in mij en ik in jou*. Worden de levens van de grote heiligen niet getekend door periodes van wat genoemd wordt geestelijke droogte en duisternis? Joh. van het Kruis, François de Sales, Thérèse van Lisieux en vele anderen: zij hebben de volharding getoond waar de apostel op aandringt⁵. Hun getuigenissen vormen geen geringe bemoediging voor christenen, die de *goede strijd willen strijden*⁶; en de *oude mens*⁷ als *met Christus gekruisigd*⁸ beschouwen. Als nieuw geboren worden zij geleid door de Geest, die hun met oneindig geduld leert niet toe te geven aan allerlei afleiding, die geestelijke groei in de weg staat. Zij houden Christus voor ogen, die in liefde voor allen de totale Godverlatenheid heeft gekend⁹. De heiligen zijn inspirerende voorbeelden voor allen die verlangen met Christus tot nieuw leven op te staan.

Wie bijzondere gewaarwordingen najaagt, wordt door de sektes bediend, waar menselijke opwinding wordt aangeprezen als werking van de Geest. Bij wie hierin verstrikt raakt, blijft het geloof in de kinderschoenen staan. Jezus echter wijst de zekere weg om hem te leren kennen; en de voorsmaak te krijgen van eeuwig leven. In het evangelie van deze zondag zegt hij het tot twee keer toe: *Als je mij liefhebt, zul je mijn geboden onderhouden*. Welke deze geboden zijn, weet iedere christen: hem liefheb-

ben - of je zijn aanwezigheid nu ervaart of niet - en andere mensen als jezelf. Een levensprogramma! En ook een belofte; want zo doende zal God zich gaandeweg doen kennen door de Geest van waarheid, *die bij je blijft en in jou zal zijn.*

De apostelen en een leger van heiligen zijn de gelovigen ten voorbeeld op de weg naar de hemel. De gedachte is overweldigend: Dit is aan mensen gegeven! Het is een smalle weg⁹, dat wel; maar ook een weg die niemand alleen hoeft te gaan. De Geest van Christus, God-in-ons: Hij geleidt zijn kinderen stap voor stap, als zij zichzelf vergeten om Hem toegang te kunnen verlenen. Als zij in de kleine dingen van het dagelijkse leven zoeken te verstaan wat goed is om te doen; en Hem om hulp smeken dit te volbrengen: dan zal Hij zich zeker niet verborgen houden. *Zou Hij naar mij luisteren, als er onrecht in mij school? Mijn God: Hij luistert werkelijk naar mij!*

1) Joh 10,28vv 2) Jes 57,15 3) Joh 3,30 4) ex 3,14 5) Heb 10,36; 12,1 6) 1Tim 6,12 7) Ef 4,22
8) Rom 6,11 9) Mt 27,46; ps 22,1 10) Mt 7,14

psalm 66

- L Heel de aarde, juich voor de HEER,
bezing zijn grote naam.
- A Breng Hem de eer die Hem toekomt;
ontzagwekkend is uw werk!
- L Laat allen U aanbidden;
en zingen, tot eer van uw naam.
- A Zie toch hoe Hij handelt op aarde:
ontzagwekkend is zijn werk voor de mensen.
- L Hij baant voor zijn volk een weg door de zee;
ook de rivier laat hen passeren.
- A Daarom verheugen wij ons in God;
zijn almacht doet Hem heersen voor eeuwig.
- L Jullie allen die leven in eerbied voor de HEER:
hoor hoe Hij mijn ziel verhief.
- A Ik had Hem nog niet aangeropen,
of zijn lied kwam mij in de mond.
- L Zou Hij geluisterd hebben, als er onrecht in mij school?
Mijn God: Hij luistert werkelijk naar mij!
- A Eer aan God, die mijn gebed niet afgewezen heeft;
Hij heeft mij zijn liefde niet onthouden.

gelovenbelevan.nl > psalmen & gebeden

* * *

donderdag 29 mei 2014

(hemelvaart A)

1ste lezing: hand 1,1-11
 psalm 47 zie beneden
 2de lezing: Ef 1,17-23
 evangelie: Mt 28,16-20

Sommigen twijfelden.

Bij ons thuis zeggen ze: Dat is allemaal onzin. Maar zoiets zuig je toch niet uit je duim? De reacties waren verdeeld, toen ik in de hoogste klas van de basisschool het verhaal van hemelvaart had verteld. Wat vind u er zelf van? vroeg één van de kinderen. Op mijn reactie Wat denk je? was het antwoord: Ja, als u het niet gelooft Daar waren zij het over eens: voor hen lag de zaak open, maar als ik het niet geloofde, wat deed ik daar dan? Nu kan ik wel zeggen dat ik geloof dat Jezus voor ogen van de apostelen naar de hemel is opgestegen; maar de mond zegt zoveel waar het hart niet bij is en wat het verstand betwijfelt.

Deze twijfel aan het hemelvaartsverhaal is in feite twijfel aan de centrale boodschap van het christendom, dat in Jezus God als mens in de wereld is verschenen; dat hij niet alleen als mens moet worden geëerd, maar ook als God moet worden aanbeden. De twijfel van de apostelen betrof niet Jezus' hemelvaart: ze hadden hem immers met eigen ogen zien opstijgen, tot een wolk hem aan hun ogen onttrok. Maar zij konden het nog niet ten volle bevatten, dat zij in deze mens oog in oog hadden gestaan met JAHWEH, de almachtige en eeuwige God. Wie deze twijfel van de apostelen deelt, zal met hen het verlangen kennen niet van hem gescheiden te leven. Zijn grootheid is duidelijk, maar het hart is te klein om het ontzagwekkende gebeuren te beamen: God is mens geworden in liefde voor mij.

Evenals alle wondertekenen heeft Jezus ook dit teken van zijn hemelvaart verricht om de twijfel over zijn persoon weg te nemen; en te bevestigen dat hij werkelijk van God was uitgegaan om Hem te openbaren aan een wereld in nood. Hier wordt opnieuw duidelijk, dat Hij naar God is teruggekeerd: niet als één van zijn profeten, maar als zoon van de Vader. Voor een profeet zal niemand knielen; en een heilige wordt wel vereerd maar niet aanbeden. Wie dus voor Jezus neerbuigen, erkennen hem als méér dan een profeet of een heilige: zij buigen voor God-met-ons. Deze belijdenis is voor hen, die Jezus ook als mens van vlees en bloed hebben meegemaakt, heel moeilijk. Voor de apostelen, die de opdracht hebben Jezus wereldwijd te verkondigen, is het zaak hierover zekerheid te hebben. Wie is Jezus? Is hij niet alleen mens met de mensen geweest, maar God uit God, zoals de engel hem aan Jozef heeft aangekondigd?² en de geloofsblijdenis van de kerk het leert?

Het gaat hier om het fundament van het christelijk geloof. In de huidige geseculariseerde wereld is het meer dan ooit nodig dat christenen hier met hart en ziel achter staan; en de menswording met woord en daad belijden, willen zij niet worden meege-

sleurd door de stroom van ongelof buiten en ook binnen de kerk. Paulus bidt voor de kerk: *Ik smeeek God u de Geest te geven van wijsheid en openbaring* (2^e lezing). Die duidelijkheid wordt soms niet dan na een lange worsteling bevochten. Je vraagt het links en rechts aan mensen die het moeten kunnen weten: Wie is Jezus? Is hij God? Is hij de Almachtige? Is hij Schepper? Dan wordt bij veel christenen - evenals aanvankelijk bij enkele van de apostelen - de aarzeling zichtbaar, ten teken dat zij het geloof in Christus nog niet tot hun eigendom hebben gemaakt. En zij komen met het bezwaar dat Jezus toch zelf heeft gezegd: *De Vader is groter dan ik*³.

Wie de weg gaat van gebed en zelfopoffering, waarlangs de Geest de ruimte wordt gegeven, mag zich door God onderricht weten, die zich kennen doet aan allen die Hem daadwerkelijk liefhebben. Hij doet zijn kinderen innerlijk zijn liefdevolle goedheid verstaan, waar deze chaotische wereld zo'n behoefte aan heeft. Voor hen is Jezus de Geliefde, die de wil van de Vader heeft volbracht; en als minste van de mensen zichzelf heeft gegeven, om hen te winnen. In de beperking van een mens is hij inderdaad minder dan de Vader, en b.v. niet alom aanwezig. Nochtans kunnen mensen van goede wil de volheid van Gods goedheid in hem zien; en tonen zijn werken dat hij deelt in de almacht van de Schepper, zoals Johannes leert: *Alles is door hem geworden*⁴. In liefde voor alle mensen heeft hij de beker gedronken die de Vader hem te drinken gaf⁵.

Als mens met de mensen heeft Jezus ten einde toe het menselijk lot ondergaan, om na zijn dood allen die in hem geloven tot de Vader te verheffen. De apostelen zien hem naar de hemel gaan als hun eigen broeder en als eersteling van heel zijn kerk, opdat zij er zeker van mogen zijn: waar hij is, daar zullen zij hem mogen volgen. Zo heeft hij het hun geleerd: *Waar ik ben, daar zal mijn leerling zijn*⁶. Dit is het evangelie dat alle christenen zonder ophouden moeten overwegen. Zij moeten leren geen gehoor meer te geven aan de stem van de twijfel, maar op te staan in dit geloof. Zo wordt het geloof tot *zekerheid van de dingen die zij niet zien*⁷; maar die zij eigenlijk aldoor al wisten, ook in de tijd dat zij in onzekerheid verkeerden.

Gelovige mensen belijden dus niet alleen met de mond het credo, waarin Jezus wordt bezongen als *God uit God en licht uit licht*⁸, maar zij kunnen er door innerlijke aanschouwing ook werkelijk amen op zeggen: Zo is het. Maar ook als hij zich verborgen houdt; en het innerlijk leven gelijkt op een woestijn, dan dragen zij dit gelijkmoedig; en raken niet in de war als de duivel hun influistert: Hij hoort je niet. In de wetenschap dat hij niet hoog en ver is, maar de harten beproeft, danken zij hem met de woorden van de psalm: *Ik houdt van God, Hij hoort mijn stem, mijn smeken. Ja, Hij luistert werkelijk naar mij!*⁹

De wolk, die Jezus bij zijn hemelvaart aan het oog van de leerlingen onttrekt, is het bewijs van zijn nabijheid. Zonder die wolk zou hij als een stipje in de hoogte verdwijnen, alsof God alleen hoog en verheven woont. Het tegendeel is waar: Hij is onzeg-

baar nabij; en zoekt woning in elk eenvoudig en vriendelijk mensenhart¹⁰. Dit geloof heeft de twijfel verdreven. Na Pinksteren aanbidden allen hem met de woorden van Thomas: *Mijn Heer en mijn God!*¹¹

De wolk is het troostrijke teken van de aanwezigheid van de onzichtbare God, zoals de Schrift leert: *Hij bedekte de aanblik van zijn troon door daarover zijn wolken uit te spreiden*¹². In een wolk ging Hij voor Israël uit door de woestijn¹². Op het gebed van Salomo bij de inwijding van de nieuwe tempel vulde een wolk het heiligdom¹³; terwijl de priesters het credo van Israël zongen: *Eer aan God, want Hij is goed; zijn liefdevolle goedheid is eeuwig*¹⁴. Zo maakt de wolk die Jahweh aan de aanblik van de apostelen onttrekt duidelijk, dat zij hem, die *woont in ontoegankelijk licht*¹⁵, gedurende hun vergankelijke bestaan op aarde niet kunnen aanschouwen. Zij gaan leven in geloof in hem, die *op dezelfde wijze zal wederkeren als jullie hem naar de hemel hebben zien gaan*¹⁶. Zij verspreiden de zegen van Christus, die allen liefheeft. *Zij zijn de beschermers der aarde, door wie onze God verheerlijkt wordt* (psalm van Hemelvaart).

1) Joh 14,11 2) Mt 1,23 3) Joh 14,28 4) Joh 1,3 5) Joh 18,11 6) Joh 12,26 7) Heb 11,2 8) credo
9) ps 116,19 10) Jes 57,15 11) Joh 20,28 12) Job 26,9 13) 2kron 5,13 14) ps 136 15) 1Tim 6,16
16) hand 1,11

psalm 47

- L Alle volken, klap in de handen,
zing vol vreugde voor onze God!
- A Ontzagwekkend is God, de Allerhoogste,
de grote koning der aarde.
- L Hij spreekt - en de mensen onderwerpen zich,
de volkeren geven zich gewonnen.
- A Zij zijn het erfdeel dat Hij ons schenkt,
de heerlijkheid van Jakob die Hij liefheeft.
- L Onze God stijgt op met gejuich,
de HEER bij het klinken der bazuin.
- A Zing psalmen voor God, en prijs Hem,
zing de lofzang voor onze Koning!
- L God is koning over heel de aarde;
zing de lofzang zoals het behoort.
- A Hij regeert over de volkeren,
gezeten op de troon van zijn heiligheid.
- L De heiligen der mensen komen bijeen:
het volk van de God van Abraham.
- A Zij zijn de beschermers der aarde,
door wie onze God verheerlijkt wordt.

geloovenbeleven.nl > psalmen & gebeden

* * *

zondag 1 juni 2014

(zevende zondag van de paastijd A)

1ste lezing: hand 1,12-14

psalm 27 zie beneden

2de lezing: 1Pe 4,13-16

evangelie: Joh 17,1-11

Zij hebben erkend dat ik van U ben uitgegaan.

Gedurende de negen dagen tussen Hemelvaart en Pinksteren zijn zij bijeen om te bidden: Jezus' leerlingen, de vrouwen die hem volgden en zijn broeders, een groep van 120 personen¹. Zaten zij angstig bij elkaar, niet wetend wat de toekomst hun zou brengen nu hun meester van hen was weggenomen? Maar hoe zouden zij bang zijn, nu Jezus voor hun ogen naar de hemel is opgestegen, met de opdracht te wachten op de vervulling van de belofte: de komst van zijn Geest die binnen enkele dagen plaats zal vinden? Na zijn hemelvaart *keerden zij met grote blijdschap naar Jeruzalem terug*.² Zeker, ze zijn op hun hoede; want zouden zij die hun meester vervolgden ook zijn leerlingen niet haten? Toch voelen zij zich niet onzeker en verlaten; en zij houden zich niet verborgen, maar komen dagelijks in de tempel. Ook vragen zij zich niet angstig af wat hun nu nog te doen staat; maar zij bezinnen zich op het werk dat komen gaat; en vullen de opengevallen plaats van Judas in³.

Het is geen geringe opdracht die hun zal worden toevertrouwd: de goede God te verkondigen in een vijandige wereld; en mensen van goede wil te brengen tot kennis van Hem die rust geeft aan de ziel, en uitzicht op eeuwig leven. Dit vraagt gelovig en volhardend gebed, niet twijfelend of God wel luistert: dat doet hij immers altijd, daar mag iedereen zeker van zijn. Ook al lijkt het of Hij soms het gebed niet hoort, dan mogen christenen er toch van overtuigd zijn dat Hij hun vragen al kent, nog voordat zij zijn uitgesproken. Hij wacht soms met een antwoord, om het geloof tot standvastigheid te doen groeien; of om redenen die Hem alleen bekend zijn. Ieder die de weg van het geloof gaat kent de noodzaak van een regelmatig en volhardend gebedsleven, naar het voorbeeld van David, die zegt: *Zeven keer per dag kom ik U danken*⁴.

Zeven keer is niet voor iedereen haalbaar, maar drie keer moet kunnen. De tijd die dit kost wordt ruimschoots vergoed door de innerlijke vrede die God zijn kinderen schenkt: de vrede van Christus. Hij maakt de boodschap van verlossing in zijn volgelingen zichtbaar, kracht bijgezet door de komst van de Geest, van God-in-ons. Zoals de eerste leerlingen in Jezus de goedheid van de Schepper voor ogen hadden, zal Hij hun die geloven God innerlijk doen kennen. In de geest zien zij Jezus: niet zijn uiterlijke verschijning, maar de liefde en goedheid die uit God zijn. Voor ogen van zijn leerlingen is hij naar de hemel opgevaren naar zijn Vader en onze Vader⁵. Toch aanbidden zij geen hoge en verre God. *Een wolk onttrok hem aan hun ogen*, als een teken dat hij niet in de hoogte gezocht moet worden. Elke gelovige mag hem in zijn of haar eigen hart persoonlijk ontmoeten. Dit is de grootse, hartverwarmende gebeurtenis van Pinksteren, waar de eerste leerlingen zich op voorbereiden.

Met Pinksteren komt de kerk tot de volheid van belijden: God heeft als mens in ons midden gewoond; en Hij openbaart zich in de Geest aan allen die hem liefhebben. Tussen belijdenis en verstaan ligt echter de taaie weerstand van *de oude mens*⁶, die het evangelie misschien wel met de mond belijdt, maar in de praktijk op de oude voet voort wil gaan; en al heel snel denkt: "Het is wel genoeg zo; God is zo goed, Hij neemt mij wel zoals ik ben". Het lijkt op een kind dat de kamer op moet ruimen, maar gaat spelen en denkt: "Mijn ouders zijn zo lief, ze zullen wel niet al te boos zijn". Die ouders houden inderdaad veel van hun kind; maar zullen bij zulk gedrag wel verdrietig zijn, omdat het de ontwikkeling van het kind schaadt. Wie echt van God houdt, kent geen groter genoegen dan voor Hem de kamer op te ruimen. Aan wie zo leven, en de kamer van hun ziel zuiveren van zelfzucht, doet Hij zich kennen; en kan Hij grotere taken toevertrouwen⁷. Maar wie in het kleine niet getrouw zijn, moeten vrezen van Hem vervreemd te raken.

Wie de *oude mens* niet als dood en begraven beschouwt⁸, kan de Geest van Christus niet ontvangen; maar verkeert nog in de macht van de boze, die zich met listige redeneringen doet gelden, zodra iemand ernst dreigt te gaan maken met het geloof. Op tal van wijzen tracht deze 'slang', *de sluwste van alle dieren*⁹, christenen af te houden van een leven met Hem. Zonder een geregeld gebedsleven zullen zij geen weerstand kunnen bieden; en zal er niets veranderen in hun leven. Zij zullen niet tot het inzicht komen hoe ingrijpend de menswording van God is. In plaats van zich erop te bezinnen dat Jezus van God is uitgegaan, om hen *tot goden te maken*¹⁰, vallen zij ten prooi aan allerlei dwaling die het nieuwe leven in de weg staat. Geestelijk verblind hebben zij hem niet voor ogen; en hechten zij geen waarde aan wat genoemd wordt de *pre-existentie*: Jezus' bestaan bij God vóór zijn komst in de wereld.

Opdat zijn leerlingen niet tot twijfel zouden vervallen over de God-gelijkheid van hun Heer, heeft Jezus voor zijn vertrek uit deze wereld voor hen gebeden: *Vader, geef mij de heerlijkheid die ik bij U had, eer de wereld bestond*. De ontkenning hiervan maakt hem tot een schepsel gelijk alle mensen: tot een man die door God geroepen zou zijn om te tonen dat het voor gewone mensen echt wel mogelijk is zich geheel aan het kwaad te onttrekken. Hoewel in strijd met het gezonde waarnemingsvermogen, laten velen zich toch misleiden. Zij blijven in de macht van de verleider, onbekwaam het licht van Christus in de wereld te doen schijnen¹⁰. Het evangelie van menswording en verrijzenis echter, en het nieuwe leven waar Jezus zijn leerlingen deel aan geeft zal de moedelozen opbeuren, wanhopigen nieuw uitzicht bieden, eenzame mensen gelukkig maken en oprechte zoekers naar waarheid bevredigen.

In het evangelie wijst Jezus hen terecht die de verrijzenis ontkennen: *U dwaalt wel zeer*¹¹. Hun leer is *de dood in de pot*¹². De inhoud hiervan kan niet gezond worden gemaakt dan door het zuivere meel van het evangelie: de boodschap van Jezus, die vóór de tijd bestond in God heeft geleefd; en in dit laatste tijdperk van de wereldgeschiedenis het menselijk lot ten einde toe heeft gedeeld.

De goede God heeft zich in een mens tot de wereld neergebogen, om de last te dragen voor een mensheid in nood. Zo groot en allesoverheersend is deze verkondiging, dat Petrus zegt: *Dit zijn geheimen, waarin zelfs engelen verlangen door te dringen*¹². Het is niet in één keer te bevatten.

Zoals een pasgeboren baby alles nog moet leren, zo heeft het geloof in de mens geworden God tijd nodig om tot volwassenheid uit te groeien. De goede God heeft zijn kinderen bestemd om met Jezus verenigd hier en nu het leven te gaan leiden, waar zelfs de dood geen einde aan zal maken. Dit kan niet anders dan in de praktijk worden geleerd. *Zie*, zegt de Heer van de kerk, *Ik maak alle dingen nieuw*¹⁴. Dit nieuwe leven is totaal verschillend van wat de omringende wereld bezielt. Het betekent liever te geven dan te ontvangen, liever de minste te zijn dan te heersen¹⁵, liever arm te zijn dan rijk¹⁶, liever te beminnen dan te haten, liever te sterven in liefde voor hem, die de harten zoekt te bewonen, dan uit eigenliefde te handelen. Wie zou durven beweren daartoe op eigen kracht in staat te zijn? Aan allen die geloven dat in Jezus de eeuwige God in de wereld heeft gewoond, geeft Hij de macht als zijn kinderen te leven¹⁷. *De HEER is mijn licht en mijn redder, voor wie zou ik nog bang zijn?* (psalm van deze zondag)

1) hand 1,15 2) Lc 24,52v 3) hand 1,26 3) Lc 24,52 4) ps 119,164 5) Joh 20,17 6) Kol 3,9 7) Lc 16,11
8) Kol 2,12 9) gen 3,1 10) ps 82 11) Mt 22,23-29 12) 2kon 4,40 13) 1Pe 1,12 14) openb 21,5 15) Mc 10,43
16) Lc 6,20 17) Joh 1,12

psalm 27

L De HEER is mijn licht en mijn redder;
voor wie zou ik nog bang zijn?

A Als de HEER mijn leven versterkt,
wie zou ik dan nog vrezen?

L Dit vraag ik van God, hiernaar verlang ik:
zolang als ik leef met Hem te verkeren;

A om zijn liefdevolle goedheid te kennen,
en in zijn woning te ervaren.

L Hoor mijn stem als ik U aanroep,
wees mij genadig en antwoord mij.

A Mijn verlangen gaat naar U, mijn HEER;
ik zoek uw aangezicht, verberg U niet voor mij.

gelovenbeleven.nl > psalmen en gebeden

* * *

zondag 8 juni 2014

(Pinksterzondag ABC)

1 ^{ste} lezing:	hand 2,1-11
psalm 104	zie beneden
2 ^{de} lezing:	1Kor 12,3-7.12-13
evangelie:	Joh 20,19-23

Jezus blies over zijn leerlingen.

De Schrift gebruikt verschillende beelden om de Geest van God aan te duiden. Bij Jezus' doop in de Jordaan daalde de Geest in de gedaante van een *duif* op hem neer. De psalm van deze zondag spreekt over *stromend of levend water*: *Vanuit de bronnen vloeien de beken; en drenken ál wat leeft*. Op de dag van Pinksteren zette de Geest zich op de leerlingen neer als *tongen van vuur*. Tot Nicodemus zegt Jezus: *De wind blaast waarheen hij wil. Je hoort het geluid, maar je weet niet vanwaar hij komt of waar hij heen gaat. Zo is het met ieder, die uit de Geest geboren is*¹. En vandaag: Jezus blies over zijn leerlingen en zei: *Ontvang de heilige Geest*.

Het is niet zo vreemd als het lijkt, dat Jezus over zijn leerlingen blaast; want voor *adem* en *geest* gebruikt het bijbelse Hebreeuws hetzelfde woord. Ook de innerlijke mens moet ademen om te leven. Deze *adem* is de Geest van God, op wie christenen zonder ophouden een beroep moeten doen. Het lichaam wordt door God van minuut tot minuut in stand gehouden, tot het op de bestemde tijd in de aarde zijn samenhang zal verliezen. De ziel echter, het innerlijk wezen van de mens, dat het lichaam tijdelijk als bedekking heeft gebruikt, zal met al haar eigenheid blijven bestaan. Het leven in gemeenschap met haar Schepper zal duren, de dood voorbij. Allen die Hem toebehoren zijn in geestelijke zin samen met Jezus, *de eerstgeborene uit de doden*², tot nieuw leven gewekt. Midden in het dagelijkse leven zijn zij bedacht op het hemelse. Je bent, zegt de apostel, als het ware al met Christus gestorven; en je leeft in verbondenheid met hem, die de hemel is binnengegaan².

Dit nieuwe leven gaat niet op eigen kracht. Jezus zelf heeft - als mens met de mensen - gezegd dat hij niets kan doen uit zichzelf, *maar alleen datgene wat hij de Vader ziet doen*³. Hij doelde hiermee op de Geest van God, die hem in volkomen eenheid met de Vader deed leven en liefhebben, spreken zwijgen en handelen. Zo leven de kinderen van God door de Geest die Jezus hun zendt. Wie voort wil gaan in harmonische verbondenheid met hem, stemt vanzelf alle doen en laten af op de Geliefde. Dit vraagt een dagelijkse en ononderbroken toewijding, waarbij christenen zich voortdurend afvragen of het goed is in Gods ogen wat zij doen. Daarom drukt Jezus zijn leerlingen op het hart steeds te blijven bidden⁴. *Als je opstaat, als je uitgaat, als je thuiskomt, als je gaat slapen: laten je gedachten onophoudelijk bij mij zijn*⁵; *want zonder mij kun je niets doen*⁶. Een biddend mens zal zichzelf niet zo gauw verliezen in zelfzucht en eigenbelang; maar de juiste beslissingen nemen, door de Geest geleid. Het is een opwindende gedachte dat God zo nabij is, en direct betrokken bij ieders bestaan.

Naarmate hun innerlijk leven meer op Hem gericht is, gaan zijn kinderen beter begrijpen wat Jezus bedoelt, als hij zegt: *God is geest; en wie hem dienen wil moet hem aanbidden in geest en in waarheid*⁷. Als hun innerlijk leven met volledig voorbijzien van zichzelf op God is gericht, en zij dus volkomen openstaan voor Hem, dan kan Hij bij hen zijn intrek nemen als in zijn eigen *woningen*⁸. Net als Jezus zijn zij vervuld van de Heilige Geest. Zo houdt hij het zijn kerk voor: *Wie in mij gelooft, zal ook zelf de werken doen die ik doe*⁹.

Misschien zal iemand hier tegenin willen brengen dat de praktijk helaas anders is. Helaas, ja. Maar laten we daarbij niet naar anderen kijken; en ook niet steeds weer aankomen met alle misstanden in de wereld, die toch niet meer zijn dan een optelsom van persoonlijke vergrijpen. Christenen zijn niet geroepen om anderen te oordelen. Beter is het dit oordeel aan God over te laten. Laten christenen beseffen dat zij zich zelf bezondigen aan de dingen waartegen zij zich uitspreken; en in hun eigen leven ernst maken met het geloof in de Geest van God die de ziel zoekt te bewonen. Staan we Hem niet voortdurend in de weg? Als we verzuchten dat de praktijk anders is, moet dit een aansporing zijn met nog meer ijver God te zoeken; en te bidden om zijn Geest bij alles wat we ondernemen. *Is er soms een vader die zijn kinderen een steen zal geven, als zij hem om brood vragen? Hoeveel te meer zal dan je Vader in de hemel de heilige Geest geven aan wie hem erom vragen?*¹⁰

Wie voortgang boekt op deze *smalle weg*¹¹ van het geloof, gaat de talrijke aanwijzingen van Jezus als werkelijkheid beleven; en zal niet vervallen in de fout de Geest van God als *een kracht* te bestempelen; want niets is minder waar. Hij is geen onpersoonlijke kracht, maar de levende God, die doet opstaan tot een nieuw en onzelfzuchtig leven¹². Het is te groot om te bevatten: de almachtige, alom tegenwoordige, eeuwige en hoogverheven liefdevolle God spreekt tot mij in mijn eigen hart! Hij neemt mij bij de hand; en leert mij als een nieuw mens¹³ te doen waartoe ik van nature onmachtig ben: mijzelf niet voorop te stellen en mijn eigen belang te vergeten; niet gekwetst te zijn, maar te bidden voor wie mij schade berokkenen, en hen lief te hebben¹⁴. Hij opent mij de ogen voor het gevaar dat zij lopen, die zich laten leiden door de zelfzucht van *de oude mens*¹⁵. Als zij niet tot inzicht komen, zullen zij eens de woorden van de Heer horen: *Ga weg van mij, ik heb je nooit gekend*¹⁶.

Zou ik, die dezelfde dingen heb gedaan, tot ik de stem mocht verstaan van hem, die zichzelf in liefde voor mij heeft gegeven: zou ik hen niet liefhebben, die mij maar onbeduidende dingen aandoen, vergeleken met wat Jezus heeft moeten ondergaan? Voor de *oude mens*¹⁷ is dit te moeilijk; maar de nieuwe mens, die leeft in genade en de Geest niet bedroeft, leert langzaam de liefde te verstaan, die al het andere in de schaduw stelt. Gelovigen hebben het leven gevonden. Al zal het aardse lichaam sterfen: zij hoeven geen angst meer te hebben. Met een nieuw en geestelijk lichaam zullen zij bij Hem mogen binnengaan¹⁸.

Zo spreekt de Geest tot de harten van de gelovigen. Zelfs als Hij zich verborgen houdt is Hij hun nabij. Hij staat niet toe dat de kinderen van God ten val komen. Hij leert hun *het schild van het geloof*⁹ te hanteren. Zo groeien zij op tot volwassen gelovigen, die niet - zoals bij de sektes - alleen maar uit zijn op opwindende geestelijke ervaringen, die zij verwarren met de heilige Geest, maar waardoor langs een omweg toch weer de oude mens zou gaan domineren. Nee, ongeacht wat hun overkomt: gelovige mensen laten zich niet in de war brengen, maar nemen zorgen en moeite ongeschokt aan als hun kruis²⁰, in de wetenschap dat dit de weg is waarlangs de goede God zich doet kennen. Hij is met hen, door zijn Geest die de harten verwarmt. Dit is de vrede van de kinderen van God²¹, die niets of niemand hun ontnemen kan.

1) Kol 1,15 2) Kol 3,1vv 3) Joh 5,19 4) Lc 18,1 6) Mc 8,34 6) Joh 15,5 7) Joh 4,24 8) Ef 2,18
 9) Joh 14,12 10) Lc 11,12vv 11) Mt 7,14 12) Rom 8,9 13) Kol 3,3 14) Mt 5,44 15) Kol 3,9 16) Mt 7,23
 17) Ef 4,22 18) 1Kor 15,44 19) Ef 6,16 20) Mt 16,24 21) Mt 5,9

psalmgebed (ps 104)

L Vereer de HEER, mijn ziel!

Mijn God, U bent hoog en verheven.

A Met macht en majesteit bent U bekleed,
 omgeven met glans en heerlijkheid.

L U spreidde de hemelen uit,
 daarboven is uw verheven verblijf;
 U zult komen op de vleugels van de Geest.

A Vanuit de bronnen vloeien de beken;
 tussen de heuvels stromen zij neer,
 en drenken ál wat leeft.

L God, hoe talrijk zijn uw werken, in wijsheid geschapen;
 overal op aarde bewegen zich uw schepsels,

A Verbergt U zich, dan staan zij verschrikt;
 neemt U hun geest weg, dan vergaan zij weer tot stof.

L Dan zendt U de Geest, en zij worden herschapen:
 het aanschijn van de aarde wordt vernieuwd.

A Zolang als ik leef wil ik zingen voor mijn God;
 en in ál wat ik doe Hem mijn dank betuigen.

gelovenbeleven.nl > psalmen & gebeden

* * *

einde van de paastijd

TIJD DOOR HET JAAR

(vervolg van de tijd door het jaar)

zondag 15 juni 2014

(zondag na pinksteren, Drieëenheid A)

1ste lezing: spr 8,22-31

psalm 8 zie beneden

2de lezing: Rom 5,1-5

evangelie: Joh 16,12-15

De Geest van de waarheid zal je tot de volle waarheid leiden.

Wie begrijpt nou de Drieëenheid? Aldus een leraar godsdienst, net van de universiteit. Met de Drieëenheid hoefde hij bij de leerlingen niet aan te komen. Waarom zou hij ook, als hij er zelf al moeite mee had. Uit de literatuur die hij tijdens zijn studie had doorgewerkt, had hij niet veel anders opgestoken dan dat het zeer moeilijk onder woorden te brengen was. Misschien was hij de verzuchting van Augustinus nog tegengekomen, dat er over dit onderwerp al veel teveel geschreven was; om vervolgens de boeken te sluiten. Op school zou hij het niet nodig hebben: De kinderen - en vele volwassen gelovigen met hen - zijn niet geïnteresseerd in dogmatiek. Ze zoeken een direct toepasbare richting in hun leven. Dat begint en eindigt bij Jezus, die dit aardse bestaan heeft gedeeld. Toch is de Drieëenheid van groot belang voor de geloofsbeleving. Beter gezegd: de drie Personen Vader, zoon en Heilige Geest zijn alle drie belangrijk voor een volwassen geloofsleven. Hoe die drie dan tevens één kunnen zijn? Dit is niet zo moeilijk te verklaren.

Het dogma van de Drieëenheid is de eindformulering is van een langdurige discussie in de kerk van de eerste eeuwen. Hierbij kwam aanvankelijk de derde Persoon (de Heilige Geest) in het geheel niet voor. Het ging allereerst over de vraag naar de persoon van Jezus: Wie is hij?¹ Is hij één in de rij van de profeten van Israël en de eerste onder zijns gelijken, of is hij méér dan dat? Mag Jezus, de zoon van God de Vader, worden aanbeden als *Immanuël* of God-met-ons?² Zijn die twee dus één? Het antwoord, dat op de grote eucumenische concilies van de vierde eeuw is geformuleerd, laat er geen twijfel over bestaan: in de mens Jezus is God in ons midden. In hem is de liefdevolle goedheid van God, die begin noch einde kan hebben, zonder vlek of rimpel ten volle aanwezig. In hem toont de Vader aan de wereld dus zijn eigen wezen. Met recht noemt Johannes Jezus het *Woord* dat God tot de wereld spreekt³. De talrijke wonderen die hij heeft verricht, en waarvan de vier evangelieën uitvoerig melding maken, laten zich moeilijk wegredeneren; en getuigen van zijn zeggenschap over de schepping, en zijn macht de mensen tot God te verheffen.

Mozes en alle profeten na hem hebben gesproken over de komst van de Messias; in de psalmen wordt hij bezongen, de evangelieën vertellen eenstemmig van de mens

geworden God, in het boek *handelingen van de apostelen* verkondigen de apostelen hem als Redder van de wereld. De brieven die hierop volgen werken deze boodschap nader uit, en de kerkvaders hebben het in alle toonaarden verkondigd: Jezus, onze broeder: hij is inderdaad God-met-ons, de poort naar de hemel. Door het geloof in hem hebben christenen hier en nu al deel aan het nieuwe leven dat hij heeft bij God, de Vader. Wie zou tegen deze stroom van getuigen in willen gaan? Eenstemmig bezingen zij de eenheid van Jezus met God.

Als Thomas de schellen van de ogen zijn gevallen, knielt hij neer en roept: *Mijn Heer en mijn God!*⁴ Toch is Jezus dan in de beperking van zijn menselijke gedaante niet alom tegenwoordig, hetgeen een eigenschap van God is. Er is duidelijk sprake van twee personen, die niettemin één zijn met elkaar. Jezus spreekt het onomwonden uit: *Ik en de Vader: wij zijn één*⁵. Thomas en de overige apostelen hebben daar geen moeite mee. Het staat voor hen nu als een paal boven water dat zij in Jezus God in hun midden hebben gehad. Hoe deze twee-eenheid verder moet worden verwoord: dat is voer voor theologen, daar houden zij zich niet mee bezig. Het zijn eenvoudige mensen, voor wie de twee-eenheid geen probleem oplevert. Zij gaan hun weg door het geloof in hem, die hen nabij is door zijn Geest; en hun hart als woning begeert.

*Zoals de Vader de doden opwekt en levend maakt, zo maakt ook de zoon levend wie hij wil*⁶. *Als u mij kende, zou u ook de Vader kennen*⁷. (.....) *Wij zullen bij hem komen en verblijf bij hem nemen*⁸. Door deze en tal van andere uitspraken van Jezus wordt de eenheid verduidelijkt tussen God de Vader en hem. Als zijn einde nadert, brengt Jezus ook de heilige Geest ter sprake, de Helper die hij zal zenden: *De Geest van waarheid, die van de Vader uitgaat, zal over mij getuigenis afleggen*⁹. *Hij zal aan u verkondigen wat Hij van Mij ontvangen heeft, omdat ál wat de Vader heeft het mijne is*¹⁰. Zonder de Drie-eenheid expliciet te noemen, raakt de lezer van het Johannes-evangelie hier gaandeweg mee vertrouwd. Wie de twee-eenheid aanvaardt, heeft met de drie-eenheid geen moeite. Integendeel: gaandeweg zal de Vader zijn kinderen, die in liefde voor Christus zichzelf vergeten, van zijn Geest vervullen, die God doet kennen. Hun geleerdheid komt niet uit dogmatiekboeken; maar uit eigen beleving. Als die beleving hun soms wordt onthouden; en zij leven in *duisternis*, gaan zij hun weg in geloof: *Ik ben het niet die leef, Christus is het die in mij woont*¹¹.

Paulus, de apostel van de 'heidenen', gaat in zijn brieven aan de kerken hier dieper op in. Wat is het toch jammer, dat deze lezing tijdens de meeste zondagsvieringen wordt overgeslagen. Steeds opnieuw legt de apostel uit, dat de Geest van Christus de harten van de gelovigen zal vervullen naarmate zij hun *oude mens*¹² verlaten; en Hem toegang verlenen. De Geest mag worden genoemd God-in-ons. Wie er ernst mee maakt zichzelf te verloochenen en Gods wil te zoeken, beseffen dat de alomtegenwoordige God *elk eenvoudig en vriendelijk mensenhart zoekt te bewonen*¹³. Als het voor sommigen toch moeilijk blijft, komt dit omdat zij Jezus en zijn Geest niet persoonlijk kennen. Christenen die van hun godsdienst een zaak van het verstand proberen te

maken, zonder tevens Gods stem in hun geweten te gehoorzamen, zichzelf te vergeten en Hem te volgen, moeten niet denken hierin ooit helderheid te zullen verkrijgen. Hoe zouden zij kunnen oordelen over de eenheid van de Geest van Christus met God de Vader, als die Geest een vreemde voor hen is, omdat zij Hem niet in hun leven binnenlaten? De kinderen van God echter, die Jezus' stem verstaan: *Ik sta aan de deur en ik klop*¹⁴, doen hun Geliefde open¹⁵ en gaan met hem op weg. Zij behoeven zich niet af te tobben en te pogen de Drieëenheid onder woorden te brengen; want zij zijn door God onderricht.

Tot slot enkele van de talloze schriftplaatsen waarin de Drieëenheid is vervat; en op een onbevungen manier wordt verkondigd. In de eerste lezing: *Toen U de hemel grondvestte was Ik erbij*. In de tweede lezing: *Wij leven in vrede met God door Jezus Christus onze Heer, (...) want Gods liefde is in ons hart uitgestort door de heilige Geest*¹⁵. In het begin van het Mattheüs-evangelie bij de doop van Jezus in de Jordaan klinkt de stem van de Vader: *Dit is mijn lieve kind van wie ik houdt*; en daalt de Geest voor alle omstanders zichtbaar op hem neer in de gedaante van een duif¹⁶. En David profeteert in de psalmen: *Door het Woord van JAHWEH zijn de hemelen gemaakt, door zijn Geest het hemelse leger*¹⁷. Uit deze en vele andere teksten blijkt de eenheid van de Schrift. Op alle pagina's wordt hierin gesproken over Gods plan met de wereld, om mensen van goede wil tot zich te verheffen door het geloof in de Joodse Messias Jezus; en hen te vervullen van zijn Geest, die eeuwig leven doet kennen. God in eigen persoon: de Geest van de waarheid: Hij zal zijn kinderen tot de volle waarheid brengen.

1) gelovenbelevens.nl > *teksten van heiligen* > Athanasius nr 2, Barnabas nr 2, Bernardus nr 7, Gregorius I nr 2, Hillarius nr 4, Leo I nr 1, Paulinus nr 5 2) Mt 1,23 3) Joh 1,1 4) Joh 20,28 5) Joh 10,30 6) Joh 5,21
7) Joh 8,19 8) Joh 14,23 9) Joh 15,26 10) Joh 16,15 11) Gal 2,20 12) Rom 6,6 13) Jes 57,15
14) openb 3,20 15) Hoogl 5,2 16) Mt 3,17 17) ps 33,6

psalm 8

- L Heer onze God, hoe machtig is uw naam, allerwege op aarde.
 A Hoger dan de hoogste hemel hebt U uw majesteit gevestigd.
 L Kleine kinderen - in hun onschuld - laten iets van uw grootheid zien.
 A Zo wordt de kwaadwillige beschaamd; en brengt U de vijand tot zwijgen.
 L Zie ik op naar de hemel, het werk van uw handen,
 naar de maan en de sterren die U hebt geschapen:
 A wat betekent dan de mens, dat U aan hen denkt;
 en elk van hen onafgebroken zoekt?
 L Toch hebt U hen bijna tot goden gemaakt,
 hen met eer en met aanzien gekroond;
 U gaf hun het werk van uw handen in beheer.
 A Al het bestaande onderwierp U aan hen: 7
 Het vee, de wilde dieren, de vogels, en de vissen,
 en ál wat zich roert in de diepte van de zee.

zondag 22 juni 2014 sacramentsdag

1ste lezing: gen 14,18-20
 psalm 110 zie beneden
 2de lezing: 1Kor 11,23-26
 evangelie: Lc 9,11-17

Hij gaf het aan zijn leerlingen, om het aan de menigte voor te zetten.

Sacrament betekent letterlijk *geheimenis*. In een zichtbaar teken wordt duidelijk, wat van nature niet te bevatten is. Het is adembenemend: de onzichtbare God spreekt in de sacramenten tot zijn kinderen; en versterkt hun geloof in de tastbare bewijzen van zijn aanwezigheid. Zo rust hij hen toe voor een leven in geloof temidden van een wereld die zich van Hem afwendt. Zij weten wat zij geloven, want God blijft geen vreemde voor hen. Wie langere tijd in het buitenland verblijft, zal ervaren dat hier dezelfde problemen gaan spelen als thuis. Na aanpassing aan de nieuwe cultuur blijkt er geen wezenlijk verschil te zijn in de menselijke relaties. Ook hier is het hemd nader dan de rok; en beheersen zelfzucht en eigenbelang de menselijke verhoudingen. Het is dan mooi als je aansluiting vindt bij een kerk, waar gelovigen zich verbonden voelen in hun strijd de zelfzucht als met Christus gekruisigd de rug toe te keren, en het nieuwe leven zichtbaar te maken in een wereld van elk voor zich. Zij delen met elkaar de roeping in dit gebroken en vergankelijke bestaan iets zichtbaar te maken van de hemel waarop zij hopen. Als burgers van dat hemelse Rijk¹ mogen zij immers delen in de aanschouwing van de liefdevolle goedheid van God, die eeuwig is².

Deze aanbidding van God, die in de hemel door niets wordt belemmerd, ondervindt in de wereld overal weerstand. Christenen worden voortdurend twee kanten op getrokken. Innerlijk moeten zij de strijd aangaan tussen hun eigen belangen en voorkeur³ en de weg die de Geest van God hun voorhoudt. Zij moeten zich handhaven in een wereld waarin alleen het eigenbelang geldt; maar hebben de wapens, waar de wereld mee strijdt afgelegd⁴. Het is niet eenvoudig als bewust levende gelovigen de zelfzucht als met Christus gekruisigd en begraven te beschouwen⁵; en als nieuw geboren mensen⁶ met Hem te leven. Voortdurend ligt de verleiding op de loer de tegenstander lik op stuk te geven; en met gelijke munt te betalen.

Voor biddende mensen wordt de *nauwe poort*⁷ naar de hemel toegankelijk gemaakt. God zal hun verlangen naar een leven met Hem krachtig ondersteunen. Hiertoe heeft Hij aan de kerk als hulpmiddelen de sacramenten in beheer gegeven, die christenen helpen te volharden in hun roeping de hemel op aarde voor te leven; en het woord van Jezus aan de wereld waar te maken: *Het Rijk van God is midden onder u*⁸. Zij zijn als reizigers die hun omgeving de gebruiken tonen van het beloofde land.

De sacramenten van doopsel en vormsel, biecht, huwelijk, ambtswijding, ziekenzalving en het sacrament van het altaar, de eucharistie⁹: zij zijn van onschatbare waar-

de. Voor wie ze in geloof ontvangt zal zelfs de zwaarste last en beproeving dragelijk worden¹⁰. Zo eenvoudig is het evangelie, en toch ook zo moeilijk; want de oude mens geeft zich niet zo snel gewonnen; en protesteert heftig, zoals vandaag bij het wonder van de broodvermenigvuldiging: Dat kan niet! Wie zo denkt, moet zich Jezus voorstellen, die het brood zegent en breekt tot allen verzadigd zijn. Zie hem staan, eenvoudig, nederig en zachtmoedig. Zou hij niet beseffen dat hij zijn eigen dood voorafbeeldt: zijn lichaam dat hij geven zal voor een wereld in nood? Wie zou hierbij niet denken aan de eucharistie, waarin hij zich in de zichtbare gedaanten van brood en wijn geeft aan hen, die hongeren en dorsten naar een rechtvaardige wereld?

Een veelgehoorde verklaring van het wonder bij het meer luidt dat veel mensen wel brood bij zich hadden, maar het angstvallig voor zichzelf hielden, tot Jezus hen opriep samen te delen. Het evangelie ontkracht deze misvatting. Zouden zij, die wel brood bij zich hadden, zó veel teveel hebben meegenomen, dat niet alleen zij die niets bij zich hadden verzadigd werden, maar dat zelfs twaalf manden brood overbleven? Erg onwaarschijnlijk! Bovendien: waarom zou de evangelist zo'n gedetailleerd verhaal over een wonder gaan verzinnen, terwijl hij aan het begin van zijn evangelie de lezer verzekert de betrouwbaarheid van zijn verslag nauwkeurig te hebben nagegaan?

Maar nu snel van deze droevige dwaling terug naar de werkelijkheid. Jezus toont hier zijn macht over de schepping, en méér dan dat. In het wonder van de broodvermenigvuldiging wordt het veel grotere wonder voorafgebeeld van de Heer van de schepping, die zichzelf in mateloze liefde geeft voor het leven van de wereld: van Jezus, die in de gedaanten van brood en wijn tot geestelijk voedsel wordt voor allen die hem toebehoren; en die door de apostelen wereldwijd wordt uitgedeeld aan allen die hun hulp van hem verwachten om te mogen doen wat hij heeft gedaan: zichzelf verloochenen in liefde voor allen. Dit is wat op sacramentsdag wordt gevierd.

Tot twijfelaars, die moeite hebben met het wonder, spreekt de HEER: *Als je niet wordt als kinderen, kun je het Rijk van God niet binnengaan*¹¹. Wie het evangelie leest als een kind, ziet Jezus, in wiens handen het brood wordt vermenigvuldigd tot een grote overvloed, voldoende om niet alleen die menigte bij Betsaida, maar heel de wereld te verzadigen. Ach, als de wereld zich wilde bekeren: het zou hier de hemel op aarde worden! Geen oorlog meer, geen doden en gewonden en geen vluchtelingen meer, geen verspilling en vervuiling, geen verwoesting van de natuur, en meer dan genoeg voedsel voor iedereen. Maar nu blijft het getal van zijn volgelingen beperkt tot een schare, die - al ziet de wereld het niet - tot zout van de aarde¹² is.

Tijdens de laatste maaltijd met zijn leerlingen¹³ zal Jezus het brood opnieuw breken en met hen delen als geestelijk voedsel, om hen te versterken in de dagelijkse opgave als kinderen van God te leven. Wie dit sacrament in geloof ontvangt gaat gelijken op hem, die in brood en wijn zich aan hen geeft. Want zo heeft hij het zijn leerlingen opgedragen: als zij samenkomen het brood te zegenen en te delen met zijn woorden:

Dit is mijn lichaam, dit is mijn bloed. Vooruitlopend op zijn dood heeft hij deze maaltijd ingesteld. Niet lang daarna wordt hij, het Lam van God, gekruisigd; en brengt hij het offer van zijn leven. In de katholieke kerk wordt daarom over de eucharistie ook wel gesproken als het *misoffer*. In de protestantse kerken wordt het gedachteniskarakter van het avondmaal benadrukt. Deze twee benaderingen behoeven elkaar niet uit te sluiten. Tijdens de mis wordt het offer van Christus aan het kruis door de priester *tegenwoordig gesteld*, hetgeen niet sterk verschilt van herdacht.

Niet voor niets wordt Jezus *hogepriester* genoemd¹⁴. Hij stelt het sacrament in, dat het offer van hemzelf uitbeeldt; en door een leger van priesters wereldwijd herhaald zal worden. In de psalm van vandaag voorziet koning David 1000 jaar tevoren zijn komst: *U bent priester voor eeuwig als Melchisedek*. Deze rechtvaardige koning, zonder begin van dagen of einde van zijn leven, was er vóór het heiligdom bestond, met zijn dierenoffers, die het eenmalige offer voorafbeeldden van Jezus, het Lam van God. In de eucharistie wordt dit offer zichtbaar gemaakt.

Wordt Christus hier dan opnieuw geofferd? Geenszins. Zou hij, die de hemel is binnengegaan, opnieuw gekruisigd worden? Nee; maar bij de bespreking van het offerkarakter van de mis is de rol van de gelovigen altijd onderbelicht gebleven. De collecte, die ook in de protestantse kerk nog steeds wordt gehouden voorafgaande aan de dienst van de tafel, en die vanouds wordt aangeduid als de *offerande*, beeldt de deelname van de gelovigen aan de eucharistie heel goed uit. In oude tijden was dit duidelijker zichtbaar. De gelovigen brachten aanvankelijk hun gaven in natura mee naar de kerk: niet alleen brood en wijn, maar ook olie, boter, vruchten en allerlei andere levensmiddelen, die moesten dienen tot levensonderhoud van de priester en ondersteuning van de armen. Uit deze gaven werden alleen brood en wijn naar de altaartafel gebracht als *de vrucht van de aarde, het werk van onze handen*.

Zo bieden bij het begin van de dienst van de tafel de gelovigen *zichzelf* aan; en spreken hierbij de intentie uit hun leven als een offer aan God te wijden. In het besef dat dit offer ten enenmale ontoereikend is om hen tot God te verheffen, bidden zij in deze geest: *Neem dit brood en neem deze wijn en neem geheel ons leven*. Een gebed met deze strekking wordt zeker verhoord. God aanvaardt dit offer; en vult het aan tot het smetteloze offer dat Jezus aan het kruis heeft gebracht. Met recht wordt daarom het brood bij de communie uitgedeeld met de woorden: *Het lichaam van Christus*. De kerkgangers komen naar voren om hem te ontvangen, die zij in hun dagelijks leven verlangen zichtbaar te maken. Zo eenvoudig is het evangelie; en zo troostrijk dit sacrament.

Is het nog nodig om in te gaan op de vraag of het hier werkelijk om het lichaam en bloed van Christus gaat? Laboratoriumonderzoek zal uitwijzen dat het zetmeel is. De gelovigen echter vragen niet om dit onderzoek. Het gaat hun niet om de materie; maar zij volgen hem die gezegd heeft: *De woorden die ik gesproken heb zijn geest en*

leven¹⁵. Zij hebben op dat moment geen behoefte aan zetmeel, dat het vergankelijke lichaam versterkt. Bij deze maaltijd mogen zij hem als geestelijk voedsel ontvangen, die hen in staat stelt tot het nieuwe leven waartoe zij zich geroepen weten, door God gezegend.

Melchisedek, de vredevorst (eerste lezing) brengt brood en wijn aan Abram; en zeggende hem, de vader van alle gelovigen. Zo zegt Jezus het volk van God; en deelt hij hun geestelijke gaven mee: zijn lichaam en bloed. Als een ware hogepriester geeft hij zichzelf aan wie tot hem komen, *opdat allen die hem liefhebben geheiligd zullen zijn door het lichaam van Christus*¹⁶; *en zullen worden zoals hij*. Zij doen méér dan af en toe wat geven aan goede doelen. Vervuld van de Geest van Christus, die hen tot nieuwe mensen heeft gemaakt, delen zij niet langer mondjesmaat uit van wat zij hebben, maar geven uit de overvloed van hun hart. Heel hun leven staat in dienst van hun Heer, die hen doet verlangen om alles wat zij bezitten: niet alleen hun geld en goed, maar heel hun persoon met alle capaciteiten, in zijn dienst te stellen. Als *een heilig priesterschap*¹⁷, Gods eigen volk, leven zij hun Heer tegemoet. *In de dageraad van de nieuwe dag, in schitterende heiligheid, zal de keur van uw volgelingen vóór u verschijnen* (psalm van sacramentsdag).

1) Fil 3,20 2) ps 136 3) Rom 7,25 4) Ef 6,13vv 5) Rom 6,3vv 6) Joh 3,3 7) Lc 13,24 8) Lc 17,21
9) gelovenbeleven.nl > *de ogen van de ziel* > Bonaventura nr 2; Cyprianus nr 2; Hillarius nr 1; Justinus nr 2.
10) Mt 11,29v 11) Mt 18,3 12) Mt 5,13 13) Lc 22,15vv 14) Heb 4,14 15) Joh 6,63 16) Heb 10,10
17) 1Pe 2,4

psalm 110

- L JAHWEH sprak tot mijn Heer: zet u aan mijn rechterhand,
tot Ik uw vijanden aan uw voeten heb gelegd.
- A Vanuit Sion zal de HEER uw macht verbreiden,
om temidden van uw vijanden te heersen.
- L Als uw macht zich openbaart,
zal uw volk gereed staan voor de strijd.
- A In de dageraad van de nieuwe dag, in schitterende heiligheid,
zal de keur van uw volgelingen vóór u verschijnen.
- L Dit heeft de HEER gezworen, en Hij neemt het niet terug:
u bent priester voor eeuwig als Melchisedek.
- A De HEER is aan uw rechterhand;
in het oordeel zult u machtigen doen vallen.
- L Hij doet recht aan heel de wereld;
talrijk zijn de verslagenen, als de heersers worden verbroken.
- A Hij drinkt onderweg uit de beek*; *levend water: H Geest
daarom houdt hij het hoofd geheven.

gelovenbeleven.nl > *psalmen & gebeden*

* * *

zondag 29 juni 2014 Petrus en Paulus

1ste lezing: hand 12,1-11
 psalm 34 zie beneden
 2de lezing: 2Tim 4,6-8.16-18
 evangelie: Mt 16,13-19

Wie zeggen de mensen dat ik ben?

Wie is Jezus? Alle eeuwen door is deze vraag actueel geweest; en elke generatie gelovigen moet hier het antwoord op vinden: niet als nazeggere van de bekende belijdenis, maar uit volle overtuiging, zoals Petrus vandaag spreekt: *U bent de Christus, de Zoon van de levende God.*

Het woord *christus* komt uit het Grieks, en betekent *gezalfd*, evenals *messias*, afkomstig uit het Hebreeuws. David werd een gezalfde, een christus, toen Samuël, de rechter van Israël, olie over zijn hoofd goot; en hem zo namens Jahweh maakte tot koning van Israël¹. Zo werden ook de koningen na hem gezalfd met olie: het teken van de Geest van Christus. Hij is het, die hen bekwaam maakt het volk te besturen; en hun voor te gaan op de weg van Jahweh. De naam *Jezus* betekent *God redt*². In het Oude Testament is deze naam bekend als Jozua, die Mozes is opgevolgd en het volk door de rivier de Jordaan heen het beloofde land heeft binnengeleid³. De overeenkomst is duidelijk en behoeft nauwelijks toelichting: hier wordt het werk van Jezus voorafgebeeld, die allen die in hem geloven door de dood heen het *hemelse vaderland*⁴ binnenvoert, waar alle profeten verlangend naar hebben uitgezien.

Petrus en de overige apostelen hebben oog in oog met Jezus gestaan; en Paulus heeft hem op de weg naar Damascus in een visioen ontmoet, toen hij in vurige ijver voor Jahweh de oude godsdienst van Israël trachtte te bewaken door christenen te vervolgen⁵. De kerkvaders hebben Jezus in de geest ontmoet; en zich - evenals de apostelen vaak ten koste van hun leven - beijverd de belijdenis van de kerk veilig te stellen tegen aanvallen van buitenaf en van binnenuit. Aan die belijdenis is vanaf het begin van de kerk getornd. Bij de vele z.g. gnostische groeperingen (de new age van die dagen) werd Jezus gezien als een wijsheidsleraar.

Binnen de kerk ontkenden sommigen de menswording van Jezus, door hem te verkondigen als alleen een goddelijk persoon, die niet als werkelijk mens met de mensen had geleefd. Dit beeld van hem is ook in latere jaren nooit weggeweest. Op kinderplaatjes van omstreeks 1950 wordt hij meestal voorgesteld als een etherische figuur, wit en enigszins zwevend. Anderen ontkenden hem juist als God met ons⁶, zoals hij door de profeet was voorgezegd⁷. Deze laatste vormden in de vierde eeuw de machtige partij van de Arianers, die de kerk van Christus onnoemelijk veel schade hebben berokkend. Dankzij het werk van de kerkvaders zijn deze dwalingen weerlegd en op grote algemene kerkvergaderingen afgewezen. Het werk van deze mensen, zoals Irenæus, Ambrosius, Augustinus, Basilius, Athanasius en vele anderen, is nog steeds

actueel; want het gevaar is niet geweken. Talloze zoekende mensen raken verstrikt in de netten van New Age. In de verzwakte kerk van de 21ste eeuw wordt de menswording van God door veel theologen openlijk betwijfeld. Onwetend over het evangelie van nieuw leven door het geloof in Christus, zien zij hem als niet meer dan een voorbeeld ter navolging.

Gelukkig zijn zij, die de belijdenis van de apostelen van harte kunnen beamen: *U bent de Christus, de Zoon van God*. De Christus, de lang verwachte Messias, omdat deze - anders dan de koningen - vol was van de heilige Geest, zonder een spoor van het verderf, dat de wereld tot zo'n verscheurde plaats maakt; en de Zoon van God, omdat hij in de beperking van een mens als God met ons de Schepper aan de wereld heeft geopenbaard. Wie Jezus ziet, ziet alles wat een mens van God kan weten⁸. In zijn eigen woorden: *Ik en de Vader, wij zijn één*⁹.

Hier komt steevast de vraag naar voren, waarom het zo belangrijk is dat de mens Jezus tevens als God mag worden aanbeden. Het antwoord is tweërlei. Ten eerste omdat niemand anders dan de Zoon van God zijn Vader ten volle kan openbaren; en zijn liefdevolle goedheid wil doen kennen aan allen die hem ijverig trachten te dienen. In gelovige mensen die streven naar levensheiliging wordt aan de buitenkant iets hiervan zichtbaar. Jezus heeft echter in de geest toegang van allen die zich bewust voor hem openstellen; en doet hun die goedheid innerlijk zien, zodat zij het beamen: "Werkelijk, hier kan begin noch einde aan zijn. Mijn God, Hij doet zich kennen!" Hoe zouden we anders het grote gebod kunnen gehoorzamen, en Hem liefhebben als onszelf?¹⁰

Ten tweede omdat Jezus allen te hulp komt, die verlangen hem te volgen, maar hun eigen onmacht hiertoe ervaren. Hoe zouden wij anders het tweede gebod kunnen gehoorzamen, en andere mensen liefhebben als onszelf? De Geest van God leert zijn kinderen zichzelf te vergeten en als kinderen van God de smalle weg van geloof te gaan, waartoe Jezus zelf de toegang is¹¹. *Wie opzien naar Hem zullen stralen van vreugde; hun vertrouwen wordt nimmer beschaamd* (psalm van deze feestdag).

1) 1Sam 16,13 2) Mt 1,21 3) Joz 3 4) Heb 11,16 5) hand 19 6) Mt 1,23 7) Jes 7,14 8) Joh 14,9
9) Joh 10,30 10) Mt 22,37-39 11) Joh 10,7

psalm 34

L *Mijn God wil ik eren in ál wat ik doe;
zijn lied is mij steeds in de mond.*

A De zachtmoedigen zien het; en verheugen zich met mij.

L Bezing met mij de grootheid van God;
laat ons tezamen zijn naam* vereren.

*IK BEN

A Ik zocht Hem en Hij antwoordde mij;
Hij redde mij uit de verschrikking.

L Wie opzien naar Hem zullen stralen van vreugde;
hun vertrouwen wordt nimmer beschaamd.

- A Ik riep in mijn nood tot God; Hij luisterde naar mij en gaf mij uitkomst.
 L De engel van de HEER is rondom wie Hem vrezen;
 en geeft hun verlossing.
 A Ervaar met mij de goedheid van God;
 gelukkig is de mens die bij Hem schuilt.

* * *

zondag 6 juli 2014

veertiende zondag van de tijd door het jaar

- 1ste lezing: Zach 9,9-10
 psalm 145 zie beneden
 2de lezing: Rom 8,9.11-13
 evangelie: Mt 11,25-30

nederig en zachtmoedig

Let eens op hoe mensen de eigen persoon centraal stellen, soms tot in het ziekelijke toe. Zo niet de heiligen, die de Geest van Christus iets meer dan andere gelovigen de ruimte geven: nederig en zachtmoedig, en onschuldig als een kind. Christenen bewonderen hen om de wijze waarop zij zichzelf vergeten om met Jezus hun weg te kunnen gaan. Zij bewonderen eigenlijk niet de heiligen, maar Jezus die in hen woont, en naar wie ook hun verlangen uitgaat. Dit verlangen is het kenmerk van rechtgeaarde gelovigen. Zij weten dat van nature de lat voor hen te hoog ligt; en stellen hun vertrouwen op hem, die hun verlangen vervult naar de mate waarin zij gehoor geven aan zijn oproep: *Wie mijn volgeling wil zijn moet mij volgen door zichzelf te verloochenen*¹. Zo wordt hun van Godswege geschonken waar hun verlangen naar uitgaat; maar wat hun macht te boven gaat.

Jezus dankt vandaag God voor zijn rechtvaardigheid. Hij opent de deur naar zijn koninkrijk niet voor leraren die denken te weten hoe dit Rijk eruit ziet; en vertrouwend op eigen kracht de mensen zware lasten opleggen; maar voor allen die Jezus liefhebben, hun tekorten betreuren en hun onmacht belijden deze te overwinnen, wordt hij *de deur naar het leven*². De Zoon van God, de rechtvaardigheid zelve, dankt als mens met de mensen zijn Vader en onze Vader voor de rechtvaardigheid van het oordeel, dat Hij hem in handen heeft gegeven³; en opent zijn volk de ogen: het is niet door grote geleerdheid noch door kennis van de Schrift dat God zich kennen doet. Schriftgeleerden die geen weet hebben van de kennis van God, die bij kinderen nog niet is overwoekerd door zelfzucht en ambitie, zijn als holle vaten, die hun gehoor kunnen onderrichten noch stichten. Hoe bestaat het dat zovelen dit niet zien? Zouden zij weten wat nederigheid is, dan zouden zij lof en eer van anderen ontvluchten; en Jezus' woorden ter harte nemen.

Academische geleerdheid kan de kennis van Christus in de weg staan. Met al hun - overigens nuttige - kennis over taal en geschiedkundige achtergrond kunnen vakmensen er b.v. aan voorbijgaan dat alle psalmen spreken over de komende Christus⁴.

In de psalm van vandaag - goed gekozen bij het evangelie van deze zondag, maar in veel parochies helaas overgeslagen - ziet koning David als profeet in de toekomst⁵ de door God beloofde Nakomeling verschijnen, die de troon van David voor eeuwig zal bezetten⁶. Van vreugde vervuld bezingt hij de komende Messias: *Genadig is de Heer, vol van mededogen, één en al goedheid en vergevingsgezind*.

David en alle profeten hadden graag willen weten waarop de Geest van God in hen doelde⁷: het alles overheersende wonder van de menswording van God. Vandaag wordt de profeet Zacharia aan het woord gelaten, die honderden jaren voor Christus deze koning van de Joden ziet binnenrijden: *rechtvaardig en zegevierend, nederig, en gezeten op een ezel*⁸. In Jezus heeft God zich aan de wereld geopenbaard: niet in geleerdheid en niet in groot vertoon waar de wereld achteraan holt, maar in een eenvoudig en zachtmoedig mens heeft Hij zijn liefde en goedheid, zijn eeuwige wezen, aan de wereld getoond. Dit is het evangelie dat aan de kerk in beheer is gegeven.

Hoe is het mogelijk dat de oversten hem niet hebben herkend? Zij rekenden zich tot het volk van God, door Zacharia *dochter van Sion genoemd*. Want Sion is de plaats van Gods woning onder de mensen, zoals de profeet in de aanvang van zijn uitspraken heeft gezegd: *Wees verheugd, dochter van Sion, want zie: Ik kom in uw midden wonen. Vele volken zullen in die dagen gemeenschap zoeken met de Heer*⁸. Over wie wordt hier anders gesproken dan Jezus, door wie christenen overal ter wereld mogen toebehoren aan de God van Israël? Dit volk wordt in de Bijbel gezien als door God verwekt⁹ en door Jezus aangenomen als zijn bruid¹⁰. Hoe verlangt hij naar de wederliefde van zijn volk! *Hoe heerlijk zijn je liefkozingen, mijn zuster, mijn bruid!*¹¹

God is mens geworden om de mensen tot God te verheffen. Maar wie komen er tot zijn Christus? Wie behoren er bij dit volk van God? De overpriesters en schriftgeleerden in Jezus' dagen? Nee. Onbevangen ogen moeten hem erkennen als een mens in wie geen spoor van bedrog is; maar zij hebben zij hem als een bedrieger veroordeeld, omdat hij niet de *traditie van de ouden* voor heilig hield¹². En de exegeten die Jezus ontkennen als God met ons? Nee, want zij werpen zich op als leraren, maar kennen niet het evangelie van nieuw leven in verbondenheid met hem, verrezen uit de dood. Zo was het 2000 jaar geleden in Israël en zo is het nu in de kerk van Christus.

Levend door de Geest van God, leren gelovige mensen de zelfzucht als afgedaan te beschouwen; en gaan zij innerlijk God zien, zoals mensen van goede wil hem 2000 jaar geleden in levende lijve zagen en volgden: liefdevol en goed, nederig en zachtmoedig. Gelukkig zijn zij! Zij mogen hier en nu al iets beleven van die overvloedige rijkdom van God, waarbij alle aardse overdaad zijn glans volledig. Zij zullen er dan ook gemakkelijk afstand van doen, zoals de heiligen onder ons laten zien, met Jezus voor ogen, *die in de wereld nog geen plaats had om zijn hoofd neer te leggen*¹⁶.

Het doet de adem stokken: de levende God, almachtig en alomtegenwoordig, die heel zijn schepping van dag tot dag draagt in zijn hand en onderhoudt: Hij is het zelf, die

zijn kinderen innerlijk leert door zijn Geest; en hen bijstaat in hun dagelijkse strijd de zelfzucht als afgedaan te beschouwen en met Hem voort te gaan. Dit evangelie is dus veel meer dan de armelijke verkondiging van *samen delen*, die uitloopt op mondjesmaat geven en hulp verlenen. Paulus waarschuwt tegen dit soort onderricht: *Zou iemand de Geest van Christus niet hebben, dan behoort hij Hem niet toe* (2^e lezing). De Geest leert christenen zichzelf geheel te vergeten; en te geven uit zijn overvloed.

De kinderen van God doen veel meer dan alleen hun aardse goederen wegschenken. In liefde voor hun Heer geven zij zichzelf, om hun omgeving te doen delen in de geestelijke rijkdom die van God komt. Hij doet hun die onafzienbare mensenmenigte zien, die nergens rust kan vinden; en *waarover hij met ontferming is bewogen*¹⁷. Als die zoekende mensen al eens een kerk binnenlopen, zullen zij dan baat vinden bij een moralistische boodschap? Hun verlangen gaat uit naar innerlijke goedheid, waarheid en liefde; en naar rust voor hun ziel. Jezus, doe hun uw woorden verstaan: *Kom tot mij, allen die uitgeput zijn en onder lasten gebukt gaan; en ik zal jullie rust en verlichting schenken*.

1) Mt 16,24 2) Joh 10,7 3) Joh 5,22 4) Lc 24,44 5) hand 2,30 6) 2Sam 7,12 7) 1Pe 1,10 8) Zach 2,10v
9) Ez 16,8 10) Mt 9,15; Joh 3,29 11) hoogl 4,9 12) Mt 15,1-9 13) 27.6.2010 14) Mt 14,13vv 15) Joh 14,11
16) Mt 8,20 17) Mt 9,36

psalm 145

- L Mijn God en mijn koning, uw naam wil ik heiligen,
in tijd en eeuwigheid U vereren.
- A Elke dag die U mij geeft zal ik U danken;
uw naam zal ik voor altijd bezingen.
- L Genadig is de HEER, vol van mededogen,
één en al goedheid en vergevingsgezind.
- A God is goed voor ál wat leeft;
uit alles spreekt zijn ontferming.
- L Uw goedheid blijkt uit uw handelen;
al uw heiligen brengen U hulde.
- A Zij verkondigen de wereld de macht van uw werken
en de heerlijkheid van uw Rijk.
- L God is rechtvaardig in ál wat Hij doet;
in goedheid handelt Hij.
- A Hij is hen nabij, die roepen tot Hem;
die Hem aanroepen in vertrouwen.
- L Hij luistert naar hen en vervult hun verlangen;
Hij redt hen, die in eerbied voor hem leven.

gelovenbelevens.nl > psalmen & gebeden

* * *

zondag 13 juli 2014

vijftiende zondag van de tijd door het jaar

1ste lezing: Jes 55,10-11

psalm 65 zie beneden

2de lezing: Rom 8,18-23

evangelie: Mt 13,1-23

in goede aarde

In goede aarde vallen: het gezegde doelt op het innerlijk van de mens, waar iets aandacht krijgt, of wordt verworpen en vergeten. Dat is ook wat er gebeuren kan met het evangelie van menswording en verrijzenis, en onze deelname hieraan. Jezus maakt met deze gelijkenis van de zaaier gebruik van de bekende bijbelse metafoor van de vruchten van de aarde. Zo worden bij Ezechiël¹ en in de eerste psalm² gelovigen vergeleken met bomen, geplant aan een waterstroom (de heilige Geest), die rijkelijk vrucht dragen; maar mensen zonder God *zijn als kaf, dat verwaait in de wind*³. Uit deze en vele andere teksten wordt duidelijk, dat de Bijbel spreekt over een liefdevolle God, die zich bekommert om zijn mensen; en hun wederliefde verlangt. Zij bewijzen Hem liefde in het gebed, door mededogen en opofferingsgezindheid in de dagelijkse omgang met anderen. Dit wordt door Hem beloond met versterking van de deugden, die gelovigen maken tot wegwijzers naar de hemel. Dit is één van de mooiste vruchten van het geloof: als anderen tot inzicht komen, zodat de Geest hun levens kan vernieuwen; en zij gaan delen in het geluk van de kinderen van God. Nergens zijn deze vruchten duidelijker zichtbaar dan bij Jezus, die als een graankorrel in de aarde is gevallen; en door zijn dood en verrijzenis het begin is geworden van zijn kerk⁴.

De goede God heeft Jezus aan de leerlingen gegeven als zaad. Als dit niet in de aarde valt en sterft, blijft het alleen; maar als het sterft brengt het veel vrucht voort. Dit heeft ook betrekking op zijn leerlingen, die moeten sterven aan zichzelf, om als nieuwe mensen te leven met hem⁵: niet langer op eigen kracht, maar door de Geest die in hen woont. De Geest van Christus wordt in de Schrift voorgesteld als *een stroom van levend water*, die uit hun innerlijk vloeit⁶. Hij is het, die hen tot volwassen gelovigen maakt, zoals de psalm van vandaag zegt: *U bezoekt de aarde en drenkt de akkers; onuitputtelijke rijkdom gaat van U uit*; met de veelbetekenende toevoeging: *De akkers zijn wit om te oogsten*. De oogst heeft in de Schrift de betekenis van het oordeel aan het einde van de tijd, als het kaf van het koren wordt gescheiden⁷.

Wie in de Bijbel thuis raakt, gaat deze en vele andere beelden gaandeweg verstaan; en komt onder de indruk van de eenheid van dit boek der boeken. Daarom zijn de drie schriftlezingen en het psalmgebed van de zondag zo belangrijk. Steeds opnieuw gaat het hierin over de goede God, die zijn schepselen in vrijheid tot zich roept; want liefde laat zich niet dwingen. Onophoudelijk spreekt Hij tot hen in hun geweten; en blijft Hij hen bij monde van zijn profeten vermanen en een hart onder de riem steken. Uiteindelijk is Hij tot het uiterste gegaan; en heeft Hij in Jezus Christus, God-met-ons⁸, zijn eigen wezen in een mens geopenbaard⁹. Wie hem ziet, ziet de Vader¹⁰.

Wie hem liefheeft, heeft God lief; en redt zo zijn of haar leven van de eeuwige dood¹¹: van een bestaan zonder hem.

De tijd waarin wij nu leven wordt genoemd *de tijd van genade*, waarin allen worden opgeroepen zich af te wenden van wat niet deugt, in eerbied en ontzag voor Hem, die wil dat allen behouden worden¹²; en daarom de dag van het oordeel nog uitstelt. Petrus waarschuwde de kerken: *Het einde van alle dingen is nabij*¹³. Dat dit einde uitblijft, betekent niet dat hij zich vergist, zoals velen beweren¹⁴. Hij, de andere apostelen, de evangelisten en de kerkvaders na hen: zij vergissen zich niet; en waarschuwen: *Er komt een tijd, dat de mensen de gezonde leer niet meer zullen verdragen. Zij zullen zich naar eigen smaak een menigte leraren uitzoeken die hen naar de mond praten*¹⁵. Dezen zijn het, die onkruid tussen het koren zaaien, waardoor de halmen worden verstikt en geen vruchten voortbrengen.

Wie zich laten meevoeren door de geest van de tijd, waarin het eigen ik centraal staat, worden ongevoelig voor de nooit geheel te bevatten gebeurtenissen van menswording en verrijzenis in Jezus, mens met de mensen en God met ons. Zij komen niet tot actieve deelname aan het nieuwe leven, waar Jezus zijn volgelingen deel aan geeft. In naam christen, stellen zij niet hun vertrouwen op hem, die zijn leerlingen voorhoudt: *Zonder mij kan je niets doen*¹⁶. Zij raken niet meer verontrust door zijn aankondiging van zijn wederkomst in macht voor een oordeel, als ieder rekenschap zal moeten afleggen van zijn of haar daden. Zij zien dit niet echt gebeuren, en laten zich door tal van mensen die zich leraren noemen, maar het niet zijn, maar al te gemakkelijk in hun houding bevestigen.

De evangelietekst van vandaag is een maar ál te herkenbare weergave van het gedrag van veel mensen. Daarom spreekt Jezus in gelijkenissen, omdat deze zich veel meer dan gewone waarschuwingen vastzetten in het geheugen. De apostelen hebben dit niet nodig. Zij nemen zijn woorden als waarheid aan; en hebben alles achtergelaten om hem te volgen. Voor de meeste mensen is dit (nog) niet zo, zelfs niet voor veel geregelde kerkgangers. Zij luisteren niet, omdat zij anders evenals de apostelen de weg van onthechting¹⁷ en zelfverloochening¹⁸ zouden moeten gaan. Veel buitenkerkelijken, onkundig van het evangelie, maar met het oprechte verlangen naar een goed en eerlijk leven, zullen hen eens voorgaan in het Rijk van God. Zouden zij het evangelie vernemen van de menswording van God en de vernieuwing van mensenlevens door deelname aan zijn verrijzenis, dan zouden zij zich bekeren, met Jezus hun weg vervolgen, en tot voorbeelden worden voor oppervlakkige gelovigen.

Het zaad wordt door de vogels weggepikt. Zo vergeet het hun, die het evangelie verwerpen zodra zij het horen. Zij zijn vrij toegankelijk voor de duivel, die de boodschap van nieuw leven direct verduistert; en met valse redeneringen onwerkzaam maakt; de vijand, die je overal aan het werk kunt zien, maar wiens bestaan zelfs door kerkmensen met een beroep op 'het huidige inzicht' wordt ontkend. Ook zijn er velen die het

geloof in een liefdevolle God en in Jezus als zijn zoon niet afwijzen; maar in hun hart als iets moois ervaren. Als echter hun omgeving hen belachelijk maakt om hun vermeende naïviteit, of als de familie ertegen gekant is, laten ze het er maar bij: het zaad heeft geen wortel geschoten.

Ook zijn er die het evangelie niet afwijzen, maar twee heren willen dienen: God en de wereld¹⁹. Maar hoe kan iemand de Geest van Christus ontvangen, leven naar Gods bedoeling, en een voorsmaak krijgen van het eeuwige leven, als het hart uitzielt naar mooie kleren, een nieuwe auto en een verre vakantiebestemming; en als hij of zij meer verlangt naar eer van mensen dan van God? Wie zich niet ontledigt om de Geest ruimte te kunnen bieden, zal hem vergeten die de Geest schenkt; en die zich omwille van de mensen geheel heeft gegeven.

Als het zaad in goede aarde is gevallen en sterft, zullen christenen bemerken dat het nieuwe leven met hun verrezen Heer volharding vraagt in het gebed, waar vaak een zekere weerstand tegen bestaat. Liever doe je 1000 andere dingen, dan dit eerste onder de werken, zonder welk niemand tot God kan naderen. Als Hij soms afwezig lijkt en het gebed geen enkele voldoening schenkt, bedenk dan dat hij je moeite ziet; en zich slechts even verborgen houdt om het geloof tot vastheid te brengen: Hij heeft mij lief, Hij draagt mijn leven.

Veel christenen zullen zich in het bovenstaande wel herkennen. Zij gaan naar de kerk om God om hulp te vragen. Hij ziet hun verlangen naar een leven met Hem; en wil keer op keer hun zwakheden vergeven. Hij toont hun dat hun verlangen alleen kan worden vervuld door het geloof in Jezus, God-met-ons, die het in zijn lichaam de volkomen zelfverloochening heeft volbracht²⁰, waartoe geen mens uit zichzelf in staat is. Ter versterking van hun geloof mogen zij hem in de communie ontvangen onder de zichtbare gedaante van *het levende brood, dat uit de hemel is neergedaald*²¹. Hij is het, die hen als korenhalmen doet groeien en vrucht dragen: dertig- zestig- of zelfs honderdvoudig. Tijdens dit leven maken zij de vruchten van de Geest zichtbaar, zoals Paulus ze opsomt: *vrede, geduld, goedheid, trouw, ingetogenheid*²². In het toekomstige leven zullen zij voor eeuwig Gods tegenwoordigheid mogen genieten. *Gezegend wie, door U geroepen, uw woning binnengaat; en uit uw hand ontvangt het goede, verlost van alle kwaad* (psalm van deze zondag).

1) Ez 47,12 2) ps 1,3 3) ps 1,4 4) Joh 12,24 5) Rom 6,4 6) Joh 7,38 7) openb 14,14vv 8) Mt 1,23
9) Joh 1,18 10) Joh 14,9 11) openb 2,11; 20,6-14 12) 1Tim 2,4 13) 1Pe 4,7 14) 2Pe 3,3v 15) 2Tim 4,3
16) Joh 15,4 17) Lc 18,22 18) Mt 16,24 19) Mt 6,24 20) Mt 27,46 21) Joh 6,48 22) Gal 5,22

psalm 65

L U bezoekt de aarde en drenkt de akkers;
onuitputtelijke rijkdom gaat van U uit.

A De beek van God is vol van water*;
het graan* gedijt, U geeft de groei.

L U maakt de akker klaar;
en drenkt haar van omhoog;

*de heilige Geest

*de gelovigen

- A De regen maakt de aarde zacht,
U zegent wat daar groeit.
- L U bekroont het jaar van uw goedheid,
de akkers zijn wit om te oogsten.
- A Zelfs de steppe wordt tot vruchtbaar land,
de heuvels dragen juichend vrucht.
- L De weiden zijn met kuddes gevuld,
de valleien met graan overdekt.
- A Allen tezamen juichen zij;
en zingen vol vreugde hun lied.

gelovenbelevan.nl > psalmen & gebeden

nu is mijn ziel tot rust gekomen (psalm 65)

*Nu is mijn ziel tot rust gekomen, verheugd zing ik U toe.
U riep uw kind bij U te wonen, sindsdien wordt ik niet moe
in woord en daad U te verheffen: zo heb ik U beloofd,
toen U zich boog om mij te redden. O Heer, ik heb geloofd!*

*Gezegend wie, door U geroepen, uw woning binnengaat;
en uit uw hand ontvangt het goede, verlost van alle kwaad.
Gezegend wie uw Woord ontvangen, uw werken zien alom.
Overal wachten, vol verlangen, uw kinderen op uw komst.*

*Uw Geest, een stroom van levend water, brengt vruchtbaarheid op aard.
Dit is de tijd van uw genade, nu wordt de oogst vergaard.
Alom op aarde, in zijn vrede, Gods volk bezingt zijn Heer.
Ja, Hij ziet om naar onze wereld, breng dank en geef Hem eer!*

geloven belevan.nl > al mijn verlangen

* * *

zondag 20 juli 2014

zestiende zondag van de tijd door het jaar

1ste lezing: Wijsh 12,13.16-19

psalm 86 zie beneden

2de lezing: Rom 8,26-27

evangelie: Mt 13,24-43

1. het onkruid Mt 13,24-30.36-43
2. het mosterdzaadje Mt 13,31-32
3. zuurdesem Mt 13,33

Vorige week is in de gelijkenis van de zaaier duidelijk gemaakt hoe de verkondiging van het Rijk van God wordt bemoeilijkt: vogels pikken het zaad weg, een rotsachtige bodem doet de halmen verpieteren en distels verhinderen de groei van het geloof. Ook vandaag wordt in gelijkenissen uitgelegd hoe het Rijk van God in deze wereld door tegenkrachten wordt geschaad. De gelijkenissen zijn waarschuwingen aan christenen, opdat zij zich niet zullen laten ontmoedigen; maar zich met des te meer ijver zullen inzetten voor de voortgang van het evangelie.

1 het onkruid

De dalen tooien zich met koren¹; en: de velden zijn wit om te oogsten². Op deze en vele andere plaatsen in de Schrift wordt het graan gebruikt als beeld van de kinderen van God. Zij belijden het geloof niet alleen met de mond, omdat ze nu eenmaal als christenen zijn opgevoed, maar laten ook de Geest van Christus in hun leven toe; en brengen - als graankorrels in de halmen - de vruchten van de Geest voort: vruchten van liefde en goedheid, waar de vijand van het evangelie een afkeer van heeft omdat zijn domein, beheerst door zelfzucht, ijdelheid en begeerte, erdoor wordt aangetast.

Waar Jezus heerst wordt de zelfzucht - door Paulus *het vlees* genoemd - verlaten. *Het vlees strijdt tegen de Geest³*, houdt de apostel de christenen voor. Zij die leven door de Geest van Christus, behoren als *nieuwe mensen⁴* toe aan hem, die hen heeft ontrokken aan het gezag van de vijand. Wie leven naar het vlees kunnen God echter niet behagen⁵. Zij maken geen deel uit van zijn Rijk. Als zij leden zijn van de kerk, brengen zij hier aanzienlijke schade aan toe. Met de mond belijden zij Christus als koning; maar hun gedrag toont dat zij leven onder de heerschappij van ... ja, hoe vreemd hier tegenwoordig ook tegenaan wordt gekeken: van de duivel en zijn trawanten.

De moderne mens, die alles verwerpt waar geen wetenschappelijk bewijs voor is, beschouwt duivels en engelen als voortbrengsels van bijgelovigheid; en lacht om de gedachte aan de persoonlijke vijand, waar Jezus over spreekt. Toch is zijn werkzaamheid overal zichtbaar. Wie zich aan de zonde, waardoor hij zijn gezag uitoefent, tracht te ontworstelen, zal meteen zijn macht gewaar worden. Wie tracht de begeerte te overwinnen die een mensenleven bederft, moet ervaren dat die opgave te zwaar is. Wie zich ertoe zet de ondeugden te overwinnen en de deugden te gaan beoefenen, moet al gauw toegeven dat het niet wil lukken: de goede wil is er wel, maar de kracht te volbrengen is ontoereikend, ook al zou je duizend levens hebben.

Wie zal mij uitkomst brengen, en mij tot God terugvoeren? vraagt Paulus zich af; om meteen het antwoord te laten volgen: *God zij dank door Jezus Christus onze Heer!⁶* Want God is mens geworden, om de mensen tot zich terug te voeren. De kerk, die dit evangelie in beheer heeft, wordt door de duivel met kracht bestreden door haar leden op alle mogelijke wijzen in verzoeking te brengen. De schade die wordt toegebracht blijkt b.v. uit het schandaal van sexueel misbruik door kerkelijke functionarissen. Vanzelfsprekend baart dit veel opzien in de media. Helaas is dit niet het enige onkruid. De akker, waar de tarwe op moest gedijen, is door de vijand bezaaid met een mengsel van alle denkbare dwalingen, die het geloof aantasten en ondermijnen.

Een voorbeeld. Een veel gehoorde opvatting luidt, dat de evangelist Lucas voorganger zou zijn geweest van een plaatselijke geloofsgemeenschap. Zijn evangelie zou niet op historische gegevens berusten, maar de neerslag zijn van zijn verkondiging aan deze christenen. Hoewel Lucas zelf met nadruk verklaart de juistheid van zijn gegevens nauwgezet te hebben onderzocht⁷, gaat men er toch vaak van uit dat zijn verhaal goeddeels verzonnen is, met de intentie de boodschap meer kracht bij te zetten. Alle

wonderen - van de menswording van Jezus en de vele tekenen die hij verricht heeft, tot aan zijn verrijzenis en hemelvaart - zouden later zijn toegevoegd om de figuur van Jezus meer glans te geven; en de mensen aan te sporen in zijn voetspoor te gaan, goed te doen en de vijand lief te hebben. Jezus wordt hier gereduceerd tot een voorbeeld ter navolging, tot een heilige onder de heiligen.

Zie, hoe door dit onkruid het evangelie wordt verstikt! Laten zij opstaan, die liefhebben wie hen bespotten, belasteren, bestelen en bedriegen. De heiligen die dit waarmaken zullen zich hierop niet beroemen, maar hun geloof belijden in hem die in hen woont en werkt. Er is immers niemand die dat op eigen kracht kan doen: daar is hulp bij nodig, Gods hulp, door het geloof in Jezus, die allen die hem liefhebben en hun onmacht belijden in staat stelt hem te volgen. Zijn wondertekenen doen hun inzien, dat in deze timmermanszoon God in hun midden heeft gewoond, die macht heeft over zijn schepping. Voor allen die in hem geloven bewerkt hij het veel grotere wonder van de vernieuwing van een mensenleven. Het goede zaad van het evangelie echter voert tot wedergeboorte; en tot een nieuw leven naar Gods bedoeling.

Behalve de ontkenning van Jezus als God-met-ons bevat het onkruidmengsel van de vijand ook het zaad van het conservatisme. Hier worden de evangelieën wel gezien als historisch juiste verslagen van de gebeurtenissen in Israël, 2000 jaar geleden. Ook de onveranderlijke leer van de kerk, die op dit evangelie verder bouwt, wordt hier volledig beaamd. De moeilijkheid is echter, dat hiernaast de traditie eveneens voor heilig wordt gehouden; en het onderscheid niet duidelijk is tussen wat blijven moet en wat eventueel veranderen kan, zoals b.v. het celibaat, intercommunie, de vrouw in het ambt en het gebruik van voorbehoedsmiddelen⁸. Een open gesprek over dit soort beleidszaken, waarin de argumenten voor en tegen worden afgewogen - toch een eis van deze tijd - wordt hierdoor bemoeilijkt, waardoor goedwillende mensen van de kerk vervreemden.

Nog andere misvattingen bevat dit vijandelijke zadenmengsel. Daar is de ál te vrome Mariaverering, die de moeder van de kerk als *medeverlosseres* wil benoemen. Daar is de trots van *evangelikalen*, die op zondagmorgen in allerlei zaaltjes bijeenkomen. De Geest, die zij in een sfeer van opwinding menen af te roepen, houdt zich ver van deze plaatsen. Wat verder te denken van christenen die 'shoppen' onder het kerkaanbod; en zo de eenheid ondermijnen. Met deze en vele andere dwalingen tracht de duivel verdeeldheid te zaaien, de groei van de gelovigen te bemoeilijken, en te verhinderen dat de zij goede vruchten voortbrengen, dertig- zestig- of zelfs honderdvoud.

Wat te doen? Tegen al die dwalingen in het geweer komen, en trachten het onkruid uit te trekken? Die strijd zou nog meer kwaad doen: met het onkruid zouden ook veel goede halmen verloren gaan. Een krachtige verkondiging van Jezus, onze broeder en God-met-ons, die mensen van goede wil tot God verheft, zal de goede halmen sterken en doen standhouden tot de oogst. Daarom zegt Jezus: *Laat beide opgroeien tot de*

tijd van de oogst is aangebroken. Dan, op de dag van het oordeel, zal de Heer van de oogst de maaiers (de engelen) opdracht geven het onkruid samen te binden en te verbranden; en het koren op te slaan in zijn schuur. Dan zal blijken wat ieders geloof waard is geweest; en zullen de rechtvaardigen hun loon ontvangen.

2 het mosterdzaadje

Het is een wonder van de natuur: hoe klein een zaadje ook is, het bevat alle nodige gegevens. Als het in de aarde valt en sterft, groeit hieruit de plant of de boom naar het plan van de Schepper, dat in het zaad verborgen aanwezig was. Zo gaat het ook als iemand het evangelie aanneemt en de boodschap tot zich laat doordringen: God is mens geworden, om mensen van goede wil bij God terug te brengen. Het zaaigoed is gevallen in goede aarde: het innerlijk van de mens, die de boodschap met blijdschap aanneemt en door het geloof in Christus tot een nieuwe schepping word, zoals God het vanaf de aanvang heeft bedoeld. Deze *nieuwe mens*⁹ zal door gebed en volharding in geloof opgroeien en tot volwassenheid komen. Hij of zij wordt als een boom, waarin velen een toevlucht vinden.

3 zuurdesem

In vroeger dagen werd bij het bakken van brood gebruik gemaakt van de natuurlijke gistcellen, die overal in de lucht voorkomen. Hierdoor begint een beetje meel, met water gemengd, na enkele dagen vanzelf te gisten. Als dit door vers deeg wordt geroerd, begint ook dit na spontane vermenigvuldiging van de gistcellen langzaam te rijzen. Voor het in de oven gaat, wordt een stukje van dit 'zuurdesem' weggelegd voor de volgende keer. Omdat dit deeg veel langzamer rijst dan de moderne fabrieksgist, bakten de vrouwen bij de overhaaste uittocht uit Egypte ongezuurde koeken (matzes). Deze exodus werd in Israël jaarlijkse op het Paasfeest herdacht door het slachten van het paaslam en het eten van matzes (het *feest van de ongezuurde broden*¹⁰).

Dit ritueel wordt door scrupuleuze reiniging van alle pannen en vaten zorgvuldig voorbereid; want met Pasen, dat een nieuw begin markeert, mag geen spoortje gist meer aanwezig zijn. *Je mag het bloed van mijn slachtoffer niet met iets gezuurds offeren*, zo schrijft de wet van Mozes voor¹¹. Het paaslam verwijst dus naar Christus¹²; en het ongezuurde brood naar hen, die hem als nieuwe mensen toebehoren, in het doopsel gereinigd van alle schuld. *Doe het oude zuurdeeg weg, om vers deeg te worden*, schrijft Paulus aan de christenen te Korinte; *want ook ons paaslam is geslacht: Christus*¹³. En de apostel waarschuwt: *Bedenk dat een weinig zuurdesem het hele deeg zuur maakt!*¹⁴

De gelijkenis van de drie maten meel brengt het verhaal in gedachten, waarin JAHWEH verschijnt aan Abraham. Als deze voor zijn tent zit, staan er opeens drie personen bij hem, die zich laten uitnodigen tot de maaltijd. *Gauw, drie maten fijn meel, en bereid koeken*, zegt hij tot Sarah¹⁵. Terwijl een knecht een kalf bereid, bakt Sarah ongezuur-

de koeken. Het doet denken aan het oud-testamentische offer; en aan de eucharistie, waarin de gelovigen tijdens de offerande zichzelf aan God aanbieden als

ongezuurd brood. De kerk heeft nog lange tijd dit verband met het Oude Testament gehandhaafd, door het gebruik van ongerezen hosties voor te schrijven; *want wij moeten dit feest niet vieren met het oude zuurdeeg, met het bederf van slechtheid en boosheid, maar met het zuivere brood van reinheid en waarheid*¹⁶.

Uit het voorgaande wordt duidelijk dat Jezus' Joodse gehoor direct het verband heeft gelegd tussen zuurdeeg en zonde. Hij waarschuwt hier zijn leerlingen hoe gemakkelijk de zonde - als gist door het deeg - het persoonlijk en kerkelijk leven kan doortrekken. De geschiedenis bevestigt zijn woorden. Is het Rijk van God verdeeld, met strijd en scheuring? Toch is dit is wat de kerk sedert haar ontstaan steeds opnieuw heeft laten zien. De strijd spitste zich aanvankelijk toe op de persoon van Jezus: Wie is hij? Velen hebben gezegd: Hij is God, en niet werkelijk mens met de mensen. Anderen ontkenden weer de menswording van God in Jezus Christus. Deze strijd heeft ernstige verdeeldheid in de kerk, en zelfs kerkscheuringen tot gevolg gehad. De neiging Jezus alleen hoog en verheven te zien heeft geleid tot 'verticaal' denken: God is in de hemel en de mens op de aarde. De beleving wordt gezocht in het ritueel, in het bijzonder van de eucharistie. De tegenpartij zoekt de beleving in dienst aan de wereld, met Jezus als niet meer dan een voorbeeld. Beide partijen berokkenen de kerk van Christus veel schade.

God is mens geworden. Door talloze wonderen heeft Jezus zijn eenheid met de Schepper getoond. Het wonder van zijn opstanding uit de dood houdt de belofte in van nieuw leven voor allen die hem liefhebben: nieuw leven, dat in het doopsel een aanvang neemt, door de Geest die aan christenen is geschonken. Dit is de betekenis van de drie maten fijn meel. Maar de vrouw (de kerk) voegde een stukje zuurdesem toe, tot het gehele deeg met gist doortrokken was.

De betekenis is duidelijk: de verkondiging van het evangelie wordt in de weg gestaan door het eigenzinnige streven van hen die uiteindelijk zichzelf dienen en niet God; van kerkleden die de pracht en praal van de liturgie stellen boven een eenvoudige en bewogen verkondiging; en van vakgeleerden die menen de wijsheid in pacht te hebben, die hen nochtans vreemd blijft. Ook al vormen zij samen een kleine minderheid op het totale aantal gelovigen: door hun invloed binnen de kerk, en door de aandacht die zij krijgen in de media, wordt het werk waartoe Jezus zijn leerlingen roept niet weinig bemoeilijkt. *Ze zijn U totaal vergeten; maar U, mijn God, bent één en al ontferming* (psalm van deze zondag).

1) ps 65,14 2) Joh 4,35 3) Gal 5,17 4) Rom 7,6 5) Rom 8,8 6) Rom 7,25 7) Lc 1,1vv
8) gelovenbelevens.nl > ik geloof deel IV hs 3 9) Ef 4,24 10) ex 12,15 11) ex 23,18 12) Joh 1,29 13) 1Kor 5,7
14) Gal 5,9 15) gen 18,1-8 16) 1Kor 5,8

psalm 86

- L Mijn God, buig U neer en antwoord mij,
ik voel mij ellendig en leeg.
- A Wees mij genadig, en bewaar de ziel van uw geliefde;
red uw kind dat op U vertrouwt.

- L Uit alle volken zullen zij komen,
om U te aanbidden en eer te bewijzen;
A om de naam van de Schepper te bezingen;
want wie zou uw grootheid overtreffen?
L U betoont mij uw liefde, onpeilbaar;
U redt mijn ziel uit het diepe dodenrijk.
A Mensen, in hun trots, staan op tegen mij;
en een woedende menigte zoekt mijn leven.
L Ze zijn U totaal vergeten;
maar U, mijn God, bent één en al ontferming.
A U bent een God van genade,
geduldig, vol van liefde en waarheid.
L Zie mij genadig aan, geef sterkte aan uw dienaar;
en verlos de zoon van uw dienares.
A Maak mij tot een teken ten goede,
dat zij die u haten beschaamt;
omdat U mij terzijde staat en troost.
geloven beleven.nl > *al mijn verlangen*

* * *

zondag 27 juli 2014

(zeventiende zondag van de tijd door het jaar A)

- 1ste lezing: 1 kon 3,5-12
psalm 119 zie beneden
2de lezing: Rom 8,28-30
evangelie: Mt 13,44-52

1. de schat in de akker (Mt 13,44)
2. de kostbare parel (Mt 13,45-46)
3. het sleepnet (Mt 13,47-50)
4. oude en nieuw dingen (Mt 13,51-52)

1 de schat in de akker

De schat in de akker behoort aan de eigenaar van de grond. Ging het om een gewone akker, dan zou de eerlijkheid gebieden de ontdekking aan de eigenaar te melden. Hier gaat het echter om een heel bijzondere akker: het innerlijk van de mens. In beginsel is deze akker weliswaar eigendom van de mens zelf, maar de werkelijkheid is anders. *Niet het goede dat ik wens, maar het kwade dat ik niet wens: dat doe ik*, verzucht Paulus¹. Wie zo spreekt geeft te kennen de zeggenschap over het eigen innerlijk te hebben verloren; en onder de heerschappij van een ander te vallen. *Wie zal mij verlossen?* vraagt de apostel zich af; om er meteen op te laten volgen: *God zij gedankt, door Jezus Christus, onze Heer!*²

Paulus heeft de *schat in de akker* ontdekt: het evangelie van Jezus, de liefdevolle goedheid van God onder ons, die bevrijdt van de zelfzucht, waardoor de boze zijn macht uitoefent. Met een beroep op het kwaad, waar niemand vrij van is, en waardoor de mens zich van God heeft vervreemd, heeft deze heer van het kwaad zich we-

derrechtelijk tot heerser gemaakt over het innerlijk van de mens; en zijn onderdanen een slavenjuk opgelegd. Onmachtig zich van dit juk te bevrijden, zijn de mensen aangewezen op de liefde van God, die genade vóór recht doet gelden. Door hun levenswijze onderworpen aan zonde en dood, biedt het evangelie aan mensen van goede wil de mogelijkheid van een nieuw begin, bevrijd uit de slavernij van de zonde³.

Jezus heeft de duivel zijn macht ontnomen over allen die hun toevlucht bij hem zoeken. Wie in hem geloven en door het doopsel met hem zijn verenigd, geeft hij de macht te leven zoals God hen vanaf de aanvang heeft bedoeld⁴. Als vrije mensen behoort de akker van hun innerlijk hun weer toe. De prijs die de duivel vroeg is betaald met het bloed van Christus: de enige mens op wie het kwaad geen vat heeft, *de eerstgeborene van zijn kerk. Hij schenkt zijn dienaren een opmerkelijke Geest, om te kunnen onderscheiden tussen goed en kwaad* (1^e lezing); *en geeft hun de kracht hiernaar te handelen* (2^e lezing).

Wat zij op eigen kracht niet kunnen, wordt de gelovigen mogelijk gemaakt door het geloof in hem, met wie zij als broers en zusters zijn verbonden. Zij moeten de rug toekeren aan alles wat hen tot zonde zou verleiden, en opnieuw onder de heerschappij van de boze zou brengen. Zoals een baby niet direct kan lopen, zal dit nieuwe leven bij mensen die pas tot geloof gekomen zijn met vallen en opstaan gaan, vertrouwend op de vergeving van de goede God, die hun moeite kent. Hij vraagt van zijn kinderen de *oude mens*⁵ te verlaten en als nieuwe mensen met Christus te leven, ongehinderd door het verlokkelijks waar de wereld achteraan holt. Zij zijn genaderd tot de zin van het bestaan, tot de eeuwige waarheid zelve in de persoon van Jezus Christus. Als zij niet bereid zijn alles achter zich te laten en hem te volgen, kunnen zij zijn leerling niet zijn⁶. Indien zij dus hun *akker* in bezit willen nemen, zullen zij dit alles wegdoen om zich weer eigenaar van hun eigen innerlijk te mogen noemen, geroepen om God te kennen en in hun levens zichtbaar te maken.

2. de kostbare parel

Bij paarden gaat het om geestelijke sieraden, die een mensenleven tooien, en de bezitters aanzien verschaffen onder de gelovigen. Veel filosofen hebben zich ermee bezig gehouden. De wereldliteratuur biedt een omvangrijke verzameling aan werken, in trek bij mensen die niet voldaan zijn met eten en drinken, luxe en vertier, maar naar geestelijk inzicht verlangen. De parelkoopman zou iemand kunnen zijn die doorkneet is in deze wijsheidsliteratuur; en zijn brood verdient met onderricht aan zoekende mensen. Verneemt deze leraar het evangelie, en hecht hij hier geloof aan, dan wordt hij een leerling van de kerk, om ingewijd te worden in het mysterie van menswording en verrijzenis van Jezus Christus. Hij gaat deelnemen aan het nieuwe leven, waar de gelovigen - met Christus verbonden, en levend door zijn Geest - hier en nu al toegang toe hebben⁷. Gaandeweg zal de koopman tot de ontdekking komen, dat alle oude parels uit zijn voorraad overbodig worden door de kostbare parel van het evangelie. Niet alleen zijn alle waarheden die hij tot dusverre had verkondigd, vervat in

hem die de waarheid in persoon is; maar ook stelt deze persoon van Jezus Christus zijn broeders en zusters in staat hiernaar te leven.

De wijsheid bijvoorbeeld, dat de begeerte aan de wortel ligt van de chaos in de wereld; en dat de mens moet zien deze te overwinnen: dit inzicht leidt bij de beoefenaars tot de ervaring dat niemand hiertoe in staat is. Het verlangen is er wel, en de goede wil mag aanwezig zijn, maar de macht te volbrengen ontbreekt ten enenmale. Hiertoe is Jezus gekomen, om allen die hem liefhebben, en hun tekort belijden, tot kinderen van God te maken⁸. Zij hebben geen andere wijsheid meer nodig dan het geloof in hem, die geen voorschriften en geboden onderwijst, maar hun zijn Geest van liefde en wijsheid schenkt, die in alle eenvoud leert te onderscheiden wat goed is om te doen en wat niet; en die hun de zin van het leven doet kennen: de liefde van God, die het eeuwige leven binnenleidt.

De vraag naar de zin van dit vergankelijke bestaan is door een leger van denkers en leraren niet tot een antwoord gebracht. Hetzelfde geldt voor de vraag naar waarheid: is deze betrekkelijk, of is er zoiets als absolute waarheid? De parel uit het evangelie geeft op deze vragen een onverwacht treffend antwoord. "Wat is waarheid?" vragen filosofen zich af. Jezus' antwoord hierop is verrassend: *Ik ben de waarheid*⁹ Het evangelie leert dat mensen naar Jezus zullen luisteren als zij oprecht zijn in hun bedoelingen. De betrekkelijke waarheden van de filosofen gaan voorbij; maar de goedheid van God, in Jezus ten volle zichtbaar: zou daar begin of einde aan kunnen zijn? Wie hier deel aan krijgt: niet door veel studie, maar door het geloof in hem; en vervolgens zichzelf verloochent¹⁰, om als nieuwgeboren¹¹ met hem te leven, bezit de wijsheid van God. Deze gaat alle andere parels te boven. Zij kan niet anders verkregen worden dan door heen te gaan en alles los te laten, teneinde deze schat te kunnen kopen¹². Dat zal niet één twee drie lukken. De oude mens biedt taai verzet; maar voor Gods kinderen, die volharden in geloof en in gebed, is de zege is verzekerd.

3 het sleepnet

Het rijk van de hemel lijkt op In de 7 gelijkenissen van Matteüs wordt geen beeld van de hemel geschetst, maar wel van de verbreiding van dit hemelse Rijk op aarde, tot aan het oordeel op de laatste dag. *Volg mij*, zei Jezus bij het meer van Galilea tot de eerste apostelen: *ik zal jullie tot vissers van mensen maken*¹³. Bij zijn hemelvaart hebben de elf hiertoe de opdracht ontvangen: *Ga, en maak alle volkeren tot mijn leerlingen*¹⁴. Sedertdien hebben zij - en een leger van missionarissen na hen - het evangelie verkondigd van menswording en verrijzenis, en de gave van de Geest aan allen die geloven. Zo ging het woord van de oude profeet in vervulling: *De einden der aarde zullen de redding* (Hebr. Jesjoeach, Jezus) *van onze God zien*¹⁵.

Niet allen die aan de woorden van de apostelen gehoor gaven werden ook daadwerkelijk tot Jezus' volgelingen. Velen zijn tot het christendom overgegaan: niet uit overtuiging maar uit andere overwegingen, b.v. om gemakkelijker een baan te kunnen

krijgen. In het boek van de handelingen der apostelen is al te lezen over een zekere Simon, die gedreven werd door verlangen naar macht¹⁶. Hij werd door Petrus scherp terechtgewezen: *Je hebt part noch deel aan deze leer; want je hart is niet oprecht tegenover God*. Hierop kwam Simon tot inkeer; maar wie in hun zelfzuchtige houding volharden, zullen in het oordeel Jezus' woorden moeten horen: *Ga weg van mij, bedrijvers van ongerechtigheid*¹⁷. Zij zijn de slechte vissen die worden weggeworpen.

Is dit oordeel niet onbarmhartig; en zijn de beelden van vuuroven en tandengeknars uit niet in strijd met de liefde van God? Wie zo spreekt, moet zich het alternatief voor de geest roepen, namelijk een wereld die alsmaar zo doorgaat als nu: een wereld vol van oorlogen en geweld, van armoede en schaamteloze zelfverrijking, van onrecht en onderdrukking, van uitbuiting van de schepping en verregaande verwoesting van de natuur, een wereld vol van misère en verdriet, zonder enig uitzicht op verbetering. In deze wereld, waar het recht van de sterkste geldt, heeft God zijn liefde voor alle mensen tot het uiterste toe getoond. Hij heeft Jezus niet gered uit de handen van kwaadwilligen, die zover gingen, dat zij hem - de openbaring van de goedheid van God - een duivel noemden¹⁸. Wat had Hij meer kunnen doen?¹⁹

Het komende oordeel is onlosmakelijk verbonden met de verkondiging van het evangelie. Wie dit oordeel in twijfel trekken, verruilen een essentiële onderdeel van de geloofsbelijdenis voor hun gedachten over een wereld die geleidelijk naar volmaaktheid zou evolueren. Aanhangers van dit *voortgangsgeloof* sluiten de ogen voor de werkelijkheid; en houden tegen beter weten in vast aan een idee, dat een gezonde verkondiging in de weg staat. Beter is het de mensen te waarschuwen: De tijd van genade, waarin wij nu leven, komt een keer aan een einde. Wil je niet behoren tot de slechte vissen in het sleepnet, bekeer je dan, en geloof het evangelie; want het Rijk van de hemelen is nabij!²⁰

4. oude en nieuwe dingen

*Het oude is voorbij, het nieuwe is al gekomen*²¹. Heeft het oude daarmee afgedaan? Nee, want zonder het oude hoefde niet meer over het nieuwe te worden gesproken. De dag dat het oude en ondeugdelijke voorgoed voorbij zal zijn, laat nog op zich wachten. Door de wet van Mozes wordt het kwaad wel aan banden gelegd, maar niet uitgebannen. De wet, de profeten en de psalmen wijzen vooruit naar de dag dat dit een aanvang zal nemen²²: naar Jezus Christus, die de Schrift komt vervullen. De wet kan niemand tot volmaaktheid brengen; maar wie hem daadwerkelijk toebehoren zijn als nieuwe mensen op weg om dit te verwezenlijken²³, langs de weg van het geloof in hem die de harten van zijn leerlingen tot woning zoekt²⁴. In de z.g. *bergrede*²⁵ gaat Jezus uitvoerig in op de bedoeling van de wet; en hoe het evangelie de vervulling hiervan is.

De wet verbiedt doden met de hand; maar het evangelie spreekt van doden met de mond: *Wie een ander een dwaas noemt zal strafbaar zijn met het vuur van de hel*²⁶;

Waar voor de wet lichamelijk overspel strafbaar is, stelt Jezus een begerige blik al gelijk aan echtbreuk²⁷. De wet, die afkeer van de vijand rechtvaardigt, wordt ver overtroffen door het evangelie, dat leert vijanden lief te hebben en voor hen te bidden²⁸. Theologen die zo hun leerlingen onderrichten, de levensvernieuwing onderwijzen en het begin van eeuwig leven door het geloof in Christus, die de wet vervult, zijn als de huisvader *die uit zijn schat oude en nieuwe dingen tevoorschijn haalt. Heer, maak mij onverdeeld van hart, om U te dienen en niet beschaamd te staan* (ps 119)

1) Rom 7,19 2) Rom 7,24 3) Rom 6,16 4) Joh 1,12 5) Kol 3,9 6) Mt 8,19v 7) Gal 6,15 8) Joh 1,12
9) Joh 14,6; Joh 18,37 10) Mt 16,24 11) Joh 3,3 12) Lc 18,22 13) Mt 4,19 14) Mt 28,19 15) Jes 52,9
16) hand 8, 9-21 17) Lc 13,27 18) Mt 9,34 19) geloven.beleven.nl > ik geloof, III.7 20) Mt 3,2 21) op 21,4v
22) Lc 24,27 23) Ef 4,24 24) Gal 2,20 25) Mt hss 5-8 26) Mt 5,22 27) Mt 5,28 28) Mt 5,44

psalm 119 (71-80)

- L Het is mij goed dat ik verdrukt ben geweest;
zo leerde ik uw wetten begrijpen.
- A De woorden van uw mond zijn mij liever
dan duizenden stukken zilver en goud.
- L Uw handen hebben mij gevormd.
Geef mij verstand om uw geboden te verstaan.
- A Zij verheugen zich in mij, die in eerbied voor U leven;
want uw geboden zijn mijn leidraad.
- L Mijn God, ik weet dat U rechtvaardig handelt;
U bracht mij in verdrukking, en U bleef mij trouw.
- A Uw liefdevolle goedheid is mijn troost,
zoals U het uw dienaar beloofd had.
- L Doe mij leven in uw tedere ontferming,
met als enige vreugde uw wet.
- A Maak die hoogmoedigen te schande;
zij halen mij met leugens neer, die leeft naar uw gebod.
- L Zij zullen tót mij komen, die U eren;
omdat zij uw geboden verstaan.
- A Maak mij onverdeeld van hart, om U te dienen;
en niet beschaamd te staan.

gelovenbeleven.nl > psalmen & gebeden

* * *

zondag 3 augustus 2014

(achttiende zondag van de tijd door het jaar A)

1ste lezing: Jes 55,1-3
psalm 145 zie beneden
2de lezing: Rom 8,35-39
evangelie: Mt 14,13-21

Allen aten tot zij verzadigd waren.

Toen Jezus de stuurloze menigte zag die hem stond op te wachten, was hij diep ge-

roerd. Zij kwamen niet alleen om hun zieken te laten genezen, maar zij voelden aan dat hier iemand was die antwoord had op hun vragen; en uitzicht bood uit de onzekerheid en de kwelling die het leven soms kan betekenen. In de huidige tijd, nu het geloof voor de meesten buiten beeld is geraakt, probeert deze zoekende menigte - tegen een stevige betaling - een antwoord te vinden bij een veelsoortig aanbod van goeroe's en sektes, die inspelen op het ontstane vacuüm op geestelijk gebied.

Als enkele van deze buitenstaanders eens een kerkdienst mee konden maken: wat treffen zij dan aan? Worden zij zo geraakt door wat zij horen en zien, en komen zij zozeer onder de indruk van de gastvrijheid en de onderlinge verbondenheid van de leden, dat zij naar meer verlangen, in de hoop op de plaats van hun bestemming te zijn aangeland? Dit is Jezus' leerlingen overkomen. Onder de indruk van zijn persoon en zijn verkondiging zijn zij in een nieuwe gemeenschap getreden. Petrus, de eerste van de apostelen, verwoordt hun overtuiging: *U hebt woorden van eeuwig leven; tot wie zouden wij anders gaan?*¹

Jezus' bewogenheid met de mensen gaat verder dan de zorg voor het lichaam. Hij verkondigt het koninkrijk van God, waar zoekende mensen rust vinden, en vrede voor hun ziel. Het wonder van de broodvermenigvuldiging heeft tot doel de mensen te doen inzien² dat hij één is met de Vader, en dus de macht bezit: niet alleen tot genezing van het lichaam, dat uiteindelijk zal vergaan, maar om de ziel, het geestelijk innerlijk van de mens, die niet met het lichaam vergaat, gezond te maken. Hoezeer het lichaam ook wordt verzorgd en verwend: het is de mens niet voldoende. Wie al zijn of haar streven hierop richt, blijft tenslotte onverzadigd achter. *Waarom je loon besteden aan wat niet verzadigen kan?* (1^e lezing)

Hoe moeizaam de geestelijke zoektocht ook kan zijn, God zal oprechte zoekers naar waarheid na een tijd van beproeving zeker belonen. Gezegend zijn zij, bij wie de ogen opengaan voor het wonder van Jezus, God in ons midden en de *deur naar het leven*³. Vandaag toont hij zijn macht in een ongehoord handelen, als hij de Vader dankt en het brood blijft breken, tot allen verzadigd zijn. Er blijven zelfs 12 manden over, waarmee de veelgehoorde uitleg wordt gelogenstraft, dat de mensen wel brood hadden meegenomen, maar het voor elkaar verborgen hielden, uit angst het met anderen te moeten delen. Waarom bang zijn voor tekort, als zij zoveel teveel bij zich hadden? Nu zij echter zoveel tekort kwamen dat de leerlingen zich zorgen begonnen te maken, en zij zich wendden tot hun Heer, heeft hij hun verzoek beantwoord op een wijze die aan allen duidelijk moet maken dat hier meer dan een profeet in hun midden is.

Wie de echtheid van dit wonder ontkent, heeft als enige argument "dat het niet kan". Inderdaad is het menselijkerwijs onmogelijk. De conclusie moet dus zijn dat hier méér is dan alleen een mens; en dat zijn oproep meer inhoudt dan het zo vaak gehoorde 'samen delen'. Dat we oog moeten hebben voor de nood van anderen hoeft niemand ons te vertellen. Het probleem is alleen dat de mensen hoogstens mondjes-

maat geven, zonder dat ze er zelf iets van voelen; want het hemd is nu eenmaal nader dan de rok. Niemand heeft het vermogen in zich deze zelfzucht uit te bannen. Daar is meer voor nodig: het evangelie van de menswording van God in Jezus, die zijn volgelingen hieruit verheft. In het wonder van de broodvermenigvuldiging openbaart hij zijn macht over de schepping, opdat zij het veel grotere wonder zullen gaan geloven: hij is gekomen om de mens, de kroon van de schepping, innerlijk te vernieuwen⁴.

Gelovigen belijden: *Ik ben het niet, die leef: Christus is het die in mij woont*⁵. Hij, die in liefde voor alle mensen zijn leven heeft gegeven: hij zal wie hem toebehoren leiden om zichzelf te vergeten en hem te volgen. *Niets kan ons scheiden van de liefde van Christus* (2^e lezing). Geheel het Nieuwe Testament is van deze boodschap doortrokken. Door het gebrek aan bijbelkennis kan de ondermijnende uitleg zich verbreiden van Jezus als niet meer dan een voorbeeld. Zo worden de mensen in hun verlangen naar een nieuw leven terugverwezen naar hun eigen kracht. Jezus houdt echter zijn kerk voor: *Als iemand niet opnieuw geboren wordt, kan hij of zij het Rijk van God niet zien*⁶. Uit hem is de macht zijn volgelingen tot kinderen van God te maken⁷.

Als Jezus geen macht zou hebben over de schepping, zou de evangelist de waarheid geweld aandoen als hij leert: *Alles is door hem geworden; en zonder hem is niets geworden van wat geworden is*⁸. Ten onrechte zou er geschreven staan dat hij *ver boven engelen verheven* is⁹. Paulus zou zich ernstig vergissen door Jezus als Schepper te bezingen: *Het heelal is geschapen door hem en voor hem*¹⁰. Johannes de Doper zou een valse profeet zijn door Jezus aan te wijzen als *het Lam van God, dat de zonde van de wereld wegneemt*; en over hem te verklaren: *Hij was eerder dan ik*¹¹. Jezus zou de woorden niet gesproken hebben, die tot zijn veroordeling hebben geleid: *vóór Abraham was, IK BEN*¹².

Deze teksten vallen op hun plaats, als de menswording van God in Jezus wordt beleeden. De Farizeeën met hun overtrokken liefde voor de traditie, en ook de Sadduceeën met hun ongeloof: zij zijn blind voor wat Matteüs steeds duidelijker in Jezus ziet: de goedheid van God, waarvan gelovige mensen getuigen: Werkelijk, hier kan begin noch einde aan zijn. Als ex belastinginner voor de Romeinse bezetter klinkt hem nog het antwoord in de oren, dat Jezus de Farizeeën gaf toen zij hem verweten aan tafel te gaan met deze collaborateur en zijn vrienden: *Niet de gezonden hebben een dokter nodig, maar de zieken*¹³. Zo is de tollenaar Matteüs tot een geestelijk leven gekomen, waar zijn critici geen deel aan hebben. Vandaag geeft hij een gedetailleerd verslag van de manier waarop Jezus de menigte heeft gevoed.

Op het bericht van de dood van zijn wegbereider Johannes zoekt Jezus de eenzaamheid. De menigte geeft hem echter geen rust. Zie het voor je: hoe hij aan het einde van de dag het brood in zijn handen neemt, God dankt, het brood breekt en het zijn leerlingen geeft om uit te delen. Hij breekt en hij breekt en het verstand kan het niet bevatten: hij blijft het brood breken tot allen verzadigd zijn en overhouden. Wat gaat er door Jezus heen in dit uur? Zoals het brood wordt gebroken, en aan velen uitge-

deeld als voedsel voor het lichaam: zo zal zijn lichaam worden gebroken; en tot geestelijk voedsel worden voor allen die zoeken naar waarheid. Zelfs tot de leerlingen dringt het nog niet ten volle door: hier aan het meer wordt Jezus' macht over de schepping zichtbaar; en wordt duidelijk dat de almachtige en alomtegenwoordige God in een eenvoudig mens onder de menigte verkeert. Hij zal het hun later in herinnering brengen: de paar broodjes waarmee hij duizenden mensen heeft gevoed, en de 12 manden die overbleven; en hen vragen: *Begrijpen jullie het nu nog niet?*¹⁴ Nu, 2000 jaar later, is dat begrip weer diep weggezakt; en wordt het wonder van de menswording van God niet alleen buiten, maar zelfs binnen de kerk door velen openlijk ontkend. Waarheen moet die zoekende menigte nu gaan?

Mensen die op zoek zijn naar de zin van het leven, verlangend naar oprechtheid, waarheid en de vrede die zij uit zichzelf niet kunnen bereiken. Zij komen niet naar de kerk om een juk opgelegd te krijgen zoals ook de Joden van hun rabbi's gewend waren, *die de mensen een zware last oplegden, waar ze zelf geen vinger naar uitstaken*¹⁵. Nee, zij komen om Jezus te ontmoeten, de geneesheer die hun geestelijke nood kent; en in liefde zichzelf voor allen ten einde toe gegeven heeft. Gelukkig zijn zij, die hem in geloof ontvangen, om een nieuwe weg te gaan, door zijn Geest gesterkt en geleid. Zij zullen niet mondjesmaat uit hun overvloed geven; want zij hebben leren bidden: Heer, neem mijn geld, mijn goed, en neem geheel mijn leven. *Aller ogen wachten op U, die hun voedsel geeft te rechter tijd* (psalm van deze zondag).

1) Joh 6,68 2) Joh 14,11 3) Joh 10,7 4) Kol 3,10 5) Gal 2,20 6) Joh 3,3 7) Joh 1,12 8) Joh 1,3
9) Heb 1,6 10) Kol 1,16 11) Joh 1,29; Joh 1,33 12) Joh 8,58 13) Mt 9,12 14) Mc 8,21 15) Mt 23,4

psalm 145

- L Genadig is de HEER, vol van mededogen,
één en al goedheid en vergevingsgezind.
- A God is goed voor ál wat leeft;
uit alles spreekt zijn ontferming.
- L Uw goedheid blijkt uit uw handelen;
al uw heiligen brengen U hulde.
- A Onze God ondersteunt wie dreigen te vallen;
wie gebukt gaan richt Hij weer op.
- L Aller ogen wachten op U,
die hun voedsel geeft te rechter tijd.
- A U opent uw hand in uw goedheid;
en zij worden verzadigd.
- L God is rechtvaardig in ál wat Hij doet;
in goedheid handelt Hij.
- A Hij is hen nabij, die roepen tot Hem;
die Hem aanroepen in vertrouwen.

gelovenbelevens.nl > psalmen & gebeden

* * *

zondag 10 augustus 2014

(negentiende zondag van de tijd door het jaar A)

1ste lezing: 1kon 19,9-13

psalm 85 zie beneden

2de lezing: Rom 9,1-5

evangelie: Mt 14,22-33

Waarom heb je getwijfeld?

Toen Jezus vernam dat Johannes de Doper door Herodes was onthoofd¹, trok hij zich terug om alleen te zijn². Zijn wegbereider³ was dood, de volle zwaarte van zijn missie kwam op hem neer. In de nacht zoekt hij de eenzaamheid om te bidden; want overdag laat de menigte hem geen rust. Tegen de morgen gaat hij over het water om zich bij de apostelen te voegen. Hoelang heeft hij nog de tijd hen te onderrichten? Evenmin als Johannes zullen de overheden hem sparen.

David heeft het in de geest voorzien: *Zij spannen samen tegen JAHWEH en zijn Christus*⁴; en Elia (1^e lezing) heeft het voorvoeld: *Ze hebben het op mijn leven gemunt*. Indien God, die het onrecht in de wereld ziet, zich niet zou weerhouden, dan werden de kwaadwilligen direct als door vuur verteerd. De almachtige God is niet alleen voor hen, maar voor allen zonder uitzondering, door de zonde dodelijk verwond, *als een vernietigende storm*: niemand kan zijn aanwezigheid verdragen, tenzij Hij zich inhoudt; en hen liefdevol beschut. Dit wordt in de Schrift *genade* genoemd. Hij wordt tot *een zachte bries*, waarin Hij door Christus spreekt tot allen die Hem zoeken. Met Jezus' komst op aarde wordt deze genade aangeboden: niet alleen aan het volk Israël, maar aan alle mensen overal ter wereld en in alle tijden. Teneinde hun de ogen te openen voor zijn macht hen te verlossen uit de greep van de zelfzucht en het kwaad dat hieruit voortkomt, heeft hij zijn talrijke wonderen verricht. In het evangelie van deze zondag komt hij over de golven naar zijn leerlingen toe.

Bij deze gang over het water wil ik niet te lang stilstaan. Zou hij, door wie alles geworden is⁵, en die de schepping draagt in zijn hand, zelf aan de wetten van zijn schepping onderworpen zijn? Wie de wonderen ontkent, ontkracht het evangelie van God-met-ons⁶; en houdt een armzalige boodschap over, die geen enkel verband houdt met het onderricht dat hij aan zijn volgelingen en aan heel zijn kerk geeft⁷. *Bekeer je, want het Rijk van de hemel is nabij*⁸, heeft Jezus bij het begin van zijn driejarige rondgang door Israël verkondigd. Heel langzaam dringt het tot de leerlingen door hoe nabij dit Rijk nu is. In het evangelie van vandaag wordt het eens temeer duidelijk: in Jezus is de hemel op aarde neergedaald. Jezus spreekt dit zelf nog niet uit. Voorlopig noemt hij zich *de mensenzoon* en nog niet de Zoon van God. Dit laatste is wel juist, maar het wordt ook snel tot een dogmatische uitspraak. Levend geloof is echter meer dan een dogma; en kan zo worden samengevat: *God is goed en alles wat Hij doet is in liefde gedaan*⁹. Die liefdevolle goedheid is in Jezus ten volle zichtbaar. Geloof in God staat gelijk aan geloof in hem.

De goede God moet met hart en ziel, met alle kracht en heel het verstand worden beleeden en liefgehad¹⁰. De leerlingen hebben alles achtergelaten om hun Geliefde te volgen. Toch hebben velen er aanvankelijk moeite mee aan te nemen dat in deze eenvoudige mens JAHWEH werkelijk in de wereld heeft geleefd¹¹. Zó ongehoord en veelomvattend is de boodschap van de menswording, dat het geloof in Jezus als God met ons, zoals hij met een woord van Jesaja¹² door de engel aan Jozef is aangekondigd¹³, door het verstand niet direct wordt aangenomen.

De wonderen dragen ertoe bij dat dit tot hen doordringt¹⁴, zoals vandaag, nu hij als in een visioen over het water nadert, voor de leerlingen onherkenbaar, zodat zij een geestverschijning menen te zien. Het doet denken aan de verrijzenisverhalen: aan de verschijning aan Maria Magdalena¹⁵, aan de Emmaüsgangers¹⁶, en aan de zeven leerlingen bij het meer¹⁷. Ook zij herkenden Jezus aanvankelijk niet, toen hij na zijn verrijzenis aan hen verscheen. Vandaag vertoont hij zich niet aan hen als mens met de mensen - als *mensenzoon* - maar als meer dan dat, zodat de leerlingen voor hem neervallen met de belijdenis: *U bent de Zoon van God*.

Zie hem staan op enige afstand van de boot: God-met-ons, die allen tot zich roept. Heel de kerk van Christus: allen die hun geloof in hem uitspreken, verlangend in zijn dienst te leven, hoort Petrus vragen: *Zeg dat ik tot u kom*; en Jezus' uitnodiging: *Kom. Kom bij mij als je vermoeid bent en zwaar beladen, en ik zal je rust geven*¹⁸. Al gaan de golven nóg zo hoog, je hoeft geen angst te hebben. Al keren allen zich tegen je, ik zal je dragen. Zelfs al benemen ze je het leven, dan heeft God voor jou een woning in zijn Koninkrijk gereed.

De situatie op het meer is een voorafbeelding van de tijd van de kerk, nu de gelovigen hun Heer niet zien; en hun weg moeten gaan in geloof: de Heer is aanwezig. Het verhaal wijst vooruit naar de tijd dat de leerlingen, met Petrus voorop en alle apostelen na hen uitgaan in een chaotische en bedreigende wereld, waar mensen leven in onwetendheid van het evangelie. Zij houden hun Heer voor ogen, die hen op deze woelige zee uitnodigt: Kom, om hun het koninkrijk van God te verkondigen.

Bij het afscheid van zijn volgelingen bidt Jezus voor hen: *Vader, dit is het eeuwige leven dat zij U kennen, de enige ware God, en hem die U hebt gezonden*¹⁹. Dit geloof van de kerk wordt tot vertrouwelijke omgang met God, als het metterdaad wordt beleefd; want *geloof zonder werken is dood geloof*²⁰. Het werk waartoe God zijn kinderen roept is zichzelf te vergeten²¹; en als nieuwe mensen²² hun weg te gaan, tot heil van de wereld, in vertrouwen op Jezus die in hen woont²³. In het gedrag van Petrus wordt duidelijk dat dit met vallen en opstaan gaat.

Niemand wordt in één klap tot een volmaakte gelovige. Het begin is gegeven in de doop²⁴; maar het vervolg vraagt een leven van inzet en gebed. Evenmin als een mens over het water kan lopen, is hij of zij van nature in staat zichzelf volledig weg te cijferen; en zo de dienst aan God te verrichten. Daar is hulp bij nodig: Gods hulp, zoals

Jezus leert: *Dit is het werk dat God van je vraagt: te geloven in hem die Hij gezonden heeft*²⁵. Deze weg van geloof is de hoofdsom van Jezus' onderricht aan de apostelen en aan heel zijn kerk. De korte wandeling van Petrus over de golven maakt dit aanschouwelijk. In het besef dat de Heer hem niets zal gebieden waar hij niet aan kan voldoen, vraagt hij Jezus hem bij zich te laten komen.

Hoewel de apostel niet kan zwemmen, klimt hij daarop overboord om zijn eerste stappen over de golven te zetten; want *niets is onmogelijk voor wie gelooft*²⁶. Inderdaad. Maar niets is ook zo menselijk als de zorg om lijfsbehoud. Gelukkig zijn zij die leven met God; en als de golven hun te hoog gaan Hem aanroepen: *Heer, red mij!* Zij zullen zijn nabijheid ervaren en Hij zal hen verheffen. Een volgende keer zullen zij minder spoedig tot twijfel vervallen. Zo groeit gaandeweg het vertrouwen, naar het woord van de apostel: Het geloof groeit door te geloven²⁷, waarbij de Bijbel een nooit te onderschatten hulpmiddel is. De goede God zal zijn kinderen geven van het goede: *zo brengt de aarde haar vruchten voort*, die blijven zullen tot voor zijn troon (psalmgebed van deze zondag).

1) Mt 14,3 2) Mt 14,13 3) Mt 3,3 4) ps 2,2 5) Joh 1,3 6) Mt 1,23
 7) gelovenbelevens.nl > *ik geloof*, deel II, hst 7 8) Mt 4,17 9) 1Joh 4,7vv 10) Mc 12,30 11) Ti 2,11 12) Jes 7,14
 13) Mt 1,23 14) Joh 14,11 15) Joh 20,14 16) Lc 24,16 17) Joh 21,4 18) Mt 11,25v 19) Joh 17,3 20) Jak 2,26
 21) Mt 16,24 22) Gal 6,15 23) Gal 2,20 24) Rom 6,4 25) Joh 6,29 26) Mc 11,23 27) Rom 1,17

psalm 85

- L Ik wil luisteren naar mijn God: Hij spreekt van vrede,
 opdat zijn volk niet weer tot dwaling zal vervallen.
 A Zijn redding is nabij voor wie Hem vrezen;
 zijn heerlijkheid zal heel het land vervullen.
 L Dan gaan liefde en waarheid hand in hand,
 rechtvaardigheid en vrede omhelzen elkaar.
 A Waarheid ontspruit aan de aarde;
 en gerechtigheid daalt neer uit de hemel.
 L God zal ons geven van het goede;
 dan brengt de aarde haar vruchten voort.
 A Rechtvaardigheid gaat voor Hem uit,
 als Hij zijn weg gaat op aarde.

gelovenbelevens.nl > *psalmen & gebeden*

* * *

15 augustus 2013

Maria ten hemel opneming (ABC)

1ste lezing: openb 11,19;12,1-10

psalm 45 zie beneden

2de lezing: 1Kor 15,20-26

evangelie: Lc 1,39-56

Van vreugde juicht mijn geest om God mijn Redder

Het is een gedenkwaardig treffen, deze ontmoeting van de moeder van de langverwachte Messias, over wie alle profeten gesproken hebben, en de moeder van de laatste en grootste van de profeten: van Jezus' wegbereider Johannes. Hoewel Elisabeth al in haar zesde maand is, zijn beide vrouwen toch geheel gericht op het prille mensenleven in Maria's schoot. Zo groot is het wat er staat te gebeuren, en zo allesoverheersend: niet alleen voor beide vrouwen, maar voor alle mensen overal ter wereld, dat zelfs Johannes in de vreugde hierover deelt. Al vanaf de dagen van Mozes is geprofeteerd over de komende Redder van de wereld, in wie de schepping een nieuw begin krijgt: over Jezus, door Elisabeth HEER genoemd; en door de engel aan Maria aangekondigd als *de Zoon van God*¹. Daarom is het gepast, dat op dit hoogfeest ter ere van Maria als eerste eer wordt gebracht aan haar zoon, die ook Maria's Heer is.

Toen paus Paulus VI uit ultra-orthodoxe kring het verzoek bereikte zich in te zetten voor het door hen verlangde dogma van Maria als medeverlosseres, wees hij dit af met het argument, dat alle verering van Maria moet verwijzen naar haar zoon. Elisabeth gaat hierin voor, door haar te begroeten als *de moeder van mijn Heer*. Sedertdien is de eretitel van Maria *moeder van God*. In de vijfde eeuw trachtte een zekere Nestorius, bisschop van Constantinopel, haar deze titel te ontzeggen, met als argument dat God geen moeder kan hebben. Toen een priester dit openlijk vanaf de kansel verkondigde, trokken de christenen van die stad spontaan de straat op, luid scanderend: *Theotokos! Theotokos!* (moeder van God). Een enthousiasme om jaloers op te worden!

Wel brengt deze volksdevotie het gevaar van overdrijving met zich mee, waarbij alle aandacht naar Maria gaat, en de schijn van aanbidding kan krijgen. Niets zou haar meer verdriet doen, die geëerd wordt om de nederigheid waarmee zij haar roeping heeft verstaan. Allen die om haar voorspraak vragen, zouden in de eerste plaats moeten bidden dat zij zich in dezelfde geest als Maria zullen openstellen, om Jezus te mogen ontvangen. Een nederig hart ja; hij niet afwijzen; maar hoe kan hij wonen bij een mens, die eierzucht en eigenbelang niet heeft afgezworen? Heer, neem mijn hart, mijn verstand, vervul geheel mijn leven!

Wie Maria gepaste eer wil bewijzen, moet doordrongen zijn van het nooit geheel te bevatten mysterie van de menswording van God in haar lichaam, waar sedert de verbanning van Adam en Eva uit het paradijs naar vooruit is gezien. Heel de Schrift gaat uiteindelijk nergens anders over dan over deze hemelschokkende gebeurtenis: de komst van een Redder, die de mensen weer bij God terug zal brengen. De mens, delend in de zelfzucht die de wereld beheerst, kan zichzelf hier niet van verlossen. Ieder

die van goede wil is zal dit moeten beamen. Wee degene die denkt op eigen kracht het paradijs te kunnen heroveren. Wie in dit streven blijft volharden, raakt gevangen in de leugen van 'het goddelijke in de mens'; en zal ook anderen meeslepen op deze heilloze weg.

Voor mensen die zichzelf rechtvaardig noemen blijft de toegang tot het paradijs gesloten. Wie echter hun onmacht belijden en de goede God in gebed om hulp vragen, komen in zijn genade; en gaan de weg van het heil verstaan: de redding die Jezus Christus heeft bewerkt. In hem heeft God zijn liefdevolle goedheid ten volle zichtbaar gemaakt; en zo aan mensen van goede wil een blik in de hemel geschonken. Wie Jezus, de hemelse mens, liefhebben en volgen, zijn in de geest het Rijk van God al binnengegaan. Gaandeweg zal de Heer van Maria in hun harten woning maken; en hen door zijn Geest geleiden tot in het eeuwige leven.

Welke vrouw zou zichzelf waardig durven noemen de moeder te worden van de Messias, die door de profeet was voorzien als *Immanuël*, als God-met-ons?² Maria is hiertoe uitverkoren, om een menselijk lichaam te geven aan hem, met wiens komst het laatste tijdperk in de geschiedenis is aangebroken. Door haar is hij, wiens naam is IK BEN, en die vóór alle tijd in God was, als mens van vlees en bloed verschenen. De goede God heeft haar voor de zonde behoed, om hem te kunnen ontvangen, *die te zuiver van ogen is om het kwaad te zien*³. Als een nieuwe Eva staat zij aan het begin van het nieuwe volk van God: van allen die Jezus toebehoren. Niemand droeg hem zozeer in 't hart als zij. Daarom eert de kerk haar als eerste van de gelovigen. De Schrift duidt dit godsvolk aan als *bruid van Christus*. Zou het beter tot christenen doordringen, hoe verlangend de bruidegom uitziend naar zijn bruid⁴, dan zouden zij hem vol ijver in woorden en daden tegemoet leven; en zijn licht in de wereld doen schijnen, met Maria als eerste van de heiligen als hun voorbeeld en voorspreekster. De psalm van vandaag spreekt over haar als over een koningin: *Uw schoonheid wekt de liefde van de koning*.

Niet alleen over Maria spreekt de psalm, maar over alle gelovigen, die tezamen de bruid van Christus vormen. In de eerste lezing wordt Maria gezien als bekleed met de zon: met Christus, *het licht van de wereld*⁵; met onder haar de maan, de kerk op aarde: allen die de heerlijkheid van de Heer weerspiegelen; en met een kroon van 12 sterren: de apostelen, die het Rijk van God zijn binnengegaan. Allen samen zingen zij voor God het *magnificat*, dat in de hemel voor eeuwig zal klinken: *Mijn hart bezingt de Heer, van vreugde juicht mijn geest om God, mijn Redder*.

Tussen dit voorbijgaande bestaan in een vergankelijk lichaam en het visioen van de hemel, dat iedere rechtgeaarde gelovige koestert, ligt het onbekende en angstaanjagende van de dood van het lichaam; en dan? Voor Maria, als geen ander met haar zoon verbonden, werd de angst verdreven door haar zoon, die de dood heeft overwonnen en leeft bij God. Ook voor christenen, die in verlangen naar hem het aardse niet achten om hem te kunnen ontvangen en door zijn Geest te leven: ook voor hen is de dood niet afschrikwekkend meer⁷. Veeleer verlangen zij te sterven, om bij hun Heer te kunnen zijn. Om alle onzekerheid bij Gods kinderen weg te nemen, heeft de

Geest van God Maria tot voorbeeld gemaakt van het leven na de dood. Zoals Jezus voor ogen van zijn leerlingen in zijn lichaam is opgestegen naar de hemel, zo leert de kerk dat ook Maria als eerste van de gelovigen met lichaam en ziel in de hemel is opgenomen. Gedurende een bezinningsproces van vele eeuwen is hierover in de kerk overeenstemming gegroeid. Al heel lang werd de lichamelijke ten hemel opneming van Maria op allerlei plaatsen gevierd, totdat met de afkondiging van dit leerstuk dit feest voor heel de kerk is voorgeschreven. Zo werkt de Geest van God; en zo onder-richt Hij zijn kinderen. Want hetgeen aan Maria aanschouwelijk wordt gemaakt, geldt als belofte voor al Gods kinderen: *een stoffelijk lichaam zal vergaan, een geestelijk lichaam zal verrijzen*⁸. Als uiteindelijk geheel het aantal van de gelovigen de hemel is binnengegaan, zullen zij als van elkaar onderscheiden personen - zoals zij ook op aarde hebben geleefd - elk in hun eigen geestelijk lichaam de liefdevolle goede God voor eeuwig mogen danken en eren. In deze hemelse liturgie neemt Maria de eerste plaats in.

1) Lc 1,35 2) Jes 7,14 3) Hab 1,13 4) Mt 25,6 5) Joh 8,12 6) 2Kor 3,18 7) 1Kor 15,55 8) 1Kor 15,44

psalm 45

- L Luister, mijn dochter, en hoor wat ik zeg:
vergeet je volk en je ouderlijk huis.
- A Dan zal de koning je schoonheid begeren;
Hij is je gebieder, buig je voor Hem neer.
- L Dan komen de rijken met geschenken aan;
en zoeken aanzienlijken je gunst.
- A Eén en al pracht en in kostbaar gewaad
komt de koningsdochter naar binnen.
- L Daar wordt zij tot de koning geleid,
vergezeld van al haar vriendinnen.
- A In opperste vreugde gaan zij binnen;
en betreden het paleis van de koning.
- L Je zonen zullen tot vorsten zijn, over heel de aarde;
elk geslacht opnieuw doe Ik je naam gedenken.
- A Alle volkeren zullen je zalig prijzen,
tot in de eeuwen der eeuwen. Amen.

(gelovenbeleven.nl > ochtend- en avondgebed)

* * *

zondag 17 augustus 201

(twintigste zondag door het jaar A)

1ste lezing: Jes 56,1.6-7

psalm 67 zie beneden

2de lezing: Rom 11,13-15.29-32

evangelie: Mt 15,21-28

Vrouw, je hebt een groot geloof!

Jesaja (1^e lezing) spreekt van de komst van Gods *heil*, letterlijk van zijn *Jesjoeach* (*Jezus*, hetgeen *redder* betekent). Hiertoe heeft God zijn volk naar het beloofde land geleid, om in hun midden zijn Messias geboren te doen worden. Deze zal Gods gerechtigheid openbaren, n.l. de rechtvaardiging door het geloof, zonder onderscheid¹. Wie Jezus liefheeft en in hem gelooft, toont hiermee oog te hebben voor wat goed is en waar; en hieraan te hechten. Zoekende mensen, met de hoop in hun hart op een uitweg uit hun moeilijkheden, vinden in hem de vervulling van hun verlangen. Het geloof in de goedheid van God, die voor mensen van goede wil in Jezus ten volle zichtbaar is², maakt hen in zijn ogen tot goede mensen. Zij staan open voor het evangelie van vergeving van schuld, en van een nieuw begin met een schone lei.

Alle eeuwen door heeft Israël het geloof bezongen: *Breng dank aan God, want Hij is goed; zijn liefdevolle goedheid is tot in eeuwigheid*³. Nu is in Jezus de liefde en goedheid van God op aarde verschenen om allen te redden: niet alleen uit Israël, maar uit heel de wereld. De profeet heeft het lang tevoren voorgezegd: *De einden der aarde zullen Gods redding zien*⁴. Het tragische feit doet zich echter voor, dat velen uit de Joden hun Redder niet hebben erkend. *De zijnen hebben hem niet aangenomen*⁵. Paulus (2^e lezing), de apostel van de heidenen, acht zijn ambt des te hoger, omdat hij hoopt zijn eigen volk tot na-ijver te prikkelen en tot inzicht te brengen, als zij zien hoe mensen uit andere volken gezegend worden door het geloof in de Messias; en zich tot de God van Israël bekeren⁶. Vandaag wordt hun een heidense vrouw tot voorbeeld gesteld.

Ook de leerlingen nemen aanstoot aan haar geroep, wat zij bij een Joodse vrouw niet zo gauw gedaan zouden hebben. Zó diep zit het verbod uit de wet op de omgang met de heidense volken, dat zij niet de betrekkelijkheid hiervan beseffen. Het voorschrift geldt slechts tot de vastgestelde tijd, teneinde Israël te vrijwaren van afgodendienst, tot de komst van de Messias. Deze roept allen tot zich, naar het woord van God: *Mijn huis zal worden genoemd een huis van gebed voor alle volken* (1^e lezing). Jezus' reactie op de ergernis van zijn volgelingen lijkt hun gelijk te geven: *Ik ben alleen gezonden tot de verloren schapen van het huis Israël*. Inderdaad is hij gedurende zijn driejarige rondgang door het land nauwelijks buiten de grenzen gekomen. Als later enige Grieken, onder de indruk van zijn optreden, proberen Jezus naar hun land te halen, laat hij weten, doelend op het offer van zijn leven: *Als de graankorrel niet in de aarde valt en sterft, blijft hij alleen; maar als hij sterft brengt hij veel vrucht voort*⁷. Zijn woorden wijzen vooruit naar de menigte van gelovigen uit alle volkeren,

die na zijn dood en verrijzenis als vrucht van de verkondiging van de apostelen op de stam van Israël zullen worden geënt, om samen met de Joodse Christenen de ene kerk van Christus te vormen. Velen uit het jodendom waren echter van mening dat het noodzakelijk was tot het volk Israël te behoren en de wet van Mozes stipt na te leven.

Jezus' komst betekende een definitieve breuk met deze gedachte. Paulus zal het later uitvoerig toelichten: Door de wet wordt niemand rechtvaardig voor God; maar wel door het geloof in Jezus, *de afstraling van zijn grootheid en het evenbeeld van zijn wezen*⁸. De verhalen over de houding van zijn volksgenoten zijn opgeschreven als een waarschuwing⁹: zoals het Israël verging, zo zal het de kerk vergaan¹⁰. Veel van haar leden bezoeken af en toe de vieringen, zij staan op bij het credo en nemen deel aan het misoffer; maar hun hart is er niet onverdeeld bij. Zij beseffen niet de ontzagwekkende betekenis van de liturgie. Zij gaan voorbij aan Jezus' aansporing te blijven bidden¹¹, verwaarlozen het persoonlijke gebed¹² en kijken vreemd aan tegen de vermaning *geen ongelijk span met ongelovigen* te vormen¹³.

Bewust levende christenen mogen zich verheugen in de Geest, die zich aan hen mededeelt naarmate zij Hem de ruimte bieden. Zij willen niets liever dan dit geloof, waardoor hun leven zich van dag tot dag vernieuwt, met anderen delen. Zij zoeken hun gezelschap onder hen die een voorbeeld nemen aan de heiligen, die Jezus met hart en ziel hebben liefgehad; en alles hebben losgelaten om hem te mogen ontmoeten. Zij verheugen zich, elke keer als een mens het geloof aanneemt, aan de macht van de boze wordt onttrokken en zich voegt bij het leger van hen die op weg zijn naar het Rijk van God. Zij verheugen zich, omdat zo dit Rijk naderbij komt. Deze nieuwe gelovigen moeten goed begeleid worden, omdat zij aanvankelijk soms roomser zijn dan de paus. Daarbij beleven zij vaak veel sterker dan geboren christenen het geluk dat hun ten deel is gevallen: *Het oude is voorbij, het nieuwe is al gekomen*¹⁴.

Vandaag wordt de kerk ter beschaming een heidense vrouw voorgehouden. De leerlingen willen haar wegsturen; maar Jezus ziet haar geloof. Om dit te tonen, geeft hij een op 't eerste gehoor kwetsend antwoord: Het brood voor de kinderen van Israël moet niet aan de honden worden gegeven. Menigeen zou zich beledigd hebben afgewend. Zo niet deze vrouw. Zonder het te beseffen heeft zij in Jezus de goedheid van de Schepper gezien; en direct haar vertrouwen in hem gesteld. Dit is het ware geloof. Zij kent het credo niet; maar geeft, op de proef gesteld, een onnavolgbare belijdenis: *De honden eten toch ook de kruimels, die van de tafel van hun meester vallen?* In andere woorden: Ook het geringste dat van u komt, is mij liever dan al het andere. Dit antwoord getuigt van een diep doorvoeld vertrouwen in Jezus: Van hem kan alleen goeds komen, hij wil mij niet beledigen.

Gelukkig zijn zij die dit ongeëvenaarde geloof delen. Het is voor iedereen van een allesoverheersend belang: het gaat immers over leven en dood! Voor wie Jezus lief-

heeft, wordt de deur naar het leven geopend¹⁶. Wie hem verwerpt, mag zichzelf mischien geruststellen met de gedachte: Dood is dood; maar zal eens beschaamd bemerken hoezeer hij of zij aan de waarheid voorbij is gegaan. Gelukkig zijn zij die verlangend uitzien naar een wereld zonder ziekte en dood, zonder verdriet en pijn; een wereld waar de liefde van Christus heerst in de harten, en zelfs de herinnering is verdwenen aan oorlog en geweld, bedrog, ijdelheid en onderdrukking. Gezegend zijn zij, die dit geloof vooropstellen! Zij mogen vandaag Jezus' woorden vernemen: *Je verlangen wordt ingewilligd*. God, wees ons genadig en zegen ons. *Toon ons het licht van uw aanwezigheid* (psalm van deze zondag).

1) Rom 3,22 2) Joh 1,18 3) ps 136 4) Jes 52,10 5) Joh 1,11 6) Rom 9,1vv 7) Joh 12,24 8) Heb 1,3 9) 1Kor 10,11 10) gelovenbelevens.nl > ik geloof, IV.5.1 11) Lc 18,1 12) ik geloof, VI.4 13) 2Kor 6,14 15) 2 Kor 5,17 16) Joh 10,7

psalm 67

L God, wees ons genadig en zegen ons.
 A Toon ons het licht van uw aanwezigheid.
 L Maak uw redding bekend, allerwege op aarde.
 A Laat de wereld uw wegen verstaan.
 L Laat de wereld U eren, o God.
 A Laat ál wat leeft U danken en eren.
 L Laat de mensen verheugd zijn en zingen van vreugde.
 A U leidt hen, U oordeelt de wereld rechtvaardig.
 L Laat de wereld U eren, o God.
 A Laat ál wat leeft U danken en eren.
 L De aarde brengt haar vruchten voort: onze God, Hij zegent ons.
 A Laat heel de aarde eerbied voor U krijgen.

gelovenbelevens.nl > psalmen & gebeden

* * *

zondag 24 augustus 2014

(21ste zondag door het jaar A)

1ste lezing: Jes 22,19-23
 psalm 138 zie beneden
 2de lezing: Rom 11,33-36
 evangelie: Mt 16,13-20

Maar jij: wie zeg jij dat ik ben?

Als er één tekst is die in het geheugen verankerd moet liggen, is het wel deze: *U bent de Christus, de zoon van de levende God*. Het uitzonderlijke feitenrelaas van Matteüs is dermate vertrouwenwekkend, dat deze woorden direct worden aangenomen als iets nieuws, iets ongehoords, als een openbaring van God. En dat is het ook. Elke verkondiging van het geloof, die de kerk van Christus waardig is, moet deze belijdenis van Petrus als basis hebben, als begin en eindpunt, gedragen door de verwondering om het nooit geheel te bevatten mysterie: God is in Jezus mens geworden. Wat kan deze hemelschokkende gebeurtenis anders betekenen, dan dat Jezus, de langver-

wachte messias, aan de mensen gelijk geworden, allen die hem liefhebben bij de Vader terug zal brengen?

*Kom vanavond met verhalen, hoe de oorlog is verdwenen;
en herhaal het honderd malen: alle malen zal ik wenen¹.*

Wie deelt dit verlangen niet; en wie gelooft er nog in de vervulling hiervan? Menselijkerwijs gesproken is er geen uitkomst; maar Petrus wijst hem aan, die het geweld in de mensen breekt; en zijn volgelingen deel geeft aan het Rijk van de hemel. Allen die Jezus daadwerkelijk toebehoren, zichzelf vergeten en zijn Geest de ruimte geven, hebben *hun zwaarden tot ploegijzers* gemaakt, om als christussen² te leven, gezalfd door zijn Geest. Zij verheugen zich bovenmate, met de hoop in het hart eens zijn woorden te mogen vernemen: *Kom binnen in het koninkrijk van mijn Vader*³.

David, koning en profeet, in wiens nageslacht de Christus is geboren⁴, bezingt hem in alle psalmen; en kondigt hem vandaag aan als *de verheven Heer, die let op de geringen; maar van hoogmoedigen zich verre houdt*⁵. Duizend jaar later is Petrus de spreekbuis van de geringen, in de wereld niet in tel, maar door God geliefd. Aan allen die in Jezus Gods antwoord zien op hun verlangen en hun roep om hulp, toont Hij in de geest zijn goedheid, die begin noch einde kan hebben. Zonder het te weten staan Jezus' volgelingen van het eerste uur oog in oog met het eeuwige leven, dat de kerk elke zondag viert; en dat de gelovigen koesteren in hun hart als een *parel van grote waarde*⁶. Jezus prijst hen gelukkig: *Niet vlees en bloed hebben jullie dit geopenbaard, maar mijn Vader die in de hemel is.*

Wie kan ooit de omvang van het evangelie geheel bevatten? De hoog verheven Heer: Hij komt zijn kerk in Christus onzegbaar nabij! De gelovigen verheugen zich, want het ongehoorde geschiedt. De almachtige, alomtegenwoordige God kent hen en ziet hun verlangen. Hij buigt zich tot hen neer en spreekt tot zijn kinderen van Persoon tot persoon! Ondanks al hun fouten en gebreken acht Hij hen waardig bij Hem binnen te komen en hun het geheimenis te doen verstaan, dat vandaag aan Petrus, als eerste van de kerk, is geopenbaard: God heeft in ons midden verkeerd, Hij wil de mensen bij zich hebben, *om hun de onpeilbare rijkdom van zijn wijsheid en kennis te openbaren* (2e lezing).

Wie bij zichzelf te rade gaan, zien voornamelijk redenen waarom Hij hen niét bij zich zou willen hebben. Dat zou een mooie hemel worden! Maar Hij houdt van allen. Dat is wat christenen geloven. Waar zij zich bij de mensen voor schamen, kunnen zij voor God niet verborgen houden. Hij richt hen in liefde op, omdat Hij het geloof ziet in zijn goedheid; en de onmacht Hem daadwerkelijk te volgen. Dit geloof is alles wat zijn kinderen Hem kunnen bieden; en het is Hem voldoende. Vandaag wordt hun méér nog aangezegd dan het verdwijnen van oorlog. Boven alle denken en dromen vervult Hij hun verlangen; want zijn goedheid wordt het deel van wie Hem liefhebben. Zo geeft Hij aan allen die Jezus toebehoren een nieuw begin. In het voetspoor van Petrus gaan zij op weg om dit nieuwe en eeuwige leven zichtbaar te maken.

De gelovigen van het eerste uur⁷ vormen na de neerdaling van de Geest op de pinksterdag te Jeruzalem het begin van de kerk van Christus. Petrus is hun eerste bisschop, en de eerste in een lange reeks pausen. Zijn nieuwe naam betekent *rots*; want: *Op deze rots zal ik mijn kerk bouwen; en de poorten van de hel zullen haar niet overweldigen*. Het kwaad heeft geen vat op hen die Jezus daadwerkelijk toebehoren, zichzelf vergetend hun kruis opnemen⁸ en zijn weg gaan. Hijzelf is het, die als een herder zijn gelovigen hoedt⁹; en voor hen uit gaat naar hun eeuwige bestemming.

Zoals de zon de maan verlicht, die in zichzelf geen licht heeft, zo zal de Geest van Christus de leden van zijn kerk innerlijk verlichten. Terecht is het woord kerk vrouwelijk; want mannen zowel als vrouwen vormen samen de bruid van Christus¹⁰. Tijdens de reformatie, toen het onbepaalde pauselijke gezag werd betwist, stonden de reformatoren de mening voor dat met dit woord rots niet de persoon, maar het geloof van Petrus wordt bedoeld. Inderdaad is het geloof in Christus de grondslag van zijn kerk; en is de macht van de paus begrensd. Zijn woord is niet altijd wet; en zijn persoonlijke mening kan worden weersproken.

Tijdens het debat over de pauselijke onfeilbaarheid deed John Henry Newman¹¹, de grootste theoloog van de negentiende eeuw, die was overgegaan van de protestantse naar de katholieke kerk, de gevleugelde uitspraak: *Eerst het geweten, dan de paus*. Newman zag het geweten als een directe aanwijzing dat God tot al zijn schepselen persoonlijk spreekt. Zijn uitspraak werd hem echter door velen niet in dank afgenomen. Aan het einde van zijn leven werd hij evenwel tot kardinaal benoemd; en onlangs is hij zalig verklaard. Toch is het spreken van de paus van wezenlijk belang voor de eenheid van het geloof en de kerk. Indien hij niet namens zichzelf spreekt, maar uit hoofde van zijn functie en na ruggespraak met zijn bisschoppen, kunnen de leden zijn woorden niet zomaar naast zich neerleggen. Zo draagt de bisschop van Rome als opvolger van Petrus *de sleutels van de hemelen*, met Jezus zelf als toegangspoort¹². In zijn woorden: *Niemand komt tot de Vader tenzij door mij*¹³.

De onfeilbaarheid wordt vaak verkeerd begrepen. Petrus was geen onfeilbaar mens. Al te zeer op het aardse bedacht, werd hij door Jezus terechtgewezen¹⁴. Ook de pausen na hem waren zeker niet volmaakt - en soms helaas verre van dat. Als echter alle bisschoppen - na langdurig gebed en overleg met hun achterban - over een punt van geloof tot overeenstemming zijn gekomen, dan mag worden aangenomen dat de Geest van Christus dit heeft bewerkt; en dat de paus als hoofd van de kerk namens Hem dit punt afkondigt. Ook is het veelvuldig voorgekomen dat een bepaalde opvatting, door één of meer theologen naar voren gebracht, op deze wijze na zorgvuldig onderzoek werd verworpen. In het evangelie van vandaag geeft Jezus dit aan met zijn uitspraak over binden en ontbinden.

Dit binden en ontbinden heeft in het bijzonder betrekking op de vergeving van zonden. Op het kruis schenkt Jezus vergeving aan de rover, met hem gekruisigd, die vol berouw om zijn gebed vraagt. *Vandaag nog zul je bij mij zijn in het paradijs*, ant-

woordt Jezus¹⁵. Dit woord is een hart onder de riem voor hen die rondlopen met een zwaar belast geweten. Petrus ontvangt vandaag als plaatsvervanger van Christus, het ware hoofd van de kerk¹⁶, de macht deze schuldvergeving uit te spreken; en zo allen die gebukt gaan onder schuldbesef als gelovige mensen een toekomst te geven. Deze bediening is in de dagelijkse praktijk aan de priesters opgedragen.

In eerste instantie is het voldoende als de mensen elkaar om vergeving vragen. Dit is niet altijd mogelijk: de betrokkenen zijn onbereikbaar; of het misdrijf was zo ernstig, dat de dader geen rust vindt. In dat geval kan de priester namens God vergeving schenken; of - indien hij niet overtuigd is van de oprechtheid van het berouw - dit weigeren. Helaas is deze biecht later dwingend voorgeschreven, zelfs aan kinderen; en werd er op de duur de spot mee werd gedreven: Ik zei maar dat ik uit de suikerpot had gesnoept. Dit heeft ertoe geleid dat dit sacrament zo goed als in onbruik is geraakt: een ware ramp voor de kerk.

De apostelen zijn diep onder de indruk van wat Jezus hun leert. Zij voelen zich begenadigd te mogen delen in de openbaring van Godswege, dat zij in Jezus zijn Zoon in hun midden hebben: God-met-ons¹⁷. En zij voorvoelen de verantwoordelijkheid, die zij als toekomstige leiding van de kerk van Christus op hun schouders zullen krijgen.. Zolang Jezus door het land trekt, mogen zij hier niet over spreken. Het volk moet hem volgen om wie hij is: de onschuld in persoon, liefdevol en goed, één en al mededogen. Wie hierdoor wordt getroffen, hem lief krijgt en hem volgt, getuigt hiermee van het geloof dat God van zijn kinderen vraagt. Gelukkig zijn allen, die dit geloof in hun hart koesteren als een kostbare parel¹⁸. Zij gaan op weg gaan om alles los te laten en hem alleen te dienen: Jezus, de zoon van de levende God, *de deur naar het leven. Hoog en verheven is de HEER; naar kleinen en geringen ziet Hij om.*

1) Leo Vroman 2) christus betekent gezalfde 3) Mt 25,34 4) Mt 1,1 5) ps 138 6) Mt 13,46 7) Mc 15,41
8) Mt 16,24 9) Joh 10,11 10) Mt 25,1 11) Zie gelovenbelevens.nl . de ogen van de ziel 12) Joh 10,7
13) Joh 14,6 14) Mt 16,23 15) Lc 23,43 16) Ef 1,10 17) Mt 1,23 18) Mt 13,45

psalm 138

- L Mijn God, ik wil U danken met heel mijn hart,
in de gemeenschap van de heiligen zingen voor U.
- A Ik buig mij neer in uw heilige woning,
om U te danken voor uw goedheid en uw trouw.
- L U hebt, omwille van uw naam, uw belofte heerlijk vervuld.
- A Ik had nog niet geroepen, of U antwoordde mij;
U hebt mij versterkt met kracht in mijn ziel.
- L Hoog en verheven is de HEER; naar kleinen en geringen ziet Hij om.
- A Hij houdt zich ver van hen, die zichzelf in de hoogte steken.
- L Temidden van moeite en benauwdheid zult U mijn ziel in leven houden.
- A U heft uw hand tegen mijn belagers;
uit de woede van mijn vijanden redt U mij.
- L Mijn God zal mij altijd blijven beschermen;
zijn rechterhand zal mij uitkomst brengen.

A Uw liefdevolle goedheid is eeuwig;
 laat het werk van uw handen niet varen.
 gelovenbelevens.nl > psalmen & gebeden

* * *

zondag 31 augustus

(22ste zondag door het jaar A)

1ste lezing: Jer 20,7-9
 psalm 63 zie beneden
 2de lezing: Rom 12,1-2
 evangelie: Mt 16,21-27

Wie mij wil volgen, moet zichzelf verloochenen.

Er laait een vuur op in mijn hart, het brandt in mijn gebeente. Ik doe alle moeite het in bedwang te houden; maar het lukt me niet. (1^e lezing) De profeet Jeremia werd door zijn tijdgenoten verworpen, omdat hij - na talloze vergeefse oproepen tot bekeering - uiteindelijk namens JAHWEH de overgave van Jeruzalem aan de koning van Babel aankondigde¹. Zij sloegen de goede raad in de wind; en maakten de profeet - getuige zijn klacht - het leven schier ondragelijk. Zijn profetie werd echter vervuld; en het volk werd in ballingschap naar Babel afgevoerd, vanwaar, precies zoals hij had voorgezegd, na 70 jaar een rest naar Jeruzalem terugkeerde² om de stad te herstellen en de tempel te herbouwen³.

Bij het latere jodendom stond Jeremia hoog in aanzien. Velen dachten aanvankelijk zelfs dat de komende Messias niemand anders was dan hij⁴. Zij vergisten zich. Evenals hun volksgenoten honderden jaren eerder van de profeet hadden geëist dat hij de bevrijding van Jeruzalem zou aankondigen, om zo de bevolking een hart onder de riem te steken, zo verwachtten zij nu dat de Messias hen zou verlossen van het juk van de Romeinse bezetter. Hadden zij lering getrokken uit de geschiedenis, dan hadden zij begrepen dat God niet handelt naar de aardse verlangens van zijn volk, die hun wel kortstondig voordeel brengen, maar tegelijkertijd van Hem vervreemden.

De behandeling die Jeremia en de overige profeten⁵ in het verleden te verduren hadden gekregen, had de schriftgeleerden tot het inzicht kunnen brengen dat de Messias door de onbekeerlijkheid van de mensen wellicht hetzelfde lot beschoren zou zijn. Zij hadden zich de waarschuwing van de profeet Hosea kunnen aantrekken, dat JAHWEH niet vraagt om de vele brandoffers die zij volgens voorschrift brachten⁶, maar dat Hij het hart van de offeraar aanziet⁷: of daar schuldbesef leeft⁸; en of hij zich onverdeeld *als een offer aan God wil wijden* (2^e lezing). Hij ziet wie verlangen: niet naar eer en aanzien, maar naar een wereld zonder strijd⁹, waarin allen eensgezind de God van Israël liefhebben en dienen; en in ongestoorde vrede samenwonen. De mensen die hunkeren naar deze vrede: zij zijn het voor wie God zijn Zoon in de wereld heeft gezonden, om hen bijeen te brengen, niet alleen uit Israël maar uit geheel de wereld.

*Dan zal er één kudde zijn, met één herder*¹⁰.

Als Jezus door Israël trekt, begint hij zijn schapen te verzamelen. Naar het oordeel van de leiding van de Joodse kerk zijn dit veelal onwetende mensen zonder aanzien; en zij uiten hun ergernis hierover: *Verloekt is die schare, die de wet niet onderhoudt!*¹¹ Er zijn prostituees¹² onder, collaborateurs¹³, en ook heidenen¹³, met wie de omgang voor Joodse mensen verboden was. Zij volgen hem om de liefde en waarheid die zij in hem zien, waar zij in hun hart naar verlangen. Jezus wijst zijn critici terecht: *niet de gezonden hebben een dokter nodig, maar de zieken*. Zullen zij naar hem luisteren? Vanaf het begin bereidt hij zijn leerlingen erop voor dat de religieuze overheid hen zal vervolgen. *Gelukkig ben je, als je om mij wordt bespot en vervolgd en gelasterd. Wees blij en verheug je, want groot is je loon in de hemel. Zo hebben zij ook de profeten vervolgd die vóór jullie leefden*¹⁴.

De mensen verwonderen zich over Jezus' optreden¹⁵. Zijn boodschap draagt het karakter van iets geheel nieuws, iets ongehoords: geen streven naar bezit, maar *zalig de armen*¹⁶; *niet heersen, maar dienen*¹⁷; niet met gelijke munt terugbetalen, maar *je vijanden liefhebben*¹⁸ en hun *de andere wang toekeren*¹⁹; niet op eigen kracht vertrouwen, maar: *van U is de kracht*; niet: proberen je last kwijt te raken, maar: *Wie mij wil volgen moet zichzelf verloochenen en zijn of haar kruis opnemen*.

Jezelf verloochenen?? Dit druist in tegen de menselijke natuur, waarin het eigen ego o, zo belangrijk is²⁰. Anderen helpen? Zeker; maar zelf daarvoor inleveren? Nee. Het hemd is nu eenmaal nader dan de rok. De zelfzucht van de *oude mens*²¹ zit diep ingebakken. Niemand die zich daaraan kan ontworstelen, tenzij ... inderdaad: tenzij door Christus, met wie christenen door het geloof zijn verbonden. Wat hun van nature te zwaar valt, wordt mogelijk door het geloof in hem, die de levens van zijn volgelingen vernieuwt. Zijn leerlingen hoefden er niet aan te twijfelen hem toe te behoren, die de macht van het kwaad heeft verbroken; en de weg naar de hemel geopend heeft. *Als eerstelingen onder de schepselen*²² krijgen zij deel aan het nieuwe leven met hem.

Dit woord eerstelingen verwijst naar het joodse Paasfeest, waarin de Messias wordt voorafgebeeld als eerste van de nieuwe graanoogst²³; en naar Pinksteren, ook wel het *Feest van de eerstelingen* genoemd²⁴: van allen die Jezus toebehoren. Het is een onzegbaar groot voorrecht tot dit aantal te worden gerekend. Alle psalmen en profeten van het oude verbond wijzen vooruit naar dit nieuwe volk van God. *Over uw redding juicht mijn hart*²⁵, zingt David. Zou deze vreugde niet wat meer bezongen mogen worden? Maar ach, veel koorleden, die hierin voor moeten gaan, komen niet voor de vieringen, maar alleen als het hun beurt is om te zingen.

Wie mij wil volgen moet zichzelf verloochenen. Gelovigen moeten bereid zijn alles los te laten wat een leven met de opgestane Heer in de weg staat. Veel christenen willen twee heren dienen; maar dat kan niet²⁶. Wie Jezus werkelijk liefheeft wil niets liever dan in zijn nabijheid leven; en alle tijd, geld en goed aan hem toewijden. Dat betekent een leven van onthechting. Stap voor stap en met oneindig geduld - want de

liefde laat zich niet dwingen - leert hij zijn broeders en zusters wat niet echt nodig is; en wat zij zouden moeten loslaten om hem te leren kennen. Dit is een weg van genade die het hart beroert, als zij zich realiseren dat de almachtige en hoog verheven God in eigen Persoon tot hen spreekt. Deze weg van onthechting kent zijn gevaren. Wie te hard wil lopen, en de ascese te snel tracht door te voeren, maakt deze tot doel op zich; en zal zich hier zelfs innerlijk op gaan beroemen. Wie zich niet laat leiden door de Geest van Christus, en hier in gebed niet voortdurend om vraagt, zal ondanks alle inspanning juist verder van huis raken.

Allen die zich actief aan God willen toewijden *als een levende, heilige offergave die Hij kan aanvaarden* (1^e lezing) mogen zich verheugen. Hij ziet het hart aan: wie Hem liefhebben, en ernaar verlangen Hem steeds beter te leren kennen. Hij ziet het wie uitzien naar een betere wereld, waar liefde heerst en vrede. Hij vervult hun verlangen langs de weg van het geloof in Jezus: nu nog temidden van een vergankelijke wereld, vol van onrust, oorlog, lijden en verdriet²⁷; maar eens in de heerlijkheid van zijn Rijk. *God, U bent mijn God, ik zoek naar U; innerlijk brand ik van verlangen* (psalm van deze zondag)

1) Jer 22,24vv 2) Jer 25,11v 3) 2kron 36,23 4) Mt 16,14 5) Mt 23,29v 6) Hos 6,6 7) Mt 9,13 8) ps 51,18
9) Jes 11,6 10) Joh 10,16 11) Joh 7,49 12) Lc 7,6vv 13) Mt 9,10vv 14) Mt 5,11v 15) Lc 4,32 16) Lc 6,20
17) Joh 13,12vv 18) Mt 5,43 19) Mt 5,39 20) Rom 8,7 21) Ef 4,22 22) Jak 1,18 23) Lev 23,10
24) Lev 23,16 25) ps 13,6 26) Mt 6,24 27) Joh 16,33

psalm 63

- L God, U bent mijn God, ik zoek naar U;
innerlijk brand ik van verlangen.
- A Met heel mijn wezen zag ik naar U uit,
in een dor en dorstig land zonder water.
- L Toen zag ik U in uw heiligdom,
in uw eeuwige grootheid en macht.
- A Uw liefde is beter dan dit leven;
van uw goedheid wil ik getuigen.
- L Mijn leven lang zal ik U danken en eren, en volharden in gebed.
- A Met heerlijk voedsel verzadigt U mij,
een ongekende vreugde zing ik uit.
- L Als ik neerlig zijn mijn gedachten bij U;
en ik richt mij op U in doorwaakte nachten.
- A U bent mij altijd tot helper geweest;
onder uw vleugels voel ik mij gelukkig.
- L Mijn God, ik hecht mij aan U;
uw rechterhand houdt mij staande.
- A Zij houden geen stand, die mijn ondergang zoeken:
zij dalen in de diepte neer.
- L De koning verheugt zich in God; zijn volgelingen prijzen zich gelukkig.
- A Verdwenen is elke leugenmond, voorgoed tot zwijgen gebracht.

geloovenbelevens.nl > psalmen & gebeden

* * *

zondag 7 september

(23ste zondag door het jaar A)

1ste lezing: Ez 33,7-9

psalm 95 zie beneden

2de lezing: Rom 13,8-10

evangelie: Mt 18,15-20

Als één van je broers of zusters gezondigd heeft

De discipline die hier wordt voorgeschreven is in de kerk van de 21ste eeuw ver te zoeken. Toch is deze praktijk van persoonlijke terechtwijzing - zo nodig zelfs door de gehele geloofsgemeenschap - van eminent belang voor de betrokkene zelf, voor de onderlinge eenheid waar een sterke aantrekking van uitgaat, en voor het aanzien van de kerk van Christus, die geroepen is tot zijn werk in de wereld. Een buurman die zich afvroeg wat ik toch in de kerk zocht, vertelde over een christelijke makelaar die hem een huis had verkocht, dat tal van gebreken bleek te vertonen. Elke zondag zit hij vooraan in de kerk, voegde hij er bitter aan toe.

Ik stel me voor, dat iemand uit die kerkgemeenschap op die makelaar was afgestapt en om opheldering had gevraagd. Hij zou er vreemd van hebben opgekeken: Waar bemoeit u zich mee? Maar toch: misschien was er na enige uitleg een lichtje gaan branden, zeker als twee mensen van aanzien in de parochie met hem waren gaan praten¹. Het lidmaatschap van een kerk is niet vrijblijvend.

Een geloofsgemeenschap is méér dan een plaats om af en toe op zondag naar toe te gaan. De plaatselijke kerk is de zichtbare werkelijkheid van Christus die in ons midden woont, met de kerk als zijn lichaam, de kerkgangers als zijn ledematen en hijzelf als het hoofd. De gelovigen, als ledematen van het lichaam, hebben elk naar hun eigen gaven hun taak in deze gemeenschap. Allen delen in de opdracht het geloof in hun Heer zichtbaar en verstaanbaar te maken. "Vertel me nou eens in enkele woorden wat dat geloof eigenlijk inhoudt?" vroeg een vriend mij eens. Op mijn antwoord: "*God is mens geworden om de mensen tot God te verheffen*", was zijn reactie: "Tja, als dat waar zou zijn dat zou alles anders maken! Maar ik geloof dat niet". En waarom geloofde hij dat niet? Omdat hij in zijn jeugd zoveel nare ervaringen had opgedaan met het geloof en de kerk van zijn ouders. Of gebruikte hij dit als een excuus om zich hier verder niet mee bezig te houden? Want hij voelde toch wel heel goed aan waar het in de kerk over behoort te gaan.

Zo spreekt de Heer van de kerk: *Zie Ik maak alle dingen nieuw*². Dit nieuwe leven mag toch wel met hart en ziel worden nagestreefd? De evangelietekst brengt het nadrukkelijk onder de aandacht: daar hoort geen gesjoemel ten eigen bate bij. Het gaat om de eenheid van de kerk, gedragen door het geloof van haar leden, die elk hun eigen verantwoordelijkheid hebben in de roeping het evangelie van menswording en verrijzenis gestalte te geven. De apostel zegt het zo: *Met Christus ben ik gestorven, en toch leef ik; want ik ben het niet die leef, maar Christus die in mij woont*. Hoe meer

dit voor alle gelovigen geldt, des te sterker zal de liefde voor Christus in de geloofs-gemeenschap zichtbaar worden en in de vieringen worden ervaren, met als bekroning de communie, waarin de deelnemers in brood en wijn hem op direct zichtbare wijze ontvangen.

Christus in mij en in jou: die herkenning geeft gemeenschap. In een wereld van elk voor zich, met een ontstellende eenzaamheid onder de mensen, is geen krachtiger getuigenis denkbaar³. Zonder deze gemeenschap krijgen de sociale activiteiten van de kerk soms het karakter van zelfrechtvaardiging; en kan het ritueel van de vieringen de plaats innemen van een levend geloof. De wierookwolken, opstijgend als beeld van de gezamenlijke gebeden, worden tot een uiterlijk plechtstatig vertoon, waar niemand de betekenis meer van kent⁴. Jezus waarschuwt hier nadrukkelijk voor: *Ik ken jullie daden. Je hebt de naam dat je leeft, maar je bent dood. Wordt wakker. Herstel wat je rest aan leven en dreigt te sterven*⁵.

De schandalen in de kerk zijn een ramp: niet alleen voor de slachtoffers, maar ook voor al die mensen, die een antwoord trachten te vinden voor het gevoel van leegte in hun bestaan. Waar moeten zij heen? Het is jammer dat deze dingen zo lang zijn verzwegen. Openheid is een eis van deze tijd. De kerk zou bij uitstek het instituut moeten zijn waar dit wordt beoefend. Wat heeft zij te verbergen, die geroepen is de waarheid van Christus te verbreiden? Het ontbreekt echter aan een podium tot gedachtevorming, waarop ieder op gepaste wijze zijn of haar mening kan geven; en waar de kerkelijke overheid de gevolgde lijn en de genomen beslissingen kan toelichten; want gebrek aan openheid inzake misstanden wekt evenveel verzet als die misstanden zelf. Beter is het begrip te wekken voor het feit dat ook in de kerk verkeerde elementen kunnen binnensluipen. De geschiedenis van Israël is hier een duidelijke voorafbeelding van.

Zie ik het gebeuren dat - zoals Jezus leert - leden van een parochie namens de voorgangers anderen tot de orde roepen, die niet naar het evangelie leven? Helaas niet. Dit soort maatregelen komt pas in zicht, als er een algemeen gedeeld gevoel heerst van urgentie, van verantwoordelijkheid voor de omgeving. Voorwaarde hiervoor is een bewust en praktiserend geloof van haar leden, en een dagelijkse gebedspraktijk. De Heer, die de harten van zijn leerlingen verenigt en hun van ijver vervult, zal hen helpen hun gezamenlijke roeping waar te maken.

Eenheid en orde, zuiverheid en openheid bepalen het aanzien van de kerk. Geen van de gelovigen kan zich onttrekken aan de verantwoordelijkheid hiervoor, zoals staat geschreven bij de profeet Ezechiël (eerste lezing): *Heb je de overtreder gewaarschuwd, en komt hij niet tot inkeer, dan sterft hij in zijn eigen schuld; maar jij hebt je leven gered*. En bij Lucas: *Heeft je broeder gezondigd: geef hem een berisping; heeft hij spijt: vergeef het hem*⁶. Zo bewerken de leden van de kerk vergeving in de hemel, zo versterken zij de onderlinge eenheid, en bevorderen zij het werk van hun

Heer in een wereld in nood. Laat onze gezamenlijke gebeden hiervoor opstijgen tot voor Gods troon! *Laten wij knielen om Hem te aanbidden; en ons buigen voor God die ons geschapen heeft* (psalm van deze zondag).

1) spr 12,16 2) openb 21,5 3) Joh 17,21 4) openb 8,3v 5) openb 3,2v 6) Lc 17,3

psalm 95

- L Laten wij juichen voor God, de rots van onze redding;
en vóór Hem verschijnen, om Hem te danken en te eren.
- A Groot is de HEER, onze God en onze Koning;
heel de schepping wordt door Hem gedragen.
- L Laten wij knielen om Hem te aanbidden;
en ons buigen voor God die ons geschapen heeft.
- A Hij is onze God, wij zijn het volk dat Hij voedt,
de schapen van zijn kudde, door zijn vaste hand geleid.
- L Als je vandaag zijn stem verstaat:
wees dan niet halsstarrig, als destijds in de woestijn.
- A Daar stelden zij Mij op de proef,
hoewel zij mijn werken zagen.
- L Veertig jaar heb Ik hen verdragen,
maar zij blijven dwalen;
zij willen mijn wegen niet kennen.
- A Toen heb Ik gesproken in mijn toorn*: *buiten Gods genade
zij zullen in mijn rust niet binnengaan.
gelovenbeleven.nl > psalmen & gebeden

* * *

vredesweek tekst I

gebedsdienst:

gelovenbeleven > ochtend- en avondgebed

gelovenbeleven > *liedbundel* > nrs 22, 55, 73, 87, 139 145, 157, 158

gelovenbeleven > *leerboek voor christenen* > hoofdstuk 6

zondag 1ste lezing: Jes 57,15-19
psalm 122 zie beneden
2de lezing: Jak 3,13-18
evangelie: Mt 5,1-12

Zalig zij die vrede brengen; zij zullen kinderen van God genoemd worden.

Van school herinner ik me het woord *godsdiensoorlogen*: een wonderlijk woord, want voor ieders gevoel zijn godsdienst en geweld tegenstrijdige zaken. Vanwaar dan die oorlogen? Het antwoord ligt voor de hand. Niet God, maar de mens veroorzaakt dit onheil. Moet je daarom God maar liever vergeten, en alle godsdienst laten varen, omdat er toch maar oorlog van komt? Maar hoe kan iemand, die de goede God heeft leren kennen en Hem liefheeft, Hem verlaten? Je zou de rug toekeren aan de Schep- per, die de mensen juist heeft gemaakt om hen in zijn liefde en goedheid te doen de- len - en niet om onderling slaags te raken.

Christenen zien de vraag naar vrede beantwoord als ze opzien naar het kruis, waar hij, die de vrede zelf was, op religieuze gronden is gedood. Ze zien Jezus, die het ultieme onrecht in liefde heeft ondergaan, teneinde volgelingen de weg te wijzen in deze gewelddadige wereld. Zij horen hem spreken tot Pilatus, de Romeinse rechter aan wie zijn eigen Joodse geloofsgenoten hem hadden overgeleverd: *Zou mijn koningschap van deze wereld zijn, dan hadden mijn dienaren er wel voor gestreden dat ik niet werd uitgeleverd. Mijn koninkrijk is evenwel niet van hier*¹. En zij horen zijn woorden tot zijn leerlingen: *Vrede laat ik jullie na, mijn vrede geef ik jullie: niet zoals de wereld die biedt*². De godsdienstige leiders van die dagen richtten hun aandacht echter op hun positie in deze wereld; en hadden geen oog voor hem, in wie JAHWEH, die ze zeiden te aanbidden, zich aan hen openbaarde. Deze houding leidt tot oppervlakkig geloof en geloofsafval; of - waar de godsdienst wordt ingeruild door wetten en regels - tot fanatisme. Niet alleen bij het jodendom, maar ook bij christendom en islam heeft dit tot zoveel ellende geleid, dat mensen hierin voedsel denken te vinden voor hun ontkenning van het bestaan van God. Iedereen - ook de stelligste godloochenaar - is er immers van doordrongen dat God, als Hij zou bestaan, een goede God moet zijn, die geen oorlog, geweld en terrorisme wil.

De aanslag op de Twin Towers te New York riep in de hele wereld een algehele ontzetting op. Nooit meer vergeet ik het beeld van een zwart vlekje dat zich over het televisiescherm bewoog, om zich in één van de torens te boren. De gevolgen zijn niet te beschrijven. Het lijden van de getroffenen is als het ware iets heiligs, waar woorden alleen afbreuk aan doen. Hoe zou een land als de Verenigde Staten, dat door velen - en zeker door moslims - wordt beschouwd als een christelijke natie, hierop moeten reageren? Voor christenen past hier alleen rouw, diepe rouw. Rouw over de slachtoffers en hun nabestaanden; en over een wereld waarin zo'n monsterlijke daad kan geschieden. De reactie was echter geheel anders. De president van het land, die behoorde tot de grote bevolkingsgroep van de *evangelicals*, sprak vastberaden van *war on terrorism*; en zijn achterban van fundamentalistische christenen stond als één man achter hem.

Zou een eerste reactie van inkeer en rouw voor de slachtoffers van de aanslag door de wereld als een zwakheid zijn gezien? Zeker wel door velen, die gewend zijn aan *oog om oog, tand om tand*³. Toch zou deze houding - als een woordenloze verkondiging in de Geest van Christus - in heel de wereld diepe indruk maken, niet in de laatste plaatst op gematigde moslims. Deze laatsten zouden iets hebben herkend van hun gevoel waar hun godsdienst voor behoort te staan. Wellicht was het dan onder hen tot een meer algemene veroordeling van deze misdaad gekomen; en was de tegenstelling tussen christenen en moslims verzacht. Zo werkt de Geest van Christus. De geschiedenis heeft helaas een ander verloop gehad. De 'war on terrorism' - het probate middel om dit soort religieus fanatisme aan te wakkeren - heeft in de afgelopen jaren een menigte aan slachtoffers geëist. Zo wordt godsdienst oorzaak van strijd.

Het model voor deze strijd is terug te vinden in het evangelieverhaal. De hogepriester en zijn aanhangers bekleedden een machtspositie die door Jezus werd bedreigd. De Farizeeën beoefenden een schijnvroomheid van strikte handhaving van de traditie. Voor beide groepen was Jezus een aanstoot: voor de religieuze overheid, omdat een menigte hem volgde, waardoor hun positie werd ondermijnd; en voor de conservatieve Farizeeën, omdat hij liefde en mededogen stelde boven naleving van de letter van de wet. Zij verweten hem de sabbath te ontheiligen door op die dag een man met een verminkte hand te genezen⁴. Ook de schriftgeleerden verwierpen hem, omdat zijn leer zo drastisch afweek van wat zij onderwezen. Deze theologen plozen de Schrift uit; maar verwierpen met klem elke aanwijzing dat de beloofde Messias, die de Schrift kwam vervullen, hier in de persoon van Jezus voor hen stond. Ook zij voelden zich bedreigd; want de menigte volgde hem omdat hij sprak met gezag, en heel anders dan zij van hun rabbi's gewend waren. Ook de Sadduceeën (de liberale vleugel van de joodse kerk) sloot zich aan bij het front dat zich tegen Jezus vormde. Uiteindelijk heeft dit alles ertoe geleid, dat een volkomen onschuldige door de Joodse raad bijna unaniem veroordeeld werd.

Dit verhaal is door de evangelisten opgetekend als een waarschuwing voor alle gelovigen: zoals het toen ging, zo zal het zich door alle tijden heen en op alle plaatsen herhalen. De geschiedenis van de reformatie kan als voorbeeld dienen. In die tijd woonden vele bisschoppen, aartsbisschoppen en kardinalen niet in hun diocees om hun kudde te leiden, maar leefden zij in luxe in Rome. Hadden zij als dienaars en herders onder hun gelovigen verkeerd, om hen voor te gaan in een christelijke levenswijze, dan hadden de reformatoren niet zo'n grote aanhang verworven. En hadden de machthebbers in het Vaticaan de tekenen van de tijd verstaan, in plaats van machts-handhaving na te streven en strikte gehoorzaamheid te eisen: hadden zij oog en oor gehad voor de noodzaak tot hervorming, dan was de eenheid van de kerk van Christus bewaard gebleven. De werkelijkheid was helaas anders; en het optreden van de reformatoren heeft geleid tot langdurige strijd en zeer veel bloedvergieten.

Strijd in de kerk, vechten in naam van het geloof, doden in de naam van God: Jezus' volgelingen die hem naar waarheid dienen zien het aan met pijn in het hart. Hoe moeten mensen die buiten staan, verlangend naar vrede, en naar een basis zoekt voor hun bestaan: hoe moeten zij de weg van het geloof in Christus vinden, als christenen zijn vrede niet voorleven? Van wie moeten zij leren om hun zwaarden tot ploegijzers om te smeden, als de kerk hiertoe niet uitnodigt? Gezegend is het naamloze leger van gelovigen, die in hun leven en werken, in hun spreken en in hun zwijgen de Geest van vrede zichtbaar en verstaanbaar maken, nederig en zachtmoedig. Zij vormen de spil van zijn Kerk. Zonder hen zou deze wereld van elk voor zich er nog heel wat slechter hebben uitgezien. Worden zij vernederd en achtergesteld, dan verdragen zij het, met Christus voor ogen. Staande voor zijn rechter Pilatus heeft hij verklaard: *Mijn koninkrijk is niet van hier*¹. Zoals hij door de wereld is verworpen, zal ook zijn volgelingen

gen lijden noch verdrukking bespaard blijven. Hoewel zij alle vredesinitiatieven van harte steunen, weten zij in hun hart, dat zolang deze wereld duurt oorlog en geweld eerder toe- dan af zullen nemen⁵. Zij worden *kinderen van God* genoemd; want zij dragen de vrede in 't hart die de wereld niet kan bieden⁶: de vrede van Christus, die de wereld heeft overwonnen⁷.

1) Joh 18,36 2) Joh 14,27 3) Mt 5,38 4) Lc 6,6vv 5) Mt 24,6vv 6)gelovenbelevens.nl > *persoonlijk* gebed > nrs 19 en 29 7) Joh 16,33

* * *

vredesweek tekst II

gebedsdienst:

gelovenbelevens > ochtend- en avondgebed

gelovenbelevens > *liedbundel* > nrs 22, 55, 73, 87, 139 145, 157, 158

gelovenbelevens > *leerboek voor christenen* > hoofdstuk 6

zondag 1ste lezing: Jes 57,15-19
 psalm 122 zie beneden
 2de lezing: Jak 3,13-18
 evangelie: Mt 5,1-12

Zalig zij die vrede brengen; zij zullen kinderen van God genoemd worden.

"Godsdienst kan leiden tot grote misdadigheid", zo schreef Lucretius ongeveer 200 voor Christus al. Deze Romeinse dichter doelt hier op de mensenoffers die aan de goden werden gebracht teneinde hen aan het begin van een veldslag gunstig te stemmen. Deze verschrikking heeft vooral bekendheid gekregen door de godsdienstpraktijk van de Maya's in Zuid-Amerika, waarbij dagelijks een levend mensenhart aan de goden moest worden geofferd. Je staat hier in het aangezicht van de duivel. Maar ook bij de monotheïstische godsdiensten jodendom, christendom en islam is het niet moeilijk om een lange lijst van gruwelen op te stellen: grote en kleine misdaden, die veelal met een direct beroep op God, Jahweh of Allah zijn begaan; en het einde van die opsomming is niet in zicht. Is God dan geen God van vrede?

De onrechtmatige verdrijving van de Palestijnen van hun huis en haard is gebeurd met een beroep op de Joodse Bijbel. Het geweld dat hierop is gevolgd heeft de instemming van het streng religieuze volksdeel van Israël, en van z.g. *evangelische christenen* wereldwijd. En hoe moeten we begrip hebben voor de moordpartijen op onschuldige mensen door fundamentalistische moslims? Aan christenen kleven nog steeds de wandaden tijdens de kruistochten begaan. Ook de gevechten tussen Protestant en Katholieken in Noord Ierland staan nog vers in het geheugen. Het is dus wel te begrijpen dat de mensen verzuchten: "Godsdienst geeft alleen maar narijheid". Maar - om me verder tot het christendom te bepalen - als christen heb je ook een andere lijst in je hoofd: van een leger gelovigen, die in hun zelfverloochening iets van de vrede van Christus hebben laten zien. Voor hen was (en is) de wereld vaak één grote ballingschap, een kerker en een kwelling. Zij zijn met de wereld begaan, de

nood in de wereld laat hun geen rust, zij zoeken en zwoegen om de wil van hun Heer ten uitvoer te brengen, zij werden (en worden) veracht en verlaten, vernederd en bespot; maar zij blijven volharden, met Jezus gekruisigd voor ogen. Hem hebben zij lief; en zij kennen geen groter verdriet dan dat zijn naam wordt beklad door mensen die zich zijn volgelingen noemen, maar het niet zijn. Temidden van alle verdrukking wordt zijn vrede, die het verstand te boven gaat, hun deel.

Het is beter als een zogenaamde ongelovige in de wereld te staan - want wie zal dit ongeloof beoordelen? - dan te behoren tot hen die Christus door hun optreden in een kwaad daglicht stellen en hem opnieuw aan het kruis brengen. Als zij iets goeds doen moet iedereen 't direct weten, maar hun kwade intentie houden zij onder een schijn van vroomheid verborgen; en zij denken hun wandaden met een beroep op de bijbel te kunnen rechtvaardigen. Zij zijn belust op macht en op eer van mensen. De vrede die zij zeggen voor te staan blijft verre van hen. Als door hun optreden de kerk in de media zo'n belabberd beeld krijgt, hoe moeten zoekende mensen dan de weg naar de kerk vinden? Als die zoekers het evangelie onder ogen krijgen, zullen zij zien dat het in Jezus' dagen niet anders was. De Farizeeën met hun uiterlijke vroomheid vielen door de mand toen zij Jezus, de goedheid van Jahweh in hun midden, een bedrieger noemden. En de hogepriesters en schriftgeleerden, die aan de godsdienst hun status ontleenden en ervan leefden, zochten in hun hart niet de God die zij zeiden te dienen; maar hebben het Voorwerp van hun godsdienst aan het kruis gebracht.

Zoals het was in de jaren 30 - 33, zo is het nu. Jezus heeft ervoor gewaarschuwd dat het bedrog dat de kerk binnensluipt gelijk is op gist in het deeg: het deeg raakt er geheel van doortrokken. Maar ook al betreft dit vaak de mensen die aan de weg timmeren; en zo het beeld bepalen: toch zou het een grote vergissing zijn de kerk om deze reden te mijden. Beter is het Jezus' voorbeeld te volgen. Hij is zijn geloofsgemeenschap tot aan het bittere einde trouw gebleven. Tot op het kruis heeft hij de vrede zichtbaar gemaakt, die God geeft aan wie hem liefhebben.

De kerk is de plaats waar de sacramenten worden bediend, waar uit de Schrift wordt gelezen; en waar mensen kracht en inspiratie opdoen voor hun persoonlijke leven en hun dienst aan de wereld. Laten zoekende mensen zich dus niet van de wijs laten brengen door de verzuchting: "De godsdienst brengt alleen maar narigheid"; maar laten zij zich voegen bij die naamloze menigte van mensen, die met Jezus voor ogen hun weg in de wereld gaan. Zij storen zich niet teveel aan negatieve verhalen in de media; maar proberen hem te volgen, die in deze verwarrende situatie in volkomen vrede zijn onschuld heeft bewaard. Voor allen die hem liefhebben is hij is de deur naar het leven geworden. Gezegend zijn zij die tot inkeer komen; en door hun levenswijze hem zichtbaar maken in een wereld waar de vrede ver te zoeken is. Zij maken het visioen van Jesaja waar (1ste lezing), die Gods woorden sprak over het komende godsvolk: *Ik woon hoog en verheven, en bij mensen: eenvoudig en verbroken van geest, om hun harten te doen herleven.*

*Zie, de goedheid mij gegeven, in een mens van vlees en bloed.
Zie, zachtmoedig, bron van leven, Jezus, nederig, eeuwig goed.
Niet in werken, niet in woorden, waar ik eindelijk vrede vind;
maar de eenvoud mij bekoorde, en de onschuld van een kind.*

(gelovenbelevens.nl > liedbundel)

psalm 122

- L *Ik was verheugd, toen zij mij zeiden:
laten wij gaan naar het Huis van de HEER.*
- A *Onze voeten staan in uw poorten, Jeruzalem.
Stad van God, U bent gebouwd tot een volkomen eenheid.*
- L *Het volk van God trekt hierheen op,
om zijn belofte te gedenken en Hem te danken.*
- A *Hier staan de rechterstoelen klaar,
de zetels van het huis van David.*
- L *Bid om vrede voor de stad van God,
om welzijn voor allen die haar liefhebben.*
- A *Moge er vrede zijn binnen uw muren,
en rust in al uw verblijven.*
- L *Omwille van mijn broeders en mijn zusters
bid ik om vrede voor de stad van God.*
- A *Uit liefde voor het huis van onze God
wil ik het goede voor u zoeken.*

(gelovenbelevens.nl > ochtend- en avondgebed)

ik was verheugd (ps 122)

Ik was verheugd toen zij mij zeiden: er is een nieuw gebod!

Ik was verheugd toen zij mij leidden tot in het Huis van God.

refrein *Het volk van God is onderweg, van alle zijden zij komen aan.
Stad uit de hemel, zij daalt neder, Jeruzalem.*

*Eénzelfde Geest heeft hen verenigd, Geest die hen zingen doet,
door Gods genade doet vereren Hem, die maakt alles goed.*

*Nu staan mijn voeten in uw poorten, U die naar vrede heet.
En ik verheug mij in uw woorden: uw wet die liefde leert.*

*Om al mijn zusters en mijn broeders: vrede zij in uw poort!
Ja, mag de liefde hen behoeden, die horen naar uw woord.*

*Aan U het oordeel voorbehouden, in U gerechtigheid.
Al wie U vindt die wordt behouden en leeft in eeuwigheid.*

(gelovenbelevens.nl > al mijn verlangen)

* * *

zondag 14 september 2014 kruisverheffing

1 ^{ste} lezing	num 21,4-9
psalm 78	zie beneden
2 ^{de} lezing	Fil 2,6-11
evangelie	Joh 3,13-17

..... opdat ieder die in hem gelooft eeuwig leven zal hebben

Heel de geschiedenis van het volk van Israël, tot aan het optreden van Johannes de Doper, is één lange voorbereiding op het ontzagwekkende wonder van de menswording van God, waarover christenen nooit uitgedacht raken. Vanaf de dag dat Adam en Eva het paradijs moesten verlaten, en de goede God hen liefdevol bekleedde¹, ter bescherming tegen het ruwe bestaan buiten zijn directe tegenwoordigheid, vanaf Kaïn en Abel en allen die na hen komen wordt het in de Schrift duidelijk gemaakt dat Hij de mensen liefheeft en hen bij zich wil hebben. Tot de slang, die de eerste mensen heeft verleid, spreekt Hij over *het zaad*¹, het nageslacht van de vrouw: *Hij zal je de kop vermorzelen*². Wie is dit nageslacht, dat de slang, dat is de duivel, zal verslaan, anders dan Jezus, de zoon van Maria en de Zoon van God? In alle volgende boeken van de Bijbel wordt dit evangelie van verlossing uit de macht van de duivel voorzegd en afgebeeld.

In de eerste lezing richt Mozes in de woestijn een paal op met daarop een koperen slang genageld. Want het volk heeft zwaar gezondigd; en wordt door een slangenplaag bedreigd; maar ieder die opziet naar de koperen slang, zal niet sterven maar in leven blijven. In het evangelie van vandaag opent Jezus voor Nicodemus de Schrift, door te verklaren dat *de mensenzoon omhoog moet worden geheven, zoals eens Mozes de slang omhoog hier in de woestijn*. In gesprek met de joden gebruikt Jezus dit beeld opnieuw³; en na zijn intocht in Jeruzalem kondigt hij zijn dood aan met de woorden: *Als ik van de aarde zal zijn omhoog geheven, zal ik allen tot mij trekken*⁴. Dit roept de vraag op, hoe Jezus kan worden verstaan onder de slang die omhoog wordt geheven? De slang is toch het beeld van de duivel?

De apostel gaat op deze vraag in. De slang op het kruis is zijn macht verloren. Jezus, op wie het kwaad geen vat heeft, heeft zich vereenzelvigd met de mensheid die in de macht van de duivel verkeert, onmachtig zichzelf uit deze slavernij te verlossen. *Hij, die aan God gelijk was, hij is als mens gehoorzaam geweest tot de dood aan een kruis* (2de lezing). De vloek die de eerste mensen over hen en allen die na hen komen heeft afgeroepen, wordt opgeheven voor allen die in geloof opzien naar hem, die voor allen die hem liefhebben de heerschappij van de duivel heeft gebroken. *Hij heeft ons vrijgemaakt*, schrijft Paulus aan de christenen te Galatië, *door zelf voor ons een vloek te worden*⁵. En op een andere plaats: *Hem die geen zonde heeft gekend, heeft God voor ons tot zonde gemaakt, opdat wij door hem tot Gods eigen heiligheid zouden worden*⁸.

Als Jezus zich niet aan zijn terechtstelling heeft onttrekt, maar zijn kruis op zich

neemt en op Golgotha tussen twee misdadigers omhoog wordt geheven, komt de leerlingen in gedachten wat hij hun tijdens de laatste maaltijd⁶ heeft aangezegd: *Aan mij moet in vervulling gaan wat geschreven staat: Hij is tot de misdadigers gerekend*⁷. Honderden jaren tevoren had de profeet met deze woorden de dood van de komende Messias voorzien. Niet alleen over het lijden van de Messias hebben de profeten gesproken, maar ook over de deelname van allen die hem toebehoren aan de verrijzenis van hun Heer en het hemelse leven. *Zijn wij één met hem geworden door het beeld van zijn dood, dan moeten wij hem ook volgen in zijn opstanding, in de overtuiging dat onze oude mens met hem gekruisigd is*⁹.

Was de wreedheid van dit lijden nu echt nodig, om ons als nieuwe mensen met Christus te doen leven? Maar wie zou God willen verbeteren en Hem een andere weg voorhouden? Laten deze leraren hun voorstel eens indienen en ter beoordeling aan ons voorleggen. Zij veroordelen het onrecht zonder zelf van dit onrecht verlost te zijn, noch hun leerlingen de weg te kunnen wijzen naar de overwinning hierop. Maar hoe zouden wij het onrecht kunnen verdragen zonder dit te vergelden, buiten de liefde van hem om, die tot op het kruis voor zijn vervolgers heeft gebeden? Zij prediken de liefde, maar beoefenen haar slechts mondjesmaat. Want hoe zouden christenen de liefde in al haar volheid kennen, buiten hem om die haar heeft voorgeleefd tot in de bittere dood aan het kruis? Had God in Jezus het menselijk lot niet ten einde toe gedeeld, dan hadden wij nooit van hem gehoord, dan was er geen kerk en leefden wij zonder hoop in de wereld.

Christenen die Jezus met hart en ziel liefhebben; en de eigen onmacht erkennen om liefde te betonen aan mensen die hun allerlei narigheid bezorgen, mogen vast vertrouwen op zijn hulp. Zo heeft hij het zijn leerlingen uitdrukkelijk beloofd: *Dan zal de Vader je op mijn gebed een andere Helper geven, om voor altijd bij je te blijven*. Jezus spreekt hier over zijn Geest, zonder wie niemand tot het goede in staat is. Zonder Hem, leert de apostel, *ligt de goede wil ligt binnen mijn bereik, maar niet de goede daad*¹⁰; en hij waarschuwt: *Wie op zichzelf vertrouwt in de mening hieraan genoeg te hebben, bouwt met hooi en stro*¹¹: Dit werk zal op de dag van het oordeel als door vuur vergaan. Jezus houdt het zijn kerk uitdrukkelijk voor: *Buiten mij kun je niets doen*¹². Gelukkig zijn allen die opzien naar hem, die zijn leerlingen helpt hun kruis te dragen en met hem op weg zijn naar het eeuwige leven. *Luister, mijn volk, naar mijn onderricht; en hoor wat ik te zeggen heb* (psalm van deze dag).

1) Gal 3,16-19 2) gen 3,15-21 3) Joh 8,28 4) Joh 12,32 5) Gal 3,13 6) Lc 22,37 7) Jes 53,12 8) 2Kor 5,21
9) Rom 6,5 10) Rom 7,18 11) 1Kor 3,12 12) Joh 15,5

psalm 78

L *Luister, mijn volk, naar mijn onderricht;
en hoor wat ik te zeggen heb.*

A *Ik onderwijs u in een gelijkenis,
in woorden uit een ver verleden.*

- L Wat wij van onze ouders hoorden,
mag voor onze kinderen niet verborgen blijven.
- L Strafte Hij hen, dan bekeerden zij zich;
en vroegen zij weer naar God.
- A Zij riepen Hem weer aan als hun Rots;
hun God, de Allerhoogste, als hun Bevrijder.
- L Maar zij beleden Hem slechts met de mond;
en spraken met bedriegelijke tong.
- A Hun hart was niet bij Hem zoals het hoort;
zij hielden niet vast aan zijn belofte.
- L Maar God in zijn goedheid verzoent het kwaad;
Hij wil niet verderven en weerhoudt zijn toorn.

* * *

zondag 21 september 2014

(25^e zondag door het jaar A)

- 1ste lezing: Jes 55,6-9
psalm 145 zie beneden
2de lezing: Fil 1,20-24.27a
evangelie: Mt 20,1-16a

Zo zullen de laatsten de eersten, en de eersten de laatsten zijn.

De wijngaard is deze wereld, waarin christenen geroepen zijn te werken: niet voor zichzelf, maar in dienst van hun Heer, die zij liefhebben en die hun loon naar werken geeft. Wat die beloning inhoudt moet iedereen duidelijk zijn: eeuwig leven in Gods tegenwoordigheid, in zijn vreugde, verlost van alles wat de huidige wereld tot zo'n droevige plaats maakt. Wie heeft er nooit bij een uitvaart gezeten, verwonderd om het verschijnsel van de dood; en met de vraag: Wat nu, er kan toch niet zomaar een einde aan zo'n leven komen? Christenen zijn wel zeer bijzonder bevoorrecht dat zij het antwoord kennen! Teresa van Avila¹ vertelt in haar boek *mijn leven*, hoe zij er al jong veel over nadacht, en de woorden steeds opnieuw bij zichzelf herhaalde: *eeuwig leven, eeuwig leven* Geen kwelling en geen zonde meer, geen tweespalt, geen begeerte, geen hebzucht en geen ijdelheid; geen verlies en geen rouw, geen ziekte meer van het lichaam, dat tijdelijke omhulsel dat veroudert en vergaat, maar een geestelijk en onvergankelijk lichaam²; geen lijden meer en geen sterven, maar eeuwige vreugde in de hemel: dit is de beloning waar christenen naar uitzien.

Wie dit uitzicht duidelijk voor ogen krijgt, prijst zich bovenmate gelukkig door de Heer van de wijngaard geroepen te zijn, misschien pas op latere leeftijd: op het middaguur, of zelfs *te elfder ure*. Hoezeer zal iemand zich niet verheugen, die geroepen wordt als de dood niet ver meer is; en het uitzicht zich opent op een leven met Hem, die hij of zij nu pas heeft mogen ontmoeten? Het is duidelijk dat die *dag* in de gelijkenis betrokken kan worden op de duur van een mensenleven. De meesten zijn vanaf hun geboorte bij de kerk ingeschreven geweest; maar een toenemend aantal heeft pas

later Christus aanvaard als God met ons³, de deur naar het eeuwige leven⁴. Tot het ogenblik dat hij in hun leven verscheen hebben zij - zoals de gelijkenis het noemt - *op de markt gestaan*, wachtend op emplooi. Zoekend naar een uitweg uit de leegte in hun bestaan, naar uitkomst uit problemen die zij niet de baas kunnen worden, verlangend naar een antwoord op de vragen die bij bewust levende mensen opkomen, wilden zij niet doelloos meedrijven met de geest van de tijd. In die geestesgesteldheid stonden zij op de markt, tot het ogenblik kwam dat Jezus de oprechtheid van hun verlangen zag; en hen in zijn dienst riep.

Er wordt steeds gezegd dat de kerken leeglopen. Het ledental slinkt echter niet door kerkverlating, maar door sterfte van de relatief vele ouderen. Er is echter ook een stroompje volwassen gelovigen, die de kerk binnenkomen. Deze late geroepenen, die urenlang op de marktplaats hebben gestaan, uitziende naar de vervulling van hun bestaan, werken met blijdschap in de wijngaard van de Heer. Aanvankelijk zal hij nog niet veel aan hen hebben: het geloof moet nog volwassen worden; en de *oude mens*⁵ als met Christus gekruisigd⁶ worden verlaten. Zij zijn enthousiast, maar hun woorden zijn niet altijd weloverwogen; en kunnen weerstand oproepen. Als kleine kinderen⁷ in het nieuwe leven moeten zij leren *voorzichtig te zijn als slangen en argeloos als duiven*⁸. Soms treffen zij in de kerk mensen die zich in hun positie inleven, en hun tot leidlieden worden; want de geloofsopvoeding is niet altijd even degelijk.

Helaas komen velen ook terecht bij de sektes, waar knollen voor citroenen worden verkocht; en waaruit zij heel moeilijk - en vaak ook helemaal niet - loskomen. Veel christenen, van huis uit met de kerk opgegroeid en met weinig kennis van hun geloof, missen de ijver die deze plaatsen buiten de kerk van Christus voor zoekende mensen zo aantrekkelijk maakt. In de kerken is het heilige vuur eruit. Daarom spreekt de profeet vandaag: *Zoek de Heer nu Hij zich laat vinden!* (1^e lezing); en tracht Paulus dit vuur bij christenen aan te wakkeren: *Voor mij is het leven Christus en sterven winst* (2^e lezing). Hoe ver staat de kerk van 21ste eeuw af van de gemeenschap waartoe de apostel zich richtte!

De *werkers van het eerste uur* doen plichtmatig wat van hen verwacht wordt, zonder die oprechte liefde voor hun Heer, die zo kenmerkend was voor de vroege kerk. Zij beseffen noch het voorrecht van hun roeping, noch de heerlijkheid die de Heer zijn kinderen in het vooruitzicht stelt. Daarom kan het gebeuren - zoals de gelijkenis leert - dat zij mopperen aan het einde van de dag, omdat de later geroepenen hetzelfde loon ontvangen. Zouden zij enig idee hebben van de aard van deze beloning, dan zouden zij zich samen met deze laatkomers oprecht verheugen, vol van onuitsprekelijke blijdschap om het eeuwige leven, waartoe Jezus in zijn liefde hun de toegang heeft geopend.

De liefde voor Christus moet voorop staan. Hij stelt zijn volgelingen - al naar gelang hun geloof - in staat oneindig veel meer te doen voor een wereld in nood, dan zij ooit

op eigen kracht waar kunnen maken. Als dan de dag van de afrekening komt, en zij hetzelfde loon ontvangen als anderen, die in hun ogen maar weinig goeds hebben gedaan, is dit onrechtvaardig in hun ogen, en rijst het protest: Wij hebben ons altijd ingezet voor de minstbedeelden, wij verdienen meer!

Geen mens kan op grond van eigen verdienste recht doen gelden op een plaats in het Rijk van God, waar alleen volmaakte mensen kunnen binnengaan; en wie zou zichzelf volmaakt durven noemen? Volmaaktheid wordt niet verkregen door veel te werken; maar *Hij geeft het zijn geliefden in de slaap*⁹. Wie God liefheeft, wordt door Hem opgenomen; maar wie zichzelf rechtvaardig acht, denkt God niet nodig te hebben.

Die *dag* uit de gelijkenis heeft niet alleen betrekking op een mensenleven, aan het einde waarvan de afrekening volgt; maar ook op de tijd waarin we leven, in afwachting van de wederkomst van Christus voor het laatste oordeel. Behoudens zij die volledig naar God toegewend hebben geleefd, kunnen de mensen bij hun sterven niet direct in de hemel worden opgenomen. In afwachting van het laatste oordeel bevinden zij zich in de weinig benijdenswaardige toestand, waarin alle troost en afleiding van het aardse bestaan hun is ontvallen; en zij zich met spijt en berouw moeten afkeren van alles waarin zij niet als werkers in de wijngaard hebben geleefd, maar hun eigen belangen en vertier hebben nagejaagd, zonder Jezus, gekruisigd, voor ogen te houden¹⁰. Wie zich ook dan nog niet bekeren willen

Moge het onderricht dat Jezus zijn kerk in deze gelijkenis geeft de mensen ertoe brengen hun dood in gedachten te houden, en de afrekening die de Heer van de kerk bij zijn wederkomst zal houden. Het zal hen ertoe brengen zich met vuur en ijver te zetten aan het werk in zijn wijngaard, om zodoende hier en nu al iets te mogen beleven van de beloning die hij zijn kinderen in het vooruitzicht stelt. *Mijn God en mijn koning, uw naam wil ik heiligen, in tijd en eeuwigheid U vereren!* (psalm van deze zondag)

1) gelovenbeleven.nl > *de ogen van de ziel* 2) 1Kor 15,44 3) Mt 1,23 4) Joh 10,7 5) Ef 4,22 6) Rom 6,6
7) Joh 3,3 8) Mt 10,16 9) ps 127,2 10) 1Kor 2,2

psalm 145

- L Mijn God en mijn koning, uw naam wil ik heiligen,
in tijd en eeuwigheid U vereren.
- A Elke dag die U mij geeft zal ik U danken;
uw naam zal ik voor altijd bezingen.
- L God is groot, boven alles te eren;
zijn macht is niet te doorgronden.
- A Genadig is de HEER, vol van mededogen,
één en al goedheid en vergevingsgezind.
- L God is goed voor ál wat leeft;
uit alles spreekt zijn ontferming.
- A Uw goedheid blijkt uit uw handelen;
al uw heiligen brengen U hulde.

- L God is rechtvaardig in ál wat Hij doet;
in goedheid handelt Hij.
- A Hij is hen nabij, die roepen tot Hem;
die Hem aanroepen in vertrouwen.
- L Over allen die Hem liefhebben waakt de HEER;
maar wie zonder Hem leven gaan te gronde.
- A Mijn God wil ik danken en eren;
laat ál wat leeft zijn naam bezingen, in alle eeuwigheid.

gelovenbeleven.nl > psalmen & gebeden

* * *

zondag 28 september 2014

(26^e zondag door het jaar A)

1ste lezing: Ez 18,25-28

psalm 25 zie beneden

2de lezing: Fil 2,1-11

evangelie: Mt 21,28-32

Wie heeft de wil van de Vader gedaan?

Door de komst van de Messias werd het geloof van Joodse mensen op een wel zeer bijzondere en directe wijze getest. In de persoon van Jezus, mens geworden God, hebben zij alles voor ogen gekregen wat een mens van Gods wezen kan kennen: zijn liefde en goedheid, volkomen onbezoedeld door de uitingen van de zelfzucht, die elk ander mensenleven ontsieren. Wie zou hem niet liefhebben, en duidelijker dan ooit de eigen tekorten inzien? Wie? Het antwoord is duidelijk. Niet alleen de joden 2000 jaar geleden, maar ook christenen schieten veelal evenzeer tekort; en gelijken op die eerste broer uit het evangelie van vandaag. Zij gaan wel naar de kerk, maar hun hart is niet echt bij God; en in hun dagelijkse leven onderscheiden zij zich niet van anderen. Indien mensen zonder God of gebod, die maar raak leven en het daarbij niet zo nauw nemen met de moraal, door tegenslag en verlies geen uitweg meer zien, tot inkeer komen en God gaan dienen, worden zij vaak ijverige gelovigen, die geboren en getogen christenen beschamen. Aanvankelijk hebben zij niet willen luisteren naar de goede God, die alle mensen bij zich wil hebben; maar als de tweede broer zijn zij op hun schreden teruggekomen; en tot voorbeelden geworden de eerste broer.

Het is opzienbarend, dat Jezus de gelijkenis vertelt aan hogepriesters en oudsten: tot hen die het volk in de godsdienst moeten onderrichten; en voor moeten gaan in een gelovig leven en in trouw aan de joodse wet. De hoofdsom van deze wet zullen zij duizenden keren met de mond hebben beleden: *Hoor, Israël: de HEER, onze God, de HEER is één. Je moet de HEER, je God liefhebben met heel je hart, met heel je ziel en met al je kracht*¹. Maar wat betekenen gedachteloos herhaalde woorden, als zij het leven niet vernieuwen? Jezus waarschuwt hen, die in het religieuze bedrijf het beleid bepalen. Overtuigd van hun rechtzinnigheid en ongevoelig voor de eisen van de tijd, betrekken zij de woorden van de profeten over de dreigende neergang van het volk

niet op zichzelf, omdat zij menen te behoren tot de beloofde rest die gespaard zal worden². In de evangelieteksten is dit een steeds terugkerend thema.

Met groot geduld blijft Jezus in gesprek met hen, die naar buiten toe het beeld van de godsdienst bepalen. Zij vertegenwoordigen een vorm van godsdienstigheid, waar de ware vroomheid onder te lijden heeft; en die het aanzien van de geloofsgemeenschap schaadt. De liefde voor de traditie komt in de plaats van de liefde voor God; en uiterlijke vormenrijkdom vervangt innerlijke eenvoud en ingetogenheid. Jezus leert zijn volgelingen, dat wie groot wil zijn in het volk van God de minste van allen moet worden³; en hij waarschuwt hen, die zich graag in mooie gewaden het openbaar vertonen: *over u zal een strengere vonnis worden uitgesproken*⁴.

Ook de schriftgeleerden waarschuwt hij, omdat zij de goede God met hun onderricht geen recht doen. Wat hebben de kerkvaders, met Athanasius⁵ voorop, gedurende de eerste eeuwen niet gestreden tegen de opvatting van Arius, dat de mens Jezus niet tevens als God mag worden aanbeden. Toch worden tot vandaag studenten soms op het verkeerde spoor gezet, als Jezus wordt voorgesteld als niet meer dan een voorbeeld ter navolging. Maar wie is in staat hem te volgen? Als hun het gebed wordt ontgenomen: *Help mij te doen wat ik op eigen kracht niet kan*, staan zij dan later niet met lege handen in de gemeenschap waarin zij voor moeten gaan? Als zij de belijdenis missen van de apostel: *Ik ben het niet die leef, maar Christus die in mij woont*⁶; als zij de Geest van Christus niet kennen als God in ons: waarin onderscheiden zij zich dan van mensen buiten de kerk? Hun boodschap mist de inspiratie van hem, die *zichzelf heeft ontledigt en het bestaan van een slaaf heeft aangenomen*. (2^e lezing)

Een man had twee zonen. Hij zei tot de eerste: Ga vandaag werken in mijn wijngaard. Goed, vader, was het antwoord; maar hij deed het niet. Kerkleden mogen zich dit aantrekken; want buitenkerkelijken, als zij tot inkeer komen, zullen hen beschaamd doen staan om hun ijver voor de Heer. Jezus ontziet ook de kerkelijke overheden niet; en haalt zich hiermee hun woede op de hals, en uiteindelijk ook zijn veroordeling en terechtstelling. Ondanks hun mooie gewaden, ondanks de woorden die zij spreken en het indrukwekkende vertoon, kan het zijn dat zij in Gods ogen zichzelf slechts dienen; en niet op zijn opdracht zijn ingegaan. Zullen zij zich herkennen in de gelijkenis? Zullen zij zich de woorden van de profeet aantrekken, die hun het kwaad aanzegt (eerste lezing)? Zullen zij zich herkennen in de eerste zoon? De tweede zoon, die aanvankelijk weigerde maar later toch zijn Vader gehoorzaamde, is uiteindelijk beter af. *Deze laatste zal leven en niet sterven* (1^e lezing); want hij heeft de Heer ontmoet, *liefdevol en goed, die zondaars de weg wijst* (psalm van deze zondag).

1) Dt 6,4v 2) Jes 10,20v;11,10vv; Jer 40,11 3) Lc 9,48 4) Lc 20,46 5) gelovenbeleven.nl > de ogen van de ziel
6) Gal 2,20

psalm 25

L Doe het mij verstaan, mijn God,
hoe ik met U leven moet;
leer mij de weg van de waarheid te gaan.

- A Mijn God en mijn Verlosser,
laten mijn gedachten steeds bij U zijn.
- L U bent met ons begaan,
U staat ons in liefde terzijde,
in uw goedheid, die eeuwig is.
- A Gedenk niet mijn fouten, noch de schuld van mijn jeugd;
maar handel met mij in mededogen.
- L God is goed en getrouw;
wie tegen Hem zondigen wijst Hij de weg.
- A Hij helpt de nederigen voort;
en leert hen rechtvaardig te leven.
- L Wie zijn belofte voor ogen houdt en zijn wetten na wil leven,
gaat voort op de weg van liefde en trouw.
- A Mijn God, laat mij uw naam* verstaan;
en vergeef mij mijn grove overtredingen.

*IK BEN

gelovenbeleven.nl > psalmen & gebeden

* * *

zondag 5 oktober 2014

(27^e zondag door het jaar A)

- 1ste lezing: Jes 5,1-7
psalm 80 zie beneden
2de lezing: Fil 4,6-9
evangelie: Mt 21,33-43

Toen de tijd van de oogst gekomen was, zond hij zijn dienaars.

Bij de oogst, de opbrengst van de wijngaard, gaat het niet om druiven maar om mensen: mensen die door de wet van Mozes, aan Israël toevertrouwd, tot 't inzicht zijn gekomen dat een eeuwige, liefdevolle en goede God de wereld heeft geschapen en in stand houdt. Wie zou er niet leven in eerbied voor Hem, die al zijn schepsels kent; en wie zou Hem niet liefhebben, die hen onafgebroken zoekt? De wet, de psalmen en de profeten: heel de Schrift getuigt van zijn liefde voor alle mensen. Aan zijn uitverkoren volk is die openbaring gegeven, om trouw te beheren; en als volk van God zijn grootheid zichtbaar te maken. Uiteindelijk is de kennis van God niet voorbehouden aan Israël alleen, zoals de psalmist leert: *God zegent ons, opdat alle einden der aarde ontzag voor Hem hebben*¹. Alle profeten hebben hierover gesproken. Jesaja voorzegt: *Alle einden der aarde zullen de redding van onze God zien*².

Niet alleen Israël is het onderwerp van het evangelie; en niet alleen over duizenden jaren geleden spreekt de tekst; maar de gelijkenis heeft onverkort betrekking op de kerk van Christus, op zijn volk wereldwijd, *geënt op de stam van de olijfbboom Israël*³. Het wordt *één kudde, met één herder*⁴. *Niet hij is een Jood die het uiterlijk is, en niet dat is besnijdenis wat uiterlijk, aan het vlees, geschiedt; maar hij is een Jood die het in het verborgene is*⁵. De ware besnijdenis is die van het hart, naar de geest

*en niet naar de letter*⁶. Besneden zijn of niet besneden zijn betekent niets, *maar wel of men een nieuwe schepping is*⁷. De Israëlieten hebben het voorrecht uitverkoren te zijn om in een heidense wereld als eerste volk de Schepper van hemel en aarde te gaan dienen. Aan hen heeft Hij zijn macht geopenbaard. De psalmdichters, vol van zijn Geest, bezingen zijn liefde en rechtvaardigheid, zijn profeten hebben het volk op hun dwalingen gewezen; en *uit hen is, naar het vlees, de Christus*⁸, die de Redder van de wereld wordt genoemd.

Het Joodse establishment had echter - ondanks hun schijnbare vroomheid en uiterlijk vertoon - alleen oog voor het aardse. Zij hadden God niet werkelijk lief; en maakten door hun streven om Jezus uit de weg te ruimen zijn woorden waar: *Hij is de erfgenaam, laten we hem doden om zijn erfenis in te nemen*. Bij die erfenis dachten zij aan het grondgebied van Israël, aan het plechtige ritueel zoals dit door Mozes was voorgeschreven en aan hun eigen vooraanstaande plaats hierin. Naar de buitenkant godsdienstig, waren zij innerlijk niet op God gericht, maar op macht en handhaving van hun positie; en niet bereid zich de les te laten lezen door een persoon als Jezus, arm en onaanzienlijk. Toch zongen zij in hun synagogen over hem die komen zou: *De steen die door de bouwlieden is afgekeurd is tot hoeksteen geworden*. Zij beseften niet te zingen over Jezus, de messias, de hoeksteen steen van het nieuwe gebouw: de wereldwijde kerk van Christus.

Het was Israëls roeping de ontzagwekkende gebeurtenis voor te bereiden van de komst van de Messias: het adembenemende wonder van de menswording van God in hun midden. De kerk heeft als roeping dit evangelie van Jezus, God met ons, in heel de wereld zichtbaar en verstaanbaar te maken. Hij is het die mensen van goede wil tot God verheft; die hen hier en nu al deel geeft aan zijn verrijzenis, en hen zo het eeuwige leven binnenleidt. Zou in deze wereldkerk de ontwikkeling anders verlopen dan in de geloofsgemeenschap van Israël? Wie zich verdiept in de geschiedenis van de kerk ontmoet helden en heiligen, zoals de talrijke martelaren; en de kerkvaders, die er gedurende de eerste eeuwen onder voortdurende bedreiging voor hebben gestreden dat dit evangelie ongewijzigd aan het nageslacht kon worden doorgegeven. De geschiedenis vertelt echter ook over allerlei dwaling binnen de kerk, over machtsmisbruik en strijd om hoge posities, en over het wereldse leven van kerkvorsten. De geschiedenis van het pausdom geeft hiervan een onthutsend beeld. Ook over hen spreekt het evangelie van vandaag: *Het Rijk Gods zal u ontnomen worden*.

Ach, had de kerk de eenvoud en armoede beoefend, die de pastoor van het Franse dorpje Ars⁹, in de buurt van Lyon, tot patroon van alle pastores heeft gemaakt. Het kerkje hier trekt nog jaarlijks een stroom van pelgrims, die hier inspiratie komen opdoen en om voorbede vragen van deze heilige. Onder hen bevonden zich tal van pastores van over heel de wereld, die zich komen bezinnen op hun moeilijke taak de mensen voor te gaan in de liefde voor God. Heilige pastoor, bid voor het volk van God in deze gesecculariseerde wereld: dat christenen hun roeping mogen verstaan; en dat

de Geest van Christus in hen zijn werk kan doen, tot welzijn van hun omgeving. Mogen zij de waarschuwing van de profeet ter harte nemen: *Ik verwachtte zoveel van mijn wijngaard, waarom bracht hij zulke wrange vruchten voort?* (1^e lezing)

De vroegere grandeur van de kerk zal niet meer terugkomen. Vasten en boete zijn in deze tijd meer op z'n plaats dan luisterrijk vertoon. David bidt: *Een berouwvol hart en een verbroken geest: dat zult u niet afwijzen, mijn God*¹⁰. Maar wie wil dit horen? Ook het oude Israël verwachtte dat de Messias zich in pracht en praal gelijk Salomo, de zoon van David, op zijn troon zou zetten. Toen Jezus verscheen, de *zoon van David*, door de profeten voorzien, herkenden zij hem niet in deze eenvoudige man, die niet eens tot hun kring behoorde. Zij verwierpen hem, in wie de hoog verheven God zich aan de wereld heeft geopenbaard.

De menswording van God in Jezus, die mensen van goede wil tot God verheft en hen vervult van zijn Geest: als christenen dit evangelie zonder ophouden overwegen en de goede God om hulp vragen, zal Hij hen maken tot lichten in een wereld die zich afwendt van de Schepper en de duisternis liever heeft dan het licht. Hij zal hun tonen dat in onze individueel ingestelde samenleving een menigte mensen verloren loopt, zoekend naar geestelijk houvast. Waar moeten zij het zoeken? Heer, ontferm U over hen: dat hun stem mag worden gehoord; dat zij mensen mogen treffen die hun de eenvoud leren verstaan van het evangelie van God-met-ons; dat zij Jezus mogen ontmoeten, en rust vinden voor hun ziel. *HEER, God van het hemelse leger, hoelang blijft U doof voor het gebed van uw volk?* (psalm van deze zondag)

1) ps 67,8 2) Jes 52,10 3) Rom 11,17vv 4) Joh 10,16 5) Rom 2,28 6) Dt 10,6 7) Gal 6,16 8) Rom 9,5
9) gelovenbelevens.nl > *de ogen van de ziel*. 10) ps 51,19

psalm 80

- L HEER, God van het hemelse leger,
hoelang blijft U doof voor het gebed van uw volk?
U reikt ons brood van verdriet, een beker vol tranen aan.
- A Voor onze naasten zijn wij een aanstoot,
onze vijanden lachen om ons.
- L HEER, God van het hemelse leger, kom ons herstellen!
- A Toon ons het licht van uw aanwezigheid,
dan zullen wij gered zijn.
- L U hebt een wijnstok uit Egypte weggedragen;
en volken verjaagd om deze te planten.
- A U hebt de aarde toebereid,
hij schoot wortel en vervulde het land.
- L Waarom hebt U de muur van uw wijngaard doorbroken,
zodat ieder die voorbijkomt er van plukken kan?
- A Wilde dieren dringen er binnen;
en doen zich tegoed aan zijn opbrengst.
- L HEER, God van het hemelse leger,
Zie uit uw hemel neer en verzorg weer uw wijnstok.

- A Zie om naar de stam die U hebt geplant,
naar uw kind, dat U grootbracht voor Uzelf.
- L Uw hand is met hem aan uw rechterzijde:
de mensenzoon, die van U zijn kracht ontvangt.
- A Laat ons leven en uw naam aanroepen,
om niet meer te wijken van U.
- L Heer, God van het hemelse leger,
kom ons herstellen!
- A Toon ons het licht van uw aanwezigheid,
dan zullen wij gered zijn.

gelovenbeleven.nl > psalmen & gebeden

* * *

zondag 12 oktober 2014

(28^e zondag door het jaar A)

1ste lezing: Jes 25,6-10

psalm 23 zie beneden

2de lezing: Fil 4,12-14.19-20

evangelie: 22,1-14

Ga naar de kruispunten van de wegen en nodig wie je er maar vindt.

De 1^e lezing, het psalmgebed en het evangelie: ze hebben alle betrekking op een feestmaal of een bruiloftsmaaltijd. Christus, de Geliefde, is de bruidegom; en allen die hem liefhebben, mannen zowel als vrouwen: zij vormen samen de bruid. De profeet (1^e lezing) voorziet dit feest *op de berg van God*: de plaats waar Hij zijn volk tot zich neemt; en waar *de sluier* wordt weggenomen, die de mensen het zicht op Hem benneemt. Koning David ziet dit uit de verte gebeuren en bezingt deze vereniging in de psalmen: *U nodigt mij uit aan uw tafel*; en: *Met olie zalft U mijn hoofd*. Vol van de Geest, voorziet hij 1000 jaar tevoren het hemelse feest, voorafgebeeld in de eucharistie, waar de genodigden de hemel zijn binnengegaan. Alle vieringen hebben tot doel dit besef bij de kerkgangers te versterken. Dit is hun heden en hun toekomst! Hoe moeilijk dit leven soms ook mag zijn en hoe zwaar de last ook mag drukken: dit visioen houdt de gelovigen op de been; en de Geest van Christus zal hun last verlichten.

Het feestmaal op de Sionsberg, waar Jesaja over spreekt, wordt in de gelijkenis een bruiloftsfeest genoemd dat een koning geeft voor zijn zoon, in wie Jezus wordt herkend. Johannes de Doper was verheugd *de stem van de bruidegom* te horen¹. Paulus schrijft aan de kerk van Korinte: *Met uw enige bruidegom Christus heb ik u verloofd*²; en de psalm vermaant: *Vergeet je volk en het ouderlijk huis, laat de koning je schoonheid begeren*³! Waar zou de Schrift anders over spreken dan over dit hemelse visioen van een mensengemeenschap, genodigd tot het feest van haar Heer? Heeft een bruid op het huwelijksfeest niet de dag van haar leven? Zo is het voor gelovigen een adembenemende gedachte ééns bij hun bruidegom Christus te mogen binnengaan. Meer nog: in geloof zijn zij al binnengetreten, om - in de Geest met hem ver-

bonden - voort te gaan in het nieuwe leven met hem. Als dit verlangen de harten verbindt en als dit geloof de geesten verenigt: werkelijk, dan is de kerk een stukje hemel op aarde!

De gelijkenis maakt duidelijk dat het helaas anders gesteld is. Wie op zondagmorgen een kerk bezoekt, zal soms maar heel weinig van dit vreugdevolle vooruitzicht ervaren. Lijfelijk aanwezig, zijn veel kerkgangers niet met hun volle aandacht bij de liturgie. Zij kijken om zich heen, zij raffelen de gebeden zo snel af, dat ze onmogelijk kunnen beseffen wat zij bidden; zij denken aan hun aardse zaken en staan niet open voor Jezus' uitnodiging. Wie zich hierdoor niet laat afleiden, mag toch bij de aanvang van het eucharistisch gebed als van hem zelf de oproep vernemen: *Verhef je hart*; en verheugd het antwoord geven: *Wij zijn met ons hart bij de Heer*. Wat een verdriet wordt de bruidegom aangedaan door kerkgangers die hem niet zien staan!

Laat ons jubelen en juichen, roept de profeet uit (eerste lezing), *want de Heer richt op de berg Sion voor alle volkeren een maaltijd aan*; en: *Hij zal de dood voor eeuwig vernietigen!* Jesaja spreekt over Jezus, wiens naam betekent *God redt*⁴. Honderden jaren tevoren ziet hij hem komen: *onze God, op wie wij hopen*. In de tempel te Jeruzalem mocht niemand dan de priesters binnengaan. Nu is voor christenen over geheel de wereld dit heiligdom toegankelijk gemaakt door het offer dat Jezus voor hen heeft gebracht. Overal waar kerken zijn, mogen zijn volgelingen zijn kinderen hem in brood en wijn ontvangen; en delen in zijn verrijzenis. Laat ons juichen en jubelen!

De dagelijkse praktijk in Israël stak schril af tegen dit visioen van Jesaja. De godsdienst was buitenkant geworden⁵. In werkelijkheid dachten hoog en laag aan niet veel anders dan aan hun dagelijkse beslommeringen. Zij namen aanstoot aan Gods profeten en luisterden niet naar hun oproep tot bekering en hun waarschuwing voor een naderend oordeel; maar zij hebben hen vernederd en aan de kant gezet⁶. Zou het in de kerk van Christus anders lopen? Jezus' waarschuwing in het evangelie is niet alleen gericht tot het oude Israël, maar evenzeer tot zijn kerk. De voorbijgaande *stad van de mens* krijgt alle aandacht; en de *stad van God*, het Rijk van de hemel, wordt verwaarloosd. Het bruiloftsmaal staat gereed; maar de leden van de kerk zijn het niet waard. *U bent genaderd tot de stad van de levende God*, waarschuwt de Hebreeënbrief; en: *Hoe zouden wij ontsnappen, als wij ons zouden afwenden van Hem die uit de hemel spreekt?*⁷

Wie deze waarschuwing verwerpt, is gelijk aan de mensen in het evangelie, die zich niet stoorden aan de oproep van de dienaars, maar elk hun eigen weg gingen: *de één naar zijn akker, de ander naar zijn zaken*. Nog klinken Jezus' waarschuwende woorden: *Hun stad zal in vlammen opgaan*. Nog roept de wijsheid op de straten van de *stad van de mens*⁸: *De afkerigheid van de onverstandigen zal hen doden (...); maar wie luistert naar Mij zal gerust wonen, beveiligd tegen de verschrikking van het*

*onheil*⁹. Wie hecht er nog waarde aan de waarschuwing voor een komend oordeel? Het strikt behoudende deel van de kerk onderschrijft dit leerstuk wel; maar maakt zich niet ongerust en denkt: "Ons zal het niet treffen". Bij de liberale vleugel haalt men de schouders op en zegt: "God is liefde, iedereen komt in de hemel". Het brede midden is door het ontbreken van onderricht onkundig over de toekomst van kerk en wereld.

Als de genodigden het af laten weten, stuurt de koning zijn dienaren *naar de kruispunten van de wegen*, om allen die zij aantreffen binnen te brengen in zijn huis. Door de kerk verwaarloosd, wordt deze ontheemde menigte door de Heer van de kerk gezien. Zij zijn het, over wie de profeet Jeremia een klaagzang aanheft: *Sion, hef je handen op, en smee de Heer voor het leven van de kinderen, die op elke straathoek van honger versmachten*¹⁰. Eenzamen, junkies, tobbers, zoekers, zwervers en al die mensen, arm en rijk, die geen rust kunnen vinden in hun bestaan: zij worden binnengebracht in het huis van God, om deel te nemen aan het bruiloftsmaal waar de eerstgenodigden aan voorbijgelopen zijn.

Dit betekent geenszins dat iedereen zonder meer zou kunnen naderen tot de tafel van de Heer. Wie niet aan het oude de rug heeft toegekeerd en zijn of haar schuld heeft beleden, is niet waardig aan deze maaltijd deel te nemen; maar alleen zij, die voor God hun zonde hebben beleden, door het water van het doopsel zijn gereinigd, en met blijdschap zijn stem hebben vernomen: *Jij bent mijn lieve kind, van wie Ik houd*¹¹. Deze laatsten ontvangen geestelijk gesproken een nieuw gewaad, een *bruiloftskleed*, waarin zij de feestzaal betreden. Wie echter bij zichzelf denkt: Ik doe niemand kwaad, ik ben wel goed genoeg, waarom moet ik gedoopt worden? wie dus zonder feestkleding de bruiloftsmaal binnengaat, zal worden buitengeworpen, *waar geweest is en tandengeknars*. Hoe kan iemand de hemel binnengaan die zichzelf smetteloos acht?

Gezegend zij, die genodigd zijn tot de maaltijd van de Heer. Als wedergeboren¹² ontvangen zij voedsel voor hun geloof; en worden zij toegerust om in een snel voorbijgaande wereld door hun doen en laten, door hun spreken en zwijgen het nieuwe leven zichtbaar te maken, waartoe de goede God zijn kinderen roept. Zij gaan verder in de hoop ééns voorgoed te mogen binnengaan: niet in een huis van steen, waar de liturgie een voorafbeelding is van het komende, maar in het hemelse koninkrijk, om de aanwezigheid te genieten van de Geliefde. *De HEER is mijn herder, 't ontbreekt mij aan niets. Hij voert mij naar een groene wei, aan rustig water mag ik drinken* (psalm van deze zondag). Dat water is de Geest van Christus, die het eeuwige leven doet kennen.

1) Joh 3,29 2) 2Kor 11,2 3) ps 45,11 4) Mt 1,21 5) Mt 23,25 6) Mt 23,30 7) Heb 12,22-25 8) spr 1,20
9) spr 1,32 10) klaagl 2,19 11) Mt 3,17 12) Joh 3,3

psalm 23

- L De HEER is mijn herder, 't ontbreekt mij aan niets.
 A Hij voert mij naar een groene wei,
 aan rustig water mag ik drinken.
 L Ik leef weer op; Hij leidt mij op 't rechte spoor,
 omwille van zijn naam.
 A Ik vrees geen kwaad, al ga ik door het dal van de dood;
 want U bent bij mij, uw herdersstaf stelt mij gerust.
 L U richt voor mij een maaltijd aan,
 voor ogen van mijn belagers.
 A Dan zalft U mij met olie op het hoofd,
 zodat ik overvloeit van vreugde.
 L Uw goedheid en uw liefde begeleiden mij,
 alle dagen van mijn leven.
 A In het huis van de HEER mag ik wonen,
 tot in lengte van dagen.

gelovenbeleven.nl > psalmen & gebeden

mijn herder is de Heer (ps 23)

Mijn herder is de Heer, mijn God, die al de zijnen kent.

Hij ziet mijn nood, Hij keert mijn lot. Ik vind mijn rust in Hem.

De Heer, mijn herder, leidt mij voort; Hij luistert als ik roep.

In stilte wordt een stem gehoord: mijn herder die mij hoedt!

Hij voert mij naar een groene wei, geeft voedsel aan mijn ziel.

Aan rustig water voert Hij mij, zijn Geest verlaat mij niet.

En als mijn weg door dalen gaat: de Heer is aan mijn zij.

Ik heb geen angst, ik vrees geen kwaad, zijn woorden troosten mij.

Nu offer ik de Heer mijn dank, Hij maakt zijn tafel klaar.

Dan is Hijzelf tot spijs en drank, zijn koninkrijk is daar!

gelovenbeleven.nl > al mijn verlangens

* * *

zondag 19 oktober 2014

(29^e zondag door het jaar A)

1ste lezing: Jes 45,1.4-6

psalm 96 zie beneden

2de lezing: 1Tes 1,1-5

evangelie: Mt 22,15-21

Geef de keizer wat de keizer toekomt; en God wat God toekomt.

Fundamentalisten, of ze nu christenen zijn, moslims of joden, wensen een samenleving waar de voorschriften van hun godsdienst tevens wetten zijn van het land. Bij de islam is dit de sharia, en bij het jodendom de wet van Mozes. Ook voor fundamentalistische christenen zijn de voorschriften uit de boeken van Mozes richtinggevend,

rekening houdend met passages uit het Nieuwe Testament, waar b.v. de zondagsheiliging de sabbatsrust vervangt; en de regels voor kosjer voedsel niet langer gelden. Verder onderscheidt het denken zich hier niet van de beide andere godsdiensten. Strikte gehoorzaamheid aan de regels geldt als teken van vroomheid; evenals het streven de eigen overtuiging aan anderen op te leggen. In Nederland leeft dit vooral onder ultra-orthodoxe protestanten, die met weemoed terugzien naar de tijd dat de scheiding tussen kerk en staat nog niet was doorgevoerd. De inscriptie op vroegere guldens *God zij met ons*, en de acclamatie bij het afleggen van de eed: *zo waarlijk helpe mij God almachtig* hebben de herinnering aan deze tijd nog lang levend gehouden.

Zowel bij christenen als moslims is de eenheid van kerk en staat terug te voeren op de theocratie van beider wortel Israël, waar de hogepriesters met de leden van de Joodse raad het hoogste machtscollege vormden. Met de onderwerping van het land door verschillende vreemde overheersers was aan deze situatie een einde gekomen. Ten tijde van Jezus' optreden werkten vele Joden samen met de Romeinse bezetter, die rust en orde handhaafde; en betaalden zij belasting aan de keizer van Rome. De apostel Paulus, die elders in het Romeinse rijk vele lokale kerkgemeenschappen heeft gesticht, wijst er in zijn brief aan de christenen te Rome op dat de gelovigen zich aan de overheid dienen te onderwerpen: *Wie zich tegen het bestaande gezag verzet, verzet zich tegen Gods verordening*¹.

De partij van de Farizeeën echter droomde van een onafhankelijke Joodse staat, zoals tijdens het vroegere bewind van de koningen. In hun ogen stond gehoorzaamheid aan de keizer van Rome gelijk aan verraad van de Joodse zaak. Uit hun beroep op de Romein Pilatus om Jezus terecht te stellen blijkt echter wel hoe dubbel zij hierin waren. Ook vandaag blijkt hun valse bedoeling, als zij - teneinde hem vast te laten zetten - gemene zaak maken met de zetbaas van de Romeinen, koning Herodes. Zij vleien Jezus, om zijn ijdelheid te prikkelen; en hem zo tot een antwoord te verleiden waarmee hij zichzelf in moeilijkheden brengt. Blinden! Zij zien zijn oprechtheid niet. In hun verdwazing ontgaat het hun dat de ijdelheid die hun beheerst hem totaal vreemd is. Dan doet de Heer van hemel en aarde hun versteld staan door de eenvoud van zijn antwoord: *Geef de keizer wat de keizer toekomt; en aan God wat God toekomt*.

Wie uitsluitend afgaat op de Schrift en de traditie, zal altijd moeite met aanpassing hebben, als de tijden veranderen. Dit vraagt een wijsheid waar niet iedereen voor openstaat. Behoudende mensen trachten alles bij het oude te houden. Hun tegenvoeters, de liberalen, zullen zich kritiekloos aanpassen, zonder oog voor wat behouden moet blijven. Alleen de Geest kan dit onderscheid te maken. Wie naar Hem niet luisteren, zoals de Farizeeën vandaag weigeren gehoor te geven aan Jezus, die één is met de Jahweh die zij denken te dienen, verzetten zich tegen Hem; en dwarsbomen het werk dat Christus in de wereld is begonnen.

Dit werk bestaat kort gezegd hierin, dat bij mensen van goede wil - Joden zowel als niet-Joden - de ogen wordt geopend voor de goedheid van God, die in Jezus volkomen zichtbaar is. Allen die in hem geloven worden met hun Schepper verenigd. Dit is de boodschap van de kerk; en al haar handelen moet hierop zijn gericht. In Jezus' dagen wenste de behoudende en invloedrijke partij van de Farizeeën de klok terug te draaien, in verlangen naar de glorierijke staat van weleer, onder koning David. Blind voor de Messias in hun midden en de eeuwige goedheid van God die hij kwam openbaren, hebben zij hem aan het kruis gebracht, waarover David had geprofeteerd. Uiteindelijk heeft hun streven in 70 na Christus geleid tot de verwoesting van Jeruzalem door de Romeinen en de verstrooiing van het Joodse volk over heel de wereld.

Het verlangen naar een Joodse staat is onder vele joden echter altijd blijven leven, daarin actief gesteund door het meer behoudende deel van de kerk, waar het onderscheid niet werd gemaakt tussen wat aan God en wat aan de keizer toekomt. Zonder deze steun had Israël niet ongestraft de Palestijnen uit hun dorpen kunnen verdrijven; en had de wereld niet opgescheept gezeten met het probleem van de Palestijnse vluchtelingenkampen: koren op de molen van het islamitisch fundamentalisme. Onder z.g. *evangelische christenen* heerst zelfs de mening dat Jezus zal komen als een machtig vorst, onder wiens heerschappij kerk en staat weer één zullen zijn. Zich beroepend op een tekst in openbaring beweren zij dat de Messias - die door het orthodoxe jodendom nog steeds wordt verwacht - zich in Jeruzalem op de troon van David zal zetten, om gedurende 1000 jaren een wereldse heerschappij uit te oefenen, waarna het oordeel³. Dit wijkt wel zeer sterk af van het evangelie, waarin Jezus de gebeurtenissen voorzegt, die aan zijn wederkomst vooraf zullen gaan⁴.

Het verlangen naar restauratie is ook in de kerk geen onbekend verschijnsel, zoals b.v. blijkt uit de strijd voor het behoud van het systeem van aparte katholieke en protestantse scholen - en als gevolg hiervan ook islamitische scholen - door de staat gefinancierd. Dit is niet alleen zeer kostbaar, maar staat ook de integratie van moslims in de Nederlandse samenleving in de weg. Bovendien komt het overgrote deel van de leerkrachten niet meer in de kerk. Hoe moeten zij dan bij kinderen het fundament leggen van het geloof in een goede God, die zich in onpeilbare liefde in Christus aan de wereld heeft overgegeven? Het is droevig om mee te maken, hoe onvoorbereid vormelingen in de kerk verschijnen voor de toediening van het vormsel, het zichtbare teken van de gave van de Heilige Geest.

Zouden christenen hierin de keizer willen geven wat tot de kerntaken van de staat behoort, dan zou ook God ontvangen wat Hem toekomt: het geloofsonderricht van de jeugd, waartoe de confessionele scholen al sedert tientallen jaren niet meer in staat zijn. Deze geloofsopvoeding is vanouds de eerste prioriteit van de kerk. Het is buitengewoon jammer, dat een hele generatie niet de geloofskennis heeft meegekregen, die in een geseclariseerde maatschappij meer dan ooit noodzakelijk is. Paus Johannes brengt dit al in 1959 onder de aandacht: *Zorgvuldig onderricht door geestelijken is*

van het grootste belang; en hij citeert de aanmaning van St Pius X: *Wij beklemtonen speciaal dit punt en leggen er sterk de nadruk op dat een priester geen belangrijker taak heeft.*

De gelijkenis van de munt met de beeltenis van de keizer spoort christenen aan niet te verlangen naar wat geweest is; maar de bakens waar nodig te verzetten; en zich te richten op goed onderricht: niet alleen aan de jeugd, maar ook aan een verloren lopende zoekende menigte volwassenen. Dit mensenleger heeft geen boodschap aan wat vroeger was, en wat het merendeel van hen nooit heeft gekend. Zij hongeren en dorsten naar uitzicht in hun leven, naar een nieuw begin, dat in het evangelie in de persoon van Jezus Christus wordt aangeboden: de boodschap van menswording en verrijzenis, die de kerken in beheer is gegeven. *Laat alle volken van zijn grootheid horen; en maak aan de wereld zijn wonderen bekend!* (psalm van deze zondag)

1) Rom 13,2 2) Ef 4,15 3) Mt 24 4) openb 20,1vv 5) encycliek *sacerdoti nostri* 6) encycliek *acerbo nimis*

psalm 96

- L Zing voor God een nieuwe melodie;
laat heel de wereld Hem eer betuigen.
- A Geef Hem de eer die Hem toekomt;
en verkondig zijn redding van dag tot dag.
- L Laat alle volken van zijn grootheid horen;
en maak aan de wereld zijn wonderen bekend.
- A God is groot, laat ál wat leeft Hem eren!
ontzagwekkend is Hij, hoog boven allen verheven.
- L Mensenfamilie, zoek naar je God,
belijd zijn grootheid en macht.
- A Kom met je offers naar zijn heiligdom;
en geef Hem de eer die Hem toekomt.
- L Aanbid Hem in zijn heilige schoonheid;
heel de wereld moet ontzag voor Hem hebben.
- A Laat de volken het horen:
de HEER regeert; nu staat de aarde vast.
- L Laat ál wat leeft vol vreugde zijn,
want onze God zal komen voor het oordeel.
- A Hij oordeelt de wereld rechtvaardig,
alle volkeren naar waarheid.

gelovenbeleven.nl > psalmen & gebeden

* * *

zondag 26 oktober 2014

(30^e zondag door het jaar A)

1ste lezing: ex 22,20-26

psalm 18 zie beneden

2de lezing: 1Tes 1,5-10

evangelie: Mt 22,34-40

Aan deze twee geboden hangt heel de wet en de profeten.

Stel je een wereld zonder liefde voor, waar de mensen zich laten leiden door blinde aandrift, niet getemperd door mededogen; of waar een kille ideologie het beleid bepaalt. Rwanda en Nazi Duitsland zijn hier afschrikwekkende voorbeelden van, met als historisch dieptepunt de planmatige massavernietiging van de joodse bevolkingsgroep in de gaskamers. Als nooit tevoren heeft de Antichrist hier zijn gezicht getoond; en zijn vermogen om massa's mensen te misleiden. Deze gebeurtenissen zijn voorboden van de wereldwijde verdrukking, waar Jezus in het evangelie voor waarschuwt¹.

Van de mensen die niet direct bij deze gruwelen betrokken waren, bleven velen passief. Slechts relatief weinigen deden wat in hun vermogen lag om de getroffenen bij te staan. Maar stel je een samenleving voor waar deze liefde onbekend is en mensen van goede wil geheel ontbreken, en je hebt een beeld van de hel. Omgekeerd kan ieder zich een beeld vormen van een wereld, waar de Geest van liefde de zelfzucht en de eigenliefde heeft uitgebannen, waar hardheid en wreedheid, eerzucht en ijdelheid, trots en onverschilligheid, hebzucht en begeerte en alle andere uitingen van liefdeloosheid, die de wereld tot zo'n onherbergzaam oord maken, zijn verdwenen. Geen gevangenschappen meer, geen zuchten van armen, geen rouw om gesneuvelde soldaten en geen angst voor terrorisme; geen fietsslotsen meer, geen voordringen in winkels, geen varkensflats noch verwoesting van de natuur, maar eensgezinde vreugde om de gave van het hoogste goed: van de liefde die de harten verwarmt, de eenzaamheid verdrijft en het onrecht niet kent. De aarde zou een paradijs zijn.

De liefde is het hoogste goed, zij is van God gegeven.

Door haar de ziel haar God ontmoet: de waarheid en het leven.

De liefde is een levensdoel, hoe zal ik haar bereiken?

Steeds als ik haar aanwezig voel, zij wil weer van mij wijken.

De liefde is het hoogste goed. Ik voel mij als een blinde.

Zij, die de wereld leven doet: ik tast om haar te vinden.

De liefde klopte aan mijn hart, toen liet ik mij beminnen.

Zij voerde mij met zachte hand het nieuwe leven binnen.

De liefde is een beker wijn, zij komt het hart genezen.

Zij is een zoete medicijn, ik ben met haar verzezen.

De liefde zoekt geen roem en eer, zij dringt zich niet naar voren.

Zij dankt en eert de goede Heer, Hij zal haar steeds verhoren.

*De liefde is een groot gebod, het eerste der geboden.
Zij is het innerlijk van God, zij zal je rijk belonen.*

*De liefde is een levensbron, wie dorst heeft kome nader.
Gezegend wie hier vrede vond, zij toont je God de Vader.*

*De liefde is een helder licht, beklim haar hoge toren.
Zij opent een nieuw vergezicht aan wie haar toebehoren.*

*De liefde kent begin noch eind, zij geeft zich niet met mate,
aan ieder die, haar toegewijd, het oude heeft verlaten.*

*De liefde is de gave Gods, zij doet de harten branden.
Wie haar verzaakt in blinde trots, staat eens met lege handen.*

*De liefde is een hoog gewelf, waar velen samenkomen.
Wie met haar leeft vergeet zichzelf, om eeuwig daar te wonen.*

*De liefde is een eeuwig vuur, dat nimmermeer zal doven;
en eeuwig is de levensduur, van wie in haar geloven.*

gelovenbelevens.nl > al mijn verlangen

De Schrift herhaalt het keer op keer: *Breng dank aan God, want Hij is goed; zijn liefdevolle goedheid is eeuwig*: Met deze parel van onschatbare waarde², wil de goede God zijn volk vertrouwd maken; en hun uitzicht bieden op het eeuwige leven. Het is niet verwonderlijk dat Jezus de Farizeeën dit gebod geeft als hoofdsom van de wet: niet alleen God, de bron van al het zijnde, van het zichtbare en onzichtbare, liefhebben met hart en ziel en geheel het verstand, maar ook de naaste als jezelf.

Nee, Jezus leert hier niet dat de mensen van zichzelf moeten houden. Dat hoeft hij niemand te vertellen, want dat doet iedereen al. Het spreekwoord zegt: *Wat jij niet wilt dat jou geschiedt, doe dat ook een ander niet*. Maar Jezus leert in positieve zin: *Wat jij wilt dat jou geschiedt, doe dat ook een ander*². Inderdaad! Want wie heeft zichzelf niet lief? Wie verlangt als vreemdeling in een ander land (eerste lezing) niet naar toenadering en steun? Wie vindt het als nieuweling in onbekend gezelschap niet prettig, als iemand zich om hem of haar bekommert? Welke hongerige verlangt niet naar vrijgevigheid van beter bedeeden? En wie leeft niet op bij begrip van anderen, als gemaakte fouten worden vergeven? Zelfs als iemand leeft in onvrede met zichzelf komt dit voort uit eigenliefde: Zo ben ik eigenlijk niet. Wie dan de blik op Christus vestigt, wordt door hem uit die geestelijke crisis opgericht.

Jezus' antwoord aan de Farizeeën wordt door hemzelf wel op een zeer directe wijze bevestigd, niet alleen door zijn woorden, maar door heel zijn persoon: één en al liefde, en de mensen volkomen toegewijd. Steeds opnieuw is hij met hen in gesprek; en tracht hij hen op betere gedachten te brengen. Misschien zullen bij deze mensen, die van de godsdienst een star geheel van wetten en regels maken, de ogen opengaan voor waar het werkelijk om gaat; en zullen zij inzien dat zij zonder de liefde, ondanks hun gehoorzaamheid aan de voorschriften, niet meer zijn dan *galmende bekkens en schelle cymbalen*³. Zonder dat zij het nog kunnen beseffen, staan zij in de ontmoeting

met Jezus oog in oog met de Bron die nooit ophoudt te stromen: met hem die gekomen is om zijn kinderen te verzamelen, niet alleen 2000 jaar geleden uit het volk Israël⁴, maar alle eeuwen sedertdien uit alle volkeren ter wereld⁵.

Christenen hebben God lief: niet alleen met hart en ziel, maar ook met heel hun verstand. Het is bij de kerk van Christus niet als bij de sektes, waar opwinding en luidruchtigheid worden verward met de Geest. Ook als het gevoel zwijgt en God zeer ver weg lijkt, gebruiken christenen de gave van het verstand, dat hun de liefde doet zien als gave van God; en hun de zekere weg van het geloof voorhoudt: Ook al hoor ik niet uw stem, ook al keren allen zich tegen mij en lijkt U afwezig; ook al staat het water mij tot de lippen en schreeuw ik het uit in mijn ellende: nochtans zal ik niet twijfelen aan uw liefde jegens mij en alle mensen; en voortgaan in de vaste overtuiging dat U ziet wat mij overkomt, dat ik door U wordt gedragen en *dat U niet zult toestaan dat ik boven mijn vermogen op de proef wordt gesteld*⁶. Gelovige mensen hoeven er niet aan te twijfelen dat God hun in zijn Geest van liefde doet delen.

In het sacrament van het vormsel: in de zalving met olie en het opleggen van handen is de gave van God op zichtbare wijze bevestigd. Waarom is hier dan vaak zo weinig van te merken? Omdat het geloof zo zwak is, dat de *oude mens*⁷ overheerst. Hier wreekt zich het totale gebrek aan onderricht. De mensen zijn als vaten, gevuld met zelfzucht en eigenliefde. Wie Jezus wil volgen moet zichzelf ontledigen, de oude mens beschouwen als met Christus gekruisigd en gestorven, om als nieuwe mensen met hem te verrijzen⁸. *Ikzelf leef niet meer, Christus is het die in mij woont*⁹. Dit korte credo is een levensmotto voor bewust levende christenen. Daarom is de tweede lezing (uit de brieven van Paulus) zo belangrijk voor de vorming van het geloof, dat nu bij de meeste kerkgangers nog in de kinderschoenen staat. Wie in dit geloof volhardt, zal temidden van alle hardheid en onrecht van deze wereld mogen ervaren hoe nabij de goede God is.

Vandaag stelt Paulus de gelovigen van Thessalonika ten voorbeeld aan de kerk. Deze mensen - toen de apostel hun schreef nog slechts kort ontruikt aan de afgodendienst van deze wereld - hebben het evangelie van de goede God, die alle mensen liefheeft en tot nieuw leven roept, met blijdschap aangenomen. Onder velerlei beproeving hebben zij volhard in het geloof, zodat hun onderlinge liefde en eensgezindheid in heel die streek tot een krachtige verkondiging is geworden.

Heer, laat ook in onze gemeenschap de Geest van Christus zo aanwezig zijn, dat zoekende mensen een antwoord mogen vinden op hun vragen; en U ontmoeten. *Laat ons hem uit de hemel verwachten, die door God uit de doden is opgewekt: Jezus, die ons redt uit de komende toorn* (2^e lezing).

1) Mt 24 2) Mt 13,45 3) 1Kor 13,1 4) Joh 10,16 5) Jes 52,10 6) 1Kor 10,13 7) Rom 6,6 8) Joh 3,3 9) Gal 2,20

psalm 18 (2Sam 22)

- L Mijn God en mijn sterkte, U heb ik lief:
mijn rots, mijn vesting en mijn bevrijder.
- A U bent de rots bij wie ik schuil, mijn schild,
mijn vaste burcht, mijn redder die mij opricht.
- L Ten dage van mijn ongeluk vervolgden zij mij;
maar God is mijn toeverlaat geweest.
- A Hij brengt rust en ruimte in mijn leven;
en verlost mij omdat Hij verheugd is om mij.
- L Mijn God heeft mijn rechtvaardigheid beloond;
en Hij gaf mij naar mijn zuiverheid van handen.
- A Want ik bleef bij de weg van de HEER;
en week niet moedwillig af van mijn God.
- L Zijn wet is mij voortdurend in gedachten;
ik heb zijn geboden niet verworpen.
- A Ik verlang ernaar volmaakt met Hem te leven,
steeds op mijn hoede voor ongerechtigheid.
- L Psalmen wil ik zingen tot eer van uw naam;
U geeft uw koning verlossing;
- A U bewijst uw liefde aan uw gezalfde,
aan David en zijn nageslacht, voor eeuwig.

gelovenbelevens.nl > psalmen & gebeden

* * *

zaterdag 1 nov 2014 Allerheiligen ABC

1ste lezing: openb 7,2-4.9-14

psalm 24 zie beneden

2de lezing: 1Joh 3,1-3

evangelie: Mt 5,1-12a

Het woord *heilig* stamt uit het Hebreeuws, waar het de betekenis heeft van *apart gezet* (voor de dienst aan God). De tempel, het altaar, het vaatwerk, maar ook de bedienaars van de offerdienst waren voor deze dienst geheiligd. De tempelruimte werd alleen door de priesters, en nimmer door het volk betreden. In het achterste gedeelte hiervan - het *heilige der heiligen*¹ - mochten ook de priesters niet komen, maar alleen de hogepriester, die hier op grote verzoendag met een offer van bloed verzoening deed voor de zonden van zichzelf en het volk². Bij Jezus' sterven scheurde het voorhangsel, dat het heilige der heiligen afsloot, middendoor³. Dit was het teken dat het oude verbond van God met zijn volk had afgedaan. Door het vlekkeloze offer van zijn leven heeft hij voor allen verzoening bewerkt; en voor allen die hem liefhebben de toegang geopend tot het hemelse heiligdom.

De offerdienst, zoals die door Mozes was ingesteld, was niet meer dan een voorafbeelding van de dingen die komen gingen; en hield voor het nieuwe volk van God - uit de Joden zowel als uit de omringende volken - op te bestaan. De offers die bij de

oude eredienst gebracht werden konden de mensen immers niet vervolmaken⁴; en de voorschriften van de Joodse wet waren niet meer dan een voorbereiding van de tijd van herstel, die met de komst van de Messias is aangebroken. Met de komst van hogepriester Jezus⁵, die zichzelf als *lam van God*⁶ ten offer heeft gesteld, verdwenen de in de wet voorgeschreven dierenoffers.

Alle bewuste gelovigen, die Jezus liefhebben, die op hem hun vertrouwen hebben gesteld om te leven zoals zij voelen dat het behoort, en hun onvermogen belijden dit op eigen kracht waar te maken, ontvangen van hem de macht om als kinderen van God te leven⁷. Als Gods heiligen zijn zij in deze wereld apart gezet als wegwijzers naar de hemel. Niet dat zij al volmaakt zijn; maar, zegt Paulus, *ik streef er vurig naar het te bereiken, gegrepen als ik ben door Christus Jezus*⁸. Vertrouwend op Gods vergeving beginnen de gelovigen elke dag opnieuw met het vaste voornemen en het vurige verlangen zichzelf te verloochenen⁹ en de Geest van Christus in hun leven toe te laten. Zij hebben de oorlog verklaard aan zelfzucht en het najagen van eigen belangen; en staan open voor de Geest, die hen hier en nu al maakt tot burgers¹⁰ van het koninkrijk van God, temidden van een wereld die zijn ondergang tegemoet gaat. In de geest mogen zij al het werkelijke heiligdom binnengegaan, dat niet is gemaakt van hout en steen. Zij behoren tot de *gemeenschap van de heiligen*, waar de geloofsbelijdenis van spreekt. Zonder hen zou de wereld er nog heel wat slechter voor staan.

Jezus is na zijn dood en verrijzenis als *eersteling van de oogst*¹¹ het koninkrijk van God binnengegaan. Allen die tijdens hun leven hun hoop op hem gevestigd hadden en hem daadwerkelijk toebehoorden hebben na hun sterven deel gekregen aan dit hemelse leven. De profeet David, die als geen ander over de komende Messias heeft geprofeteerd, ziet dit 1000 jaar tevoren in de geest geschieden, en hij roept uit: *God is opgevaren onder gejuich*; en op een andere plaats: *Gevangenen leidt u uit in vreespoed*¹². Want Christus is gekomen om de mensheid te verlossen uit de slavernij van hebzucht en begeerte¹³. Door de doop met hem verbonden, waren zij tijdens hun aardse bestaan al apart gezet om te leven door de Geest van Christus, die zich aan alle gelovigen aanbiedt. Het gaat hier niet alleen om hen, die door de kerk officieel als voorbeelden van de geloofsgemeenschap worden gesteld, maar om allen die tijdens dit aardse bestaan volledig ernst hebben gemaakt met hun geloof; en zich met vuur en ijver en vertrouwend op Gods hulp hebben ingezet om hun fouten en onhebbelikheden de rug toe te keren. Door de dood zijn zij naar het lichaam van ons gescheiden; maar als leden van de gemeenschap van gelovigen in de geest toch met ons verbonden. De kerk in de wereld mag op hun gebeden vertrouwen.

Tenslotte is er die menigte christenen die in geloof zijn gestorven, maar God tijdens hun leven niet onverdeeld waren toegewijd. Hoe kunnen zij vóór Hem verschijnen, als hun hart niet volledig bij Hem is? Hun gehechtheid aan vergankelijke dingen en hun nooit afgezworen gewoontes, die uit de zelfzucht voortkomen verhinderen dit. Na hun dood moeten zij nog door een proces van inkeer heen, dat zij bij hun leven

niet van harte zijn aangegaan. Ook zij behoren tot de gemeenschap van de heiligen; en ook zij bidden voor de wereld: dat de mensen die hun lief waren met meer ernst en overgave de goede strijd van het geloof zullen strijden.

Op het feest van allerheiligen viert de kerk dat een groot aantal gelovigen het hemelse heiligdom is binnengegaan. Wij vieren de gemeenschap met hen, die intens met ons meelevend. Zij bidden voor de geloofsgemeenschap: dat de leden hun wil volledig aan God zullen geven; en met hart en ziel het werk van Christus voort zullen zetten in een wereld in nood. Heel de gemeenschap van de heiligen - van levende en gestorven gelovigen - is verenigd in dit gebed, dat de kerk haar roeping in de wereld zal verstaan *als het zout van de aarde*¹⁴ te zijn; en haar deuren open te zetten voor een zoekende menigte, die - onkundig van de eenvoud van het evangelie - soms liever op zoek gaat naar een goeroe in India, dan in de eigen stad heil te zoeken in de kerk.

De geloofsgemeenschap kent nog geen rust, vóór alle mensen van goede wil de weg naar het leven gevonden hebben. In de geest met elkaar verbonden, verlangen wij naar het tijdstip van de voleinding, als Jezus komt voor het oordeel, met al zijn engelen bij zich¹⁵. Dit is het verlangen dat wij delen, de hoop waarin wij leven en het geloof dat de Kerk van Christus verenigt.

1) ex 26,31vv 2) Heb 9,7 3) Lc 23,45 4) Heb 10,1 5) Heb 2,17 6) Joh 1,29 7) Joh 1,12
8) Fil 3,12 9) Mt 16,24 10) Fil 3,20 11) Dt 26; Joh 4,35; Mt 9,37 12) ps 47,6; ps 68,7 13) Rom 6,17
14) Mt 5,13 15) Mt 25,31

psalm 24

L *Aan de HEER behoort de aarde met haar overvloed,
de wereld en al wie daarop wonen.*

A Hij heeft haar op de wateren gegrond; en gevestigd op de stromen.

L Wie mogen beklimmen de berg van de HEER;
en staan op zijn heilige plaats?

A Zij die rein zijn van handen en zuiver van hart;
die geen valsheid beramen en geen leugens rondvertellen.

L Zij gaan voort met de zegen van de HEER;
God, die hen verlost, maakt hen rechtvaardig.

A Dit zijn de mensen die zoeken naar God,
verlangend om te staan voor zijn aangezicht.

L Eeuwige poorten, richt u op!

A De koning van de heerlijkheid wil door u binnengaan.

L Wie is dan die koning van de heerlijkheid?

A Het is de HEER, sterk en machtig, die de strijd voor je voert.

L Eeuwige poorten, richt u op!

A De koning van de heerlijkheid wil door u binnengaan.

L Wie is Hij dan, die koning van de heerlijkheid?

A De HEER van het hemelse leger:

Hij is de koning van de heerlijkheid.

(geloovenbeleven.nl > ochtend- en avondgebed)

* * *

zondag 2 nov 2014 Allerzielen ABC

1 ^{ste} lezing:	Jes 25,6-9
psalm 23	zie beneden
2 ^{de} lezing:	openb 21,1-7
evangelie:	Lc 23,44-46.50-53; 24,1-6

Toen Jezus gekruisigd was viel er duisternis over het land. *Er was een zonsverduistering*, zegt de herziene uitgave van de Willibrord-vertaling. Hierbij denk je aan het bekende fenomeen van de maan die tussen de zon en de aarde schuift. Hoe dit ook zij: het is duidelijk dat hier geen toevallige samenloop van omstandigheden optreedt; maar dat in een teken van godswege wordt duidelijk gemaakt dat de mensheid niet dieper kan zakken dan het onrecht dat hier werd begaan, toen één van hen, in wie in het geheel geen duisternis was, werd terecht gesteld.

Toen Jezus stierf scheurde het voorhangsel van de tempel, dat het heilige der heiligen afscheidde. De betekenis is duidelijk: de plaats die door geen mens betreden mocht worden dan door de hogepriester, is door de hogepriester Jezus¹ toegankelijk gemaakt voor allen die God liefhebben². Dit nieuwe volk van God wordt christenen genoemd. De geloofsbelijdenis spreekt van *de gemeenschap van de heiligen*: niet alleen bestaande uit christenen in de wereld, maar ook uit hen, die na een God-gewijd leven bij Hem zijn opgenomen, en uit hen die na hun dood nog het proces van loutering moeten doormaken, dat zij tijdens hun leven niet zijn aangegaan. De laatsten hebben God en de wereld willen dienen. Met de mond hebben zij gebeden: *uw wil geschiede*; maar in de praktijk heeft het eigenbelang een woordje meegesproken. Zij hebben het woord niet onverdeeld nageleefd, dat Jezus aan zijn kerk voorhoudt: *Wie mij wil volgen moet zichzelf verloochenen*³. Zij hebben de *oude mens*, in wie de zelfzucht woont en die Christus niet wil volgen, niet als dood en met hem gekruisigd beschouwd⁴. In het hemelse heiligdom is voor de zelfzucht echter geen plaats: het koninkrijk van God zou zijn glans verliezen. Zou God *alles in allen*⁵ kunnen zijn, zolang de gelovigen het hart niet volledig op hem gericht hebben?

Hier komt de tegenwerping op: Wie is er dan zo volmaakt onder de christenen? Niemand toch? Ook de heiligen, die ons als voorbeelden zijn gesteld, waren - zelfs veel meer nog dan anderen - diep doordrongen van hun eigen tekort. Als je bijna wordt aangereken door een jongen op een brommer die door rood rijdt, als hij je uitlacht om je geschrokken reactie en doorscheurt: wie voelt dan geen woede in zich opkomen, en de lust hem een oplawaai te verkopen? Wie is er zo heilig, dat die aandrift geheel ontbreekt? Misschien wel niemand. Maar heiligen - en Paulus spreekt heel de geloofsgemeenschap hiermee aan⁶ - wenden zich wel direct geschrokken af van hun eigen ongeregelde aandriften: "Zo heeft Jezus zich niet doen kennen! Heer, vergeef het mij!" Dit gebed wordt onmiddellijk verhoord, de gemeenschap met Hem wordt hersteld; en de Geest toont hun de liefde die Jezus had voor de mensen die hem mishandelden, gevangen in haat. In de wereld wordt boosheid met boosheid beantwoord; maar zijn zachtmoedigheid heeft menigeen tot inkeer gebracht.

Zo staan de gelovigen in deze voorbijgaande wereld keer op keer voor de keuze: jezelf verloochenen en Christus vinden; of jezelf laten gaan en hem buitensluiten. Dit geldt niet alleen voor het verduren van onrecht en agressie, maar evenzeer voor het betuigen van eerezucht, ijdelheid en kwaadsprekerij, koopziekte, verslaving, gulzigheid, wellust, en de hebzucht, *die niets anders is dan afgoderij*⁷. *Strijd de goede strijd van het geloof*⁸, zegt Paulus. Ook hij heeft de volmaaktheid nog niet bereikt, maar hij jaagt ernaar, om toch niet de prijs van zijn roeping mis te lopen. Juist in dit harts-tochtelijke streven de liefde van God in zijn hart een plaats te bieden ligt zijn heiligheid.

De gelovigen die bij hun leven niet met hart en ziel, met heel hun verstand en alle kracht naar dit Godgewijde leven hebben gestreefd, komen in hun dood tot de ontdekking dat de zelfzucht en de eigenliefde, die zij tijdens hun aardse bestaan een plaats hebben laten houden, hun nu verhinderen om als hemelburgers met Jezus, Maria en alle heiligen bij God te leven. Zij zijn van goede wil, zij erkennen God als hun Schepper, en als ze Jezus zien zullen zij hem liefhebben; maar hun liefde is niet onverdeeld. De goede God, die wil dat alle mensen behouden worden, moet hen na dit leven vrij maken van de zelfzucht, waarvoor geen plaats is in zijn Rijk. Deze toestand van loutering werd vroeger het *vagevuur* genoemd. Hoe onpopulair ook, is het toch een ernstige omissie hierover het zwijgen te doen. Of is het toe te schrijven aan onbekendheid met wat de mensen na hun dood te wachten staat, dat dit onderwerp nooit ter sprake komt? Christenen moeten dit weten. Dat heeft met bangmakerij niets te maken, zoals soms wel wordt gesuggereerd. Kennis van het oordeel komt de geloofsijver zeer ten goede. En waartoe dient het gebed voor de overledenen, als ze allemaal *linea recta* de hemel zouden zijn binnengegaan? Deze onduidelijkheid schaadt de gemeenschap.

Laat niemand denken dat de mensen in het vagevuur temidden van woedende vlammen verkeren; maar wel woedt innerlijk het berouw, dat zij tijdens hun aardse leven niet meer ernst met hun geloof hebben gemaakt. "Hoe moeilijk ook, je kunt je beter op aarde bekeren dan hierna", hield Jean Vianney⁹, de pastoor van het Franse dorpje Ars, zijn parochianen voor. Door velen bespot, is deze heilige man nu patroon van alle pastores; en het dorpje Ars (nabij Lyon) is een bedevaartsoord geworden. Laat evenmin iemand denken, dat het vagevuur een plaats is waar de straf voor een halfhartig en lauw geloof moet worden uitgezeten, zoals misdadigers in de gevangenis. Vianney noemde het vagevuur 'de ziekenkamer van de goede God'. Hij wil geen mensen straffen; maar dat zij bij Hem binnen kunnen gaan. Dat is onmogelijk zolang zij zich niet vol spijt over hun gebrek aan liefde tot Hem bekeren en hun zelfzucht betreuren. Berouwvol bidden zij voor hun achtergebleven familie en vrienden: dat zij tot inkeer zullen komen en Christus de plaats zullen geven die hem toekomt, opdat zij niet in dezelfde kwelling terecht komen. Op de dag van allerzielen bidt de kerk voor hen tot God: dat Hij hun uitzicht zal bieden op zijn Rijk van vrede en geluk, dat ook

voor hen is bestemd. De verhoring van dit gebed is voor hen een zegen, omdat de wetenschap van de tijdelijke aard van hun kwelling, en de hoop op de eeuwige heerlijkheid hierna, hun lot aanzienlijk zal verzachten.

1) Heb 2,17 2) Heb 10,20 3) Mc 8,34 4) Rom 6,6 5) 1Kor 15,28 6) Ef 1,1 7) Kol 3,5 8) 1Tim 6,12
9) gelovenbelevens.nl > teksten van heiligen > Johannes Vianney

psalm 23

- L *De HEER is mijn herder, 't ontbreekt mij aan niets.*
A Hij voert mij naar een groene wei,
aan rustig water mag ik drinken.
L Ik leef weer op;
Hij leidt mij op 't rechte spoor, omwille van zijn naam.
A Ik vrees geen kwaad, al ga ik door het dal van de dood;
want U bent bij mij, uw herdersstaf stelt mij gerust.
L U richt voor mij een maaltijd aan,
voor ogen van mijn belagers.
A Dan zalft U mij met olie* op het hoofd:
zodat ik overvloeie van vreugde.
L Uw goedheid en uw liefde begeleiden mij,
alle dagen van mijn leven.
A In het huis van de HEER mag ik wonen,
tot in lengte van dagen.

(gelovenbelevens.nl > ochtend- en avondgebed)

mijn herder is de Heer (ps 23)

*Mijn herder is de Heer, mijn God, die al de zijnen kent.
Hij ziet mijn nood, Hij keert mijn lot. Ik vind mijn rust in Hem.*

*De Heer, mijn herder, leidt mij voort; Hij luistert als ik roep.
In stilte wordt een stem gehoord: mijn herder die mij hoedt!*

*Hij voert mij naar een groene wei, geeft voedsel aan mijn ziel.
Aan rustig water voert Hij mij, zijn Geest verlaat mij niet.*

*En als mijn weg door dalen gaat: de Heer is aan mijn zij.
Ik heb geen angst, ik vrees geen kwaad, zijn woorden troosten mij.*

*Nu offer ik de Heer mijn dank, Hij maakt zijn tafel klaar.
Dan is Hijzelf tot spijs en drank, zijn koninkrijk is daar!*

(gelovenbelevens.nl > liedbundel)

* * *

zondag 9 november 2014 kerkwijding

1ste lezing: Ez 1-2 + 8-9 + 12
 psalm 46 zie beneden
 2de lezing: 1Kor 3,9b-11 + 16-17
 evangelie: Joh 2,13-22

De ijver voor uw huis zal mij verteren.

Het water dat uit de hemelse tempel stroomt (1ste lezing), wordt tot een rivier, waarlangs de vruchtbomen overvloedig vrucht dragen. De profeet spreekt over de Geest als een waterstroom; en over christenen als bomen, die hun wortels uitslaan naar het water. Jezus leert zijn kerk hierover: *Laat wie dorst heeft tot mij komen en laat drinken wie gelooft: stromen van levend water zullen uit je binnenste vloeien*¹. Hij spreekt over de Geest van God, die zijn leerlingen zullen ontvangen, *om vruchten te dragen van wijsheid en inzicht, van genade en sterkte, van kennis en ontzag voor Jahweh*². Dit is de Geest waarin David zich verheugt: *Er is een stroom die vreugde brengt in de stad van God, waar zijn heilige woningen zijn* (psalm van deze dag). Onder die woningen moet worden verstaan de zielen van de gelovigen, die elk hun eigen plaats zullen hebben in de hemelse stad, waar zij met God verkeren. Dit is het wat Jezus zijn leerlingen voorhoudt: *In het huis van mijn Vader zijn vele woningen*³. Elke christen, die zichzelf vergeet om ruimte te bieden aan de Geest, ziet hoopvol uit naar de vervulling van deze belofte.

De kerk - of in Jezus' dagen de tempel - is een afbeelding van dit huis. Christenen die zich beijveren om Gods wil te verstaan en te volbrengen, zullen zich met hart en ziel

inzetten om in dit huis aan het werk van Christus te kunnen bijdragen. Zij zien hoe hun Heer de misstanden in de tempel bestreed; en bidden om zijn Geest, die hun zal leren hoe elk naar eigen vermogen kan bijdragen aan een kerk waar liefde heerst, en eensgezindheid; en waar de deuren openstaan voor zoekende en eenzame mensen. Zij houden Jezus' woorden in gedachten, die hij sprak toen hij vóór zijn gevangennamen voor zijn vader: *Ik heb hun de heerlijkheid gegeven die U mij geschonken hebt, opdat zij één zijn, zoals Wij één zijn*⁴. Kan iemand zich zijn leerling noemen, zonder het zich aan te trekken als die heerlijkheid met voeten wordt getreden? Nee, maar evenals hun Heer worden allen die hem daadwerkelijk toebehoren verteerd van ijver om het huis van God, de kerk van Christus, hiertegen te beschermen. Want *onze gedachte is de gedachte van Christus* (2de lezing).

Misschien vraagt iemand nog wat die misstanden zijn, en hoe die heerlijkheid met voeten wordt vertreden? Voorop staat wel de ongehoorde verdeeldheid van de kerk van Christus. Zelfs in kleine dorpen staan minstens twee en meestal nog meer kerken. Alsof dit niet al erg genoeg is, trekken - terwijl in de kerken in hun eigen plaats zo goed als leeg zijn - sommigen zelfs naar grotere plaatsen, naar de kerk van hun eigen voorkeur. Geheel tegen het verlangen van hun Heer in volgen zij de gangbare

moraal van 'elk wat wils'. Maar is Christus dan verdeeld? Wordt zo zijn heerlijkheid niet vertrapt? De Heer van de kerk heeft een ander voorbeeld gegeven. Jezus is de synagoge trouw gebleven, die - wat de overheid betrof - hem bepaald niet welgezind was; en waar Farizeeën en Sadduceeën - conservatieven en vrijzinnigen - de dienst uitmaakten.

Even erg is de gewoonte alleen naar de kerk te komen bij grote feesten, of als het een keer goed uitkomt. Wordt zo een gemeenschap opgebouwd? Zelfs in de besturen tref je mensen die je maar zelden in de kerken ziet. Hoewel de koren veelal de dienst uitmaken in de liturgie komen veel koorleden alleen als ze moeten zingen. Verder maar ach, de lijst van misstanden is lang. Laten Christenen hierover niet verbitteren, of - nog erger - ook zelf hun heil elders zoeken; maar laten zich voegen naar de Heer van de kerk, die wil dat allen één zijn in het verlangen hem te dienen. Laten zij een voorbeeld nemen aan de heilige naar wie de kerk is genoemd, en die met volledig voorbijzien van zijn of haar eigen belangen en voorkeur de liefde van Christus heeft voorgeleefd. Laten zij de woorden van de psalmist ter harte nemen: *De ijver voor uw huis heeft mij verteerd*⁵. Zij weten zich één met Christus; en zingen, vol van de Geest, het lied van deze dag: *De HEER van het hemelse leger: Hij is mét ons.*

1) Joh 7,38 2) Jes 11,2 3) Joh 14,2 4) Joh 17,2 5) ps 69,10

psalm 46

L God is onze toevlucht en sterkte;
wij hebben geen angst, al beeft ook de aarde,
en wankelen de bergen* in zee.

A Laat de golven maar bulderen,
laat de bergen bewegen in de woedende zee.

L Er is een stroom* die vreugde brengt,
in de stad van God waar zijn heilige woningen zijn.

*de H.Geest

A Hier is God in haar midden, zij zal niet wankelen;
zij staat onwrikbaar vast als de nieuwe Dag aanbreekt.

L Volkeren woeden en machtige naties wankelen;
dan verheft de HEER zijn stem, heel de aarde beeft.

A De HEER van het hemelse leger: Hij is mét ons;
de God van Jakob is onze toevlucht.

L Kom, en zie het werken van de HEER,
die op aarde wonderbaarlijke dingen verricht.

A Hij maakt een einde aan de oorlog op aarde;
en vernietigt het verwoestende wapentuig.

L Laat af, en weet dat Ik God ben:
verheerlijkt op aarde, verhoogd onder de volken.

A De HEER van het hemelse leger*: Hij is mét ons;
de God van Jakob is onze toevlucht.

*engelen

* * *

zondag 16 november 2014

33ste zondag door het jaar A)

1ste lezing: spr 31,10-13.19-20.30-31

psalm 128 zie beneden

2de lezing: 1Tes 5,1-6

evangelie: Mt 25,14-30

Ga binnen in de vreugde van je Heer.

Matteüs spreekt van talenten en Lucas van ponden¹. Het gaat hier niet om menselijke aanleg maar om een munteenheid. Ieder ontvangt een geldsom naar bekwaamheid: wie tot veel in staat is vijf talenten, wie minder aan kan twee of één, zodat voor niemand de druk te hoog wordt; en Christenen in de vrede van Christus hun werk voor hem kunnen verrichten. Het kapitaal dat zij daartoe ontvangen is de Geest van Christus, die door David wordt bezongen²: *U zalft mijn hoofd met olie, mijn beker vloeit over*³; en van wie de apostel zegt: *Wij dragen deze schat in aarden vaten*⁴. Met die beker en die vaten bedoelen zij de vergankelijke lichamen, waarin de gelovigen tijdens dit korte bestaan kunnen werken voor een eeuwige beloning. Klinkt dat niet wat egoïstisch? zullen sommigen tegenwerpen, "wij moeten toch werken in liefde voor God, en niet voor onszelf?" Goed gesproken! Wie daarnaar handelen zullen zeker niet beschaamd uitkomen; en met nieuwe lichamen het Rijk van God mogen binnengaan, om voor eeuwig Hem te genieten, die zij in hun aardse vaten hebben gediend.

De Geest van God, zonder wie niemand *winst* kan maken, leert hun *wijsheid en inzicht, verstandig beleid en krachtig optreden, kennis van waar het op aankomt en ontzag voor de Heer*⁵. Zij weten dat zij door Hem zijn gekend, dat Hij hun beweegredenen ziet; en dat hun daden door Hem worden gewogen en op de dag van het oordeel openbaar zullen worden⁶. Wie de gave van het woord heeft, zal aangenaam spreken, de harten raken en het verstand bevredigen. Wie handig is, en praktisch ingesteld, zal zonder eer van anderen te zoeken zeer veel goeds kunnen doen, en zo de Schepper behagen. Wie verzorgend is van aard, zal zichzelf wegcijferen en een zegen voor velen zijn. Wie leidinggevende capaciteiten heeft, zal aller harten winnen door aller dienaar te worden⁷. Wie gehandicapt is of zwak van gezondheid, zal door opgewektheid en geduldig gedragen lijden Christus zichtbaar maken. Allen gelijken zij op *de vrouw die de Heer vreest*. Zij is beeld van de kerk (1^e lezing).

De kerk van Christus wordt gevormd door mensen die hem liefhebben; en hem toelaten in hun leven. Ware liefde is niet ik-gericht. Alle aandacht gaat uit naar de geliefde, om hem of haar te behagen; en van zijn of haar aanwezigheid te genieten. *Wie mij wil volgen*, zegt Jezus, *moet zichzelf verloochenen*. Wie zichzelf dus geheel ontledigd hebben; en vol van de Geest zich beijveren als christenen te leven, zullen hun gaven volledig benutten; en - zoals de eerste twee knechten uit de gelijkenis - de volle winst maken voor hun Heer. Beiden zijn zij gelukkig, omdat zij zich volledig hebben kunnen ontplooiën, zodat zij steeds duidelijker uitzicht krijgen op het leven na dit leven,

dat de Schepper hun belooft. Omdat zij geen water in de wijn doen en geen compromis sluiten met hun geweten, maar aandachtig zijn voor de stem van hun Heer, zullen zij vaak minder hoog dan anderen stijgen op de maatschappelijke ladder; en zeker geen miljoenen willen verdienen. De Vader toont zijn kinderen immers een rijkdom die alle luxe in deze wereld doet vergeten: zijn goedheid, die eeuwig is, wordt hun gaandeweg geopenbaard. In de wereld misschien niet in tel, weten zij zich door de goede God gekend en gedragen; en zullen zij dikwijls ervaren hoe zijn engel hen voor struikelen behoedt. Zelfs de dood jaagt hun geen angst meer aan; want zij horen al de liefdevolle woorden: *Over weinig was je getrouwd, over veel zal Ik je aanstellen. Ga binnen in de vreugde van je Heer.*

Hoe is het te verklaren dat sommige werkers in het Rijk van God over meer zullen worden aangesteld dan anderen? Waarover worden zij aangesteld? Is er in de hemel dan nog werk te doen? Zou misschien, zoals we engelen en aartsengelen kennen, en zoals Paulus spreekt over een hiërarchie bij de engelen, zou er zo in het Rijk van God ook onder zijn kinderen een rangorde bestaan? Want de één - zo staat het bij Lucas - krijgt gezag over tien, en de ander over vijf steden⁸. Het is een inspirerende gedachte, dat er in de hemel geen eenvormigheid is; maar dat in het Koninkrijk van God ieder zijn eigen verantwoordelijkheid zal hebben. De activiteit bestaat hier in de lofzang en het eerbetoon aan God, die zó volkomen de aandacht innemen en van vreugde vervullen, dat de tijd niet meer is. Zouden in deze hemelse liturgie allen niet hun eigen plaats hebben, zoals in een koor en orkest dirigent, musici en zangers ieder naar eigen vermogen hun taak vervullen en daar gelukkig mee zijn?

Zangeressen zijn er niet; en de zangers zijn geen mannen: *hier zal men zijn als engelen in de hemel*⁹. Hier zal de herinnering zijn uitgewist aan de spanning, het vele leed en het onrecht, voortkomend uit de omgang tussen de twee sekses. Wat echter blijft, is de liefde die deze omgang behoort te bepalen; en waarin iets van de hemel zichtbaar wordt. Hier geen wellust meer die de zelfzucht aanwakkert, noch al die andere uitingen van *het vlees*¹⁰, die ingaan tegen de Geest van Christus. Geen hebzucht meer en geen begeerte, geen afgunst, jaloezie en ijdelheid; maar liefde uit zuivere harten, en een vrede die het verstand te boven gaat¹¹. Hier geen christenen meer, die de *oude mens*¹² niet als met Christus gestorven hebben beschouwd¹³. Omdat deze laatsten de gave van zijn Geest hebben genegeerd, of - zoals de gelijkenis het uitdrukt - hebben begraven, hebben zij geen winst gemaakt voor hun Heer. Hoewel het hun bekend was *dat Hij maait waar hij niet heeft gezaaid*, zijn zij doof gebleven voor de aanmaning: *Zaai je zaad in de morgen, en gun je hand in de avond geen rust; want je weet immers niet of het ene zal lukken of het andere, of dat beide goed zullen zijn*¹⁴.

Christenen delen in Jezus' opdracht de goede God in de wereld zichtbaar en verstaanbaar te maken. Hiertoe zijn de apostelen alle eeuwen door naar alle windstreken uitgezwermd. *Bid de Heer van de oogst arbeiders te sturen om te oogsten*¹⁵, vraagt Jezus zijn kerk. Wordt dit gebed nog gebeden? Zonder vaste gebedstijden zal het ver-

geten worden. Een onafzienbaar leger volgelingen heeft echter zijn roeping verstaan en zich alle eeuwen door overal op aarde ingezet om dit werk voort te zetten door de verkondiging van het evangelie en een leven van gebed en belangeloze liefde.

Het is waar wat de derde dienaar zegt: *U oogst waar u niet hebt gezaaid*. Waarom heeft de derde dienaar uit het evangelie van vandaag dan niet naar deze kennis gehandeld? Ook al zou hij zozeer in beslag genomen worden door alle dagelijkse beslommeringen, dat hij zich geen tijd gunde voor bezinning en gebed, en zijn opdracht verwaarloosde; ook al wist hij niet wat te beginnen met het ene talent dat hem was toevertrouwd, dan hadden hij toch de vieringen niet hoeven te verwaarlozen, en - zoals iemand geld naar de bank brengt - zijn diensten kunnen aanbieden bij de kerk. Zo had hij aan de Heer van de kerk het rendement van het hem toevertrouwde kapitaal kunnen aanbieden op de dag van het oordeel.

Wie iets verborgen houdt is als iemand die niet bezit. Als dan de Heer op die grote dag zijn gave ongebruikt terugontvangt, geeft de derde knecht hiermee het enige uit handen wat aan het leven zin en inhoud verleent. Zonder de Geest van Christus is de mens als het ware levend dood¹⁶. Dit korte bestaan biedt voldoende afleiding om hieraan voorbij te kunnen gaan; maar als dit bestaan wegvalt, komen zij die zich hieraan hebben overgeven in de leegte te staan: een verschrikkelijk vooruitzicht. Dit lot treft de derde knecht treft bij de terugkeer van zijn Heer: bij Jezus' wederkomst voor het oordeel. Er vindt een scheiding plaats. De eerste twee, die tijdens hun aardse bestaan de gave van de Geest dankbaar hebben gebruikt; die met voorbijzien van zichzelf voor hun Heer hebben gewerkt, mogen in zijn vreugde binnengaan, waarvan de derde wordt buitengesloten.

Hier komen we bij een punt waar bijna steeds stilzwijgend aan wordt voorbijgegaan. Zo uitvoerig als het laatste oordeel bij de sektes aan de orde komt, zo weinig durft men er in de kerken over te spreken. *Als de mensenzoon komt, vraagt Jezus zich af, zal hij dan het geloof vinden op aarde?*¹⁷ Inderdaad, want wie heeft dit nog dagelijks in gedachten? *Hij komt onverwacht, als een dief in de nacht*, waarschuwt Paulus (2^e lezing); maar wie houdt hier nog rekening mee? Het lijkt soms wel of niemand meer raad weet met het komende oordeel, dat in de lezingen van de laatste weken van het kerkelijk jaar zo uitdrukkelijk aan de orde komt. Die onnutte knecht, leert het evangelie, *wordt in de duisternis geworpen*; want duister en vreeswekkend is het bestaan waar God afwezig is; en waar de tijd eeuwig duurt.

Dat zal God niet doen, denken velen. Maar wie zijn barmhartigheid kent en liefheeft, zal zich toch niet van hem afwenden, en zijn gave in de grond stoppen? Wordt die barmhartigheid zo geen excuus voor een zelfzuchtig bestaan waarin geen plaats voor Hem is? Vele zogenaamde ongelovigen: buitenkerkelijken zonder enig idee van de inhoud van het evangelie, zullen op de dag, waarop allen hun leven en werken moeten verantwoorden, beter af zijn dan zij die alleen in naam christenen zijn geweest. Als zij door hun daden hebben laten blijken dat *Gods wet in hun harten staat ge-*

*schreven*¹⁸, zullen zij op die dag tot hun onuitsprekelijke blijdschap tot de ontdekking komen, dat zij hem hebben gediend die zij niet kenden. Zij zullen hem liefhebben; en ook zij zullen de woorden mogen horen: *Ga binnen in de vreugde van je Heer.*

1) Lc 19,13 2) ps 23,5 3) symbool van de heilige Geest 4) 2Kor 4,7 4) Joh 15,4v 5) Jes 11,2 6) Lc 12,2v
7) Mt 20,28 8) Lc 19,16vv 9) Mt 22,30 10) Rom 8,4vv 11) Fil 4,7 12) Kol 3,9 13) Rom 6,4 14) pred 11,6
15) Mt 9,38 16) openb 3,1 17) Lc 18,8 18) Rom 2,15

psalm 128

- L Gezegend is de mens, die eerbied heeft voor God;
en in zijn wegen gaat.
- A Gezegend zul je zijn, het zal je goed gaan;
je zult de vrucht van je arbeid genieten.
- L Je vrouw is als een vruchtbare wijnstok in je huis;
sterk en gezond zijn je kinderen aan je tafel.
- A Zo wordt de mens gezegend, die leeft in vrees voor God.
- L De HEER zal je zegenen uit Sion,
om het goede te aanschouwen in de stad van God,
alle dagen van je leven.
- A Je zult het kroost van je kinderen zien;
vrede over het volk van God!

gelovenbelevens.nl > psalmen & gebeden

* * *

zondag 23 november 2014 Christus koning

1ste lezing: Ez 34,11-12.15-17

psalm 23 zie beneden

2de lezing: 1Kor 15,20-28

evangelie: Mt 25,31-46

Dezen zullen heengaan naar de eeuwige straf; maar de rechtvaardigen naar het eeuwige leven.

Jezus werd door de oversten voor Pilatus gebracht met de beschuldiging dat hij zich tegen de keizer zou verzetten door zich koning te noemen¹. Pilatus ondervroeg Jezus naar zijn koningschap. Het antwoord maakte hem ongerust: *Mijn koningschap is niet van hier*²; en: *Hiertoe ben ik in de wereld gekomen, om getuigenis af te leggen van de waarheid. Al wie uit de waarheid is, luistert naar mijn stem*³. De landvoogd was onder de indruk van de onverstoorbare oprechtheid van de beschuldigde, die zichzelf niet trachtte te redden; maar hij hield zich op de vlakte en zei: *Wat is waarheid?* Hij bleek van deze waarheid toch iets begrepen te hebben; want hij ging naar buiten en sprak: *Ik vind geen schuld in hem!*⁴ Zijn aanklagers echter schreeuwden des te harder: *Kruisig hem!* Zo is op de vrijdag vóór Pasen de mens aan een kruis gestorven, die teven is *God-met-ons*⁵: die niet alleen koning van de Joden is, maar van alle volkeren, om allen die uit de waarheid zijn bij God terug te brengen⁶.

Koning Salomo, de zoon van David naar het vlees, heeft in de verte de beloofde Na-zaat⁷ van zijn vader zien komen; en door de Geest gegrepen riep hij uit: *Laten alle koningen zich voor hem neerbuigen, en alle volkeren hem dienen!*⁸ Sedert het eerste Pinksterfeest van de kerk in het jaar 33 zijn de apostelen - en wie na hen tot dit ambt geroepen zijn - over heel de wereld uitgezwermd om het evangelie te verkondigen van deze koning, die de minste van allen geworden is, om allen bij God terug te brengen. Wie zou zich niet gelukkig voelen deze koning toe te behoren? Het betekent niet minder dan eeuwig leven! Niet allen voelen zich echter tot zijn dienst geroepen; en niet allen die geroepen zijn, en lid zijn van de kerk van Christus, gedragen zich waardig aan deze roeping. Zou zich in de kerk misschien dezelfde ontwikkeling voordoen als in het oude Israël, waar de godsdienst oppervlakkig was geworden, en de liefde voor God ver te zoeken was?

Veertig dagen na Pasen, terwijl de 11 apostelen Jezus bij zijn hemelvaart stonden na te staren, voegden zich opeens twee engelen bij hen, die zeiden: *Wat staan jullie naar de hemel te kijken? Deze Jezus, die van jullie is weggenomen naar de hemel, zal op dezelfde wijze wederkeren als jullie hem hebben zien gaan*⁹. Deze wederkomst in zijn macht en het daarop volgende oordeel zijn onderwerp van de lezingen van de laatste zondagen van het kerkelijk jaar en de eerste zondag van de advent. Op het hoogfeest van Christus, koning van het heelal, leert het evangelie dat hij op die dag scheiding zal maken tussen *bokken en schapen*: tussen hen die met voorbijzien van zichzelf voor hun naasten zijn opgekomen, en hen die Jezus' woorden *wie achter mij wil komen, moet zijn kruis opnemen en mij volgen*¹⁰ naast zich neer hebben gelegd.

Ik vertelde eens aan een groep kinderen over Damiaan de Veuster¹¹: hoe hij vanuit België was vertrokken naar Hawaï; en zich daar had gemeld om te werken op het eilandje Molokai, een verbanningsoord voor lijdens aan de gevreesde besmettelijke ziekte lepra. Aan deze mensen, door iedereen in de steek gelaten en bij zijn komst totaal verwilderd, heeft hij zijn verdere leven gewijd, tot hijzelf aan de ziekte is gestorven. De kinderen waren hoogst verwonderd: Waarom doet iemand zoiets?? Het is te hopen dat zij de herinnering aan hem bewaren, in wie hun Heer zo duidelijk gestalte had aangenomen; en dat zij de schoonheid van dit voorbeeld gaan zien, en het verlangen leren kennen dit in de kleine dingen van hun eigen dagelijkse leven na te gaan volgen.

Deze Belgische missionaris is één van die talloze lichtende voorbeelden in een wereld van elk voor zich. Zonder hen zou de wereld er anders uitzien. Het is een adembenevende gedachte, om evenals zij eens Jezus' woorden te mogen horen: *Kom, gezegende van mijn Vader, en ga binnen in het Rijk dat voor jou gereed is vanaf de grondvesting van de wereld*. De goede God kent ieders hart en weegt ieders daden: of zij in liefde zijn verricht. Gelovige mensen weten dit; en richten hun leven hiernaar in. Dit is wat David bezingt in de psalm: *In al mijn doen en laten doorziet U mijn bedoeling; en: Zij stonden al in uw boek beschreven: de dagen in het verschiet, toen*

*nog geen daarvan gekomen was*¹³. Misschien zal iemand hier willen tegenwerpen dat alles dus al vastligt; en niemand hier iets aan kan veranderen. Wie hierin een vrijbrief ziet zich in zelfzucht uit te leven, bevestigt zijn of haar eigen veroordeling. De apostel weerlegt het bondig: *Gods werk zijn wij, geschapen in Christus Jezus, om de goede daden te doen, die God al voor ons bereid heeft, opdat wij daarin zouden wandelen*¹². Wie zou dit willen weerspreken?

Schrikwekkend is de gedachte de woorden te moeten horen: *Ga weg bij mij, vervloekten, in het eeuwige vuur dat bereid is voor de duivel en zijn trawanten*. Onder hen zullen er ook zijn, die naar een oppervlakkig oordeel van de buitenwereld goed geleefd hebben. Wie hen goed gekend hebben weten echter wel beter: ze hebben gehandeld om door de mensen geprezen te worden; maar als puntje bij paaltje kwam, kozen zij tegen de Geest van Christus in voor zichzelf. Jezus heeft het zijn leerlingen voorgehouden: *Zij hebben hun loon al ontvangen*¹⁴. Wie werkelijk begaan is met armen en ongelukkigen, handelt in liefde voor Hem; en houdt het zo mogelijk voor de mensen verborgen, in diep ontzag voor Hem, die aan allen rekenschap zal vragen.

Het bijbelse begrip *vrees voor God* betekent geen angst; maar staat aan het begin van een verstandig leven, zoals de Schrift leert: *De vrees voor de Heer voedt op tot wijsheid*¹⁵; en: *De vrees voor de Heer is het kwade te haten*¹⁶. Deze vrees doet christenen alles onder Gods oordeel stellen, zodat Hij hen op kan voeden tot een leven dat Hem behaagt. Het maakt zijn kinderen gelukkig, omdat zij gaan ervaren op weg te zijn naar hun Geliefde. De aardse liefde tussen twee mensen is hier, als het goed is, een afspiegeling van. Wie veel van iemand houdt, kent geen andere vreugde dan de ander te behagen. Is het dan geen schrikbeeld om van hem of haar te worden gescheiden?

Veel erger nog is Gods afwezigheid. In liefde stelt Hij alles in het werk om de mensen hiervoor te behoeden. Toch kan de wereld niet altijd zo doorgaan als nu. De dag komt naderbij dat Jezus, die zich in zwakheid aan de wereld heeft overgegeven, terug zal keren in zijn koninklijke macht, met al zijn engelen bij zich, om *de bokken van de schapen te scheiden*. Gelukkig de mensen die deze Koning dienen! Zij verheugen zich, want zij weten zich door Hem geleid en gevoed; en zij zingen voor Hem de psalm van deze feestdag: *Uw goedheid en uw liefde begeleiden mij, alle dagen van mijn leven. In het huis van de HEER mag ik wonen, tot in lengte van dagen!*

1) Lc 23,2 2) Joh 18,36vv 3) Joh 10,3 4) Joh 18,38; Joh 19,6 5) Mt 1,23 6) Joh 10,16 7) 2Sam 7,15v
8) ps 72,11 9) hand 1,10v 10) Mt 16,24 11) gelovenbeleven.nl > de ogen van de ziel 12) ps 139,1.16
13) Ef 2,10 14) Mt 6,2.16 15) spr 15,33 16) spr 8,13

psalm 23

L De HEER is mijn herder,
't ontbreekt mij aan niets.

A Hij voert mij naar een groene wei,
aan rustig water mag ik drinken.

L Ik leef weer op;
Hij leidt mij op 't rechte spoor, omwille van zijn naam.

- A Ik vrees geen kwaad, al ga ik door het dal van de dood;
want U bent bij mij, uw herdersstaf stelt mij gerust.
- L U richt voor mij een maaltijd aan,
voor ogen van mijn belagers.
- A Dan zalft U mij met olie op het hoofd,
zodat ik overvloei van vreugde.
- L Uw goedheid en uw liefde begeleiden mij,
alle dagen van mijn leven.
- A In het huis van de HEER mag ik wonen,
tot in lengte van dagen.

gelovenbeleven.nl > psalmen & gebeden

mijn herder is de Heer (ps 23)

*Mijn herder is de Heer, mijn God, die al de zijnen kent.
Hij ziet mijn nood, Hij keert mijn lot. Ik vind mijn rust in Hem.*

*De Heer, mijn herder, leidt mij voort; Hij luistert als ik roep.
In stilte wordt een stem gehoord: mijn herder die mij hoedt!*

*Hij voert mij naar een groene wei, geeft voedsel aan mijn ziel.
Aan rustig water voert Hij mij, zijn Geest verlaat mij niet.*

*En als mijn weg door dalen gaat: de Heer is aan mijn zij.
Ik heb geen angst, ik vrees geen kwaad, zijn woorden troosten mij.*

*Nu offer ik de Heer mijn dank, Hij maakt zijn tafel klaar.
Dan is Hijzelf tot spijs en drank, zijn koninkrijk is daar!*

gelovenbeleven.nl > al mijn verlangen

* * *

einde van het kerkelijk jaar A

Advent

zondag 30 november 2014

(eerste zondag van de advent B)

1ste lezing: Jes 63,16-19.64,3-8

psalm 80: zie beneden

2de lezing: 1 Kor 1,3-9

evangelie: Mc 13,33-37

Wees waakzaam!

De drie grote christelijke feesttijden van Pasen, Pinksteren en Kerst worden in het Oude Testament voorafgebeeld in de Joodse feesten van Pesach (Pasen), het Wekenfeest (Pinksteren) en het Loofhuttenfeest aan het einde van de oogst¹. Op het Joodse Paasfeest - ook wel genoemd het Feest van de eerstelingen van de oogst - wordt de uittocht van Israël uit Egypte herdacht. Hierbij wordt een bosje van de eerste gerste-oogst in het beloofde land door de priester aan God aangeboden, vooruitwijzend naar de *eersteling* Christus, de eerstgeborene uit de doden². Zeven weken later wordt met Pinksteren het *Feest van de eerstelingen*³ gevierd, waarop de eerste vruchten van de nieuwe oogst in feestelijke processie naar de tempel worden gebracht; en de eerste tarwe aan God wordt aangeboden, vooruitwijzend naar de gelovigen te Jeruzalem, die als eersten de heilige Geest ontvangen hebben. Aan het einde van de oogsttijd, bij de druivenoogst, vierde men het Loofhuttenfeest, ter gedachtenis dat Israël gedurende 40 jaren in de woestijn in tenten had geleefd.

De graanoogst is een voorafbeelding van het oordeel dat over de wereld gaat⁴; en dat met Jezus' komst een aanvang heeft genomen⁵. *De akkers zijn wit om te oogsten*⁶, zegt hij; en : *Bid tot de Heer van de oogst, dat Hij arbeiders zendt om te oogsten*⁷. De eersten van deze arbeiders zijn de twaalf apostelen. Het persen van de druiven is een beeld van het laatste oordeel aan het einde van de 'oogst', dat met Jezus' wederkomst zal worden voltrokken. Zo duidt dus het Loofhuttenfeest op het einde van de tijd: op het laatste tijdperk van de wereldgeschiedenis, dat begint met zijn geboorte in de stal van Bethlehem, en wordt afgesloten bij Jezus' wederkomst in macht. Dit oordeel tekent zich al af in de scheiding van geesten, als de herders hem eer betonen⁸, maar Herodes hem tracht te doden⁹.

De adventstijd is niet alleen een periode van voorbereiding op Jezus' geboorte, niet alleen een terugblikken op het adembenemende mysterie van de menswording van God, maar ook op de niet minder ontzagwekkende gebeurtenis van zijn wederkomst voor het oordeel. Tussen komst en wederkomst ligt het tijdperk van de kerk van Christus, de huidige *tijd van genade*¹⁰: het laatste tijdperk van de wereldgeschiedenis¹¹. Het hoeft dus niet te verwonderen, dat het evangelie van deze zondag spreekt over het komende oordeel. Jesaja (eerste lezing) ziet de Christus van verre komen; en voorzegt dat God tot zijn volk zal afdalen. *Scheur de hemel open en daal af*, zo bidt de profeet. Uit deze en vele andere profetieën spreekt de verwachting van de komende

Messias. In macht en majesteit werd hij verwacht; en zeker niet als zoon van een eenvoudige timmerman. Toch is met de geboorte van dit kind in de stal van Bethlehem het oordeel over de wereld begonnen¹².

Het verstand schiet tekort bij de gedachte, dat de almachtige God als mens met de mensen in de wereld heeft gewoond. Ook 't hart kan dit niet ten volle bevatten. Was dit wel zo, dan zou het leven van veel christenen er anders uitzien. Zij zouden niets meer ondernemen dan uit liefde voor hem, die zichzelf zo volledig voor hen heeft gegeven. Daarom zijn deze weken van de advent een periode van inkeer en bezinning. Jezus heeft zich immers voor de wereld geofferd om de mensen tot inkeer te brengen; en - in de doop met hem verenigd - tot nieuw leven op te wekken. *U komt hen tege- moet, die bij ál wat zij doen aan U denken*, bidt de profeet (1^e lezing).

Wie spreken en handelen op hem afstemt, zal iets gaan beseffen van de grootheid van de komst en de wederkomst van Christus, waarvan David heeft geprofeteerd: *Huiver, heel de aarde, wanneer hij verschijnt!*¹³. Wie in diep ontzag met hem hun weg gaan, kunnen met vertrouwen het komende oordeel tegemoet zien. *Jij, die vol verwachting uitziet naar de openbaring van onze Heer Jezus Christus: Hij zal je doen standhouden tot het einde, zodat je geen blaam treft op die dag* (2e lezing). Eén ding moet daarbij ieder duidelijk zijn: *Voor de Heer is één dag als 1000 jaar, en 1000 jaar als één dag*. De goede God wil dat allen behouden worden. Zolang de huidige tijd van zijn genade voortduurt, blijft Hij alle oproepen tot bekering, om in diep ontzag (het bijbelse vrees) voor Hem te leven.

Met dit woord *vrees* wordt geen angst bedoeld, maar het besef dat ieders doen en laten, spreken en zwijgen door Hem wordt gewogen. Mensen kunnen voor elkaar een hoop verborgen houden; maar Hij kent allen volkomen en doorgrondt ieders bedoeling. Hij ziet 't als christenen toegeven aan verlangens, waarin zij zichzelf dienen en Hem niet vrezen. Hij leest hun gedachte: "Het is niet zo erg, Hij houdt toch van mij?" Inderdaad: Hij blijft spreken tot ieders geweten; en beloont hen met kennis van Hem, als zij luisteren en tot inkeer komen. Koning Salomo, die allen in inzicht overtrof, gaf Hem de eer, en zei: *Vrees voor de Heer is het begin van wijsheid*¹⁴.

Liefde en eerbied voeden op tot een heilig leven. Dat vraagt de volharding waartoe het evangelie van vandaag oproept: *Wees waakzaam*, dag in, dag uit; want je weet niet wanneer Jezus komt. Heel de Schrift spreekt van dit komende oordeel. Niemand weet wanneer dit zal gebeuren, ook de engelen in de hemel niet. Ook Jezus zelf kent dag noch uur¹⁵. Daarom maant hij zijn leerlingen scherp te blijven; en attent te zijn op de tekenen die aan zijn komst vooraf zullen gaan. Eerst moet aan alle volkeren het evangelie worden verkondigd van menswording en verrijzenis; en van de deelname van de gelovigen aan Jezus' nieuwe leven in het koninkrijk van zijn Vader en hun Vader¹⁶. Als tenslotte de *gruwel van verwoesting* wordt opgericht waar dit niet mag¹⁷, is het einde nabij. Valse christussen zullen velen misleiden. Dan, na een tijd

van verschrikkelijke onlusten en vervolging, *zal de mensenzoon komen met macht en heerlijkheid*; en worden de uitverkorenen verzameld¹⁸. Wees dus waakzaam!

Deze waarschuwing van een naderende eind wordt in de kerk slechts zelden gehoord; en de wederkomst van Christus speelt bij veel kerkgangers geen rol speelt in hun geloofsleven. Zelfs zijn er ook in de kerk mensen die menen dat er in 't geheel geen oordeel op handen is; maar dat de huidige wereld in ontwikkeling is naar de vrede, die Jezus als eersteling heeft voorgeleefd. De werkelijkheid weerspreekt deze misleidende voorstelling van zaken. Die dag van het oordeel komt werkelijk naderbij. Dan zal de bedoeling van ieders hart openbaar worden; en zullen de onrechtvaardigen van de rechtvaardigen worden gescheiden.

De goede God laat het kwaad passeren, om iedereen in staat te stellen tot inkeer te komen en vergeving van zonden te ontvangen. Hij heeft Jezus, zijn goedheid onder ons, tot in de dood aan de wereld gegeven. Door zijn opstanding uit de doden heeft de wereld het bewijs ontvangen dat allen die in hem geloven het eeuwige leven zullen binnengaan. Voor hen echter die Jezus de rug toekeren: voor hen die zijn liefde niet willen zien, maar door zelfzucht gedreven hun eigen weg blijven gaan, komt eens de dag dat er geen bekering meer mogelijk is.

Jezus drukt zijn leerlingen op het hart waakzaam te zijn. Als iemands echtgenote op reis is, zal het soms al gauw wat minder ordelijk worden in huis. Als dan 't ogenblik van haar terugkeer nadert, zal die man - als hij van zijn vrouw houdt - opruiming houden, zodat zij niet in een bende thuiskomt. Christenen die zich bewust zijn van Jezus' komst, zullen hun handelen hierop afstemmen, en de rommel in hun huis opruimen. Zij zullen de ziel - hun innerlijke woning waartoe hij toegang zoekt - vrij maken van alles wat hem verdriet zou doen, als hij het bij zijn komst aan zou treffen. Als hij op dit moment zou komen: zou ik dit of dat dan ook doen? Niet? Dan kan ik het beter niet doen, dus.

Wie zo in het leven staat, zal voldoen aan de roeping van alle gelovigen iets van het komende Rijk van God zichtbaar te maken in een wereld die zijn einde tegemoet gaat. Aan christenen wordt gevraagd zichzelf te vergeten, het verlangen naar geld en goed en eer van anderen achter zich te laten, en hun Geliefde in hun harten te heiligen als hun Heer. De verwachting van zijn wederkomst voegt aan deze liefde toe eerbied en ontzag voor hem, die de kerk vorige week¹⁹ heeft vereerd als koning van het heelal. Hij, door wie alles geschapen is²⁰, is in onuitputtelijke liefde voor alle mensen de minste van allen geworden, om hen bij zijn Vader terug te brengen. Nu verwachten de gelovigen hem uit de hemel: Jezus, de eerste en de laatste, begin en einde, eeuwig leven. *HEER, God van het hemelse leger, kom ons herstellen! Toon ons het licht van uw aanwezigheid, dan zullen wij gered zijn* (psalm van deze zondag).

1) Lev 23 2) 1Kor 15,20 3) Dt 26,1vv 4) Mt 13,39 5) Joh 12,31 6) Joh 4,35 7) Mt 9,38 8) Lc 2,17
9) Mt 2,16 10) 1Pe 1,20 11) 1kron 16,30 12) spr 1,7 13) Mt 24,36 14) Mc 13,10 15) Mc 13,14
16) Mc 13,26v 17) het feest van Christus Koning 18) Joh 1,10; Heb 1,10

psalmgebed (uit ps 80)

- L Herder van Israël, die ons leidt als uw kudde,
luister naar uw volk.
- A Toon ons het licht van uw aanwezigheid,
dan zullen wij gered zijn.
- L HEER, God van het hemelse leger,
hoelang blijft U doof voor het gebed van uw volk?
U reikt ons brood van verdriet, een beker vol tranen aan.
- A Voor onze naasten zijn wij een aanstoot;
en onze vijanden lachen om ons.
- L HEER, God van het hemelse leger, kom ons herstellen!
- A Toon ons het licht van uw aanwezigheid, dan zullen wij gered zijn.
- L HEER, God van het hemelse leger, keer tot ons terug!
- A Zie uit uw hemel neer; en verzorg weer uw wijnstok.
- L Zie om naar de stam die U hebt geplant,
naar uw kind, dat U grootbracht voor Uzelf.
- A Ze hebben uw wijngaard verbrand en vernield;
maar zij zullen vergaan als U zich tegen hen keert.
- L Uw hand is met hem aan uw rechterzijde:
de mensenzoon, die van U zijn kracht ontvangt.
- A Laat ons leven en uw naam aanroepen,
om niet meer te wijken van U.
- L Heer, God van het hemelse leger, kom ons herstellen!
- A Toon ons het licht van uw aanwezigheid, dan zullen wij gered zijn.

gelovenbelevens.nl > psalmen & gebeden

* * *

zondag 7 december 2014

(tweede zondag van de advent B)

- 1ste lezing: Jes 40,1-5.9-11
psalm 85 zie beneden
2de lezing: 2Pe 3,8-14
evangelie: Mc 1,1-8

Na mij komt hij, die sterker is dan ik.

Niet alleen Johannes de Doper, maar alle profeten van het Oude Testament spreken over de komst van een Redder, die mensen van goede wil zal verlossen uit de kwelling die deze wereld vaak is. Allen die hem aannemen, zullen door hem het Rijk van God worden binnengevoerd; en midden in deze gewelddadige wereld al deel krijgen aan de vrede van Christus, die niemand hun ontnemen kan. *Zijn redding is nabij voor wie leven in eerbied voor God; zijn heerlijkheid zal onder ons wonen.* Zo bezingt David in de psalm van vandaag de hoop van Israël op redding: niet uit de handen van aardse vijanden, maar uit de macht van het kwaad, dat allen in zijn greep heeft. Hebzucht en begeerte, jalouzie, wellust, eerzucht, gulzigheid, onoprechtheid en

alle andere uitingen van zelfzucht die een mensenleven ontsieren: niemand die er vrij van is. Mensen van goede wil voelen het wel aan: zo is ons leven niet bedoeld; maar zij zijn onmachtig zichzelf hieruit te verheffen. Zo dragen zij hun ondanks bij aan de ellende in de wereld. Wie dit ontkent en op eigen kracht de wereld wil verbeteren, zal vroeg of laat vastlopen; en voor de keuze komen te staan zich noodgedwongen te schikken, of als een charlatan verder te leven. Gelukkig zijn zij, die dan het evangelie ontdekken van redding uit de macht van de boze. Dit woord *redding* (Hebreeuws: jesjoeach) is hetzelfde als Jezus: de naam die door de engel aan Maria is genoemd¹. In hem - het kan niet vaak genoeg gezegd worden - heeft de eeuwige goedheid van God² op aarde gewoond, om allen tot een God-gewijd leven in staat te stellen.

Jammer genoeg worden de brieven van Paulus, die dit verhelderen, tijdens de zondagsvieringen veelal weggelaten. De kerkvaders, die na de periode van het Nieuwe Testament dit onderricht hebben voortgezet, zijn zelfs goeddeels in vergetelheid geraakt. Toch zijn zij het, die voor dit geloof hebben gevochten; en het van velerlei dwaling hebben gevrijwaard. Voortbouwend op de vier evangelieën en de brieven van het Nieuwe Testament hebben zij het geloof verkondigd en vastgelegd. Het gaat hier om leerstellige uitspraken, zoals deze in de vierde en vijfde eeuw door algemene kerkvergaderingen namens heel de kerk zijn afgekondigd. Deze leer van de kerk mag niet worden verward met de traditie en haar talrijke voorschriften. Een bekend voorbeeld hiervan is de celibaatsverplichting voor priesters. Hoe lovenswaardig het celibaat ook is, de handhaving hiervan is een zaak van beleid, en niet van de leer van de kerk, die onveranderlijk is. Paulus en de kerkvaders pasten zich steeds zoveel mogelijk aan bij de tijd waarin zij leefden. Bij hen stond de inhoud van het christelijk geloof voorop. Zij richtten zich op vragen die van levensbelang zijn voor de kerk; en wel in de eerste plaats op de vraag: *Wie is Jezus?*

Al vanaf het begin van de kerk is de dwaling verkondigd dat Jezus wel aan God gelijk was, maar niet werkelijk mens met de mensen is geweest. Dit heeft geleid tot de eerste kerkscheuring. Aan de andere kant traden er ook voorgangers op die Jezus niet konden zien als God-met-ons. Het heeft eeuwen geduurd voordat deze strijd op beide fronten was beslist. Wie zich in deze geschiedenis verdiept, zal geregeld de naam Athanasius³ tegenkomen: een kerkvader, die als geen ander heeft gestreden voor het evangelie. Nu velen in de kerk van vandaag opnieuw de God-gelijkheid van Jezus ontkennen, verdient het werk van de kerkvaders meer aandacht. Voor het verstaan van de Bijbel zijn zij van onschatbare betekenis geweest.

David en alle profeten hebben reikhalzend uitgezien naar de rijkdom waar de kerk deel aan heeft gekregen⁴. Toen Augustinus na zijn bekering aan zijn leermeester Ambrosius⁵ vroeg waar hij de bestudering van het Oude Testament het beste mee kon beginnen, beval deze het boek van Jesaja aan, de eerste van de vier grote profeten. Naast de psalmen wordt de komende Messias hierin het duidelijkst voorzeggd. Als theologen zich uitsluitend richten op de - op zich vaak bijzonder nuttige - uitkomsten

van het kritisch bijbelonderzoek, en zich bij de uitleg van de profetische boeken tot de historische context beperken, gaan zij voorbij aan de profetische inhoud, die de geesten moet voorbereiden op het hemelschokkende gebeuren van de menswording van God in Jezus, de beloofde Messias van Israël.

Dit kritische onderzoek heeft duidelijk gemaakt dat de overgeleverde teksten van het O.T. tijdens een langdurig proces zijn samengevoegd en ingedeeld. Dit inzicht ontnemt alle grond aan de gedachte dat de Schrift als één geheel uit de hemel zou zijn gevallen als het Woord van God, en dat dus niet aan de letterlijke betekenis mag worden getwijfeld. Deze misvatting leidt tot de absurde conclusie dat de aarde niet meer dan ruim 6000 jaar oud zou zijn. Door dit bijbels fundamentalisme wordt het allesoverheersende thema van de Schrift verduisterd: Gods belofte van redding uit een wereld in nood door Christus, zijn eeuwige Woord⁶. Alle profeten hebben hiervan gesproken⁷. De betekenis van hun teksten reikt verder dan hun tijd van ontstaan.

Zo wordt in het evangelie van vandaag de missie van Johannes de Doper verduidelijkt met het oude woord van Jesaja: *Bereid de weg van de HEER, maak zijn paden recht*. HEER is de Nederlandse vertaling van het Hebreeuwse Godsnaam JAHWEH (IK BEN). In deze naam ligt het Joodse credo besloten: *Breng dank aan God, want Hij is goed, zijn liefdevolle goedheid is eeuwig*⁸. In Jezus is deze goedheid ten volle geopenbaard. Zouden zijn profeten ergens anders over kunnen spreken? *Zij vroegen zich af op welk tijdstip en welke omstandigheden de Geest in hen doelde, toen Hij voorspelde het lijden dat over Christus zou komen; en de daarop volgende verheerlijking*⁴. Zonder ophouden hebben zij het volk opgeroepen niet hun hoop op vergankelijke dingen te stellen; maar zich te richten op de goede God, die redding belooft.

Jesaja heeft Jezus uit de verte zien komen, en uitgeroepen (1^e lezing): *Verkondig het luid, wees niet bang; maar roep tot de steden van Juda: uw God is op komst!* De schriftgeleerden verwachtten echter de Messias, door Jesaja ook *vredevorst*⁹ genoemd, als een machtige koning, die de Romeinen het land uit zou jagen; en Israël zou herstellen in de vroegere luister van de koningen David en Salomo. Blind voor Jezus' onschuld, verwensten zij *dat domme volk*¹⁰, dat zich af begon te vragen of hij misschien de langverwachte Messias was; en hebben zij hem als een bedrieger veroordeeld. Toch had Johannes de oversten van het volk gewaarschuwd; en geen blad voor de mond genomen, toen zij naar de Jordaan kwamen om zich door hem te laten dopen: *Denken jullie hiermee het komende oordeel te kunnen ontgaan?*¹¹ Wijzend op Jezus heeft hij diens goddelijke aard onthuld: *Hij is vóór mij*. Zo leert ook het credo van de kerk: *Jezus is God uit God*. Johannes gaat de kerk voor in de belijdenis: *Ik ben het niet waard zijn sandalen los te maken*.

De komst van de Messias bracht in Israël een scheiding van geesten teweeg. Hier wordt het begin van de definitieve scheiding zichtbaar, die op de dag van het oordeel voor geheel de mensheid zal plaatsvinden. De geschiedenis van het oude

godsvolk is een waarschuwing aan de kerk. Ook binnen deze wereldwijde geloofsge-meenschap heerst een grote mate van verdeeldheid; en kunnen velen Jezus niet er-kennen als God in ons midden. Anderen belijden dit wel, maar geven voorrang aan de traditie. In reactie hierop verkondigen anderen een sociaal evangelie, en de roe-ping om op te komen voor armen en verdrukten. Voor christenen zou dit een open deur moeten zijn. Zou iemand die Jezus toebehoort niet door zijn Geest willen leven, en zich niet verzetten tegen onrecht en geweld? Wie dit echter op eigen kracht probe-ren te doen, zonder zich te geven aan Christus, die de harten van de gelovigen zoekt te bewonen, bevinden zich op een doodlopende weg. Prat gaande op hun eigen recht-vaardigheid, zien zij de mens geworden God als niet meer dan een voorbeeld ter na-volging. Niet weinigen tenslotte voeren de saaie en ongeïnspireerde kerkdiensten aan als een excuus om zich bij een sekte aan te sluiten. Hier gaat het levendig toe, maar de zelf opgewekte geest van opwinding heeft niets met de Geest van God te maken.

Gelovige mensen beseffen de hoogte en diepte van Gods liefde, die zich manifesteert in de ontzagwekkende gebeurtenis van de menswording van God in Jezus. Zou hij niet alles nieuw maken? Zij benutten de tijd van genade tussen komst en wederkomst door dag aan dag ernst te maken met hun geloof; en de taaie strijd van zelfverlooche-ning aan te gaan, waartoe Jezus zijn volgelingen oproept. De beloning is groot. Op de geëigende momenten doet hij zich kennen aan wie hem liefhebben: zijn goedheid die begin noch einde kan hebben; zodat zij met nog meer ijver de weg van geloof gaan, levend in de hoop op *een nieuwe hemel en een nieuwe aarde, waar engelen en men-sen in gerechtigheid leven* (2^e lezing).

Christenen zijn geroepen zich in verbondenheid met hun Geliefde en door zijn Geest geleid te geven aan een wereld die ten onder gaat, in de hoop zoekende mensen de ogen te openen voor hem: de mens zoals God het bij de aanvang heeft bedoeld. Zo verhaasten zij de komst van hem, die zijn volgelingen gedurende de korte tijd die zij in deze voorbijgaande wereld hebben al deel geeft aan het eeuwige leven.

1) Lc 1,31 2) ex 3,14 3) gelovenbeleven.nl > *de ogen van de ziel* 4) 1Pe 1,10 5) gelovenbeleven.nl > *de ogen van de ziel* 6) Joh 1,1 7) Lc 24,43 8) ps 136 9) Jes 9, 5 10) Joh 7,49 11) Mt 3,7

psalmgebed (uit ps 85)

- L Ik wil luisteren naar mijn God, hoe Hij spreekt van vrede,
opdat zijn volk niet weer tot dwaling zal vervallen.
- A Zijn redding is nabij voor wie Hem vrezen;
zijn heerlijkheid zal heel het land vervullen.
- L Dan gaan liefde en waarheid hand in hand,
rechtvaardigheid en vrede omhelzen elkaar.
- A Waarheid ontspruit aan de aarde, gerechtigheid daalt neer uit de hemel.
- L De HEER zal ons geven van het goede, de aarde brengt haar vruchten voort.
- A Rechtvaardigheid gaat voor Hem uit, als Hij zijn weg gaat op aarde.

gelovenbeleven.nl > *psalmen & gebeden*

* * *

zondag 14 december 2014

(derde zondag van de advent B)

1ste lezing: Jes 61,1-2. 10-11

magnificat zie beneden

2de lezing: 1 Tes 5,16-24

evangelie: Joh 1,6-8. 19-28

Ik ben het niet waard zijn sandalen los te maken.

Johannes de Doper, de laatste en grootste in de rij van de profeten van het Oude Testament, is geroepen de weg te bereiden van de lang verwachte Messias, over wie ook alle profeten vóór hem hebben gesproken; en hem aan te wijzen, die Gods belofte aan Abraham, Izaäk en Jakob komt vervullen. Jezus noemt zijn wegbereider zelfs méér dan een gewone profeet¹, omdat ook zijn komst is voorzeggd. Maleachi, die het Oude Testament afsluit, spreekt tot het volk Israël de woorden van God: *Ik zal u Elia, de profeet, zenden, voordat de grote en vreeswekkende Dag van de HEER (Hebr. JAHWEH) aanbreekt*². Het was de schriftgeleerden toen nog niet duidelijk, dat met deze dag de laatste periode van de wereldgeschiedenis werd aangegeven³: *de tijd van genade*, die is begonnen met Jezus' geboorte in Bethlehem en eindigen zal met zijn wederkomst voor het oordeel.

Mozes heeft hem aangekondigd: *JAHWEH zal in uw midden een profeet als ik doen opstaan*. Op andere plaatsen in de Schrift wordt gesproken over een *Messias (gezalftede, Grieks: Christus)*. David zegt b.v. over hem in de psalmen: *Ik weet dat de HEER zijn Messias de overwinning geeft*⁵. Door al deze verschillende profetieën is er onduidelijkheid bij de schriftgeleerden; en vragen zij Johannes de Doper of hij misschien Elia is, of de profeet die door Mozes was aangekondigd, of de Messias? Johannes kan hier niet precies antwoord op geven. Hij weet alleen dat hij niet de Messias is, maar diens komst moet voorbereiden. De vraag of hij Elia is, beantwoordt hij ontkennend. Hoe zit dat? informeren de apostelen later, als het hun duidelijk wordt dat Jezus de Messias is; waarom houden de schriftgeleerden ons dan voor dat eerst Elia moet komen, voordat de Messias verschijnt? Het antwoord laat aan duidelijkheid niets te wensen over: *Elia is al gekomen; maar zij hebben in hun willekeur met hem gehandeld, zoals ook de mensenzoon van hen te lijden zal hebben*⁶. De leerlingen begrijpen hieruit dat Jezus hun over Johannes de Doper heeft gesproken, die door koning Herodes om het leven was gebracht.

De leerlingen zien in dat Maleachi niet doelt op een hernieuwd verschijnen van Elia. Elke gedachte aan reïncarnatie is de Schrift immers vreemd. Mensen hoeven niet te leven met het verschrikkelijke vooruitzicht steeds opnieuw in deze wereld geboren te moeten worden, om uiteindelijk de hemel te kunnen binnengaan. Niemand - al is het aantal levens als de bladeren aan een boom - kan ooit op eigen kracht de volmaaktheid bereiken, hoe groot ook de inspanning. Daarvoor is Jezus gekomen. Hij houdt het de wereld voor: *Dit is het werk dat God vraagt: te geloven in degene die Hij gezonden heeft*⁷.

Als een *smetteloos offer*⁸ heeft hij zich voor de wereld gegeven; en als eerste van zijn broeders en zusters - van allen die hem daadwerkelijk liefhebben - is hij de hemel binnengegaan. 1000 Jaar tevoren heeft David dit in de Geest voorzien: *De Heer van de hemelse legermacht: hij is zijn heiligdom binnen gegaan*. De profeet verheugt zich en roept uit: *U vaart op naar omhoog, u voert gevangenen met u mee*⁹. Als laatste van de profeten heeft Johannes de Doper hem aangewezen: *Zie het Lam van God, dat de zonde van de wereld wegneemt!*¹⁰.

Met Jezus' komst is de tijd aangebroken van de vervulling van Gods belofte aan de mensheid. Sedertdien verheugt de kerk zich in het evangelie, dat haar in beheer is gegeven. Als haar leden in opspraak raken, komt deze boodschap in het gedrang. Beschamende feiten worden in de media breed uitgemeten; en verduisteren het evangelie voor hen die buiten staan. De profeten van Israël verhieven hun stem hiertegen; en in de kerk van Christus is het niet anders. In een tijd van verval van de kerk verdwijnt echter het besef van de grootsheid van de roeping die christenen met elkaar delen: met voorbijzien van zichzelf de eeuwige goedheid van de Schepper in de wereld zichtbaar te maken.

In Jezus' dagen lieten de schriftgeleerden, de Farizeeën (de behoudende partij) en de Sadduceeën (de liberale vleugel) voortdurend zien, hoe kleinmenselijk streven de liefde voor God verdringt. Zij zagen de beloofde Messias als een wereldse held, die de Romeinse bezetter uit het land zou verjagen, om als een werelds vorst te heersen in de vroegere luister van koning Salomo. De geboorte van Jezus, de zoon van de timmerman, is echter zoveel grootser, dat ook gelovige mensen het nooit in de volle omvang zullen kunnen bevatten: de almachtige, eeuwige en alomtegenwoordige God heeft in een gering mens in ons midden gewoond, om allen die hem liefhebben tot zich te trekken.

Christenen die met hart en ziel en met heel hun verstand deze belijdenis beamen, moeten toch elke avond bij het gewetensonderzoek hun fouten erkennen. *Wie in Christus is, is een nieuwe schepping. Het oude is voorbij, het nieuwe is al gekomen*¹¹, houdt de apostel de kerk voor. De *oude mens*¹² echter hecht aan deze vergankelijke wereld; en biedt taai verzet. De goede God laat zijn kinderen volledig vrij, om op elk moment opnieuw voor Hem te kiezen; en zijn hulp in te roepen bij hun strijd tegen gulzigheid, onoprechtheid, onzuiverheid, ongeduld, moedeloosheid en alle andere ondeugden, die de wereld tot zo'n verdrietige plaats maken. Hij leert door zijn Geest de verleiding te weerstaan door het geloof in Jezus, in wie de overwinning al is behaald; maar nooit zal Hij hen dwingen. Zou iemand gedwongen kunnen worden Hem lief te hebben? Daarom is de menselijke vrijheid Hem heilig. Hij ziet de zwakheid van zijn kinderen; en Hij behoedt hen, opdat zij niet ontmoedigd zullen raken. Wie Hem gehoorzamen, gaan het mysterie verstaan van de menswording van God in Christus; en gaan deelnemen aan het nieuwe leven dat hij heeft bij de Vader.

God, die is vóór alle tijd, heeft Mozes zijn naam bekend gemaakt: IK BEN. In het vlees gekomen, heeft Hij die eeuwig is de wereld zijn goedheid geopenbaard, die begin nog einde heeft. Johannes de Doper heeft van Jezus getuigd: *Hij, die na mij komt, is voor mij. Ik ben het nog niet waard zijn sandalen los te maken.* Dit is de belijdenis van alle gelovigen. Met de profeten hebben zij hun hoop gevestigd op hem, die door Johannes is aangewezen: Jezus, de Geliefde, die zijn leerlingen maakt tot kinderen van God: *Hij heeft ons bestemd met hem verenigd te leven* (2^e lezing), als nieuw geboren. *Heerlijk is het wat Hij voor mij deed, de Machtige, groot is zijn naam!*

1) Mt 1,19 2) Mal 4,5 (3,22) 3) 1Pe 1,20 4) Dt 18,8 5) ps 20,7 6) Mt 17,10vv 7) Joh 6,26 8) Heb 9,14
9) ps 68,19 10) Joh 1,29 11) 2Kor 5,17 12) Rom 6,6 13) 3x 3,14 14) Joh 3,12

lofzang van Maria (Lc 1,47-55)

L Hoog verheft mijn ziel de Heer.

A Verrukt is mijn geest om God, mijn Verlosser.

L Zijn keus viel op mij, die in eenvoud Hem dient.

A Nu zal elk geslacht opnieuw mij gezegend noemen.

L Heerlijk is het wat Hij voor mij deed,
de Machtige, groot is zijn naam!

A Hij is liefdevol en goed, alle dagen,
voor ieder die Hem erkent.

L Hij toont ons zijn machtige arm, overmoedigen drijft Hij uiteen,
machtigen haalt Hij omlaag van hun troon.

A Geringen brengt Hij tot aanzien, armen schenkt Hij overvloed,
en rijken gaan heen met lege handen.

L In zijn liefdevolle goedheid ziet Hij om naar zijn volk.

A Zo had Hij het beloofd aan Abraham,
en aan zijn nageslacht, voor altijd.

* * *

zondag 21 december 2014

(vierde zondag van de advent B)

1ste lezing: 2Sam 7,1-5.8-11.16

psalm 89: zie beneden

2de lezing: Rom 16,25-27

evangelie: Lc 1,26-38

Wees verheugd, de Heer is met u.

In het materialistische wereldbeeld wordt de mens gezien als niet meer dan een samenstelsel van atomen. Denken, voelen en willen worden gereduceerd tot een werking van hersencellen. Weinigen hechten nog geloof aan geestelijke wezens, zoals de engelen. Het verhaal van Maria en Gabriël wordt gezien als een legende. In ontwikkelingslanden, waar men nog ontvankelijk is voor geestelijke verschijningen, wordt dit verhaal gemakkelijker geaccepteerd. Ook in 't begin van de kerk waren de mensen nog met het bestaan van engelen vertrouwd. In 't Oude Testament komen zij geregeld

voor. Zo verschijnt b.v. een engel aan de niet met name genoemde vrouw van Manoh, om de geboorte aan te kondigen van hun zoon Simson, die later rechter van Israël zou worden¹.

Het scheppingsverhaal vangt aan met: *In het begin schiep God de hemel en de aarde*: d.w.z. engelen en mensen. Hierbij heeft Hij elk een eigen plaats aangewezen, zoals de psalmist zegt: *De aarde heeft Hij aan de mensenkinderen gegeven*²; en op een andere plaats: *Wie is als de Heer, onze God, die zeer hoog woont, die zeer laag neerziet, naar de hemel en naar de aarde?*³ Bij die aarde gaat het om de mensen die de aarde bewonen; en over wie de profeet zegt: *Hij woont niet alleen hoog en verheven, maar ook bij hen die nederig zijn, en niet in tel*⁴. Vandaag wordt dit tot een nooit geheel te bevatten werkelijkheid van de menswording van God in Maria, die niet door zomaar een engel wordt aangekondigd maar door de aartsengel Gabriël. Evenals bij mensen is er ook bij engelen sprake van een rangorde. Paulus spreekt van *tronen, hoogheden, heerschappijen en machten*⁵. De bekende aartsengelen Michaël, Gabriël en Rafaël bekleden een hogere positie dan de gewone engelen.

Aan Maria is het met geen pen te beschrijven voorrecht toegekend als moeder van de kerk de Heer van de kerk te ontvangen. *Wees verheugd, Maria, vol van genade, de Heer is met u*, zo begroet Gabriël haar. De kerkleraar Thomas van Aquino heeft deze begroeting van de engel uitgebreid met de woorden die Elisabeth, de aanstaande moeder van Johannes de Doper, spreekt als Maria haar tante spoedig daarop bezoekt: *Gezegend ben je onder de vrouwen; en gezegend is de vrucht van je schoot*⁶. Inderdaad: gezegend is zij, die de langverwachte komst van de Messias, de Redder van de wereld en *God met ons*⁷ ter wereld zal brengen. Thomas heeft dit *wees gegroet* afgemaakt, door hieraan zijn eigen woorden toe te voegen: Heilige Maria, moeder van God, bid voor ons, zondaars, nu en in het uur van onze dood. Amen.

Maria schijnt zich niet te verwonderen over het ongewone bezoek. Zij schrikt wel, maar de aartsengel stelt haar gerust; en vervolgens lijkt zij opgenomen te zijn in het visioen; en reageert zij normaal: wat bedoelt hij? (of zij: bij engelen is geen sprake van geslacht). Ook voor Gabriël is dit een bijzondere ontmoeting. Heel het hemelse leger leeft intens mee met dit bezoek. De engelen weten zich als denkende en voelende wezens met hun menselijke medeschepsels in dezelfde roeping verbonden: hun Schepper lief te hebben, te dienen en te eren. Ook bij hen heeft zich het drama afgespeeld van engelen die hun Schepper hebben verlaten, en als demonen verder leven.

Als *dienende geesten*⁸ zijn Gods engelen nauw betrokken bij zijn plan de afgedwalde mens terug te brengen in zijn eeuwige vreugde. Het engelenleger houdt de adem in, als Gabriël de boodschap aan Maria heeft overgebracht. In de hemel klinkt gejuich, als Maria haar toestemming geeft. De Redder van de wereld, Jesjoeach, Jezus, die in de Vader was eer de wereld bestond, maakt in haar schoot een begin met zijn leven als mens bij de mensen. Niet alleen de hemel, maar heel de aarde moet juichen op

deze dag; want God is mens geworden, om de mensen tot God te verheffen! Waarom klinkt dit gejuich niet luider op de in kerken? Is het geloof zo kwijnend? Christenen die meegaan met de jacht naar welvaart en succes, storen zich vaak niet meer aan de oproep van de apostel *geen ongelijk span te vormen met ongelovigen*⁹, zoals de Schrift zegt: *De godenzonen kozen uit de mensen mooie vrouwen voor zich uit*¹⁰.

Of ligt de oorzaak bij het gebrek aan beleving in de kerken - waar de sektes hun groei aan te danken hebben - en een gebrek aan onderricht? Jezus waarschuwt: *De schriftgeleerden hebben de sleutel van de kennis weggenomen*¹¹. Als de allesoverheersende boodschap van menswording en verrijzenis naar de achtergrond wordt geschoven, mist de verkondiging het gevoel van noodzaak. Ook staat de strijd tussen conservatisme, met de blik op gisteren, en progressieve krachten, die vaak evenmin de urgentie van het evangelie vooropstellen, de aanpassing aan een snel veranderende samenleving in de weg. Mensen, luister toch, voor het te laat is! Vreemdelingen, die eens poolhoogte komen nemen, vragen zich dan af waar het eigenlijk over gaat? Het gaat over leven en dood! Laat de deuren van de kerk toch open staan voor die menigte zoekende mensen, verlangend naar een opening in een uitzichtloos bestaan. Die opening wordt geboden door Jezus, mens met de mensen en God met ons, ontvangen door Maria.

Maria, moeder van God, bid voor ons! Bid voor christenen, die ernst maken met hun geloof: dat zij niet gevangen zullen raken in behoudzucht of vrijzinnigheid, of één van de talloze andere dwalingen die het licht van uw zoon verduisteren. Bid voor hen, dat zij zich ver zullen houden van het streven van de wereld, dat het geloof verlamt en vruchteloos maakt. Bid voor hen die verloren lopen: dat zij Jezus mogen ontmoeten; en in zijn kerk deel aan hem mogen krijgen. *Heer, Uw liefdevolle goedheid is eeuwig; vanuit de hemel blijft U ons trouw*

1) Re 13 2) ps 115,16 3) ps 113,5 4) Jes 57,15 5) Kol 1,16 6) Heb 1,14 7) 2Kor 6,14 8) gen 6,2
7) Lc 11,52 8) gen 6,2 9) Lc 11,52

psalmgebed (uit ps 89)

- L Mijn God, ik wil zingen van uw blijken van liefde,
voor elk geslacht opnieuw van uw waarheid getuigen.
- A Uw liefdevolle goedheid is eeuwig, vanuit de hemel blijft U ons trouw.
- L Dit zegt de HEER: Ik sluit mijn verbond met wie ik heb verkoren;
mijn belofte geldt David, mijn dienaar.
- A Je troon zal vast staan in alle geslachten;
Hij die voortkomt uit jou* wordt voor eeuwig bevestigd. *Christus
- L Als hij Mij aanroept, noemt hij Mij: Vader,
mijn God, en de rots van mijn redding.
- A Mijn goedheid is zijn deel in alle eeuwen;
mijn verbond met mijn gezalfde staat vast.

gelovenbelevven.nl > psalmen & gebeden

* * *

einde adventstijd

KERSTTIJD

24 dec 2014 kerstnacht

1 ^{ste} lezing:	Jes 9,1-3-5-6
psalm 96	zie beneden
2 ^{de} lezing:	Titus 2,11-14
evangelie:	Lc 2,1-14

vrede op aarde

Engelen en mensen kunnen zich als redelijke wezens met elkaar verstaan: eensgezind in hun aanbedding van hun Schepper. Zoals blijkt uit de eerste hoofdstukken van het Lucas-evangelie, zijn de engelen, levend voor Gods aangezicht, nauw betrokken bij zijn plan de mensen bij zich terug te brengen. Heel het hemelse leger heeft de adem ingehouden bij de aankondiging door de aartsengel Gabriel aan Maria; en de hemel was vervuld van gejuich bij haar instemmend antwoord. Vandaag gaat de hemel open, als de herders in een visioen worden opgenomen, en engelen horen zingen voor hun Schepper: *Eer aan God in de hoge!*

We horen die verhalen aan; maar realiseren ons te weinig dat het realiteit is: naast de zichtbare bestaat een geestelijke wereld. De bekende aartsengelen Gabriël, Michaël en Rafaël maken deel uit van een hiërarchie van geestelijke wezens, die nauw bij de mensenwereld betrokken zijn¹. Evenals op de mensen heeft de zonde ook op velen van hen vat gekregen. Zij worden duivels of demonen genoemd, met als hun aanvoerder Satan, die de eerste mensen ertoe heeft verleid zich van God af te wenden².

Zo heeft de zonde, die - zoals iedereen kan waarnemen - van de ouders op hun kinderen overgaat, de mensheid in slavernij gebracht. Zomin als de baron van Münchhausen zichzelf bij de haren uit het moeras kan trekken, kunnen mensen zich op eigen kracht hiervan bevrijden. De goede wil is wel aanwezig, zegt Paulus, maar de macht van de zelfzucht is mij te sterk. *Ongelukkig mens die ik ben: wie zal mij verlossen uit dit bestaan ten dode? God zij gedankt door Jezus Christus, onze Heer!*³

God zij dank voor hem, die in deze nacht geboren is! De goede engelen verheugen zich bovenmate in de langverwachte vervulling van de belofte aan Israël. De herders kunnen onmogelijk de omvang bevatten van deze hemelschokkende gebeurtenis in de kerstnacht: *de menswording van God*. Zij kunnen nog niet weten dat zij getuige zijn van het aanbreken van de laatste periode in de geschiedenis van de mensheid: de tijd van genade, waarin het evangelie van menswording en verrijzenis, en van nieuw leven voor allen die geloven, in heel de wereld wordt verkondigd. Want niet alleen voor Israël is Jezus gekomen. Betekent zijn naam niet *God redt?*⁴ De Messias, van wie alle profeten getuigen, verschijnt in deze nacht als redder van alle mensen die ooit geleefd hebben of nog zullen leven. *Het volk dat in duisternis leeft ziet een groot licht* (1^e lezing). De kerk van Christus wereldwijd stemt deze nacht in met het lied van de engelen: *Eer aan God in de hoge, en vrede op aarde!*

De mensen spotten soms: "Waar is die vrede dan? Ik merk er weinig van!" Inderdaad is de wereld ook sedert Jezus' komst alle eeuwen door geteisterd geweest door oorlog en geweld. Toch is de vrede van Christus, die kerkgangers elkaar elke zondag aan het einde van de viering toewensen, duidelijk zichtbaar in allen die hem daadwerkelijk toebehoren. Zij stellen zichzelf niet voorop, maar bieden ruimte aan zijn Geest: nederig, zachtmoedig en vol van ontferming, zuiver van hart⁵; en zingen - zoals de psalm van deze zondag het leert - *een nieuwe melodie; en aanbidden de Heer om zijn schoonheid. Laat de wereld toch ontzag voor Hem hebben!*

Zonder deze heiligen - of ze nu officieel zijn heilig verklaard of niet - die alle uren van de dag hun God voor ogen houden, zou de wereld er nog heel wat slechter uitzien. Zij zijn het *zout van de aarde*⁶. Zij koesteren geen wrok in hun hart, maar treuren om alle onrecht in de wereld. Worden zij geslagen, dan keren zij de andere wang toe, en tonen de zachtmoedigheid van Christus, die hun het nieuwe en onvergankelijke leven leert. Zij spreken van niemand kwaad, maar in onrecht en verdrukking bidden zij voor hun belagers. Zij laten de haat, die de ziel vergiftigt, niet in hun leven toe; maar hebben hun vijanden lief⁷. Naar waarheid worden zij *kinderen van God* genoemd, die door het werk van Christus de macht hebben verkregen als nieuwe mensen met hem te leven⁸; en te heersen over het kwaad, door het geloof in hun verrezen Heer. Het hemelse licht, waar de engelen in baden, wordt door hen in de wereld gebracht. Heel de aarde smacht naar hen, die zich door zijn Geest laten leiden, *en bezonnen, rechtvaardig een Godgewijd leven leiden* (2^e lezing). Over dit volk van God zijn de engelen bovenmate verheugd; en zij zingen: *Vrede op aarde onder de mensen in wie Hij behagen heeft.*

Deze nacht is een nacht van vreugdevol herdenken van de geboorte van Jezus in de stal van Bethlehem. Hier wordt het vrederijk van God op aarde gevestigd. Door het geloof in hem mogen mensen van goede wil hier en nu, temidden van onrecht en verdrukking, al leven als burgers van de hemel⁹. Het boek laatste bijbelboek Openbaring (Apocalyps) spreekt van een tijdperk van '1000 jaar'¹⁰, waarin de duivel gebonden is voor allen die met Christus leven. Daarna volgt het einde, als Jezus met al zijn engelen bij zich terugkeert voor het oordeel¹¹. Hij heeft zijn leerlingen hierop voorbereid: de tijd die aan zijn wederkomst voorafgaat zal worden gekenmerkt door geloofsafval en verkoeling van de liefde¹².

Inderdaad is in de 21^e eeuw het evangelie over geheel de wereld verbreid; en behoort de tijd van missie en zending tot het verleden. Althans in de westerse kerken is al tientallen jaren een schrikbarende geloofsafval gaande; en is de liefde in de kerken sterk bekoeld. *De grote verdrukking*, voorafgaande aan Jezus wederkomst, waar hij zijn leerlingen voor waarschuwt¹⁴, hangt als een dreiging in de lucht; maar de mensen gaan door met eten en drinken, met huwen en ten huwelijk geven, alsof er nooit een oordeel zal komen¹⁵. Maar God, die wil dat allen behouden worden, weerhoudt nog zijn hand, met het oog op een menigte van mensen, verloren lopend in een wereld

van elk voor zich, zoekend naar uitkomst. Laten christenen zich door hen aangespoord voelen ernst te maken met de vrede, die Hij de wereld in Christus wil schenken. Wie heeft Hij anders, om zoekende mensen de weg te wijzen?

Jezus houdt ons voor: *Wie tot het einde toe volhardt, zal behouden worden*¹³. De ten hemel stijgende vreugde van de kerstnacht wordt door dit kind aan christenen geschonken: de redding uit een gewelddadige wereld, die zijn einde nadert. Zullen gelovigen, die beseffen wat Jezus voor hen betekent, niet al hun handel en wandel onder zijn oordeel stellen? *Mensenfamilie, zoek naar de HEER; en belijd zijn grootheid en macht!* (psalm van de kerstnacht)

1) Kol 1,16 2) gen 3,1vv 3) Rom 7,24v 4) Mt 1,21 5) Mt 5,1vv 6) Mt 5,13 8) Mt 5,20-47 9) Joh 1,12
10) Fil 3,20 11) openb 20,2 12) Mt 24,30v 13) Mt 24,12 14) Mt 24,21vv 15) Mt 10,22

psalm 96

- L Zing voor de HEER een nieuwe melodie;
laat heel de wereld Hem eer betuigen.
- A Geef Hem de eer die Hem toekomt;
en verkondig zijn redding van dag tot dag.
- L Laat alle volken van zijn grootheid horen;
en maak aan de wereld zijn wonderen bekend.
- A Groot is de HEER en hoog verheven,
laat ál wat leeft Hem eren.
- L Nietswaardig zijn de goden der mensen;
maar de HEER heeft de hemelen gemaakt.
- A Verheven schoonheid gaat voor Hem uit,
macht en heerlijkheid vervullen zijn heiligdom.
- L Mensenfamilie, zoek naar de HEER;
en belijd zijn grootheid en macht!
- A Kom met je offers naar zijn heiligdom;
en geef Hem de eer die Hem toekomt.
- L Aanbid de HEER in zijn heilige schoonheid;
heel de wereld moet ontzag voor Hem hebben.
- A Laat de volken het horen:
de HEER regeert; nu staat de aarde vast.
- L Laten hemel en aarde juichen, de zee en wat daarin leeft:
Hij oordeelt de wereld rechtvaardig.
- A Laat de velden zich verheugen en ál wat daar groeit,
samen met de bomen in het woud.
- L Laat ál wat leeft vol vreugde zijn,
want onze God zal komen voor het oordeel.
- A Hij oordeelt de wereld rechtvaardig,
alle volkeren naar waarheid.

gelovenbeleven.nl > psalmen & gebeden

* * *

25 dec 2014 kerstdag

1 ^{ste} lezing:	Jes 52,7-10
psalm 98	zie beneden
2 ^{de} lezing:	Heb 1,1-6
evangelie:	Joh 1,1-18

Het Woord is vlees geworden.

De Bijbel wordt soms genoemd: het woord van God. Het is beter te spreken over woorden van God. Want van oudsher hebben de profeten van Godswege gesproken, en zijn woorden aan zijn volk overgebracht. Toch zullen deze profetieën eens afgedaan hebben¹. In feite hebben vele van deze profetenwoorden in Christus reeds het begin van hun vervulling gekregen, nog wachtend op de dag van zijn wederkomst. Hij is het, naar wie alle profeten verlangend hebben uitgezien². Jezus zelf echter, die begin noch einde heeft, is in eeuwigheid bij de Vader³. In hem spreekt God zijn ultieme Woord; en maakt hij zijn innerlijk wezen zichtbaar in de wereld. Dit is het, waarvan de psalmen zingen: *Zijn liefdevolle goedheid is eeuwig*⁴.

Niemand heeft ooit God gezien; maar Jezus doet Hem kennen: *vol van genade en waarheid*. Vol van genade: want hij die zonder zonde is, verbindt zich met een wereld die verkeert in de macht van het kwaad, onmachtig zichzelf te bevrijden. *Vol van waarheid*: want in hem is geen spoor van bedrog te zien. Christenen, die iets van zijn goedheid hebben ervaren, moeten het beamen: Hier kan begin noch einde aan zijn, dit is eeuwig, dit is God! Allen aan wie God deze kennis van de waarheid in het hart heeft gelegd, zien in Jezus de vervulling van hun verlangen. Zo is hij het Woord dat God spreekt tot een wereld in nood.

Allen die dit Woord liefhebben, worden door God *rechtvaardig* genoemd. Van nature hebben zij deel aan het onrecht in de wereld; en zijn hun daden niet vlekkeloos. Als gelovigen hebben zij deel aan het nieuwe leven van de verrezen Heer, die de wereld heeft overwonnen. Niemand kan op eigen kracht Gods wet volbrengen⁵. Hij echter, die ieders zwakheid kent, verlangt niet het onmogelijke, maar alleen dit ene: dat zijn kinderen Hem liefhebben. Allen die hun onmacht belijden zich te bevrijden van de zelfzucht, die leidt tot de dood, ontvangen in het doopsel het zichtbare bewijs van Godswege van de vergeving van hun schuld, en de toegang - hier en nu - tot het eeuwige leven, zoals Johannes leert: *Wij zijn overgegaan van de dood naar het leven*⁶.

Het doopsel bevestigt de vereniging van gelovigen met Christus. *Zij zijn niet uit de begeerte van het vlees of de wil van een man, maar uit God geboren*, om als nieuwe mensen met hem op te staan. De dood ligt achter hen die geloven! Wie kan de omvang van dit evangelie bevatten? Inderdaad: zij die hier ernst mee maken, zichzelf gaan vergeten, en in al hun handel en wandel bidden om de Geest van Christus, die God zijn kinderen nooit zal weigeren⁷. Zij zijn op weg om de alles overstijgende gebeurtenis van de menswording van God zichtbaar te maken. Hij maakt alles nieuw! Op het feest van kerstmis is dit werkelijkheid geworden voor allen die geloven.

Hier, in een voederbak in een stal te Bethlehem, de geboorteplaats van David, ligt hij, die de *zoon van David*⁸ wordt genoemd. Hij zal Israël echter niet - zoals velen hadden gehoopt - herstellen in de oude glorie onder koning David; want *zijn koninkrijk is niet van hier*⁹. De herders die naar de stal zijn gekomen om hem eer te bewijzen, knielen niet voor een toekomstige wereldlijke heerser, die de strijd met de Romeinse overheersers zal aanbinden, maar voor de vredevorst die de oude profeet honderden jaren tevoren heeft voorgezegd¹⁰. Hij is gekomen om de vrede zichtbaar te maken, die de wereld nooit zal kunnen bieden¹¹.

Herders en koningen bewijzen hulde aan een nietig mens, die in alle eenvoud zijn weg in deze wereld zal gaan, opdat mensen van goede wil hem zullen liefhebben: niet om zijn macht en majesteit, maar om de mens die hij is. Dit is het ware geloof. Zonder het te beseffen betoonden de apostelen, die Jezus liefhadden, hiermee hun liefde voor God. Om dit geloof wil Hij hun schuld vergeven, en hen maken tot burgers van zijn eeuwige rijk¹². Zij gaan over van de dood in het leven, omdat zij worden aange trokken door de goedheid van de Schepper, die in Jezus ten volle zichtbaar is. Zo brengt hij scheiding aan onder de mensen: tussen hen die hem liefhebben en hen die hem de rug toekeren, omdat hij niet in hun levenswijze past. Bij Jezus' komst in zwakheid in Israël neemt dit oordeel over de wereld een aanvang¹³, een aanvang genomen, dat bij zijn wederkomst in macht zal worden voltooid.

Wie Jezus verwerpt, verwerpt de mens geworden God. Wie hem volgt gaat Hem toe behoren, door wie de wereld is geworden. Aan deze mens komt de heilige naam van God toe: JAHWEH, dat is: IK BEN¹⁴; want zijn liefdevolle goedheid is eeuwig¹⁵. Hij is het, over wie heel het Oude Testament spreekt¹⁶, en die door Johannes de Doper, de laatste en grootste van de profeten wordt aangewezen¹⁷: *Zie, het lam van God, dat de zonde van de wereld wegneemt*¹⁸. Als mens met de mensen zal hij, die vóór alle tijd bestond, het lot van sterfelijke mensen delen, om allen die van goede wil zijn, maar door de zonde verzwakt, bij God terug te brengen. Zij zingen *een nieuwe melodie voor God, die grote wonderen verricht; en redding brengt door zijn machtige arm* (psalmgebed van deze zondag).

Maria houdt het adembenemende wonder in haar armen van een God, die de wereld liefheeft en bij de mensen woont. Allen die hem daadwerkelijk en met overgave gaan volgen, worden door zijn Geest stapje voor stapje geleid om het oude te verlaten, de zelfzucht af te zweren, en anderen het kwaad, waar zij zelf door zijn genade uit zijn verlost, niet toe te rekenen. Zij houden steeds hem voor ogen, die tot op het kruis voor zijn vervolgers heeft gebeden. Werkelijk, hij maakt alle dingen nieuw. Niet zoals de wereld dat verwacht maakt Hij alles nieuw. Die vergankelijke wereld met zijn schittering en valse schijn, die mensen verblindt; en verleidt tot een jacht naar succes en vermaak: die bedriegelijke wereld zuigt en trekt. Maar, zo houdt Jezus zijn leerlingen voor: *Houd goede moed, ik heb de wereld overwonnen*¹¹.

Het Woord is vlees geworden. Maria houdt hem in haar armen: God met ons. Aan haar en Jozef is de redder van de wereld toevertrouwd. In liefde wordt hij opgevoed, tot hij als een volwassen man door Israël zal trekken; om in alle eenvoud in zijn persoon de goedheid en liefde van God zichtbaar en verstaanbaar te maken. Mensen van goede wil zullen hem liefhebben en volgen, door zijn Geest geleid; en wachtend op zijn komst voor het oordeel. *Verheug je in de HEER, want Hij zal komen! Hij zal komen om op aarde recht te spreken* (psalm van kerst).

1) 1Kor 13,8 2) 1Pe 1,10 3) Joh 8,58 4) ps 118; ps 136 5) Rom 3,20 6) 1Joh 3,14 7) Lc 11,13 8) Mt 22,42
9) Joh 18,36 10) Jes 9,5 11) Joh 16,33 12) Fil 3,20 13) Joh 5,22 14) ex 3,14 15) ps 136 16) Lc 24,44
17) Mt 11,9 18) Joh 1,29

psalm 98

L Zing een nieuwe melodie voor God, die grote wonderen verricht;
en redding brengt door zijn machtige arm.

A Hij heeft zijn redding geopenbaard,
en voor ogen van de volken zijn rechtvaardigheid getoond.

L Hij gedacht zijn liefdevolle goedheid,
en zijn trouw aan het volk dat Hem toebehoort.

A Tot de einden der aarde
zullen zij aanschouwen de redding van onze God.

L Zing vol vreugde voor de HEER, alle landen;
en blaas de trompet voor je God en koning.

A De zee laat zich horen, en al wat daar leeft;
de wereld is vervuld van gejuich.

L Rivieren, klap in de handen, en bergen: jubel tezamen:
verheug je in de HEER, want Hij zal komen!

A Hij zal komen om op aarde recht te spreken;
dan oordeelt Hij de wereld rechtvaardig.

gelovenbelevens.nl > psalmen & gebeden

zing voor de Heer (ps 98)

Zing voor de Heer, laat heel je leven voor Hem een lied, een lofzang zijn!

Hij wil zijn volk zijn vrede geven, vrede, temidden van de pijn.

Zing van het wonder, heel de aarde, hoe God zijn goedheid heeft betoond;

hoe Hij zijn Redder openbaarde: Jezus heeft onder ons gewoond.

God is getrouw, Hij zal bewaren wie in gebed zijn toevlucht zoekt

bij Hem, die over heel de aarde allen in liefde tot zich roept.

Zing voor de Heer, wees vol van vreugde, en juich voor Hem bij harp en fluit.

Juich voor je koning, Hij verheugde Israël, Hij trok steeds vóór hen uit.

Aarde, en ál wie haar bewonen, ál wat bewoont de diepe zee:

hoop op je God, want Hij zal komen; hoor onze koning, hoe Hij spreekt;

hoor hoe Hij oordeelt, en rechtvaardig de volkeren der aarde richt.

Eer Hem, bezing Hem, heel de aarde, God wendt tot jou zijn aangezicht.

gelovenbelevens.nl > al mijn verlangen

* * *

zondag 28 december 2014

(heilige familie: Jezus, Maria en Jozef)

1ste lezing: Sir 3,2-6.12-14

psalm 128 zie beneden

2de lezing: Kol 3,12-21

evangelie: Lc 2,22-40

..... opdat de gezindheid van vele harten openbaar mag worden.

Als de profeet Simon de baby Jezus ziet, is hij ontroerd; en dankt hij God, omdat hij nu in vrede mag sterven. Gelukkige man, die in liefde voor de Schepper naar zijn dood heeft toegeleefd als naar een bevrijding van de last van dit leven en een gebrek-kig lichaam, in de hoop bij God te worden opgenomen! Het kindje in zijn armen is de vervulling van Gods belofte: de Redder van Israël, ja, van heel de wereld. Hoe Simon dat kan zien aan een baby van enkele weken? Zou er dan toch een stralenkrans zichtbaar zijn geweest? Nee, het is veel opzienbarender: de Geest van God heeft het hem ingegeven. Zo nabij is Hij zijn mensen, dat Hij ieder die Hem liefheeft zijn aanwezigheid wil doen ervaren. Christenen die ernst maken met hun geloof, en alles wat zij doen in gedachten aan God opdragen, zullen met Simon mogen ervaren dat Hij niet hoog en ver is, maar innerlijk tot hen spreekt.

Ook als God zich soms verborgen houdt; en de gelovigen in moeite en zorg bij zichzelf verzuchten: God waar bent U? is Hij hun nabij; en leert Hij hun de weg van *geloof*. *Alles wat je doet, doe dat in de naam van Jezus*, houdt de apostel de kerk vandaag voor. Christenen die gewend zijn te bidden: Vader, is dit goed om te doen? zullen zijn stem in hun geweten vernemen. Hij geeft al antwoord, nog vóór zij hebben gesproken. Zij zullen ervaren hoe moeilijk het is hun eigen verlangens te laten varen om zijn wil te kunnen doen. Naarmate zij gehoorzamen, zullen zij dichter bij God gaan leven, die zich doet kennen aan wie Hem liefhebben. Hoe vastberadener zij deze weg van zelfverloochening gaan¹, des te duidelijker zullen zij verstaan wat de Geest van God tot hen spreekt. Dit zijn de heiligen die in dienst van hun Schepper leven. Uit hen kiest God zijn profeten, zoals Simon in Jeruzalem. Op de vraag hoe hij aan dat kindje kon zien wat aan anderen verborgen bleef, zou de oude profeet zonder omhaal spreken over de openbaring van de goede God, die allen die Hem liefhebben als zijn eigen kinderen toespreekt.

Simon zal niet verbaasd zijn geweest, toen hij hoorde dat Jozef en Maria hun kindje op het woord van de engel de Hebreeuwse naam Jesjoeach (in het Grieks weergegeven met Jezus) hadden gegeven, hetgeen *Redder* betekent², ook wel vertaald als *heil*. De oude man, vervuld van de Geest van God, noemt Jezus *het Licht voor alle volkeren*³ *en de grootheid van Israël*; want bij dit volk is hij verschenen, die voor heel de wereld tot redder is geworden. Maar of Israël deze grootheid zal willen erkennen? En of dat Licht in de wereld wordt gezien? De geschiedenis leert dat velen in Israël Jezus als hun Messias hebben aangenomen. Zij vormden het begin van de kerk van Christus.

De geschiedenis leert echter ook, dat het merendeel van de leiding van de geloofs-gemeenschap van Israël, gesteund door de behoudende partij van de Farizeeën, geen oog had voor de hoofdsom van hun geloof, die in Jezus voor iedereen zichtbaar was: zijn volkomen onschuld, en zijn goedheid, nederig en zachtmoedig. Hoe kan iemand met oprechte bedoelingen hem niet liefhebben? Op de Sabbath zongen zij met luide stem het credo: *Breng dank aan God, want Hij is goed; zijn liefdevolle goedheid is eeuwig*⁴. Zij hadden Hem voor ogen; maar hun hart was niet bij God, bezig als zij waren met hun eigen positie en hun vermeende rechtvaardigheid. Zo kon het gebeuren dat zij de God die zij zeiden te dienen niet herkenden, toen Hij zich in een eenvoudig mens aan de wereld openbaarde; en hem verwierpen.

Deze ontwikkeling is een waarschuwing voor de kerk. De bal rolt de tweede keer op dezelfde wijze van de heuvel. De dwaling van een deel van het oude godsvolk is ook in het nieuwe en wereldwijde volk van God, geënt op de stam van de *edele* olijf Israël⁵, duidelijk zichtbaar. Alle eeuwen door is steeds opnieuw gebleken dat functies in de kerk niet altijd worden bekleed in de Geest van Christus, die als een nederige dienaar in de wereld heeft geleefd, *vol van genade en waarheid*⁶. De ambitie naar een hoge positie, naar invloed en naar aanzien onder de mensen wordt soms op beschamende wijze zichtbaar. Dit leidt tot berekenend handelen, dat het aanzien van de kerk van Christus aanzienlijke schade toebrengt.

Jozef en Maria verwonderden zich over de woorden die Simon over hun zoon sprak; en beseften nog niet hoe vérstrekkend deze waren. Als Jezus op zijn dertigste levensjaar het ouderlijk huis verlaat en zijn driejarige rondgang door Israël aanvangt, wordt de profetie van Simon al spoedig bewaarheid: velen aanvaardden hem niet. Zijn optreden brengt een scheiding teweeg tussen hen die hem liefhebben en volgen, en hen die - geheel in beslag genomen door hun eigen belangen - aan hem voorbijgaan: een scheiding die definitief zal worden bij zijn wederkomst voor het oordeel aan het einde van de tijd. In zijn eigen woorden: *Hierin bestaat het oordeel, dat het licht in de wereld is gekomen; maar de mensen beminden de duisternis meer dan het licht, omdat hun daden slecht waren*⁷. Mensen die gedreven worden door zelfzucht en eigenliefde hebben een afkeer van dit licht, uit angst dat hun bedoelingen openbaar worden; maar wie streven naar liefde en waarheid nemen hem aan. Uit hun handelen zal blijken dat zij hem toebehoren⁸.

Het zal erop uitlopen dat Jezus, de goedheid van God in persoon⁹, door de oversten en theologen van zijn dagen veroordeeld wordt. Voor allen echter die zijn vlekkeloze onschuld erkennen en liefhebben, wordt hij het begin van een nieuwe manier van leven, waar zelfs de dood geen einde aan kan maken. Als zij zichzelf vergeten¹⁰, zoals Jezus zichzelf ten einde toe niet heeft geacht; als zij zijn Geest in hun leven toelaten, hun kruis opnemen¹¹ en daadwerkelijk met hem op weg gaan, zullen zij in gemeenschap met hem iets van het leven van Christus gaan ervaren, dat duren zal, de dood voorbij.

Naarmate christenen op deze weg voortgang boeken, zullen zij ook in moeite en verdriet, als God ver weg lijkt, houvast vinden in hun geloof dat zij door Hem gekend zijn; en dat Hij hun leven draagt. Van dit geloof legt heel de Schrift getuigenis af. Duizenden jaren geleden zong David al: *Het verdriet van de avond zal wijken voor de vreugde van de nieuwe dag*¹². Vanuit de verte heeft hij gesproken over de genade waar de kerk van Christus, het wereldwijde volk van God, nu in leven mag. De Bijbel spreekt van hen als één familie, als broers en zusters van elkaar¹³.

Het begin van deze kerk wordt gevormd door de heilige familie: Maria en Jozef, die Jezus koesteren. Zoals hij in hun huis opgroeit tot volwassenheid, zo moet hij in allen die hem toebehoren toenemen¹⁴, tot zij kunnen zeggen: *Ik ben het niet die leef, maar Christus die in mij woont*¹⁵. Zulke volwassen gelovigen heeft de kerk nodig, om als lichten in de wereld zijn werk voort te zetten. Mensen als Hannah en Simon. Hoe verzwakt de kerk ook is, en hoe flakkerend haar licht: zulke mensen zijn er nog steeds. Zij zetten zich met hart en ziel in voor deze wereld: niet op eigen kracht maar door de Geest van Christus die in hen woont, vol hoop uitziende naar de dag dat hij komen zal om allen die hem toebehoren bij zich op te nemen. *Zo wordt de mens gezegend, die leeft in eerbied voor God* (psalm van deze zondag).

1) Mt 16,24 2) Mt 1,21 3) Joh 8,12 4) ps 136 5) Rom 11,17-24 6) Joh 1,14 7) Joh 3,19 8) Joh 3,21
9) ps 136 10) Joh 12,25 11) Mc 8,34 12) ps 30,6 13) ps 133 14) Joh 3,30 15) Gal 2,20

psalmgebed (uit ps 128)

- L *Gezegend is de mens, die eerbied heeft voor God;
en in zijn wegen gaat.*
- A Gezegend zul je zijn, het zal je goed gaan;
je zult de vrucht van je arbeid genieten.
- L Je vrouw is als een vruchtbare wijnstok in je huis;
sterk en gezond zijn je kinderen aan je tafel.
- A Zo wordt de mens gezegend,
die leeft in eerbied voor God.
- L De HEER zal je zegenen uit Sion,
alle dagen van je leven.
- A Hij doet je delen in het goede van zijn heilige stad;
en je zult het kroost van je kinderen zien.
- L Vrede over het volk van God!
- A Amen.

gelovenbeleven.nl > psalmen & gebeden

* * *

AFKORTING VAN BIJBELBOEKEN OUDE TESTAMENT

vijf boeken van Mozes

genesis	gen
exodus	ex
leviticus	lev
numeri	num
deuteronomium	deut

geschiedenis van Israël

Jozua	Joz
rechters	re
Ruth	Ruth
1 ^{ste} boek Samuël	1Sam
2 ^{de} boek Samuël	2Sam
1ste boek. koningen	1kon
2 ^{de} boek koningen	2kon
1 ^{ste} boek kronieken	1kron
2 ^{de} boek kronieken	2kron
Ezra	Ezra
Nehemia	Neh
Ester	Est

poëtische boeken

Job	Job
psalmen	ps
spreuken	spr
prediker	pr
hooglied	hoogl

vier grote profeten

Jesaja	Jes
Jeremia	Jer
klaagliederen van Jeremia.	klaagl
Ezechiël	Ez
Daniël	Dan

twaalf kleine profeten

Hosea	Hos
Joël	Joël
Amos	Am
Obadja	Ob
Jona	Jona
Micha	Mi
Nahum	Nah
Habakkuk	Hab
Sefanja	Sef
Haggai	Hag

Zacharia	Zach
Maleachi	Mal

deutero-kanonieke boeken

Tobit	Tob
Judit	Jud
1 ^{ste} boek Makkabeeën	1Makk
2 ^{de} boek Makkabeeën	2Makk
wijsheid van Salomo	wijsh
wijsheid v Jezus Sirach	Sir
Baruch	Bar

NIEUWE TESTAMENT

vier evangeliën

Matteüs	Mt
Marcus	Mc
Lucas	Lc
Johannes	Joh

<u>handelingen vd apost.</u>	hand
------------------------------	------

brieven van Paulus

aan Rome	Rom
1 ^{ste} brief aan Korinte	1Kor
2 ^{de} brief aan Korinte	2Kor
aan de Galaten	Gal
aan Efese	Ef
aan Filippi	Fil
aan Kolosse	Kol
1 ^{ste} brief. aan Tessalonica	1Tes
2 ^{de} brief aan Tessalonica	2Tes
1 ^{ste} brief aan Timóteüs	1Tim
2 ^{de} brief aan Timóteüs	2Tim
aan Titus	Tit
aan Filémon	Filem

algemene brieven

aan de Hebreëën	Heb
brief van Jakobus	Jak
1 ^{ste} brief van Petrus	1Pe
2 ^{de} brief van Petrus	2Pe
1 ^{ste} brief van Johannes	1Joh
2 ^{de} brief van Johannes	2Joh
3 ^{de} brief van Johannes	3Joh
brief van Judas	Jud
openb. van Johannes	openb (apocalyps)